

Jaarstukken 2012

Colofon

De Jaarstukken 2012 is een uitgave van de gemeente Renkum

Vormgeving
Team Financiën

Druk
Huisdrukkerij gemeente Renkum

Oplage
111 exemplaren

Inhoudsopgave

Jaarstukken 2012.....	1
Colofon	1
Inhoudsopgave	2
Inleiding	4
Deel I Jaarverslag	9
Programmaverantwoording.....	11
Programma 01 Werk & inkomen.....	12
Programma 02 Zorg, educatie & maatschappelijke participatie	21
Programma 03 Ruimtelijke ontwikkeling, bouwen & wonen	39
Programma 04 Milieu, natuur & duurzaamheid.....	45
Programma 05 Veiligheid	53
Programma 06 Verkeer.....	57
Programma 07 Sport, kunst & cultuur	65
Programma 08 Bedrijvigheid, recreatie & toerisme.....	72
Programma 09 Burger, bestuur & organisatie	77
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	82
Paragrafen.....	84
Paragraaf 1 Lokale heffingen	84
Paragraaf 2 Weerstandsvermogen	91
Paragraaf 3 Onderhoud kapitaalgoederen.....	95
Paragraaf 4 Financiering.....	102
Paragraaf 5 Bedrijfsvoering	104
Paragraaf 6 Verbonden partijen.....	111
Paragraaf 7 Grondbeleid.....	118
Paragraaf 8 Subsidies	122
Deel II Jaarrekening	127
Opzet van de jaarrekening	129
Programma 01 Werk & inkomen	131
Programma 02 Zorg, educatie & maatschappelijke participatie.....	136
Programma 03 Ruimtelijke ontwikkeling, bouwen & wonen	140
Programma 04 Milieu, natuur & duurzaamheid	142
Programma 05 Veiligheid	146
Programma 06 Verkeer	147
Programma 07 Sport, kunst & cultuur.....	150
Programma 08 Bedrijvigheid, recreatie & toerisme	152
Programma 09 Burger, bestuur & organisatie	153
Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien	156
Resultaatbepaling	158
Inleiding	159
Gerealiseerd resultaat voor bestemming	159
Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves	159
Gerealiseerd resultaat na bestemming	159
Analyse rekeningresultaat 2012.....	160
Resultaatbestemming- en besteding	161
Overzicht van de aanwending van het bedrag voor onvoorzien.....	163
Begrotingsrechtmatigheid	164
Incidentele baten en lasten.....	165
Balans per 31 december 2012.....	166
Waarderingsgrondslagen 2012	167
Toelichting op de balans	169
Immateriële vaste activa.....	169
Materiële vaste activa	169
Financiële vaste activa.....	172
Vorraden	172
Vorderingen	175
Liquide middelen.....	175
Overlopende vlottende activa.....	175

Eigen vermogen	176
Vorzieningen	184
Langlopende schulden.....	187
Kortlopende schulden.....	187
Overlopende passiva.....	188
Niet uit de balans blijvende verplichtingen.....	188
Staat van gewaarborgde geldleningen en andere garantieverplichtingen	190
Deel III Bijlagen.....	193
Bijlage 1 Controleverklaring	195
Bijlage 2 Financiering.....	198
Bijlage 3 Restantkredieten	201
Bijlage 4 Productenrekening	205
Bijlage 5 Weerstandscapaciteit en Risico's	206
Bijlage 6 Specifieke uitkeringen (SiSa).....	217
Bijlage 7 Baten en lasten per kostensoort	220
Bijlage 8 Welk beleid is voor handen?.....	224
Bijlage 9 Afkortingenlijst.....	229
Bijlage 10 Vaststelling Jaarstukken 2012.....	230

Inleiding

Voor u liggen de Jaarstukken 2012. Met deze stukken, bestaande uit het jaarverslag en de jaarrekening, legt het college verantwoording af over het in 2012 gerealiseerde beleid. Uw raad kan op grond van de jaarstukken beoordelen of het college in overeenstemming met de in de begroting gestelde kaders heeft ge opereerd. Daarnaast dienen de jaarstukken ter beoordeling van de rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid van het gevoerde beheer en beleid. De jaarstukken vervullen dus een rol bij de verantwoording en controle.

De indeling van dit document is identiek aan de Begroting 2012. Aansluiting tussen begroting en jaarstukken is namelijk belangrijk voor het inzicht. Het jaarverslag in deze jaarstukken is de tegenhanger van de beleidsbegroting en de jaarrekening is dat van de financiële begroting uit de Begroting 2012.

Deel I Het jaarverslag

In het jaarverslag vindt de evaluatie plaats van het in het afgelopen jaar gevoerde beleid. Het jaarverslag bestaat uit de volgende verplicht voorgeschreven onderdelen:

- de programmaverantwoording;
- de paragrafen.

Bij de beleidsmatige informatie die is opgenomen in deze onderdelen van de jaarstukken, gaat het om een verantwoording van de beleidsvoornemens die waren opgenomen in de Begroting 2012. De doelstellingen en effectindicatoren in het jaarverslag zijn afkomstig uit het coalitieakkoord 2010-2014 en de uitwerking daarvan in het meerjarenbeleidsplan.

Deel II De jaarrekening

Met de jaarrekening legt het college van burgemeester en wethouders verantwoording af over het gevoerde financieel beheer in 2012. De jaarrekening bestaat uit:

- de programmarekening en de toelichting;
- de balans en de toelichting.

Resultaat 2012

In de najaarsnota 2012 is een voordelig resultaat van € 24.000 (incl. grondexploitatie) geprognosticeerd. Rekeninghoudend met nog aanwezige stelposten, verwachtten wij een voordelig resultaat van € 92.000. Dit bestond uit een voordeel van € 284.000 voor de gemeentelijke exploitatie en een nadeel van € 192.000 binnen de grondexploitatie.

De jaarrekening 2012 resulteert nu in een resultaat van € 154.000. Dit resultaat is als volgt te specificeren:

Resultaat per programma <i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroting	Begroot na wijziging	Jaarstukken	Vershil
01 Werk & inkomen	-3.737	-3.908	-4.082	-174
02 Zorg, educatie & maatschappelijke participatie	-8.475	-8.636	-8.520	116
03 Ruimtelijke ontwikkeling, bouwen & wonen	-1.851	-2.252	-2.334	-83
04 Milieu, natuur & duurzaamheid	-2.213	-3.018	-2.920	97
05 Veiligheid	-2.778	-2.763	-2.747	17
06 Verkeer	-3.674	-3.730	-3.892	-162
07 Sport, kunst & cultuur	-3.924	-4.003	-3.979	24
08 Bedrijvigheid, recreatie & toerisme	-498	-498	-483	15
09 Burger, bestuur & organisatie	-5.687	-4.736	-4.788	-52
Totaal programma's	-32.837	-33.545	-33.745	-200
Algemene dekkingsmiddelen	32.833	33.569	33.899	330
Totaal resultaat	-4	24	154	129

In deel II van deze jaarstukken zijn de afwijkingen ten opzichte van de najaarsnota 2012 nader toegelicht.

In het volgende overzicht is de samenstelling van het rekeningsaldo ten opzichte van de begroting 2012 kort samengevat. Daarbij is aangegeven:

- welk programma en product het betreft;
- een korte omschrijving van de reden van het voordeel (+) of nadeel (-);
- of het een incidenteel of structureel resultaat betreft. Wanneer sprake is van een structureel resultaat in de jaarrekening, zal hier in de voorjaarsnota 2013 op worden teruggekomen.

Alleen de grote afwijkingen (> € 25.000 per product en per rapportage) zijn vermeld. Verschuivingen van budgetten tussen producten of programma's zijn buiten beschouwing gelaten.

Programma/product	Omschrijving	Bedrag	Inc./str.	Gemeld in*
1 Werk & inkomen				
Arbeidsparticipatie	De Permar moet reorganiseren om op termijn voor een budgetneutrale uitvoering van de Wsw te kunnen zorgen. De bijdrage van de gemeente Renkum in de reorganisatiekosten bedraagt 491.000. Samen met enkele voordelen binnen het product geeft dit per saldo een overschrijding van 477.000.	-477	Inc.	JRK
Inburgering en integratie	Wij hebben van het Rijk een beschikking ontvangen i.v.m. de afwikkeling van de wet Inburgering en de 'pardon'regeling. Deze beschikking leidt tot vrijval van eerder ontvangen rijksmiddelen voor een bedrag van € 409.000. In de begroting 2013 waren wij er vanuit gegaan dat wij in 2013 een beschikking van € 375.000 positief zouden ontvangen. Nu de beschikking in 2012 is ontvangen, zullen wij in de voorjaarsnota 2013 een nadeel moeten presenteren. Samen met enkele andere voordelen binnen het product bedraagt het totale voordeel in de jaarrekening € 425.000.	425	Inc.	JRK
Bijstand en inkomensvoorziening	Onze uitgaven voor de inkomensvoorziening bedroegen € 6.589.000. De rijksbijdrage is vastgesteld op € 5.878.000. Het eigen risico voor de gemeente is 10 % van de rijksbijdrage. Hiervoor zijn middelen vrijgemaakt in de begroting (€ 502.000) voorjaarsnota (€ 28.000), najaarsnota (€ 56.000) en nu in de jaarrekening (€ 2.000). Voor het aanvullende tekort van € 123.000 is een aanvullende uitkering bij het rijk aangevraagd. Voor het jaar 2010 was een incidentele aanvullende uitkering (IAU) aangevraagd voor een bedrag van € 181.000. Dit verzoek is afgewezen en hiertegen is bezwaar aangetekend. De beslissing op dit bezwaar is negatief. Wij hebben besloten geen gebruik te maken van een beroepsmogelijkheid. Het nadeel van € 181.000 is verwerkt in de jaarrekening. Verder zijn extra uitgaven noodzakelijk geweest, en in de voorjaarsnota beschikbaar gesteld, voor de uitvoering van de huishoudinkomenstoets (€ 20.000) en tijdelijke herziening van de formatie (€ 46.000). Samen met een aantal kleine voordelen in de jaarrekening, komt de totale afwijking ten opzichte van de begroting op € 317.000.	-317	Inc.	VJN/ NJN/ JRK
Minimabeleid	In de voorjaarsnota is € 50.000 (waarvan € 15.000 structureel) beschikbaar gesteld voor schuldhelpverlening. In de najaarsnota is een voordeel van € 56.000 gerapporteerd i.v.m. het nog niet inzetten van de middelen voor de Renkum card. In de jaarrekening resteert een voordeel van € 38.000, met name doordat de kosten van kinderopvang op sociaal medische indicatie ten laste van het product arbeidsparticipatie zijn gebracht. Per saldo een afwijking ten opzichte van de begroting van € 44.000.	44	Inc. / str.	VJN/ NJN/ JRK
Totaal programma 1		-325		
2 Zorg, educatie & maatschappelijke participatie				
Preventieve voorzieningen voor jeugd en opvoeders/ Lokaal gezondheidsbeleid	Zoals in de najaarsnota is verantwoord, heeft de afwikkeling van Triple P met de provincie een voordeel van € 24.000 opgeleverd. In de jaarrekening is een nadeel van per saldo € 32.000 gerapporteerd op de voormalige brede doeluitkering CJG. Dit betrof een nadeel op de projectkosten (€ 52.000) en een voordeel op opvoedingsondersteuning (€ 20.000)	24 -32	Inc.	NJN JRK
Wmo individuele voorzieningen	In de septembercirculaire is het Wmo-budget verlaagd met € 113.000. Aangezien verwacht werd dat deze verlaging niet kon worden opgevangen door lagere uitgaven binnen de		Inc.	NJN / JRK

Programma/product	Omschrijving	Bedrag	Inc./str.	Gemeld in*
	wmo, is dit als nadeel gerapporteerd in de najaarsnota. Gelet op de uiteindelijke realisatie in de jaarstukken, kon deze bijstelling wel worden opgevangen binnen de Wmo-budgetten.			
Lokaal educatieve agenda	In de najaarsnota is van het LEA budget € 50.000 incidenteel vrijgevallen. In de jaarrekening resteert € 16.000. Hiermee komt het totale resultaat ten opzichte van de begroting op € 66.000.	66	Inc.	NJN / JRK
Peuterspeelzaalwerk	De verleningen 2012 minus de terugvorderingen 2011 leiden in de najaarsnota tot een incidenteel voordeel van € 30.000 en een structureel voordeel van € 7.000. In de jaarrekening is het budget met € 11.000 overschreden, waardoor per saldo een voordeel ten opzichte van de begroting van € 26.000 is gerealiseerd.	26	Inc. / str.	NJN / JRK
Totaal programma 2		84		
3 Ruimtelijke ontwikkeling, bouwen & wonen				
Grondexploitatie	In de najaarsnota zijn de verwachte resultaten voor de projecten 3B4 (€ 85.000), Oosterbeek hoog (€ 88.000), en de Mozartlaan (€ 15.000) bijgesteld. Verder zijn de kosten van sanering van het Gawar terrein naar boven bijgesteld (€ 23.000). In de jaarrekening is een aanvullend nadeel van € 21.000 ontstaan, doordat een aantal kleine projecten kosten oplevert voor de gemeente. Het totale nadeel ten opzichte van de begroting wordt daarmee € 213.000.	-213	Inc.	NJN / JRK
Omgevingsvergunning, toezicht en handhaving	De invloed van de crisis is zichtbaar in het aantal aanvragen voor omgevingsvergunningen. De legesinkomsten over 2012 zijn € 242.000 lager dan was begroot. Hiervan was € 181.000 geprognoseerd in de najaarsnota. De kosten van welstandsadviezen waren € 13.000 lager dan begroot, waardoor de totale afwijking ten opzichte van de begroting € 229.000 bedraagt.	-229	Inc.	NJN / JRK
Totaal programma 3		-442		
4 Milieu, natuur & duurzaamheid				
Bos-, landschaps- en natuurbescherming	In verband met meeropbrengsten uit de verkoop van hout (€ 27.000) en vrijval van de reserve LOP (€ 50.000) is in de najaarsnota melding gemaakt van een voordeel van € 77.000. Samen met een kleine afwijking in de jaarrekening komt het totaal resultaat ten opzichte van de begroting op € 80.000.	80	Inc.	NJN / JRK
Plantsoenen en parken	In 2012 ontvingen wij minder aanvragen voor verkoop van stroken restgroen. In verband daarmee is de opbrengstenraming in de najaarsnota teruggebracht met € 36.000. In de jaarrekening is een voordeel van € 42.000 gerapporteerd. Oorzaak is dat diverse werkzaamheden plaatsvinden van oktober tot april. Door weersomstandigheden zijn kap- en snoeiwerkzaamheden en renovaties van plantvakken die gepland stonden voor eind 2012 nog niet allemaal uitgevoerd. Per saldo blijft de afwijking ten opzichte van de begroting hierdoor beperkt tot € 6.000.	6	Inc.	NJN / JRK
Totaal programma 4		86		
5 Veiligheid				
Brandveiligheid	De inwonerbijdrage voor de regionale brandweer is, mede i.v.m. een doorgevoerde efficiencykorting, lager vastgesteld dan begroot. Dit resulteert in een voordeel van € 25.000. Samen met enkele kleine verschillen geeft dit per saldo een voordeel van € 32.000.	32	Inc.	JRK
Totaal programma 5		32		
6 Verkeer				
Verkeersmaatregelen	Op de verkeerslichten is een nadeel van totaal € 28.000 ontstaan als gevolg van hogere kosten door schadegevallen, storingen, wijzigingen in verkeerslichten en energiekosten.	-28	Inc.	JRK
Wegen, straten en pleinen	In de jaarrekening is een nadeel van € 138.000 verantwoord. De kosten voor gladheidbestrijding lagen, door een hogere inzet, € 62.000 hoger dan begroot. Het nadeel wordt voor het overige veroorzaakt door hogere energielasten voor openbare verlichting.	-138	Inc.	JRK
Totaal programma 6		-166		

Programma/product	Omschrijving	Bedrag	Inc./str.	Gemeld in*
7 Sport, kunst & cultuur				
Sportaccommodaties	In de voorjaarsnota is gemeld dat de taakstelling op het beheer en onderhoud van sportparken in 2012 niet kon worden ingevuld. Dit had een nadeel van € 100.000 tot gevolg.	-100	Inc.	VJN
Totaal programma 7		-100		
9 Burger, bestuur & organisatie				
Dienstverlening	De organisatie van extra verkiezingen betekende een extra kostenpost van € 51.000. Het schrappen van de mogelijkheid tot kindbijschrijving in reisdocumenten, betekende een voordeel van € 19.000. Beiden zijn verantwoord in de voorjaarsnota.	-32	Inc.	VJN
Belastingen	De omvang van de belastingvorderingen ouder dan 1 jaar is toegenomen. Hiermee loopt de gemeente een risico. Om dit risico te dekken is de voorziening belastingdebiteuren ingesteld. Om de voorziening belastingdebiteuren op een voldoende niveau te brengen om het huidige risico te kunnen dekken is een storting van € 37.500 noodzakelijk. Dit nadeel is meegenomen in de jaarrekening.	-38	Inc.	JRK
Bestuur en organisatie	De budgetten voor ICT zijn in de voorjaarsnota verhoogd met € 54.000 structureel en € 64.000 incidenteel. Redenen waren uitbreiding van het aantal dataverbindingen, continuering van het uitwijkcontract, aanpassing van de midoffice suite i.v.m. Govunited en Antwoordportaal. In de jaarrekening is een aanvullend nadeel van € 22.000 verantwoord, waarmee de totale afwijking ten opzichte van de begroting € 140.000 bedraagt.	-140	Inc. / str.	VJN / JRK
	Op het personeelsbudget is een tekort van € 100.000 ontstaan. Dit tekort wordt met name veroorzaakt door vervanging wegens ziekte bij team Sociale Zaken.	-101	Inc.	JRK
	Binnen DIV is een voordeel van € 50.000 gerealiseerd. Dit betreft BTW met betrekking tot de nieuwbouw van het Gelders Archief die is teuggevorderd.	50	Inc.	JRK
	Op facilitaire zaken is een voordeel van € 47.000 verantwoord. Dit voordeel is gerealiseerd door lagere portokosten, lagere onderhouds- en schoonmaakkosten voor het gemeentehuis, lager gas- en stroomverbruik en hogere inkomsten.	47	Inc.	JRK
Totaal programma 9		-214		
Algemene dekkingsmiddelen & onvoorzien				
Algemene uitkering	De junicirculaire gaf een nadeel van € 252.000. Op basis van de septembercirculaire is een voordeel van € 222.000 ingeboekt. Hier stond een daling van de WOZ-waarde van € 33.000 tegenover. Per saldo gaf dit een nadeel van € 63.000 in de najaarsnota. In de jaarrekening is een aanvullend nadeel van € 37.000 verantwoord. Dit bestaat uit stijging WOZ-waarden (nadeel € 30.000); mutaties aantallen maatstaven (voordeel € 150.000); samen trap op trap af (nadeel € 165.000); uitkomsten decembercirculaire (voordeel € 72.000) en verrekeningen over oude jaren (nadeel € 64.000). Samen met een klein nadeel in de voorjaarsnota geeft dit een afwijking van totaal € 114.000 ten opzichte van de begroting.	114	Inc.	VJN / NJN / JRK
Belastingen	In de najaarsnota is een stijging van de OZB ingeboekt van € 61.000 i.v.m. gunstige herwaardering. Daarnaast was de toeristenbelasting €10.000 hoger dan begroot. In de jaarrekening is een aanvullend voordeel op de OZB gerapporteerd van € 169.000. Dit betrof voor € 84.000 een gunstige afwijking over voorgaande jaren en voor € 85.000 hogere opbrengsten over 2012. Ook de RZB opbrengsten (€ 30.000 voordeel), toeristenbelasting (€ 18.000 voordeel) en hondenbelasting (€ 12.000 nadeel) weken af van de ramingen. Per saldo geeft dit ten opzichte van de begroting een voordeel van € 293.000.	293	Inc.	NJN / JRK
Algemene dekkingsmiddelen	De taakstelling verkoop gebouwen uit 2011 is in de voorjaarsnota overgeboekt naar 2012. Dit gaf een voordeel van € 43.000. Daar stond een neerwaartse bijstelling van het dividend van de BNG met € 32.000 tegenover. In de najaarsnota is een voordelig renteresultaat van € 392.000	891	Inc.	VJN / NJN / JRK

Programma/product	Omschrijving	Bedrag	Inc./str.	Gemeld in*
	ingeboekt en is besloten tot vrijval van de reserve benoemde risico's (€ 336.000). In de jaarrekening is vrijval van stelpos-ten voor loon- en prijsstijgingen en voor onvoorzien verant-woord (€ 66.000) en een aanvullend financieringsvoordeel van € 106.000. Daar tegenover staat een nadeel op gemeen-telijke eigendommen. Samen met wat kleine verschillen, heeft per saldo een bijstelling ten opzichte van de begroting van € 891.000 plaatsgevonden.			
Totaal algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien		1.298		
TOTAAL MUTATIES TOV BEGROTING TOEGELICHT		253		
OVERIGE VERSCHILLEN		-99		
SALDO BEGROOT		0		
TOTAAL JAARREKENING RESULTAAT		154		

* VJN = Voorjaarnota 2012, NJN = Najaarsnota 2012, JRK = Jaarstukken 2012.

Deel I

Jaarverslag

Programmaverantwoording

Inleiding

In het jaarverslag vindt de evaluatie plaats van het in het afgelopen jaar gevoerde beleid. Het jaarverslag bestaat uit:

- de programmaverantwoording;
- de paragrafen.

De programmaverantwoording bestaat uit de verantwoording over de realisatie van de programma's. In de programmaverantwoording worden de drie vragen, gesteld in het programmaplan van de begroting, beantwoord maar dan op basis van de realisaties.

De programmaverantwoording biedt daardoor per programma inzicht in:

1. de mate waarin de doelstellingen zijn gerealiseerd (Wat hebben wij bereikt?);
2. de wijze waarop getracht is de beoogde maatschappelijke effecten te bereiken (Wat hebben wij daarvoor gedaan?);
3. de gerealiseerde baten en lasten (Wat heeft het gekost?). Dit komt per programma terug in de tabel bij punt 3 'Wat heeft het gekost?'. Wanneer in de kolom 'afwijking' een positief getal gemeld wordt, is sprake van een voordeel. Een negatief getal houdt een nadeel in.

Daarnaast wordt in de programmaverantwoording een overzicht van de algemene dekkingsmiddelen verstrekt en wordt inzicht gegeven in het gebruik van het geraamde bedrag voor onvoorzien.

Opbouw programmaverantwoording

In de Begroting 2012 zijn per begrotingsproduct doelstellingen en effectindicatoren geformuleerd. In het jaarverslag informeren wij u over de voortgang van de doelstellingen en effectindicatoren.

Bij elk programma wordt allereerst de visie van het programma aangegeven. Vervolgens informeren wij u waar mogelijk over de voortgang van de doelstellingen en effectindicatoren. Tevens wordt verantwoording gegeven over de in 2012 geplande activiteiten. Tenslotte wordt in het onderdeel 'Wat heeft het gekost?' een overzicht van de gerealiseerde baten en lasten gegeven. Een toelichting op de afwijkingen tussen begrote en gerealiseerde baten en lasten is opgenomen in deel 2, de jaarrekening.

Programma 1 Werk & inkomen

Visie

Zo veel mogelijk inwoners van onze gemeente met een afstand tot de arbeidsmarkt aan (duurzame) betaalde arbeid te helpen. Hierdoor wordt voorkomen dat zij in een sociaal isolement terecht komen en blijft de verzorgingsstaat betaalbaar op een manier die maatschappelijk aanvaardbaar is.

Betaald werk is de beste vorm van sociale zekerheid. Werk is van groot belang voor zowel de individuele mensen als de samenleving als geheel. Het gaat daarbij niet alleen om het verwerven van een inkomen. Werk draagt ook bij aan eigenwaarde en sociale contacten en vermindert de afhankelijkheid. Werk houdt mensen betrokken bij de samenleving. Werk is een voorwaarde voor solidariteit en emancipatie. De ambitie van deze coalitie is zoveel mogelijk inwoners van onze gemeente met een afstand tot de arbeidsmarkt aan (duurzame) betaalde arbeid te helpen.

Wij willen daarbij recht doen aan de positie en taak van de (verplichte) adviesorganen in het kader van de Wwb.

Wat hebben wij bereikt en wat hebben wij daarvoor gedaan?

Wat wij per beleidsterrein willen bereiken, is uitgewerkt in de programmabegroting. Om niet in herhaling te vervallen, verwijzen wij u naar de Begroting 2012.

Producten

- A. Arbeidsparticipatie
- B. Inburgering en integratie
- C. Volwassenen Educatie
- D. Inkomensvoorziening
- E. Minimabeleid

A. Arbeidsparticipatie

Doelstelling	Effectindicatoren
Het realiseren van een mate van arbeidsparticipatie onder de Renkumse werkzoekende beroepsbevolking die minstens gelijk is aan het landelijk gemiddelde.	<ul style="list-style-type: none"> • Het aantal niet-werkende werkzoekenden ligt tenminste op het landelijk gemiddelde. • Ontwikkeling van het klantenbestand inkomensvoorzieningen tenminste op het landelijke gemiddelde voor middelgrote gemeenten.

Voortgang	
De landelijke cijfers over het de niet-werkende werkzoekenden (nww uitgedrukt als percentage van de beroepsbevolking) over 2012 is gestegen ten opzicht van 2011. Landelijk is het percentage van 6% in eind 2011 gestegen naar 7,3% eind 2012. In de arbeidsmarktregio Midden-Gelderland (regio Arnhem) ligt het percentage eind 2012 op 7,1%. In gemeente Renkum is het nww-percentage gedaald van 6,7% eind 2011 naar 5,6% in 2012. Het aantal werkzoekenden is met 5,6% licht toegenomen. Een verklaring voor het gedaalde percentage moet gezocht worden in een lichte toename van de beroepsbevolking (iedereen van 15 tot 65 jaar die 12 uur of meer per week werkt). Conclusie is dat de werkloosheid in onze gemeente minder is gestegen dan de landelijke en regionale ontwikkeling. In de gemeenten aan onze westzijde, Wageningen, Ede en Barneveld zijn de werkloosheidscijfers lager (bron Basisset Regionale Arbeidsmarktinformatie Arbeidsmarktregio Midden-Gelderland, UWV december 2012).	

Op het moment van dit schrijven zijn er nog geen cijfers bekend van de landelijke en regionale ontwikkelingen van de bijstandsbestanden.	
--	--

Activiteiten:

Nota participatiebeleid

Wij hebben gekozen om het participatiebeleid in twee gedeelten te schrijven. In het voorjaar krijgt u de uitvoeringsnotitie Participatie & re-integratie ter informatie aangeboden met de beleidsuitgangspunten en het zicht op de uitvoering over 2012 en 2013. Wanneer het wetsvoorstel Participatiewet bekend wordt, start het omschrijven van de beleidsuitgangspunten voor 2014 en verder (*inmiddels is de invoering van de wet uitgesteld tot 1 januari 2015*).

Arbeidsmarktbeleid

Renkum werkt samen op het gebied van arbeidsmarktbeleid in de regio Arnhem en de regio Permar (onderdeel van Food Valley). Dit betekent dat Renkum in beide regio's een uitzonderingspositie heeft, maar ook een brugfunctie. Ondanks dat dit een tijdrovende werkwijze is, lijkt dit tot op heden het meest aan te sluiten bij de behoeften van de Renkumse inwoners die door de spreiding van de dorpen op de beide regio's zijn aangewezen.

In beide regio's is er in de aanpak van de nieuwe Participatiewet inmiddels gekozen voor een gezamenlijk ontwikkelingsvariant werkgeversdienstverlening waarbij gemeenten en UWV intensief gaan samenwerken. In regio Arnhem is begin 2013 een pilot werkgeversdienstverlening van start gegaan om ervaringen te delen, in de praktijk te ontdekken welke werkwijze effectief is en om tot een optimaal dienstverleningsconcept te komen.

Faciliteren werkzoekenden

Wij hebben nu 1 jaar ervaring met Werk@Renkum. Het is een kleinschalige collectieve voorziening om gemeentelijke uitkeringsgerechtigden te faciliteren bij het zoeken van werk. In 2012 hebben 49 mensen deelgenomen. Hiervan hebben 32 mensen tijdens de deelname een (parttime) arbeidsovereenkomst gekregen of een tijdelijke leer/werkplek met uitzicht op een arbeidsovereenkomst. Medio oktober jl. hebben wij het project een impuls gegeven door het project "Aan de slag" toe te voegen met als doel om de uitstroom naar werk extra te stimuleren. Het resultaat van "Aan de slag" is onder andere de samenwerking met een zorginstelling en een vervoersbedrijf die samen 11 mensen een leer/werkplek bieden met uitzicht op een arbeidsovereenkomst (opgenomen in het totaal van 32).

Op basis van de evaluatie hebben wij besloten om het project voort te zetten en dit jaar uit te breiden met een inloophmoment voor alle werkzoekenden in Renkum.

Herijken participatie-instrumenten

Het herijken van participatie-instrumenten is een continu proces waarbij wij voortdurend anticiperen op de mogelijkheden op de arbeidsmarkt en het teruglopende budget (Werk-deel WWB). Wij werken kleinschalig en vaak in de vorm van pilots. In september hebben wij de mogelijkhedenmarkt georganiseerd voor uitkeringsgerechtigden op de treden 3 en 4 op de participatieladder. De deelnemers kregen een beeld van de mogelijkheden voor activiteiten en konden op eigen initiatief een activiteit starten. Er waren 90 deelnemers waar van meer dan 60% met een activiteit is gestart.

Wij bieden een intensieve dienstverlening/begeleiding aan mensen voorafgaande aan de bijstandsaanvraag om instroom in de bijstand te voorkomen. De inzet van instrumenten/begeleiding gebeurt ook steeds vaker in afstemming met handhavingsinstrumenten waardoor de uitkeringsgerechtigde op verschillende vlakken gestimuleerd wordt aan het werk te gaan.

Wsw-arbeidsplaatsen

Alle Renkumse Wsw-arbeidsplaatsen in 2012 zijn volgens de opgelegde taakstelling van het Rijk ingevuld. De taakstelling bedroeg in 2012 128,28 arbeidsjaren (FTE gewogen met mate van arbeidshandicap). De taakstelling is in de afgelopen periode redelijk constant gebleven, waardoor de instroom beperkt is.

Activering kandidaten Wsw-wachttijst

Wij activeren kandidaten op de wachttijst die zicht hebben op een plaatsing in de Wsw is nog maar voor een beperkt aantal mensen haalbaar. Het voorstel van het kabinet is om de instroom ingaande 2014 te stoppen. Eind 2012 stonden 28 kandidaten op de wachttijst. Vijf Kandidaten hebben begin 2013 een Wsw- dienstverband gekregen. Begin 2013 staan er 22 kandidaten op de wachttijst, waarvan er 4 een gemeentelijk activeringstraject volgen.

Invoeren Wet Werken Naar Vermogen → Participatiewet

Op 25 mei is het Lenteakkoord openbaar gemaakt. De Wet Werken naar Vermogen (WWnV) vindt in zijn huidige opzet geen doorgang. Landelijk is er wel breed draagvlak voor de invoering van één regeling voor de onderkant van de arbeidsmarkt. Medio december heeft Staatssecretaris Jetta Kleinsma de contouren van de Participatiewet bekend gemaakt.

Het kabinet wil dat alle mensen, jong en oud, in Nederland geboren of van ver komend, mensen met of zonder beperking, als volwaardige burgers mee kunnen doen in de samenleving. Meedoen is belangrijk. Dit kabinet wil zoveel mogelijk mensen laten participeren. De Participatiewet moet mensen die nu aan de kant staan meer kansen bieden op (regulier) werk of als dat (nog) niet kan, meer kansen op andere vormen van participatie. Van belang is dat mensen bij gemeenten, die dicht bij de burger staan, terecht kunnen en dat daarbij een integrale aanpak wordt gevolgd. Eén gezin, één plan één regisseur is voor dit kabinet uitgangspunt bij de verschillende decentralisaties in het sociale domein (Contouren Participatiewet, 21 december 2012).

Hoofddlijnen van de wet zijn:

- één wet voor nieuwe Wsw, WWB en Wajong;
- instroom Wsw stopt, gemeenten krijgen ruimte om zelf beschut werk te organiseren;
- Wajong alleen nog toegankelijk voor jonggehandicapten die duurzaam geen arbeidsmogelijkheden hebben;
- systeem van loondispensatie beschikbaar voor hele doelgroep Participatiewet;
- een quotumregeling van 5% voor bedrijven voor het aannemen van arbeidsgehandicapten met een opbouw van 6 jaar, uitgezonderd bedrijven met minder dan 25 werknemers;
- invoeren van mobiliteitskorting voor werkgevers voor het dienst nemen van uitkeringsgerechtigde 50-plussers en arbeidsgehandicapten vanaf 2013;
- Efficiencykorting op de Wsw van € 500 per jaar tot in circa € 22.700 vanaf 2019.
- efficiencykorting op het participatiebudget.

B. Inburgering en integratie

Doelstelling	Effectindicatoren
<ul style="list-style-type: none"> • Voor vreemdelingen en asielgerechtigden is sprake van een humaan opvangbeleid. • Mensen die hier mogen verblijven dienen in te burgeren om snel en volwaardig mee te kunnen doen in de Renkumse samenleving. 	Voor de jaren 2012 en 2013 slagen resp. 25 en 20 personen nieuw- en oudkomers) voor hun inburgeringsexamen.

Voortgang	
De voortgang van de doelstelling is beschreven in onderstaande activiteiten.	Voor 2012 is het aantal te starten inburgerprogramma's bepaald op 16 en dit hangt samen met de instroom van vergunninghouders asiel en het beschikbare budget. Met Vluchtelingenwerk Gelderland zijn afspraken gemaakt over de opvang van inburgeraars die geen gemeentelijk aanbod kunnen krijgen. De uitvoering scholingstrajecten inburgering voor de jaren 2012 en 2013 werden weer ingekocht bij ROC Rijn IJssel.

Activiteiten:**Inburgering en integratie**

De rijksmiddelen voor inburgering lopen terug naar nul in 2014. Het rijk brengt in 2013 het inburgeren onder eigen verantwoordelijkheid van de doelgroep. Na 2012 heeft de gemeente nog slechts een beperkte taak; de gemeente houdt zich dan alleen nog bezig met de afbouw van lopende inburgeraars die onder de overgangsregeling vallen.

Het beschikbare budget in 2012 was voldoende om 16 trajecten in te kopen. In werkelijkheid zijn er 8 ingekocht en hebben wij niemand hoeven uitsluiten van een aanbod. Dit jaar hebben 29 personen examen gedaan (programma gestart in 2010 of 2011). Hiervan hebben 16 personen het examen gehaald en 13 krijgen een herkansing. In één geval is het programma beëindigd vanwege emigratie. Het rendement van de inburgering is dat 84% direct is geslaagd voor het examen van de totale groep inburgeraars die sinds 2008 van de gemeente een aanbod hebben gekregen. Bijna 10% van de instromers slaagt niet en stroomt eerder uit, meestal vanwege verhuizing.

De inzet van de taalcoaches van Vluchtelingenwerk was ook in 2012 weer belangrijk ter ondersteuning van de inburgeraars en hun resultaat van hun inburgering. Vooral aan het begin van het taalleren helpen de taalcoaches de inburgeraars bij de eerste oefeningen en de vaardigheid om de taal in de praktijk te brengen. De extra scholing die taalcoaches krijgen bij het ROC kan volgend jaar niet gefinancierd worden uit de rijksmiddelen voor volwassenen educatie.

Huisvesting statushouders asiel

In 2012 was er landelijk een daling in het aantal inkomende asielzoekers. De taakstelling voor het aantal te huisvesten statushouders asiel voor de gemeente Renkum werd aangepast van 14 naar 12 personen die een woningaanbod moeten krijgen. De realisatie was 11 personen. Er blijft een lichte achterstand van nog 4 personen.

Vanaf 1 oktober werd een nieuwe regeling voor de huisvesting statushouders asiel van kracht. Door bemiddeling van een regiovoeder van het COA krijgt de gemeente vergunninghouders te huisvesten die kort hebben verbleven in een opvang centrum in de provincie Gelderland en Overijssel. (dus niet meer uit het hele land) Door de nieuw procedure wordt de tijd tussen aanvraag asiel, vergunningverlening en de huisvesting, start integratie, in de gemeente sterk verkort.

Discriminatie

Dit jaar kwam uit een onafhankelijk onderzoek door I&O research in opdracht van Art.1 Gelderland Midden naar voren dat in Gelderland één op de zes inwoners discriminatie ervaart. De meest genoemde gronden van discriminatie zijn discriminatie op basis van leeftijd en handicap/chronische ziekte. De klachten worden ervaren op straat en op de arbeidsmarkt (werk en tijdens sollicitaties).

In 2011 en in 2012 kwamen er respectievelijk 6 en 5 klachten, afkomstig uit onze gemeente, binnen bij het anti discriminatiebureau Art.1 Gelderland- Midden. Het aantal klachtmeldingen lijkt daarmee geen afspiegeling te zijn van de beleving van Gelderse inwoners zoals blijkt uit het bovengenoemd onderzoek.

In september hebben 4 dienstverleners uit Renkum een cursus *signaleren en omgaan met discriminatie* van bureau Art1 Gelderland-Midden gevolgd.

Preventie en aanpak jeugd en discriminatie

Het project preventie en aanpak jeugd en discriminatie (polarisatie en radicalisering) is in het najaar van 2011 van start gegaan. In 2012 is verder vervolg gegeven aan het project. In samenspraak met de betrokken lokale partners (jongerenwerk, politie, onderwijs, jeugdhulpverlening), is voorjaar 2012 een plan van aanpak vastgesteld. Afgesproken is om in te zetten op drie speerpunten:

- speerpunt 1 Versterking maatschappelijk middenveld en jeugdketen;
- speerpunt 2 Versterking jongerenwerk en empowerment jongeren;
- speerpunt 3 Voorlichting – onderwijs.

In 2012 zijn de volgende activiteiten uitgevoerd:

Speerpunt 1:

Een expertlunch is georganiseerd rond het thema “de reizigerscultuur.” Een tweetal ‘reizigers’ uit de gemeente Renkum vertelde over hun leven. Wie zijn zij? Hoe ziet hun cultuur eruit? Wat zijn do’s en don’ts in de omgang met reizigers?

Professionals van jongerenwerk Solidez en Stichting PAS die met deze doelgroep werken gaven een inkijkje in hun werk en het leven van deze mensen.

In de training ‘Eerwraak en eengerelateerd geweld’ leerden deelnemers hoe zij alerter konden worden in het herkennen van signalen van eengerelateerd geweld en hoe zij in bepaalde situaties het best kunnen handelen. Deelnemers brachten daarbij ook zelf casussen in vanuit hun eigen praktijk.

Tot slot is de training ‘Straatcultuur’ tweemaal uitgevoerd. Deelnemers maakten nader kennis met straatcultuur en bijbehorende codes en omgangsvormen. Ze kregen handvatten aangereikt om de communicatie en omgang met de jongeren te optimaliseren.

Speerpunt 2:

Onder speerpunt 2 is geïnvesteerd in het jongerenwerk dat is de gemeente actief is en contact heeft met de jongeren en jongerengroepen in de gemeente. Op die manier zijn ook jongeren uit de gemeente benaderd en is hen gevraagd deel te nemen aan activiteiten, die aansluiten op hun behoeften en problematiek.

Allereerst heeft een aantal jongeren deelgenomen aan een lesprogramma ‘Wereldoorlog twee in perspectief’. Deze lessen worden gegeven door studenten met een joodse en met een islamitische achtergrond, en er wordt ingegaan op de achtergronden en oorzaken van het buitensluiten van bevolkingsgroepen. De koppeling wordt gelegd tussen signalen van polarisatie in de huidige maatschappij en de tweede wereldoorlog.

Dit lesprogramma diende ook als voorbereiding op het belangrijkste onderdeel van speerpunt twee: een werkbezoek aan Dachau. Van 9 t/m 12 oktober brachten de jongeren een bezoek aan Dachau, waar zij onder andere het concentratiekamp Dachau bezochten.

De ervaringen die de jongeren hebben opgedaan presenteren zij ook op verschillende scholen in de gemeente.

Speerpunt 3:

In november heeft de trailer van de Vredesexpress op verschillende plekken in de gemeente gestaan. De Vrede Express is een mobiele, interactieve tentoonstelling van kinderen jongeren tussen 10 en 14 jaar. Ongeveer 1000 kinderen uit de gemeente Renkum zijn in de bus van de Vredesexpress geweest om verschillende opdrachten uit te voeren. Zo zijn zij ‘spelenderwijs’ voorgelicht over het onderwerpen als vrede, democratie en burgerschap.

De scholen die aan de Vredesexpress hebben deelgenomen hebben ook een vooroordelenkoffer ontvangen. Deze koffer bevat 50 kleurrijke opvouwbare displays van karton. Het is een aantrekkelijk leermiddel voor het basisonderwijs om vooroordelen te ontmaskeren en de kenmerken van burgerschap en democratie te onderzoeken.

In schooljaar 2012 / 2013 wordt het programma Wereldoorlog twee in perspectief ook nog uitgevoerd voor leerlingen van het Dorenweerd-college, de Radar/Abs Oosterbeek en het Pantarijn in Wageningen (voor de Renkumse leerlingen die daar op school zitten).

C. Volwassenen Educatie

Doelstelling	Effectindicatoren
De arbeidsmatige, maatschappelijke en/of educatieve participatie van groepen met een integratieachterstand bevorderen.	<ul style="list-style-type: none"> • Het aantal deelnemers aan educatie in 2010 is 80. In 2011 e.v. moet dit aantal afgestemd zijn op het beschikbare (lagere) budget. Prioriteit ligt bij doelgroep laaggeletterden. • Voortgang wordt per kwartaal door gemeente met het ROC geëvalueerd waarmee in 2011 de educatieve vraag integraal is afgestemd op de behoefte aan een participatieaanbod.

Voortgang	
De voortgang van de doelstelling is beschreven in onderstaande activiteiten.	Het aantal deelnemers in 2012 was 80. Veel deelnemers hebben een computercursus gevolgd. De taallessen van NT en Nt2 werden door 25 deelnemers bezocht. Het aantal is lager dan de planning van 35.

Activiteiten:

Voortgezet algemeen volwassenen onderwijs (Vavo)

De wetswijziging voor educatie en beroepsonderwijs is op 1 januari 2013 van kracht geworden. Het deel Vavo middelen (is 50% van het educatiebudget) verdwijnt uit het Participatie budget van de gemeente en gaat rechtstreeks naar de scholen. De gemeente heeft nu minder middelen en invloed op het beleid voor jong volwassenen die aan hun kwalificatieplicht moeten voldoen. In het gemeenschappelijk overleg onderwijszaken regio Arnhem wordt bestuurlijk en ambtelijk het Vavo aanbod besproken, het gaat dan over de kwaliteit en kwantiteit van de plekken voor Vavo cursisten.

In 2012 kregen 12 cursisten een Vavo aanbod gefinancierd.

De gevolgen van de wetswijziging voor volwasseneneducatie:

Het educatiebudget mag nog voornamelijk worden ingezet op scholing voor Nederlandse taal, rekenen en Nt2. Er komen heldere leerdoelen en eindtermen. Voor de inkoop (nog verplicht bij ROC's) gaan nieuwe regels gelden voor de groeps grootte en bepaling groeps prijs.

Educatiemiddelen mogen niet ingezet worden voor werving en toeleiding van laaggeletterden. Inburgeringsplichtigen moeten zelf hun inburgering inkopen. (wijziging Wet inburgering 2013)

Integrale benadering volwasseneneducatie

In 2012 hebben wij het educatiebudget naast de Nt2 en Nt1 Nederlandse taallessen nog breed kunnen inzetten op korte trainingen voor vrijwilligers, ondersteuning van taalcoaches en op computercursussen. Dit aanbod sluit aan op de vraag vanuit de participatiedoelgroep conform onze beleidsvisie op volwassenenonderwijs. Totaal 80 personen hebben gebruik gemaakt van het cursusaanbod.

In de week van de alfabetisering heeft de gemeente met partners tijdens een werkbijeenkomst een plan van aanpak geschreven. Hierin is opgenomen wat iedere instelling of organisatie doet en welke bijdrage geleverd kan worden aan het terugdringen van laaggeletterdheid. Het plan bestaat uit 2 sporen die gericht zijn op de groepen kinderen/jongeren en volwassenen. Wij hebben de landelijke stichting Lezen en schrijven betrokken bij de werkbijeenkomst. Met onze contacten hebben wij de stichting overtuigd om in 2013 een nieuwe pilot uit te zetten in de regio Arnhem.

In 2013 krijgt de gemeente de volledige regie over de werving en toeleiding van cursisten. De aanpak laaggeletterden wordt meer geïntegreerd met de beleidsvelden Integraal Jeugdbeleid, Lokaal Educatieve Agenda en Kinderopvang.

Wij gaan door op de weg om maatschappelijke partners te betrekken bij de toeleiding van laaggeletterden naar het aanbod *taal en rekenen* van het ROC. Wij willen deze inzet laten aansluiten op de nieuwe regionale pilot van de stichting Lezen en schrijven. In 2012 heeft onze inzet nog niet geleid tot meer aanmeldingen van cursisten. Voor 2013 lijkt de vraag weer aan te trekken.

D. Inkomensvoorziening

Doelstelling	Effectindicatoren
Financiële voorziening voor mensen die (tijdelijk) zonder inkomen rechtmatig in Nederland verblijven, maar (nog) niet in de gelegenheid zijn zelfstandig in de kosten van levensonderhoud te voorzien.	Het volume aan bijstandsuitkeringen wijkt niet significant af van het regionale gemiddelde. Dit wordt afgemeten aan kernkaart gemeenten en de regionale arbeidsmarktmonitor.
Voortgang	
Toename van het bijstandbestand in de periode 2009-2011 (30%) is hoger dan het landelijk gemiddelde (20%). De toename van in 2011 bedraagt 11%. Dit ligt boven het landelijke gemiddelde (3%).	

Activiteiten:**Verstrekken inkomensvoorzieningen (WWB, WIJ, IOAW, IOAZ)**

Wegens de voortdurende economische ongunstige omstandigheden, stijgt het bijstandsvolume ook in 2012 gestaag. Het tekort op het inkomensdeel duurt hierdoor dan ook voort. In het jaarverslag 2011 is de verwachting geschetst dat door het project “Klussen en Verbouwen” zou leiden tot betere resultaten in de sfeer van in- en uitstroom van uitkeringsgerechtigden. Door de aanhoudende malaise op de arbeidsmarkt blijft het lastig om mensen duurzaam te laten uitstromen. Mede daarom is in 2012 het project “Werk@Renkum” opgestart. Dit project leidt eind 2012 en begin 2013 tot uitstroom. Projecten als deze maken dat wij een ambitie hebben gesteld ondanks de landelijke toename van aanvragen WWB een compensatie te bewerkstelligen middels een hogere uitstroom.

De aanwezigheid van Moviera (opvang huiselijk geweld) en Pro Persona (psychiatrie Wolfheze) zorgt voor een onevenredig hoog aantal zak- en kleedgelders binnen de gemeente Renkum ten opzicht van het landelijke gemiddelde. Feit is dat wij hierop niet kunnen sturen. Onze uitgaven in het kader van de Wet Werk en Bijstand zijn hierdoor fors hoger dan de rijksbijdrage die wij hiervoor ontvangen. Mede hierdoor zullen wij ook in 2012 een aanvraag incidentele aanvullende uitkering indienen bij het ministerie van SZW. De gemeente heeft een eigen risico van 10% van de rijksbijdrage. Het eigen risico over 2012 bedraagt € 588.000,-. In de begroting was rekening gehouden met een eigen risico over 2012 van € 586.000,-. Dit betekent dat wij een IAU aanvraag zullen doen over 2012 ter hoogte van € 123.000,-.

Over het jaar 2011 is de aanvraag IAU aan de gemeente Renkum toegekend (1.1 miljoen). Het jaar 2010 is afgewezen, ook na ons bezwaarschrift. In overleg met Juridische Zaken is beslist geen beroep aan te tekenen vanwege het ontbreken van voldoende argumenten.

In 2013 zal een aanvraag voor een meerjarige aanvullende uitkering worden ingediend voor de periode 2013 t/m 2015.

Herziening WWB WIJ

Sinds 2012 implementeren wij de herziening van de WWB. De Wet Investeren in Jongeren is per 1 januari 2012 afgeschaft. De huishoudinkomenstoets is met terugwerkende kracht afgeschaft per 1 januari 2012. De overige wijzigingen per 1 januari 2012 in de WWB zijn wel van kracht gebleven.

De Wet Werken naar Vermogen (WWNV) welke met 1 januari 2013 in werking zou treden is met de val van het vorige kabinet controversieel verklaard.

De Participatiewet vervangt deze eerder voorgestelde Wet Werken naar Vermogen (WWNV). In deze wet voegt het kabinet de Wet Werk en Bijstand (WWB), de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) en een deel van de Wajong samen. De Participatiewet moet per 1 januari 2014 ingaan (*inmiddels is besloten invoering in te laten gaan per 1 januari 2015*).

E. Minimabeleid

Doelstelling	Effectindicatoren
Voeren van een sociaal rechtvaardig minimabeleid binnen de kaders van de wetgeving met als doelstelling verbetering van maatschappelijke participatie.	Verbeterd gebruik van voorzieningen en regelingen.
Voortgang	
In 2011 is prioriteit gelegd bij het beter toegankelijk maken voorzieningen van en verbeterde informatie aan minima. Een voorbeeld hiervan de invoering van de Snelbalie.	

Activiteiten:**RenkumKaart**

In december 2012 heeft de raad ingestemd met de invoering van de RenkumKaart in 2013. De RenkumKaart wordt gratis verstrekt aan inwoners van de gemeente Renkum met een inkomen tot 110% van de bijstandsnorm. Ook hun inwonende kinderen van 4 tot 18 jaar kunnen gebruik maken van de regeling. Studenten komen niet in aanmerking voor de Kaart. De RenkumKaart is er in plaats van de Bijdrageregeling.

De RenkumKaart geeft volwassenen recht op € 125 per jaar. Voor kinderen en jongeren van 4 tot 18 jaar is het bedrag € 192. Kinderen kunnen in plaats van de RenkumKaart ook kiezen voor het JeugdSportFonds. Inwoners kunnen de RenkumKaart gebruiken voor sport, cultuur en persoonlijke ontwikkeling. Denk hierbij aan een lidmaatschap van een sportclub, muzieklés, een museumbezoek, abonnementen op tijdschriften en kranten of een taalcursus.

Verstrekken bijzondere bijstand

Wij verstrekken bijzondere bijstand als er sprake is van noodzakelijke kosten in een bijzondere situatie en deze kosten niet gedragen kunnen worden door de inwoner van Renkum. De gemeente verstrekt categoriale bijzondere bijstand voor de participatie van schoolgaande kinderen en aan chronisch zieken.

Schuldhelpverlening

Wij verlenen hulp bij het oplossen van schulden. Met het ingaan van de Wet gemeentelijke schuldhelpverlening (Wgs) per 1 juli 2012 heeft dit een wettelijke basis gekregen.

Langdurigheidstoelage

In 2012 is besloten de Verordening Langdurigheidstoelage te wijzigen voor inwoners met een zak- en kleedgelduitkering. De hoogte van de langdurigheidstoelage wordt gekoppeld aan de hoogte van de norm voor zak- en kleedgeld. Deze wijziging treedt in werking per 1 januari 2013.

Wat zijn de kosten?

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	14.890	15.059	15.355	-296
Baten	11.084	10.881	11.218	337
Resultaat voor bestemming	-3.806	-4.178	-4.137	41
Mutatie reserves	69	270	55	-215
Resultaat na bestemming	-3.737	-3.908	-4.082	-174

Programma 2 Zorg, educatie & maatschappelijke participatie

Visie

Iedere inwoner van de gemeente Renkum moet een volwaardig burger kunnen zijn. De gemeentelijke overheid heeft hierin een belangrijke taak. Volwaardig burgerschap veronderstelt het waarmaken van de eigen verantwoordelijkheid en de zelfredzaamheid van iedere burger. Volwaardig burgerschap geldt voor iedereen. Niemand wordt buitengesloten en niemand moet zich buitengesloten voelen.

Het realiseren van kwalitatief goed, toegankelijk en betaalbaar onderwijs voor iedereen. Iedereen, jong en oud, moet de kans krijgen om zijn/haar talenten te ontwikkelen en te benutten. Het beschikken over een startkwalificatie is nodig om kans te maken op duurzaam werk. Een leven lang leren.

Wij willen daarbij recht doen aan de positie en taak van de (verplichte) adviesorganen in het kader van de Wmo.

Wat hebben wij bereikt en wat hebben wij daarvoor gedaan?

Wat wij per beleidsterrein willen bereiken, is uitgewerkt in de programmabegroting. Om niet in herhaling te vervallen, verwijzen wij u naar de Begroting 2012.

Producten

- A. Lokaal gezondheidsbeleid
- B. Maatschappelijk werk
- C. WMO beleid
- D. Sociale samenhang en leefbaarheid
- E. Preventieve voorzieningen voor jeugd en opvoeders
- F. Informatie, advies en voorlichting
- G. Mantelzorg & vrijwilligers
- H. Zelfredzaamheid en participatie
- I. Individuele voorzieningen
- J. Maatschappelijke opvang, OGGZ en verslavingszorg
- K. Lokale educatieve agenda
- L. Onderwijshuisvesting
- M. Leerplicht en RMC
- N. Leerlingenvervoer
- O. Peuterspeelzaalwerk
- P. Lokaal jongerenwerk

A. Lokaal gezondheidsbeleid

Doelstelling	Effectindicatoren
<p>De gemeente zet in op collectieve preventie van gezondheidsproblemen op basis van een drietal beleidslijnen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • preventiebeleid • gezondheidszorg / zorgvoorzieningenbeleid: signaleren en voorkomen van gaten in de lokale zorgsituatie. Hierbij zal vooral worden gelet op bereikbaarheid, toegankelijkheid en spreiding van zorgvoorzieningen • fysieke woon- en leefomgeving. 	<ul style="list-style-type: none"> • Tevredenheid van inwoners over de bereikbaarheid en kwaliteit van de gezondheidszorg minimaal gelijk aan de dorpspiegel 2007 • Tevredenheid van inwoners over adequaat aanbod op maat tijdelijke opname (dorpspiegel en ouderenmonitor Hulpverlening Gelderland Midden) minimaal gelijk aan huidige scores • Vermindering aantal risicokinderen jeugdgezondheidszorg 0 – 19 jaar.

Voortgang	
De voortgang van de doelstelling is beschreven in onderstaande activiteiten.	<p>In de dorpspiegel 2011 is aangegeven hoe tevreden men is over de beschikbaarheid van de medische en paramedische voorzieningen.</p> <p>Inwoners zijn net als in de vorige meting in 2007 het meest tevreden over de beschikbaarheid van fysiotherapeuten (90%, in 2007 89%), artsen (84 %, 2007 85%) en tandartsen (85 %, 2007 79%).</p> <p>De tevredenheid over de andere (para) medische voorzieningen zijn allen verbeterd.</p> <p>De grootste verbetering is te zien bij de beschikbaarheid van een psycholoog, in 2007 was 25 % daar tevreden over, dat is nu gestegen naar 50% tevredenheid.</p>

Activiteiten:

Gezondheidscentrum Renkum

- In Renkum is de doorstart van de realisatie van een breed gezondheidscentrum (GOED) door partijen opgepakt, nadat de woningcorporatie van de realisatie van het bouwplan, de verbreding van het HOED heeft afgezien. Een projectontwikkelaar onderzoekt de haalbaarheid van het bouwplan op de locatie aan de Groeneweg.
- Huisartsen beraden zich nu op het (financiële) voorstel van deze projectontwikkelaar. Zij zijn bepalend voor de realisatie van het project.

Nota Volksgezondheid

De nota lokaal gezondheidsbeleid is in maart 2012 vastgesteld.

De implementatie van de nieuwe nota Volksgezondheid is als volgt:

- Het opstellen van uitvoeringplannen van het regionaal en lokaal deel;
- afstemming met het sportbeleid en het gezondheidsbeleid binnen (0^e, 1ste en 2 de lijn) waaronder de subsidieaanvraag Sportstimulering ten behoeve van de aansluiting van de beweegkuur (huisartsen) op het reguliere sportaanbod in de buurt.
- Ontwikkelen van een methodiek gemeentelijke netwerkstrategie aansluitend bij de ontwikkeling van de vier decentralisaties. De pilot Gezonde wijk start met deze methodiek in 2013 in Doorwerth.

Lokaal maatwerkdeel volksgezondheid

De stichting Renkum Hartveilig ontvangt subsidie voor beheer, onderhoud, opleiding en aanschaf van AED's. Er zijn 30 AED's geplaatst.

Autonoom maatwerkdeel Jeugdgezondheid

Het autonoom maatwerk JGZ heeft bestaan uit:

- Regionaal aanbod opvoedingscursus
- Huisbezoeken (50)
- Deelnemen door jeugdverpleegkundige (0-4 jaar(12 uur) en jeugdarts (4- 19 jaar) aan zorgnetwerk 0-12 jaar (20 uur)
- Uitvoering Samen Starten 0-2 jaar

In 2012 zijn bestuurlijke afspraken in de regio gemaakt over de invoering van een extra contactmoment voor 14-15 jarigen. Een werkgroep bereidt de invoering voor .

B. Maatschappelijk werk

Doelstelling	Effectindicatoren
Een laagdrempelige 1 ^{ste} lijns voorziening voor individuele hulpvragers.	<ul style="list-style-type: none"> • Aantal mensen dat jaarlijks gebruik maakt van maatschappelijk werk. • Een zo kort mogelijke wachttijd (streven is maximaal drie weken).

Voortgang	
De voortgang van de doelstelling is beschreven in onderstaande activiteiten.	Er is geen sprake van een wachttijd langer dan drie weken.

Activiteiten:**Algemeen maatschappelijk werk**

Het uitvoeren van de taken Algemeen maatschappelijk werk door het bieden van de volgende vormen van hulpverlening:

- psychosociale hulpverlening;
- praktische gezinsondersteuning;
- sociaal juridische dienstverlening;
- nieuwe rol en positie binnen de nieuwe netwerkstructuur.

Stichting Solidez en Vilente Welzijn zijn met ingang van 1 oktober 2011 een bestuurlijke fusie aangegaan. Voorheen voerde Vilente Welzijn het maatschappelijk werk uit. Het in gangzetten van een heel andere (gekantelde)werkwijze is in 2012 aan de orde. Bovendien wordt het maatschappelijk werk ook genoemd bij de ombuigingen van de gemeentebegroting vanaf 2013.

C. WMO beleid

Doelstelling	Effectindicatoren
<p>Het vergroten van de zelfredzaamheid, maatschappelijke participatie, eigen (financiële) verantwoordelijkheid en keuzevrijheid van de inwoners van de gemeente Renkum. Door in te zetten op de versterking van de eigen kracht van het individu binnen zijn/haar sociale netwerk en daar waar mogelijk gebruik te maken van netwerken van actief burgerschap (civiel society) worden inwoners gestimuleerd zelf keuzes te maken.</p> <p>Waar dit niet toereikend is, worden de beperkingen van het betreffende individu gecompenseerd zodat hij of zij in staat is volwaardig burger te zijn.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Percentage inwoners met behoefte aan meer sociale contacten met mensen in de omgeving op basis van de dorpsspiegel afgenomen t.o.v. 2007 (18 %). • Scores in benchmark Wmo-beleid minimaal conform het landelijke gemiddelde
Voortgang	
<p>De voortgang van deze doelstelling is beschreven in onderstaande activiteiten.</p>	<p>Het percentage inwoners met behoefte aan meer sociale contacten met mensen in de omgeving op basis van de dorpsspiegel 2011 is 20%.</p> <p>Score in benchmark WMO beleid 2011 (gepubliceerd in 2012): de Wmo-thermometer laat zien dat de gemeente Renkum hoger dan het gemiddelde van qua grootte vergelijkbare gemeenten en hoger dan het gemiddelde van de benchmark scoort.</p>

Activiteiten:**Adviesorganen**

De Raadsbrief “Heroriëntatie adviesraden opgesteld” is begin 2013 verstuurd. Hierin staat hoe uitvoering is geven aan de in het meerjarenbeleidsplan voor 2012 geplande ‘notitie’ over de positie en taak van de Wmo- en WWB-adviesraad.

Uitgangspunt hierbij is dat de gemeente Renkum burgers wil betrekken bij de ontwikkeling en uitvoering van beleid, om uiteindelijk de kwaliteit hiervan te verbeteren. Ook de wetgever heeft dit willen bereiken door in artikel 12 van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) en artikel 47 van de Wet Werk en Bijstand (WWB) verplichte participatie van vragers/klanten/burgers bij deze beleidsterreinen te regelen.

De gemeente Renkum heeft ervoor gekozen om deze participatie vorm te geven in twee adviesraden van het college van burgemeester en wethouders.

Deze adviesraden adviseren gevraagd of ongevraagd het college van burgemeester en wethouders over het beleid en de uitvoering van de Wmo en de WWB. De gemeenteraad ontvangt ter kennisgeving een afschrift van de adviezen van deze adviesraden, alsmede de reacties hierop van het college van burgemeester en wethouders.

Er is een aantal ontwikkelingen die van invloed zijn op de (toekomstige) positie en taak van de adviesraden.

- Als eerste zal de Wet Werk en Bijstand opgaan in de nieuwe Participatiewet. Het is op dit moment nog niet duidelijk hoe de cliëntenparticipatie in de nieuwe wet geregeld gaat worden en wat dit voor de WWB-adviesraad gaat betekenen.

- Verder zullen door de vier decentralisaties van de Jeugdzorg, Participatie en AWBZ-begeleiding en Passend onderwijs en de invoering van het wijkgericht werken de beleidsterreinen waarover de Wmo- en de WWB-adviesraad adviseren meer overlap krijgen. Geïntegreerd gemeentelijk beleid is gewenst. Dit zal ook invloed hebben op de gewenste advisering.
- Een andere discussie die mogelijk een rol speelt bij de toekomstige positie en taak van de adviesraden is de wijze waarop de gemeente Renkum burgers bij haar beleid wil betrekken.

Taak en positie van de adviesraden zullen opnieuw worden bezien als helder is hoe de landelijke wetgeving, het gemeentelijk beleid en de uitvoering van de genoemde beleidsterreinen er uit komt te zien. De verwachting is dat hierover over een jaar meer duidelijkheid bestaat. Tot dat moment blijven positie en taken van de adviesraden ongewijzigd.

D. Sociale samenhang en leefbaarheid

Doelstelling	Effectindicatoren
Het verbeteren van de leefbaarheid en het bevorderen van de sociale aandacht voor en door mensen. Kwaliteit, betaalbaarheid, doelmatigheid en doeltreffendheid van welzijnsactiviteiten staan daarbij voorop.	<ul style="list-style-type: none"> • Tevredenheidsmeting in dorpspiegel • Score leefbaarheid in KTO “burger als onderdaan”, onderdeel sociale veiligheid. Scores op “aandacht gemeente voor verbeteren leefbaarheid en veiligheid”, “betrekken burger bij sociale veiligheid” en “leefbaarheid in de buurt” hoger dan scores in 2008 (respectievelijk 6,0; 5,7 en 7,5)
Voortgang	
De voortgang van deze doelstelling is beschreven in onderstaande activiteiten.	In 2013 wordt weer een KTO uitgevoerd en vergelijken wij de nieuwe score met die van 2008.

Activiteiten:

Sociale vangnetten

Ondersteuning wordt geboden aan kwetsbare burgers door het opzetten en onderhouden van sociale vangnetten als burgers zichzelf echt niet kunnen redden, ondanks de eigen inzet en sociale steun. Wij verwezenlijken sluitende vangnetten en sluitende ketens voor inwoners van 0-100+ jaar door middel van een goed actief en preventief beleid.

Doelen zijn:

- toename zelfredzaamheid en participatie;
- extra aandacht intergenerationele projecten;
- subsidies maatjesprojecten mantelzorg;
- voldoende aanbod respijtzorg.

* respijtzorg

Op het gebied van respijtzorg wordt in Renkum de Bezoek en Opvangservice van Solidez ingezet.

Dit houdt in dat er ondersteuning wordt geboden aan mantelzorgers door opvang in de thuissituatie aan mantelzorgers en alleenstaanden met inzet van vrijwilligers.

De mantelzorger is hierdoor in staat activiteiten buitenshuis te ondernemen terwijl de vrijwilliger activiteiten onderneemt met de zorgvrager.

Hierover zijn productafspraken gemaakt met Solidez, door periodieke overleggen vindt voortgangsbewaking plaats. (Voor verdere beschrijving resultaten zie onderdeel mantelzorg.)

Toegankelijkheid openbare gebouwen

De toegankelijkheid van de publieke ruimte voor mensen met een functiebeperking wordt bevorderd. In geval van slecht toegankelijke gebouwen van de gemeente wordt een keuze voor toegankelijke locaties als alternatief aan huurders voorgelegd. De sporthal in Doorwerth is een van de locaties die is aangewezen voor opvang bij rampen en vaccinatie i.v.m. pandemie. Het betreft de Sporthal Doorwerth. Er is een prioriteitsvolgorde opgesteld voor het toegankelijk maken van de openbare gebouwen die eigendom zijn van de gemeente. Dit is op basis van vastgestelde criteria uitgevoerd.

In 2012 zijn schetsen en bestek geschreven voor de aanpassing van de toegankelijkheid van de sporthal in Doorwerth. De welstandscommissie is akkoord gegaan. Realisatie in 2013.

Woonservicegebieden

Samen met woon- welzijn- en zorgpartijen is invulling gegeven aan het woonservicegebied Oosterbeek- West. Vier focusgroepen, waarin burgers en professionals vertegenwoordigd waren, hebben hun advies uitgebracht over de samenstelling van een uitvoeringsagenda/ programma van eisen voor dit woonservicegebied. In september is de pilot woonservicegebied Oosterbeek-West gestart. Concreet wordt vormgegeven aan het samenwerken in de wijk. Samen met burgers en maatschappelijke partners is een programma van eisen en een Wijkactiviteitenplan opgesteld voor de wijk Oosterbeek- West (woonservicegebied). In dat plan staat welke activiteiten in de wijk Oosterbeek-West opgepakt worden. Initiatieven van bewoners zelf, de kracht van de Wijk, krijgen de aandacht. Centraal staat het Wijkpunt dat is ondergebracht in het woonzorgcentrum de Sonnenberg en van waaruit het wijkteam Oosterbeek-West in maart 2013 als pilot van start zal gaan.

Stimuleren dorpshuizen

Dorpshuizen die bijdragen aan ontmoeting en ontplooiing van de inwoners willen wij stimuleren.

Voor 2012 zijn hierover productafspraken gemaakt met Solidez.

Zij voeren het product Dorpshuis / Buurtopbouw (Kulturhusen) uit.

In het product Dorpshuis en Buurtopbouw is gewerkt aan het vergroten van de betrokkenheid van burgers op de diverse maatschappelijke initiatieven zodat de eigen kracht, initiatief en onderlinge zorg optimaal benut zijn, door:

- bijdragen aan sociale samenhang en levendige ontmoetingen (kennen en gekend worden) in de dorpen;
- investeren in participatievaardigheid en participatiebereidheid van burgers en professionals;
- ondersteunen en stimuleren van bewonersinitiatieven en initiatieven van (zelf) organisaties die gericht zijn op het versterken van de leefbaarheid in de buurten / dorpen;

Over de voortgang van de werkzaamheden is regelmatig overlegd met Solidez.

In de drie Dorpshuizen van Solidez (Poort van Doorwerth, de Hucht, dorpshuis Oosterbeek) zijn sociaal culturele activiteiten georganiseerd voor de inwoners van de verschillende kernen van Renkum. De buurtwerkers van Solidez hebben bewonersinitiatieven ondersteunend, deelgenomen aan dorpswandelingen en overleggen Dorpsplatforms, en hebben ervoor gezorgd dat de Dorpshuizen als ontmoetingsplek en centrum voor de buurt fungeren. Voorbeelden van de samenwerking met inwoners en andere organisaties zijn de Musical in Doorwerth, opgevoerd in het Golden Tuliphotel en de Engelse Fair op 5 mei bij het Airbornemuseum i.s.m. de Oranjevereniging en de PolitieSportvereniging. De aanleiding was de komst van 160 Britse veteranen in 80 Londense taxi's. Dit alles mede met behulp van de inzet van vele vrijwilligers die het mogelijk maken dat de verschillende activiteiten plaatsvinden.

- In 2012 heeft Solidez voor het eerst de organisatie van de straatspeeldag en de opschoondag uitgevoerd.

Aan de straatspeeldag hebben 18 straten deelgenomen.

In overleg met het wijkbeheer is gekozen om de opschoondag voor de scholen op donderdag 19 april te doen, en die van de bewoners op zaterdag 21 april. Aan de opschoondag hebben 10 scholen en 3 buurten deelgenomen.

E. Preventieve voorzieningen voor jeugd en opvoeders

Doelstelling	Effectindicatoren
Ondersteuning van ouders bij de opvoeding van hun kinderen (ouders blijven wel verantwoordelijk).	<ul style="list-style-type: none"> • Vermindering aantal cliënten Bureau Jeugdzorg Arnhem vanuit Renkum. • Afname percentage kinderen – 9 mnd – 4 jaar met gezins- en opvoedingsproblemen • Afname percentage kinderen 4 – 23 jaar met indicatie voor gezins- opvoedingsproblemen

Voortgang	
De voortgang van de doelstelling is beschreven in onderstaande activiteiten.	

Activiteiten:

Opvoedingsondersteuning

Bij opvoedingsondersteuning vanuit het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) stimuleren wij de eigen kracht, de eigen omgeving en de positieve competenties van kinderen, jongeren en (hun) ouders. Het opvoedingsprogramma Triple P (Positief Pedagogisch Programma: eenheid van aanpak bij alle partijen) ondersteunt dit. In 2012 zijn ruim 20 professionals getraind die op positieve wijze Triple P uitdragen. Deze professionals zijn o.a. werkzaam vanuit het CJG en komen via Algemeen maatschappelijk Werk, Stichting Thuiszorg Midden

Gelderland en Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden. Daarnaast zijn er een aantal zorgcoördinatoren vanuit het onderwijs getraind, wat in 2013 een vervolg krijgt.

Voor de Triple P methodiek worden ook vrijwilligers getraind om het kwaliteitsniveau van de opvoedingsondersteuning te waarborgen. Voor de borging van voldoende gekwalificeerde vrijwilligers is in 2012 een plan van aanpak opgesteld ter vervanging van Home- en Doorstart.

Transitie/transformatie jeugdzorg

De nieuwe jeugd wet moet ingaan in de periode 2015-2016. Na consultatiefase bij de vertegenwoordigende partijen op het jeugddomein is de concept tekst van de jeugdwet aangepast. In dit nieuwe stelsel krijgt de gemeente de verantwoordelijkheid van jeugdhulp, inclusief specialistische hulp zoals jeugd- ggz, jeugd- lvb en gesloten jeugdhulp in het kader van ernstige opvoedingsproblemen en de uitvoering van kinderbeschermingsmaatregelen en jeugdreclassering. De verwachting is dat de nieuwe jeugdwet in 2013 wordt vastgesteld.

De verantwoordelijkheid van de gemeente bestaat in ieder geval uit het versterken van het opvoedkundig klimaat in gezinnen, wijken, buurten, scholen en kinderopvang.

Met de komst van de CJG's is hiervoor de basis gelegd voor de transformatie van de jeugdzorg.

De financiering van voorzieningen van verschillende instanties verloopt op dit moment via diverse kanalen. Met de invoering van nieuwe Jeugdwet is het de bedoeling dat al deze instanties gaan samenwerken. De gemeente is daarbij de aangewezen regisseur. Spectrum heeft voor de regio onderzoek gedaan om inzicht te verkrijgen naar regionale en lokale cijfers over gebruik van de jeugdzorg.

De gemeenten in de regio Arnhem hebben in 2012 een visie op de jeugdzorg geformuleerd. Dit om de transitie de komende jaren gestalte te geven.

Onderdeel daarvan is een experiment om de toegang tot voorzieningen zonder indicatie te laten verlopen. Hieraan neemt de gemeente Renkum ook deel. Verder wordt in Renkum de proeftuin “de pedagogische omgeving- opvoeden vanuit eigen kracht” opgesteld.

F. Informatie, advies en voorlichting

Doelstelling	Effectindicatoren
Burgers dienen zich als vanzelfsprekend tot het Zorgloket te wenden met hun vragen over zorg of welzijn.	<ul style="list-style-type: none"> Bekendheid en gebruik van het zorgloket op basis van de dorpsspiegel toegenomen t.o.v. scores in 2007 Score binnen het KTO op het onderdeel “Burger als klant” minimaal gelijk aan 2008 (7,3)
Voortgang	
De voortgang van de doelstelling is beschreven in onderstaande activiteiten.	In 2013 wordt weer een KTO uitgevoerd en vergeleken wij de nieuwe score met die van 2008.

Activiteiten:

Bekendheid informatiefunctie zorgloket

De bekendheid van de informatiefunctie van het zorgloket willen wij vergroten door:

- website Zorgloket en Regelhulp actueel houden en promoten;
- regelmatig plaatsen van advertenties over het Zorgloket in specifieke huis aan huisbladen;
- presentaties en themabijeenkomsten verzorgen voor burgers en organisaties;
- reguliere activiteit huisbezoeken.

Gezins- en netwerkondersteuning

Bij de praktische gezinsondersteuning CJG en netwerkondersteuning (consulenten en ouderenadvies) wordt in de uitvoering met hetzelfde protocol gewerkt. Samenwerking en afstemming wordt hiermee geborgd. Verkenning van andere gezamenlijke functies binnen het CJG en het zorgloket wordt voortgezet en geïmplementeerd.

Artikel 6 Wmo

De Wmo-consulent informeert de burger omtrent artikel 6 van de Wmo, waarin vermeld staat dat het college personen die aanspraak hebben op een individuele voorziening de keuze biedt tussen het ontvangen van een voorziening in natura of het ontvangen van een hiermee vergelijkbaar PGB, tenzij hiertegen overwegende bezwaren bestaan.

G. Mantelzorg & vrijwilligers

Mantelzorgbeleid

Doelstelling G1	Effectindicatoren
Ondersteuning van mantelzorgers zodat zij ook zelf maatschappelijk kunnen participeren.	<ul style="list-style-type: none"> • Toename van het aantal mantelzorgers dat steunpunt mantelzorg jaarlijks bereikt • Toename aantal respijtmogelijkheden • Toename aantal deelnemers aan mantelzorgsalons
Voortgang	
De voortgang van de doelstelling is beschreven in onderstaande activiteiten.	<ul style="list-style-type: none"> • Eind 2011 waren er 221 mantelzorgers geregistreerd bij steunpunt mantelzorg, eind 2012 waren dat 340 mantelzorgers. • In 2011 werden er 6 mantelzorgsalons georganiseerd, in 2012 zijn 8 salons georganiseerd en is aantal deelnemers toegenomen. • 49 aanvragen voor de bezoek en oppasservice, waardoor 22 koppelingen tot stand zijn gekomen (lichte toename t.o.v. vorig jaar).

Activiteiten:

Uitvoeren mantelzorgbeleid

In 2012 is kwalitatief onderzoek uitgevoerd naar vraag en ondersteuningsbehoefte van Renkumse mantelzorgers. Hierover is gerapporteerd in “Mantelzorgen in Renkum – vervolg mantelzorgonderzoek in de gemeente Renkum”, expertisecentrum Elan. De conclusies uit dit onderzoek zijn gebruikt voor de actualisering van het mantelzorgbeleid. De notitie uitvoering mantelzorgbeleid is op 5 februari 2013 door B&W vastgesteld.

steunpunt mantelzorg

Jaarlijks worden productafspraken gemaakt met Solidez over de inzet van het steunpunt mantelzorg.

Activiteiten die door het steunpunt zijn uitgevoerd in 2012:

- informatie, advies en begeleiding van mantelzorgers, telefonisch, via mail of door individuele gesprekken. (De individuele persoonlijke gesprekken worden vooral door vrijwilligers gevoerd, die hierin worden ondersteund en begeleid door de coördinator van het steunpunt.)
- er zijn 9 mantelzorgsalons georganiseerd. Gemiddeld nemen aan een salon 25 mensen deel.
- Renkumse mantelzorgers hebben deelgenomen aan het jaarlijkse respijtweekend dat door steunpunt mantelzorg in samenwerking met de andere steunpunten uit de regio is georganiseerd.
- organisatie jaarlijkse Dag van de mantelzorg, heeft in 2012 plaatsgevonden in Kasteel Doorwerth.
- bijhouden van actueel adressenbestand van bij het steunpunt bekende mantelzorgers in de gemeente Renkum (ruim 300).

respijtzorg

Op het gebied van respijtzorg (een van de acht basisfuncties van mantelzorgondersteuning) worden jaarlijks met Solidez productafspraken gemaakt over de producten Bezoek- en opvangservice (BOS), en Vrijwillige palliatieve thuiszorg.

De BOS biedt ondersteuning aan mantelzorgers door opvang in de thuissituatie met behulp van de inzet van vrijwilligers. In 2012 zijn ongeveer 50 aanvragen gedaan, 25 intakegesprekken gevoerd, 15 à 20 matches gemaakt (precieze aantallen komen in jaarrapportage van Solidez.)

Aanvragen voor de BOS die niet leiden tot daadwerkelijke inzet van een vrijwilliger worden doorgeleid naar andere professionals in het netwerk zoals bv. de ouderenadviseur, de Wmo-consulenten of de casemanagers dementie.

De BOS-coördinator coördineert ook de inzet van vrijwilligers die mantelzorgondersteuning bieden bij mensen die terminaal ziek zijn. Er is een poule van rond de 10 vrijwilligers die inzetbaar zijn voor BOS en Vrijwillige palliatieve thuiszorg.

Alzheimercafé

In 2012 is maandelijks het Alzheimercafé georganiseerd door de vereniging Alzheimer Veluwe Vallei-Grebbe.

Mantelzorgvriendelijk personeelsbeleid

Op initiatief van de steunpunten mantelzorg in de regio hebben gemeente Renkum en ook de gemeenten Wageningen en Ede, en welzijnsorganisaties Solidez en De Medewerker op 3 oktober 2012 een intentieverklaring ‘mantelzorgvriendelijk personeelsbeleid’ ondertekend.

De gemeente heeft daarmee de intentie uitgesproken om mantelzorgvriendelijk personeelsbeleid te bevorderen, het onderwerp mantelzorg breed uit te dragen binnen het bedrijf en werknemers te attenderen op de ondersteuningsmogelijkheden die er zijn voor mantelzorgers.

Vrijwilligersbeleid

Doelstelling G2	Effectindicatoren
Burgers mobiliseren om hun rol als vrijwilliger op te pakken, met als doel bevorderen van sociale cohesie en ondersteuning bieden aan zwakkere in de samenleving.	<ul style="list-style-type: none"> • Toegenomen tevredenheid over infoverzekering vrijwilligerscentrale t.o.v. dorpspiegel 2007 • Beschikbaarheid 0 meting in 2011. Toename aantal initiatieven met maatschappelijke relevantie op het gebied van vrijwilligers inzet t.o.v. 0 meting 2011.
Voortgang	
De voortgang van de doelstelling is beschreven in onderstaande activiteiten.	<ul style="list-style-type: none"> • De bekendheid met de vrijwilligerscentrale als ondersteuningsorganisatie is toegenomen. Verbetering is mogelijk door gerichte voorlichting ook gericht op potentiële nieuwe vrijwilligers die nu nog niet actief zijn. • De voortgang m.b.t. meetbare doelstellingen is beschreven in onderstaande activiteiten.

Activiteiten:

Vrijwilligerscentrale

Wij zetten de vrijwilligerscentrale in als maatschappelijk makelaar om de sociale cohesie te bevorderen door:

- participatiebevordering van doelgroepen op weg naar dagbesteding en arbeid;
- stimuleren van maatschappelijk ondernemen van bedrijven;
- betrekken en behouden van jong en oud bij vrijwillige inzet.

NL Doet, gehouden op 16 en 17 maart, werd ook dit jaar in Renkum goed uitgevoerd. Met 34 klussen en 300 extra vrijwilligers was dit een groot succes. Veel organisaties hebben voor hun klus subsidie ontvangen van het Oranjefonds.

In het kader van het actualiseren van het vrijwilligersbeleid dat voor 2012 gepland stond, hebben verschillende consultaties plaatsgevonden:

In juli heeft de vrijwilligerscentrale een passantenonderzoek gehouden waarbij aan 100 personen vragen zijn gesteld over deelname aan en bekendheid met vrijwilligerswerk. Ook heeft de gemeente een werkbijeenkomst gehouden met professionals en ambtenaren over de ontwikkeling van het vrijwilligerswerk. En eind augustus heeft een gemeentebrede werkvond plaatsgevonden waar vrijwilligers en vrijwilligersorganisaties hebben gesproken over hun ervaringen en hun wensen bij het vrijwilligerswerk - beleid. De uitkomsten van dit breed verkennend onderzoek zijn uitgewerkt tot een nieuw plan van aanpak voor de jaren 2013 - 2015.

Project maatschappelijke stage (MaS)

Uitvoering van de MaS vindt plaats door de inzet van de Vrijwilligerscentrale binnen de werkgroep MaS. In deze werkgroep participeren de vrijwilligerscentrale, het sportbuurtwerk, het Voortgezet Onderwijs en de gemeente Renkum.

Ook dit jaar is een stagemarkt georganiseerd voor scholieren en de organisaties en clubs die stageplaatsen aanbieden. Tijdens deze markt werden ruim 100 bemiddelingen gerealiseerd tussen leerlingen en stagebieders.

De samenwerking en de invulling van de stages geeft voor organisaties een flinke impuls om het vrijwilligerswerk te ‘verjongen’. De stuurgroep wil dat het effect inzichtelijk wordt door te registreren welke stagiaires vrijwilligerswerk blijven doen. Landelijk onderzoek wijst uit dat meer dan 10% van de stagiaires vrijwillig actief blijft.

Werken aan meetbare doelstellingen

In 2012 is uitgebreid onderzoek gedaan naar de behoefte van vrijwilligers. Naast de benchmark Wmo werd het onderzoek dorpsspiegel onder 508 respondenten afgenomen.

Uit de informatie kwam naar voren dat t.o.v. 2011 een groter aantal mensen als vrijwilliger actief is en dat er meer projecten voor en door vrijwilligers. Zo kwam er een project als boodschappendienst, tuinwerk voor ouderen en werken in Bato's park en een vrouwennetwerkgroep. Binnen het traditioneel vrijwilligerswerk bij clubs en verenigingen is vaker sprake van afnemende animo voor de traditionele bestuursfuncties. Vanuit de ondersteuningsfunctie (vrijwilligerscentrale en verenigingsondersteuner) wordt hier op ingespeeld. Gelukkig ligt het aantal mensen dat bekend is met de vrijwilligerscentrale weer hoger dan in 2011 het geval was. Dit komt voornamelijk door berichtgeving in de kranten. Ook werd vastgesteld dat 40% van de mensen die nog geen vrijwilligerswerk doen dat in de toekomst wel van plan is. Dit potentieel biedt mogelijkheden gezien de maatschappelijke ontwikkelingen die op ons afkomen. Het blijft daarom zinvol om veel aan promotie te doen en bekendheid te geven aan nieuwe initiatieven en projecten. Wij pakken dit op in het nieuw vrijwilligerswerkbeleid met de promotiecampagne "Samen doen".

H. Zelfredzaamheid en participatie

Doelstelling	Effectindicatoren
Individuele burger waar nodig compenseren voor beperkingen in het volwaardig deelnemen aan de maatschappij.	Verbetering score op onderdeel "sociale contacten" in de dorpsspiegel t.o.v. 2007
Voortgang	
De voortgang van de doelstelling is beschreven in onderstaande activiteiten.	De mate van contact met mensen in de omgeving is in de dorpsspiegel 2011 vergeleken met 2007 wat toegenomen. De behoefte aan meer contacten is in de leeftijdscategorie 18 tot 35 jaar hoger (27 %) dan in de andere leeftijdscategorieën.

Activiteiten:

Uitvoering nota AWBZ-pakketmaatregel/ psychosociaal

Conform de activiteiten in de nota AWBZ pakketmaatregel zijn in 2012 gerealiseerd:

- ontmoetingspunten in alle kernen;
- praktische ondersteuning sociaal netwerk/ familienetwerkberaad;
- oprichten fysiek herkenbaar wijkpunt in het woonservicegebied Oosterbeek-West;

Transitie AWBZ (begeleiding extra muraal en persoonlijke verzorging)

Het nieuwe regeerakkoord bepaalt dat de decentralisatie van de AWBZ 1 januari 2015 voltooid moet zijn. De decentralisatie van de AWBZ richt zich op de functies begeleiding (extra muraal) en persoonlijke verzorging. Deze komen in de Wmo. Bovendien wordt er flink bezuinigd (25 %) en de aanspraak op dagbesteding lijkt onder vuur te liggen. In 2012, 2013 en 2014 treffen wij hiervoor voorbereidingen. Om goed te kunnen inspelen op wat er allemaal op ons afkomt hebben de gemeenten in de regio Arnhem een basistekst voor een regionale sociale visie opgesteld. De uitgangspunten hiervan worden uitgewerkt in proeftuinen. Er zijn bijkomsten gehouden in de regio voor instellingen en cliëntenorganisaties. Binnen de gemeente Renkum gaan een tweetal proeftuinen van start te weten, Triple P (toegang) en buurtkracht (gemeentelijke netwerkstrategie). Het is een integrale aanpak ten behoeve van de ondersteuning vanuit de burger en zijn netwerk. Toewijzing van ondersteuning en lichte zorg vindt bij voorkeur plaats zonder indicatie (basis van de participatie piramide).

Sociale activering, BOS en sociaal raadsliden

Sociaal raadsliden: het samenwerkingsproject sociaal-juridische dienstverlening is in 2012 uitgevoerd door Solidez, Humanitas en de Rechtswinkel.

In april en oktober 2012 is overleg gevoerd over de voortgang van het project met de drie participerende organisaties. Uit de gegevens over het aantal afgehandelde verzoeken in 2011 en de eerste helft van 2012 blijkt dat er sprake is van een stijgende vraag naar deze vorm van dienstverlening. Er is evenwel ook geconstateerd dat de samenwerking en onderlinge doorverwijzing in het kader van dit project tussen de drie organisaties nauwelijks tot stand is gekomen. De organisaties hebben zelf ook aangegeven geen heil meer te zien in voortzetting van de huidige samenwerkingsconstructie. Daarom is besloten om het project in deze vorm eind 2012 af te laten lopen. In 2013 zal gekomen worden tot een nieuwe invulling van de taak sociaal-juridische dienstverlening.

I. Individuele voorzieningen

Doelstelling	Effectindicatoren
De burger zo lang mogelijk zelfredzaam en maatschappelijk actief te laten blijven. Waar nodig wordt voorzien, met als uitgangspunt eigen financiële verantwoordelijkheid van burgers, in individuele hulp of zorg voor algemene voorzieningen. Het doel is de individuele burger te compenseren voor gebreken die hem beperken in het volwaardig deelnemen aan de maatschappij.	<ul style="list-style-type: none"> Score in WMO benchmark minimaal conform het landelijk gemiddelde Percentage inwoners dat in de gemeente Wmo ondersteuning krijgt minimaal gelijk aan de score in de dorpspiegel 2011
Voortgang	
De voortgang van de doelstelling is beschreven in onderstaande activiteiten.	

Activiteiten:

Verstrekking individuele voorzieningen

Ter compensatie van de beperkingen die een persoon in zijn zelfredzaamheid en zijn maatschappelijke participatie heeft, worden welzijnsvoorzieningen (woon-, rolstoel-, vervoersvoorzieningen en hulp bij huishouden) op het gebied van maatschappelijke ondersteuning getroffen.

Kanteling Wmo

In 2011 is de "kanteling" binnen de Wmo, zowel in beleid als uitvoering doorgevoerd.

Vanaf 1-1-2012 wordt een start gemaakt met een aantal besparingsmaatregelen op het gebied van de individuele Wmo voorzieningen. Voor de voorziening hulp bij het huishouden geldt dat 2012 wordt gezien als overgangsjaar. De gewijzigde regelgeving bij deze voorziening geldt tot 1-1-2013 alleen voor nieuwe aanvragen en bij herindicaties.

Een nieuwe "gekantelde" Verordening Wmo voorzieningen treedt in werking per 1-1-2012 en tevens wordt de bezuinigingsopdracht met deze Verordening en bijbehorend financieel Besluit verwezenlijkt.

Voortgang bij najaarsnota 2012

In de raad van augustus 2012 is de verordening Wmo met terugwerkende kracht aangepast. De inkomensgrenzen zijn hierin komen te vervallen.

Tot eind 2012 blijft het product 'schoonmaakondersteuning' wel bestaan, echter er wordt geen beroep meer gedaan op de financiële draagkracht van de klant.

Voor alsnog wordt verwacht dat de financiële consequenties van de aanpassing van de verordening niet leidt tot een substantieel nadeel in de begroting.

Medio september 2012 wordt een aanbestedingstraject hulp bij huishouden gestart. Voor januari 2013 worden nieuwe contracten met de zorgaanbieders gesloten.

Voortgang bij jaarstukken 2012

Bij de stand najaarsnota werd reeds aangegeven dat de brief van de staatssecretaris omtrent het ingezette beleid rond de schoonmaakondersteuning heeft geleid tot wijziging van de verordening met terugwerkende kracht per 1 januari 2012. De belangrijkste wijziging betrof het schrappen van inkomensgrenzen met terugwerkende kracht en dat betekende dat in 2012 een hersteloperatie moest worden uitgevoerd.

Iedereen die op grond van het inkomen een lagere tegemoetkoming had ontvangen werd alsnog financieel gecompenseerd. Van de groep met een relatief hoog inkomen, die de hulp bij huishouden in 2012 zelf had geregeld, hebben slechts enkelen op meerdere oproepen in de krant gereageerd en alsnog een compensatie aangevraagd.

Omdat de contracten met de zorgaanbieders voor levering van hulp bij het huishouden eind 2012 afliepen heeft een regionale aanbestedingsprocedure plaats gevonden. Voor 2013 (en eventueel 2014) zijn door onze gemeente contracten afgesloten met 7 aanbieders. Vanaf 2013 worden binnen de hulp bij het huishouden de producten Hbh1, Hbh2, Hbh2 extra maatwerk in zowel natura als PGB aangeboden. Daarnaast is er een nieuwe product PGB voor service en bemiddeling bijgekomen, waarbij de zorgaanbieder een bemiddelingsfunctie heeft tussen hulp en klant.

De invoering van de eigen bijdrage voor het gebruik van scootmobielen heeft geleid tot een afname van het uitstaande bestand van 350 naar 280 stuks (-20 %). Scootmobielen die niet of nauwelijks werden gebruikt zijn op verzoek van de belanghebbenden teruggeplaatst in het depot.

De besparingsmaatregelen in 2012 bij o.a. de voorzieningen de hulp bij het huishouden, vervoer (scootmobielen) en woonvoorzieningen, hebben geleid tot een besparing op de uitgaven individuele Wmo voorzieningen .

J. Maatschappelijke opvang, OGGZ en verslavingszorg

Doelstelling	Effectindicatoren
Het samenhangend oppakken van maatschappelijke opvang, Openbare geestelijke gezondheidszorg en verslavingszorg. Binnen de WMO is hiervoor expliciet een rol weggelegd voor aangewezen centrumgemeenten. Voor Renkum is dat de gemeente Arnhem. Dat wat wij lokaal niet kunnen regelen, geleiden wij toe naar bovenlokale hulp, opvang en zorg.	<ul style="list-style-type: none"> • Afname aantal meldingen huiselijk geweld en kindermishandeling • Afname aantal huisuitzettingen • Afname aantal cliënten schulphulpverlening • Afname aantal zelfstandig wonende mensen met een psychische of verstandelijke beperking
Voortgang	
De voortgang van de doelstelling is beschreven in onderstaande activiteiten.	Gegevens met betrekking tot afnames (prestatievelid 7, 8 en 9 WMO) zijn verwerkt in Benchmark WMO 2012.

Activiteiten:

Realiseren maatschappelijke opvang, OGGZ en ambulante verslavingszorg

Binnen dit product willen wij de volgende activiteiten ontplooiën:

- komen tot een samenhangende aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling;
- invoeren (in regionaal verband) van het concept Maatschappelijk Steunsysteem (MSS), een gecoördineerd netwerk van personen, diensten en voorzieningen waarvan mensen met beperkingen en hun naasten zelf deel uitmaken en dat hen op vele manieren ondersteunt in participeren aan de samenleving. Het Regionaal Kompas (2008) is hiervoor uitgangspunt;
- preventieve inzet van het tijdelijk huisverbod;
- het opzetten van een lokaal zorgnetwerk 23 + ten behoeve van de signalering, preventie en nazorg dat aansluit bij het regionaal netwerk maatschappelijke opvang;
- preventie, signalering en nazorg zorgwekkende zorgmijders door:
 - aansluiting keten in de regio Arnhem;
 - project achterstandswijk;
 - casemanagement bemoeizorg.

In 2012 is binnen het uitvoeringsplan 'Minder opvang, Beter leven' een groot aantal actiepunten opgepakt. Het budget voor maatschappelijke opvang (gemeente Arnhem) is gekrompen, er door de gemeente Arnhem zijn ingrijpende afspraken gemaakt met partijen in de zorgketen, voorzieningen zijn gesloten en nieuwe voorzieningen zijn gepend, de projectfinanciering in de gemeente Arnhem krijgt vorm. Het aantal daklozen is aanzienlijk lager dan werd verwacht. Minder opvang, beter leven is een complete herstructurering. In 2013 wordt er verder vormgegeven aan het beleid door de centrumgemeente Arnhem. Dit alles in afstemming met de regiogemeenten. Lokaal wordt gewerkt aan de preventie en nazorg (bemoeizorg) van de doelgroep. Afstemming van de casuïstieken vindt plaats in het zorgnetwerk 23 + van de gemeente. De casemanager bemoeizorg is vanuit het vangnetteam bemoeizorg Arnhem gedetacheerd bij het maatschappelijk werk van Solidez, en neemt ook deel aan het overleg van het zorgnetwerk 23 +. Op die manier is de afstemming en de aansluiting met de centrumgemeente geborgd.

K. Lokale educatieve agenda

Doelstelling	Effectindicatoren
Het stimuleren van kwalitatief goed onderwijs aanbod van 2 tot 23 jaar.	Voor alle leerlingen is er een passend onderwijsaanbod
Voortgang	
Afgelopen jaar zijn per tafel (VVE-directeuren en besturen) 4 overleggen gehouden en drie themabijeenkomsten. Daarbij is aandacht voor het ontwikkelen van een doorgaande leerlijn Engels van het basisonderwijs naar het voorgezet onderwijs. Daarnaast is er doorlopend aandacht voor de aansluiting van passend onderwijs aan jeugdhulp voor zowel het basisonderwijs als ook het voortgezet onderwijs. Voor de jongste groep van de LEA (VVE-tafel) is er	Het realiseren van een passend onderwijs aanbod voor alle leerlingen is geen eind stadium maar een doorlopend proces van initiëren, stimuleren en onderhouden.

<p>speciaal aandacht voor de aansluiting van kinderdagverblijven en peuterspeelzalen op de VIRA (verwijsindex regio Arnhem). Ook wordt samen met het CJG aandacht geschonken aan signalering kindermishandeling en hoe daarmee om te gaan. Logopedie heeft als preventieve interventie speciale doorgaande aandacht, daarbij wordt ook kennis overgedragen van de logopedist aan de leiders/groepsleerkrachten zodat ook zij eerder en beter kunnen signaleren, daaraan aandacht kunnen schenken tijdens de les en daarover met ouders in gesprek kunnen gaan. In het kader van leesbevordering en bezuinigingen op de organisatie die hieraan bijdraagt, is het basisonderwijs gevraagd om mee te werken aan 'bibliotheek op school'. Deze vorm van ondersteuning van leesbevordering is in Wolfheze (Beatrixschool) gerealiseerd.</p> <p>De activiteiten van OWWZ gericht op de leeftijdsgroep 0-23 jaar hebben plaatsgevonden in het kader van toeleiding naar peuterspeelzalen, het binnen het onderwijs houden van jongeren.</p> <p>De werkgroep ouderbetrokkenheid is nog niet van de grond gekomen, dit wordt vervolgd in 2013 ev.</p>	
---	--

Activiteiten:

Lokaal onderwijsbeleid

Het lokaal onderwijsbeleid (LEA) wordt interactief ontwikkeld en uitgevoerd.

Uitvoering LEA

De LEA heeft zich ontwikkeld als een steeds sterkere verbinding van onderwijs- en ondersteunendenetwerken, waarin de gemeente de regierol invult door deze verbinding te stimuleren, faciliteren en initiatief (over)te nemen.

- In 2012 zijn er 4 overleggen VVE-tafel met kinderopvang, peuterspeelzalen, bibliotheek, consultatiebureau, logopedie en IB-ers onderbouw BO, 4 overleggen met schooldirecteuren (speciaal) basisonderwijs, en (speciaal) voortgezet onderwijs en 4 overleggen met schoolbesturen georganiseerd.
- Tevens worden in het voor- en najaar themabijeenkomsten VVE georganiseerd: in april 2012 was het thema "interactie met peuter" in het najaar is de themabijeenkomst samen met CJG uitgevoerd over AMK.
- In september 2012, tijdens de week van de laaggeletterdheid is een expositie gehouden en een werkbijeenkomst "Laaggeletterdheid in Beeld" met als doel in gesprek te gaan over de aanpak van laaggeletterdheid bij alle inwoners van de gemeente Renkum, van jong tot oud. (speerpunten volwasseneneducatie en Integraal Jeugdbeleid).
- In april 2012 is een themamiddag doorgaande lijn taal&rekenen i.s.m. Dorenweerdcollege georganiseerd voor leerkrachten basisonderwijs en voorgezet onderwijs. In november is een themabijeenkomst georganiseerd rondom de doorgaande leerlijn PO-VO Engels.
- In december is een bijeenkomst georganiseerd in het kader van de aansluiting tussen passend onderwijs en jeugdzorg met schoolbesturen en vertegenwoordigers van diverse zorgverleners zowel bestuurlijk als ook uitvoerend.
- Samen met de zorgnetwerkpartners en leden VVE-tafel is in april 2012 een themabijeenkomst "werken met geweld" (kindermishandeling) georganiseerd.
- Overleggen en wederzijds informeren over voortgang, stimuleren van werkgroep ouderbetrokkenheid, bijeenkomst onderwijs en jeugdzorg in het kader van de aansluiting tussen passend onderwijs en jeugdzorg, themabijeenkomsten in het kader van de doorgaande leerlijn PO-VO en in samenwerking met het CJG bijeenkomsten in het kader van signaleren kindermishandeling en huiselijk geweld.

L. Onderwijshuisvesting

Doelstelling	Effectindicatoren
Gemeente Renkum biedt, conform de wettelijke verplichting, adequate onderwijshuisvesting en maakt hierbij gebruik van de inkomsten uit het gemeentefonds.	<ul style="list-style-type: none"> • Het aantal gerealiseerde samenwerkingstrajecten tussen schoolbesturen onderling en met maatschappelijke partners. • Uitgaven en inkomsten in evenwicht (2014).
Voortgang	
De voortgang van de doelstellingen is beschreven in onderstaande activiteiten.	Over het IHP is met alle betrokken partijen overeenstemming bereikt. Waar mogelijk is ingezet op samenwerking.

Activiteiten:

Realiseren onderwijshuisvesting

Om diverse redenen (de status van de gebouwen, leerling fluctuatie, landelijke ontwikkelingen op het gebied van onderwijs en huisvesting e.d.) heeft binnen de gemeente een heroverweging plaatsgevonden van het onderwijshuisvestingsbeleid. Die heroverweging moet leiden tot realisatie/in stand houding van toekomstbestendige onderwijshuisvesting. Om dat te bereiken is de beleidsnota onderwijshuisvesting begin 2012 door uw raad is vastgesteld.

Integraal Huisvestingsplan (IHP)

In december 2012 is het geactualiseerde IHP door uw raad vastgesteld. In het IHP zijn de volgende scenario's opgenomen:

Renkum/Heelsum

Voor deze dorpskern is nog geen expliciete keuze gemaakt. Op basis van lopende afspraken (nieuwbouw Bram Streeflandweg) wordt een financieel kader meegegeven voor de nadere uitwerking van een aangepast scenario dat een toekomstbestendige, integrale aanpak van de onderwijshuisvesting in de dorpskern werkstelligd.

Wolfheze

Voor deze dorpskern wordt het enige aanwezige schoolgebouw aangepast om zoveel als mogelijk te voldoen aan het Programma van Eisen voor Frisse Scholen.

Oosterbeek

Voor deze dorpskern is de keuze gemaakt uitbreiding BOL in het gebouw van de Radar en de scholen waar nodig/mogelijk op te knappen.

Doorwerth

Voor deze dorpskern is gekozen voor realisatie van een kindcentrum voor de scholen en onderwijs gerelateerde voorzieningen.

De scenario's worden per dorpskern nader uitgewerkt en conform het aangenomen amendement ter goedkeuring aan uw raad voorgelegd.

Speciaal onderwijs

Na uitvoerig overleg in de afgelopen jaren met de betrokken instanties is in 2012 een structurele oplossing gevonden voor de huisvestingsproblematiek van het speciaal onderwijs. De voorbereidingen voor (ver)nieuwbouw voor de locaties van de Radar ABS aan de Utrechtseweg in Oosterbeek zijn inmiddels gestart. In het vastgestelde IHP is een scenario opgenomen voor aanpassing in verbouw voor de locatie aan de W. van Arnhemweg in Oosterbeek.

Voortgezet onderwijs

Met het plaatsen van noodunits heeft in 2011 een tijdelijke uitbreiding van het Dorenweerd College plaatsgevonden. Hiermee is op korte termijn ingespeeld op het ruimtetekort. De ruimtebehoefte op de lange termijn is echter groter dan de huidige capaciteit. Inmiddels is een voorbereidingskrediet verstrekt, waarmee de voorbereidingen op permanente uitbreiding zijn gestart. De definitieve besluitvorming over permanente uitbreiding vindt plaats begin 2013.

M. Leerplicht en RMC

Doelstelling	Effectindicatoren
Behalen van startkwalificatie bevorderen, voortijdig schoolverlaten voorkomen.	<ul style="list-style-type: none"> • Alle jongeren van 5 tot 23 jaar in de gemeente Renkum zijn geregistreerd in beeld; • Het aantal begeleidingstrajecten is gelijk aan het aantal verzuimmeldingen; • Vermindering van het aantal voortijdig schoolverlaters met 15% tussen 2010 en 2014. • Alle leerlingen verlaten het onderwijs met minimaal een startkwalificatie.

Voortgang	
<p>Door de koppeling met de IB-DUO- groep is het mogelijk om jongeren die met een opleiding stoppen snel in beeld te krijgen. Met een direct aansluitend vervolgtraject wordt voorkomen dat jongeren voortijdig schoolverlater worden.</p> <p>De ingezette preventieve werkwijze en het intensiever bezoeken van de scholen is verder uitgebreid. Hierdoor is het aantal (zorg) meldingen in het afgelopen schooljaar gedaald en hebben jongeren eerder hulp gekregen en is de schoolcarrière met succes voortgezet.</p>	<p>De jongeren van 5 tot 23 jaar zijn geregistreerd in het geautomatiseerde leerplichtadministratie systeem. Hiermee is het mogelijk om de schoolloopbaan van de jongeren te volgen.</p> <p>Door het actief inzetten op het behalen van een startkwalificatie is hier ook een duidelijke toename te zien van het aantal behaalde startkwalificaties. Dit jaar is er gestart met een nulmeting zodat wij jaarlijks het aantal behaalde startkwalificaties kunnen meten en monitoren.</p>

Activiteiten:

Leerplicht en RMC

Gericht op intensiveren preventieve maatregelen ter voorkoming van voortijdig schoolverlaten, zoals het verbeteren van de ondersteuning om tot een goede schoolkeuze te komen en deze met succes af te ronden; Doel hierbij is minimaal behalen van een startkwalificatie.

In het afgelopen schooljaar heeft leerlingenzaken 95 meldingen in behandeling genomen. Van deze meldingen zijn er 55 op curatieve wijze afgewikkeld, 20 op preventieve wijze, 5 justitieel wat heeft geleid tot het opmaken van een proces verbaal en 15 zijn er nog in behandeling.

Door meer in te zetten op de preventieve werkwijze is ook het aantal voortijdig aantal schoolverlaters laag en neemt het aantal behaalde startkwalificatie toe. Omdat wij 2012 als nulmeting nemen kunnen in 2013 de cijfers hierover vermelden.

In het voorjaar van 2012 heeft het college besloten om niet deel te nemen aan het Regionaal Bureau Leerplicht. De reden hiervoor betreft zowel geld als beleid: de hogere kosten voor de uitvoering ten opzichte van het huidige niveau, en beleidsinhoudelijk onvoldoende aansluiting met ons lokale speerpunt van preventieve inzet. De raad heeft de Gemeenschappelijke Regeling getroffen op basis waarvan regionale samenwerking kan worden gerealiseerd. De bestaande regionale samenwerking van RMC en Volwasseneneducatie valt onder deze Gemeenschappelijke Regeling. De raad van de gemeente Arnhem heeft voorlopig niet ingestemd met deelname aan RMC en de invoering van VSV in het RBL. Pas als duidelijk is wat hoe VSV er nu voor staat en er geen negatieve gevolgen zijn voor VSV als dit aan het RBL wordt gekoppeld, volgt instemming. Voor de uitvoering van RMC heeft dit geen effecten voor onze gemeente.

De gemeenten die volledig deelnemen aan het RBL zullen een aanbesteding doen voor het systeem dat het RBL gaat gebruiken. Renkum en Lingewaard kunnen dan desgewenst later aansluiten op dat systeem.

N. Leerlingenvervoer

Doelstelling	Effectindicatoren
Het bereikbaar maken van onderwijsvoorzieningen voor leerlingen met een fysieke of mentale beperking.	<ul style="list-style-type: none"> • Aantal leerlingen dat gebruik maakt van deze voorziening • Tevredenheid van ouders en leerlingen af te meten aan het nog op te zetten klanttevredenheidsonderzoek

Voortgang	
De voortgang van de doelstelling is beschreven in onderstaande activiteiten.	Op 1 januari 2012 zijn er 171 leerlingen, die met een vervoerskostenvergoeding een school voor (voortgezet) speciaal onderwijs dan wel speciaal basisonderwijs bezoeken in en rondom de gemeente Renkum. Veel van deze scholen bevinden zich in Arnhem, maar er gaan ook leerlingen naar bijv. Ede, Velp, Apeldoorn, Nijmegen en St. Michelsgestel. Van deze kinderen reizen er 130 met taxivervoer en 29 met het openbaar vervoer naar school. Twaalf ouders brengen hun kind zelf naar school en krijgen hiervoor een vergoeding.

Activiteiten:**Klanttevredenheidsonderzoek en Europese aanbesteding**

Als onderdeel van het tevredenheidsonderzoek is een themaachtend georganiseerd voor scholen. Er is informatie gegeven over mogelijkheden van leerlingen, hoe de aanvraag wordt behandeld en op welke wijze jongeren leerlingvervoer kunnen gebruiken om hun zelfstandigheid te vergroten. Ook scholen moeten in deze ontwikkeling begeleid worden. Een van de uitkomsten is dat het aanvraagformulier een meer klantvriendelijke opzet krijgt. In het verdere verloop van dit onderzoek wordt dit meegenomen.

OV coach

De gemeente Renkum is in 2012 gestart met het project 'OV coach'. Met dit project willen wij leerlingen uit het speciaal onderwijs helpen om hen zelfstandig met het openbaar vervoer hun weg te laten vinden en daarmee hun zelfstandigheid te helpen vergroten.

De OV coach is een app, die is geïnstalleerd op een iPod. Het Dr. Leo Kannerhuis in Oosterbeek ontwikkelde app. Met deze app wordt het makkelijker om problemen, die zich tijdens het reizen met het openbaar vervoer kunnen voordoen, op te lossen. Elf jongeren reizen sinds kort met deze iPod met het openbaar vervoer naar hun scholen in Arnhem en Wageningen. Zes leerlingen zijn begin december gestart met het project en vijf leerlingen startten half januari. De iPod krijgen zij in bruikleen van de gemeente. Ze mogen de iPod houden als ze de rest van het schooljaar met het OV blijven reizen.

O. Peuterspeelzaalwerk

Doelstelling	Effectindicatoren
<ul style="list-style-type: none"> • Voor alle kinderen in de gemeente is passende opvang in de vorm van KDV en BSO. • Er is een passend kwalitatief hoogstaand aanbod van peuterspeelzaalwerk. 	<ul style="list-style-type: none"> • Er zijn geen wachtlijsten voor ouders die kinderen geplaatst willen hebben. • Er is een stabiel aantal ouders dat voor PSZ kiest voor hun peuter als goede voorbereiding op het basisonderwijs, soms in plaats van of in aanvulling op de kinderopvang.

Voortgang	
Een uniform leerlingvolgsysteem is niet haalbaar. Een LVS wel, daarop is ingezet.	Niet voor alle peuters is er in de KDV plaats: ouders kiezen soms een wachtlijst boven een KDV waar wel plek is. In het geheel is er voldoende aanbod.

Activiteiten:**Activiteiten kinderopvang, buitenschoolse opvang en peuterspeelzaal**

Binnen dit product worden de volgende activiteiten ontplooid:

- organiseren VVE-tafel gericht op samenwerking en kennisoverdracht;
- aanbieden van verbetertrajecten m.b.t. kwaliteit van de kinderopvang en het PSZwerk;
- implementeren van de Wet OKE;
- afspraken maken over kwaliteit en samenwerking;
- stimuleren en bevorderen van de samenwerking met de partners jeugdbeleid (CJG/Jeugdzorg).

P. Lokaal jongerenwerk

Doelstelling	Effectindicatoren
De jeugd maakt een groei door naar volwassenheid en doet volop mee aan de samenleving. Hierbij staan kernbegrippen als participatie, ontplooiing en zelfredzaamheid centraal. Deze begrippen hebben een preventieve uitwerking en verminderen de kans op uitval.	<ul style="list-style-type: none"> • Input uit “pizzabijeenkomsten” met jongeren en “hits” website Jonginrenkum (2011 is nulmeting) • Aantal casusbesprekingen jongeren in Justitieel Casus Overleg en Justitieel Overleg Risicojeugd in het Veiligheidshuis West Veluwe Vallei (2011 is nulmeting) • Aantal casusbesprekingen in de zorgnetwerken van 0 tot 12 jaar en 12 tot 23 jaar (2011 is nulmeting) • Inzicht in groepen jongeren die overlast veroorzaken door jaarlijkse registratie in het kader van “aanpak problematische jeugdgroepen” (2011 is nulmeting) • Aantal jongeren dat wordt toegeleid naar school of werk
Voortgang	
De voortgang van de doelstelling is beschreven in onderstaande activiteiten.	Het aantal “hits” of het aantal bezoekers dat de website “jonginrenkum” bezocht bedroeg 2.377. Zij bekeken 17.500 pagina’s. Zie verder bij de toelichting activiteiten. Voor aantal jongeren dat wordt toegeleid naar school wordt verwezen naar beschrijving van activiteiten bij onderdeel M. Leerplicht en RMC.

Activiteiten:

Speelruimteplan

Aan een groot aantal geformuleerde beleidsuitgangspunten van het speelruimteplan wordt in de reguliere werkzaamheden uitvoering gegeven binnen de beschikbaar gestelde middelen. Er is bijvoorbeeld in overleg met een aantal scholen een inventarisatie gemaakt van de mogelijkheden van het openbaar maken en/of houden van schoolpleinen. Hierbij worden de juridische aspecten en de (financiële) verantwoordelijkheden in beheer en onderhoud van de speeltoestellen meegenomen.

Naschoolse opvang 12 tot 19 jaar

De pilot 'Huiskamerproject' in Doorwerth is afgerond. 'De Huiskamer' is een ontmoetingsruimte voor jongeren die in 2010 als naschoolse activiteit is opgestart in de BOS impuls (buurt- onderwijs- sport) in Doorwerth. Uit de evaluatie van het huiskamerproject bleek onder jongeren meer behoefte aan een ontmoetingsruimte in de avonden dan naschoolse opvang. Gezien ook de problematiek die in 2010 Doorwerth speelde rond de JOP, is met toestemming van het ministerie, besloten de BOS middelen in te zetten voor avondopenstelling. Op dit moment zijn er in de kernen Renkum, Oosterbeek en Doorwerth ontmoetingsruimten voor jongeren gerealiseerd met een avondopenstelling. In Lijn 50 loopt op dit moment onderzoek naar de behoefte aan naschoolse opvang voor kinderen in de leeftijd van 10 tot ongeveer 14 jaar. De bevindingen rond het 'Huiskamerproject' in Doorwerth in de BOS impuls en de uitkomsten van het onderzoek 'jeugd- jongerenwerk Solidez' zijn verder betrokken bij de productafspraken met Solidez.

Netwerkstructuur Zorg, Veiligheid&Leefbaarheid

Gezamenlijk met de netwerkpartners wordt uitvoering gegeven aan de vastgestelde netwerkstructuur Zorg, Veiligheid&Leefbaarheid.

Binnen deze structuur zijn onder andere de volgende overlegvormen actief:

1. Zorgnetwerk 0-12
Betreft casuïstiekbespreking van kinderen met complexe, meervoudige, psychosociale problematiek. Er zijn 19 casussen besproken waarvan 12 afgesloten.
2. Zorgnetwerk 12-23
Betreft overleg risicjongeren om overlastproblemen en uitval van deze jongeren te voorkomen en/of te verminderen. Er zijn 35 casussen besproken waarvan 20 afgesloten.

3. **Zorgnetwerk 23+**
Betreft multidisciplinair casuïstiekbespreking van 23+ problematiek. Er zijn 21 dossiers behandeld waarvan 9 afgesloten.
4. **Netwerkoverleg Veiligheid&Leefbaarheid.**
Integrale samenwerking op uitvoeringsniveau op het gebied van integrale veiligheid en leefbaarheid.
5. **Werkgroep aanpak jeugdgroepen.**
Terugdringen/beperken van overlast door jongeren door een gezamenlijke aanpak op basis van de Short-listmethodiek. Er worden domein, groeps- en individuele acties uitgezet en maatregelen genomen voor die locaties waar veel overlast is van jongeren.
Voor toelichting van nr. 4. en 5. wordt verwezen naar onderdeel Veiligheid.

Nota integraal jeugdbeleid

Aan de geformuleerde speerpunten binnen de thema's 'educatie & talentontwikkeling, ontmoeten & meedoen, gezond leven, opvoeden & jeugdzorg' van de vastgestelde nota integraal jeugdbeleid wordt uitvoering gegeven. Hierbij is in 2012 aandacht geweest voor de speerpunten:

- Stimuleren van kwalitatief goed onderwijsaanbod van 2 tot 23 jaar

Toelichting: afgelopen jaar zijn per tafel (VVE-directeuren en besturen) 4 overleggen gehouden en drie themabijeenkomsten. Daarbij is aandacht voor het ontwikkelen van een doorgaande leerlijn Engels van het basisonderwijs naar het voorgezet onderwijs. Daarnaast is er doorlopend aandacht voor de aansluiting van passend onderwijs aan jeugdhulp voor zowel het basisonderwijs als ook het voortgezet onderwijs. Voor de jongste groep van de LEA (VVE-tafel) is er speciaal aandacht voor de aansluiting van kinderdagverblijven en peuterspeelzalen op de VIRA (verwijsindex regio Arnhem). Ook wordt samen met het CJG aandacht geschonken aan signalering kindermishandeling en hoe daarmee om te gaan. Logopedie heeft als preventieve interventie speciale doorgaande aandacht, daarbij wordt ook kennis overgedragen van de logopedist aan de leidsters/groepsleerkrachten zodat ook zij eerder en beter kunnen signaleren, daaraan aandacht kunnen schenken tijdens de les en daarover met ouders in gesprek kunnen gaan

(zie ook onderdeel K. Lokaal Educatieve Agenda)

- Betrekken van jongeren bij beleidsvorming en tot stand brengen voorzieningen o.a. door organiseren van "pizzagesprekken".

Toelichting: voor project polarisatie&radicalisering zijn jongeren in een "pizzagesprek" gevraagd mee te denken in het activiteitenaanbod. Zie verder de beschrijving bij onderdeel B. Inburgering en integratie bij Preventie en aanpak jeugd en discriminatie.

- Stimuleren van leesbevordering en voorkomen van taalachterstand.

Toelichting: in het kader van leesbevordering en bezuinigingen op de organisatie die hieraan bijdraagt, is het basisonderwijs gevraagd om mee te werken aan 'bibliotheek op school'. Deze vorm van ondersteuning van leesbevordering is in Wolfheze (Beatrixschool) gerealiseerd.

(zie ook onderdeel K. Lokaal Educatieve Agenda)

- Stimuleren van kinderen en jongeren om deel te nemen aan (verenigings)activiteiten.

Toelichting: voor activiteiten in de zomervakantie is aansluiting gezocht bij st.Jeugland. Aan ongeveer 3000 kinderen in de leeftijd van 4 tot en met 12 jaar zijn 'vakantiepaspoorten' uitgereikt via de basisscholen.

Toelichting: zie ook onderdeel A. Kunst, cultuur en cultuureducatie.

- Terugdringen van achterstanden bij kinderen door o.a. te investeren in sport en voorlichting en speerpunt Bevorderen sportparticipatie van kinderen en jongeren

Toelichting: er is onder andere een wervings- en voorlichtingscampagne gehouden voor het Jeugdsportfonds Renkum en aansluiting gezocht bij Samenwerkingsverband Uniek Sporten (zie D. Sport Algemeen).

- Invoeren van een Renkum pas voor jongeren.

Toelichting: In december 2012 heeft de raad ingestemd met de invoering van de RenkumKaart in 2013. De RenkumKaart wordt gratis verstrekt aan inwoners van de gemeente Renkum met een inkomen tot 110% van de bijstandsnorm. Ook hun inwonende kinderen van 4 tot 18 jaar kunnen gebruik maken van de regeling. Kinderen en jongeren kunnen een bedrag van maximaal € 192 ontvangen voor vergoeding van activiteiten op het gebied van sport-, cultuur- en persoonlijke ontwikkeling.

- Voorkomen en bestrijden van hinderlijke, overlastgevende en criminele groepen door gezamenlijke aanpak met jongerenwerk, politie, veiligheidshuis, gemeente en overige partners.

Zie toelichting bij "netwerkstructuur Zorg, Veiligheid&Leefbaarheid punt 5 en onderdeel B. Inburgering en integratie bij preventie en aanpak jeugd en discriminatie en onderdeel Veiligheid.

In het Justitieel Casusoverleg (JCO) van het Veiligheidshuis West VeluweVallei zijn 20 jongeren afkomstig uit Renkum besproken. In het JCO komen bij het Openbaar Ministerie ingestroomde strafzaken van jongeren tot 18 jaar aan de orde. In het Justitieel overleg Risicjongeren (JOR) zijn 58 jongeren besproken. Het doel van het JOR is een persoonsgerichte aanpak van jongeren van 12-24 jaar (en zo nodig hun omgeving) die een of meerdere strafbare feiten hebben gepleegd en waarbij sprake is van risicodrag.

Wat zijn de kosten?

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	13.569	14.585	13.639	946
Baten	5.094	5.225	5.256	31
Resultaat voor bestemming	-8.475	-9.360	-8.383	977
Mutatie reserves	0	724	-137	-861
Resultaat na bestemming	-8.475	-8.636	-8.520	116

Programma 3 Ruimtelijke ontwikkeling, bouwen & wonen

Visie

Belanghebbenden en betrokken inwoners moeten een volwaardige rol hebben bij de totstandkoming van beleid. Daarom willen wij de inwoners actiever betrekken bij de voorbereiding van de besluitvorming en / of de inwoners de gelegenheid geven hun reacties te geven op voorgenomen beleid. Wij zullen verantwoorden wat wij met de reacties van burgers hebben gedaan en hoe dit is verwerkt in het beleid.

Het college zal als eenheid naar buiten treden die in de eerste plaats het belang van de gemeente Renkum voor ogen heeft en zal hierbij waar mogelijk optrekken met de gehele raad.

De organisatie is dienstbaar aan haar klanten: de inwoners, de bedrijven in de gemeente, het bestuur en de eigen medewerkers. Wij werken daarbij resultaatgericht, ontwikkelingsgericht, communicatie en klantgericht (ROCK).

Wat hebben wij bereikt en wat hebben wij daarvoor gedaan?

Wat wij per beleidsterrein willen bereiken, is uitgewerkt in de programmabegroting. Om niet in herhaling te vervallen, verwijzen wij u naar de Begroting 2012.

Producten

- A. Gebiedsvisies
- B. Volkshuisvesting
- C. Bestemmingsplannen
- D. Grondexploitatie/ruimtelijke projecten
- E. Omgevingsvergunning, toezicht en handhaving

A. Gebiedsvisies

Doelstelling A1	Effectindicatoren
Een duurzame ruimtelijke inrichting van het grondgebied van de gemeente is toegesneden op de (toekomstige) behoeften van de gebruikers met betrekking tot de hoofdfuncties wonen, werken en verblijven.	<ul style="list-style-type: none"> • Score in KTO op “burger als wijkbewoner” minimaal gelijk aan score in 2008 (6,5)
Voortgang	
In de vier strategische visies van het Strategische Beleidskader heeft de gemeente haar beleidambities aangegeven waarop zij de verwoorde doelstelling denkt te bereiken.	Voor elke inwoner of belangstellende is via de vier strategische visies inzichtelijk gemaakt welke beleidambities de gemeente koestert.

Activiteiten:

Uitvoeringsprogramma

Er is gestart met het opstellen van een integrale en samenhangende uitvoeringsparagraaf als uitwerking van de ruimtelijke component van het Strategisch Beleidskader ter uitwerking van de Ruimtelijke Visie.

Doelstelling A2	Effectindicatoren
Gebiedsontwikkeling integraal en interactief ontwikkelen.	Voor een ieder is in te zien op welke wijze onderdelen in de gebiedsontwikkeling samenhangen. Het vaststellen van integrale gebiedsvisies, terug te vinden in het uitvoeringsprogramma behorend bij de vier visies.

Voortgang	
<p>Met de uitwerking van de Ruimtelijke Uitvoeringsparagraaf is begonnen na de behandeling van de Startnotitie over de aanpak in de raad in maart 2012. In het uitwerkingsproces van de Ruimtelijke Uitvoeringsparagraaf worden visieontwikkelingen en het opstellen van masterplannen voor gebiedsontwikkelingen integraal en interactief meegenomen.</p>	<p>De te bereiken effecten worden meegenomen bij de uitwerking van de Ruimtelijke Uitvoeringsparagraaf. Bij de uitwerking zullen ook inwoners en belangstellenden interactief worden betrokken.</p>

Activiteiten:

Gebiedsvisies in uitvoeringsprogramma

In de op te stellen Uitvoeringsparagraaf wordt aandacht besteed aan de in de begroting opgenomen gebieden.

Voor het centrumgebied Renkum heeft een Task Force eind 2012 een eindrapportage opgeleverd van zijn bevindingen.

B. Volkshuisvesting

Doelstelling	Effectindicatoren
<p>Zorgen voor een kwalitatief hoogwaardig, gevarieerd en levensloopgeschikte woningaanbod dat betaalbaar is voor alle categorieën bewoners met name starters, (jonge) gezinnen en senioren.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • In de periode 2010-2020 ruim 700 woningen realiseren die aansluiten bij de behoeften van de burger en die past binnen de locatie of woonomgeving. • Minimaal 70 % van de inwoners is tevreden over het aantal woningen in de gemeenten op basis van de dorpspiegel. • Inwoners beoordelen hun woning in de dorpspiegel minimaal gelijk als in 2007 (7,9).

Voortgang	
<p>Naar aanleiding van de gesloten bestuursovereenkomst met de stadsregio in 2012, heeft de gemeente Renkum gefungeerd als proeftuin /pilot voor het ontwikkelen van kwaliteitscriteria ten behoeve van een mogelijke afwijking van de 50/50 regel. Deze pilot loopt door in 2013.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • In 2012 zijn er circa 200 woningen gerealiseerd. O.a. het project Bergerhof (68 huurwoningen en 51 koopwoningen in de vrije sector), Oosterbeek Hoog (24 sociale huurwoningen en 40 woningen in de vrije koopsector) en het project Oosterpoort in Renkum (20 starterswoningen zowel koop als huur). Van deze 200 woningen zijn er 60 woningen geschikt voor senioren (allemaal in de sociale huur en appartementen) en 25 sociale koopwoningen voor starters. • In de periode vanaf 2010 zijn bijna 300 woningen gerealiseerd. Gemeente Renkum heeft dus nog een opgave van ongeveer 400 woningen tot 2020. • Van de inwoners is 72% tevreden met het huidige aantal woningen, volgens 14% van de burgers kunnen er meer woningen bij. Vooral in Wolfheze en Heelsum zijn er relatief meer bewoners die vinden dat het aantal woningen moet groeien. De groeimogelijkheden in de dorpen: 86% is tevreden met het aantal inwoners en 7% vindt het aantal inwoners al te veel. Vooral in Wolfheze vindt 21% dat het aantal inwoners moet groeien (Dorpsspiegel 2011). (De dorpspiegel is in 2012 niet uitgevoerd.) • Het gemiddelde rapportcijfer voor de leefomgeving in de gemeente Renkum, volgens de dorpspiegel 2011, is ruim voldoende, een 7,6.

Activiteiten:**Bestuurlijke overeenkomst Stadsregio**

De bestuurlijke overeenkomst is eind mei 2012 getekend. De afspraken in de BOV worden in 2012 en 2013 uitgewerkt om zo begin 2014 een vernieuwde overeenkomst aan te gaan. Voor de gemeente Renkum is voor de 50/50 regeling een pilot opgenomen. Dit houdt in dat de stadsregio en de gemeente Renkum gaan onderzoeken in samenwerking met de corporatie of en op basis van welke (aanvullende) criteria afwijking van de 50/50 en 90/10 regeling voor sociale woningbouw mogelijk is. Deze pilot "proeftuin" is in 2012 gestart. Voor de proeftuin is gewerkt aan een woonwaarde monitor en zijn criteria opgesteld die bij een bouwproject kunnen worden "opgelegd" zodat meer vraaggericht gebouwd gaat worden. De uitkomsten worden in april 2013 aan de raad gepresenteerd.

Leegstand

In het onderzoek en het brede ronde tafel gesprek (eind 2011) zijn vooral maatregelen voorgesteld waarvoor het niet nodig is om nieuw beleid op te stellen. Bij een deel van de maatregelen gaat het vooral om communicatietrajecten.

Vanuit het regionale Stimuleringsprogramma Woningbouw vanuit de stadsregio zijn wij gestart met de pilot: "aanpak leegstand serviceflats Koningshof" te Heesum. Voor de aanpak is een plan van aanpak opgesteld om vooral de marketing van Serviceflats te verbeteren. Deze pilot wordt in 2013 verder opgepakt.

Uitvoering Woonvisie 2010-2014

Voor de voortgang van de actiepunten uit de woonvisie zie de onderstaande projecten.

Voor de woonvisie zelf is een startnotitie opgesteld om de Woonvisie in 2013 te actualiseren.

SVn Startersleningen

In 2012 zijn 7 startersleningen aangevraagd en ook toegewezen. In september 2012 heeft u extra budget toegekend. Hierdoor kunnen de komende jaren 20-25 leningen worden verstrekt. Door het extra rijksbudget (per 1-1-2013) kunnen wij eventueel nog meer startersleningen verstrekken.

"Bewust Wonen"

In het jaar 2012 is het project onder de aandacht gehouden. Daarvoor is het promotieplan uitgevoerd. Het eerste kwartaal van 2012 zijn alle 65 plussers aangeschreven. Vooral om aan te geven dat zij een huigest kunnen invullen en of eventueel een boekje met tips kunnen aanvragen. Tot nu toe zijn er bijna 100 huigesten ingevuld, daarvan hebben 50 huishoudens een adviesboekje aangevraagd en de rest heeft de testresultaten zelf uitgeprint of hebben de test niet afgerond. Daarnaast zijn er ongeveer 250 boekjes met tips aangevraagd. In april 2012 hebben wij een Bewust wonen krant uitgebracht en in juni hebben wij een informatieochtend gehouden. In het 4de kwartaal van 2012 zijn wij gestart om het project te evalueren. Een extern bureau heeft een enquête uitgezet binnen de gemeente Renkum onder de 65 plussers om o.a. te weten te komen of de mensen bekend zijn met het project en of zij eventueel aanpassingen gaan doen in hun woning. Wanneer deze resultaten bekend zijn, wordt het project ook besproken met de klankbordgroep en de intermediairs.

Tijdens de huisbezoeken van de Wmo consulenten wordt het project Bewust Wonen onder de aandacht gebracht. Daarnaast zijn de medewerkers van het Team Vergunningen, Toezicht en handhaving op de hoogte gesteld van het project en hebben zij folders ontvangen om aan de burgers mee te geven. Via deze weg moet het project Bewust Wonen in de organisatie en vooral in de gemeente blijven leven.

Realisatie woonservicegebieden

Voor deze activiteit zijn overleggen gepleegd met de focusgroepen. Er zijn vier focusgroepen samengesteld, namelijk "toegankelijkheid en mobiliteit", inrichting en ruimtelijke ordening", "voorzieningen" en "woonservicepunt". Aan de uitvoeringsplannen wordt momenteel gewerkt. In programma 2D Sociale samenhang en leefbaarheid is dit verder toegelicht.

Vivare

De themakaarten zijn in 2012 aangepast. De afspraken worden uitgewerkt, de samenwerking verloopt goed.

ISV-programma

In mei 2012 heeft u een voorstel aangenomen waarin twee nieuwe maatschappelijke projecten zijn opgenomen waarvoor ISV budget wordt ingezet, namelijk Taskforce Renkum en Europaplein. Ook hebt u de verantwoording van 2012 ontvangen. In 2012 is geen ISV budget ingezet.

C. Bestemmingsplannen

Doelstelling	Effectindicatoren
Realiseren van actuele bestemmingsplannen binnen de kaders van de Wro en de structuurvisie.	Bestemmingsplannen niet ouder dan tien jaar. Deze situatie is in 2013 bereikt
Voortgang	
In 2012 is verder gewerkt aan de herziening voor Heveadorp en in de zomer is gestart met de bestemmingsplannen voor de kernen Renkum en Heelsum en voor Doorwerth en Kievitsdel.	Bestemmingsplannen zijn niet ouder dan 10 jaar en deze situatie is medio 2013 bereikt.

Activiteiten:

Actualisering bestemmingsplannen

De actualisering van de bestemmingsplannen wordt voortgezet. Bestemmingsplan Heveadorp is inmiddels door u vastgesteld.

Inmiddels zijn of worden binnenkort de volgende bestemmingsplannen aan u voorgelegd:

- Kievitsdel
- Doorwerth
- Oosterbeek veegbestemmingsplan, waarin alle restgebieden in Oosterbeek zijn opgenomen
- Renkum Heelsum.

D. Grondexploitatie/ruimtelijke projecten

Doelstelling	Effectindicatoren
Uitvoering geven aan projecten die passen binnen de strategische en ruimtelijke structuurvisie.	Score KTO onderdeel “burger als wijkbewoner” minimaal gelijk aan score 2008 (6,5)
Voortgang	
Wij werken aan diverse ruimtelijke projecten die mede vormgeven aan de visies. Voor een overzicht verwijzen wij u naar de paragraaf lokale heffingen.	In 2013 wordt weer een KTO uitgevoerd en vergelijken wij de nieuwe score met die van 2008.

Activiteiten:

Projecten

Er is uitvoering gegeven aan projecten conform de planning in de projecten grondexploitatie.

Sanering GAWAR-terrein Oosterbeek

Deze zomer is de sanering van het voormalige gasfabrieksterrein aan de Benedendorpsweg te Oosterbeek uitgevoerd. De provincie betaalt mee aan deze sanering, conform het convenant uit 2005. De sanering is uitgevoerd op basis van het saneringsplan.

In tuinen van enkele huizen die aan het terrein grenzen is eveneens verontreinigde grond geconstateerd. In overleg met de bewoners en de provincie worden ook deze tuinen gesaneerd. Hiervoor is bij de provincie een aanvullend subsidieverzoek ingediend. Na de sanering is de verharding op het GAWAR-terrein weer teruggebracht en beplanting gezet zodat het terrein een nette en groene uitstraling krijgt.

E. Omgevingsvergunning, toezicht en handhaving

Doelstelling	Effectindicatoren
Het behoud van de ruimtelijke kwaliteiten van de gemeente door middel van het reguleren van de activiteiten van burgers en bedrijven binnen het gemeentelijke grondgebied.	Score KTO onderdeel “burger als onderdaan” minimaal gelijk aan score 2008 (6,2)
Voortgang	
	In 2013 wordt weer een KTO uitgevoerd en vergelijken wij de nieuwe score met die van 2008.

Activiteiten:

Vergunningverlening en handhaving

Ook in 2012 is aandacht gegeven aan het inzetten van mediationvaardigheden om geschillen waar mogelijk op alternatieve wijze te beslechten. Er is een werkgroep samengesteld met als doel om tot een voorstel te komen hoe wij dit verder in de organisatie in willen/kunnen bedden.

Welstandsnota

Op grond van de evaluatie van het welstandsbeleid is de welstandsnota in 2012 aangepast en heeft in november-december 2012 ter inzage gelegen. De raad heeft zich in maart 2013 uitgesproken over de nieuwe welstandsnota. Tevens heeft de raad zich gebogen over een voorstel om de welstandscommissie en monumentencommissie samen te voegen tot een commissie ruimtelijke kwaliteit.

Regionale uitvoeringsdienst

In 2012 hebben wij gewerkt aan de ontwikkeling / oprichting van een regionale uitvoeringsdienst op MRA niveau. De naam van de Regionale UitvoeringsDienst is: ODRA (OmgevingsDienst Regio Arnhem). De ODRA start op 1 april 2013. Twee van onze medewerkers, 1,44 fte, gaan dan over naar de ODRA.

Wat zijn de kosten?

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	6.478	4.926	5.040	-114
Baten	4.609	1.995	2.082	86
Resultaat voor bestemming	-1.869	-2.930	-2.958	-28
Mutatie reserves	18	678	624	-55
Resultaat na bestemming	-1.851	-2.252	-2.334	-83

Programma 4 Milieu, natuur & duurzaamheid

Visie

Het behouden en waar mogelijk verbeteren van de kwaliteit van de leefomgeving van de gemeente Renkum. Onder leefomgeving wordt in dit kader verstaan: landschap en groen, de woonomgeving en duurzaamheid en milieu.

Wat hebben wij bereikt en wat hebben wij daarvoor gedaan?

Wat wij per beleidsterrein willen bereiken, is uitgewerkt in de programmabegroting. Om niet in herhaling te vervallen, verwijzen wij u naar de Begroting 2012.

Producten

- A. Milieubeheer
- B. Bos-, landschaps- en natuurbescherming
- C. Plantsoenen en parken
- D. Riolering en water
- E. Afvalverwijdering en -verwerking
- F. Milieuhandhaving
- G. Milieu Educatie Centrum

A. Milieubeheer

Doelstelling A1	Effectindicatoren
Beschermen van de kwaliteit van water, bodem en lucht binnen de gemeente Renkum.	Voldoen aan de wettelijke normen zoals vastgelegd in de wet Milieubeheer.

Voortgang	
Continu proces.	Wordt aan wettelijke taken voldaan.

Activiteiten:

Milieuprogramma

De gemeente moet veel reguliere (milieu)taken uitvoeren. Het uitvoeren van deze taken vraagt om beleid waarin kaders worden gesteld. In oktober 2012 is een nieuwe Milieunota aan u aangeboden. U heeft echter niet met deze nota ingestemd. In de aprilraad 2013 zal een aangepaste nota aan u ter vaststelling worden aangeboden samen met het milieuprogramma 2013.

Geluidscherm A50 Heelsum-Oost

Dit jaar zijn gesprekken gevoerd met Rijkswaterstaat over de overdracht van het geluidscherm dat door de gemeente is geplaatst langs de A50 ter hoogte van Heelsum (scherm Heelsum-Oost). De overdracht is nodig aangezien het scherm is geplaatst op grond van Rijkswaterstaat. Tevens wordt in de overeenkomst opgenomen dat het beheer en onderhoud door Rijkswaterstaat wordt uitgevoerd, hiervoor zal de gemeente een afkoopsom betalen. Verder zal RWS een financiële bijdrage leveren voor kosten die zij niet hebben hoeven te maken voor gevelisolatie en die door plaatsing van het scherm niet nodig zijn. Deze wordt verdisconteerd in de afkoopkoopsom voor het beheer en onderhoud. De overeenkomst met Rijkswaterstaat zal naar verwachting in 2013 worden gesloten.

Doelstelling A2	Effectindicatoren
Klimaat: minimalisatie energieverbruik en daarmee samenhangende CO ₂ productie.	Voldoen aan nationale doelstellingen zoals gedefinieerd door de VNG.

Voortgang	
Verbeteringen aan gebouwen en installaties sluiten aan op natuurlijke momenten van onderhoud.	Er hebben zich in 2012 geen momenten van onderhoud voorgedaan.

Activiteiten:**Energie-efficiëntie**

Wij beoordelen plannen van de organisatie op energie-efficiëntie. In 2012 zijn geen grootschalige verbeteringen aan gebouwen dan wel aan installaties uitgevoerd.

CO₂ -footprint

De gemeente Renkum neemt deel aan het KliKER (KlimaKommunen in der Euregio Rhein-Waal) project. In dit grensoverschrijdende project slaan 11 Nederlandse en Duitse gemeenten in de Euregio Rijn-Waal de handen ineen om de Europese klimaatdoelstellingen te halen. Vanuit het KLIKER project wordt begin 2013 de eerste CO₂ footprint voor de gemeente Renkum opgesteld.

Doelstelling A3	Effectindicatoren
Verankeren Duurzaamheidsaspect in de gemeentelijke organisatie.	Bewustwording door de gemeentelijke organisatie.

Voortgang	
In maart 2012 is een duurzaamheidsmarkt georganiseerd gericht op medewerkers en raad.	In 2012 is een verzwaard accent komen te liggen op de aankoop van duurzame producten en diensten.

Activiteiten:**Duurzaamheidsmaatregelen (intern)**

In 2012 is een duurzaamheidsmarkt voor medewerkers van de gemeente Renkum georganiseerd. Het doel van deze markt was medewerkers meer bewust te maken van duurzaamheid.

Duurzaamheid en het toepassen van duurzaamheidsmaatregelen in de eigen organisatie blijft wel een doorlopend aandachtspunt.

Kennis van duurzaamheid

Door ondermeer de duurzaamheidsmarkt voor medewerkers, maar bijvoorbeeld ook het moeten nadenken over 'wat zet ik bij het kopje duurzaamheid' in raadsvoorstellen leidt tot een steeds sterker duurzaamheidsbewustzijn bij medewerkers.

B. Bos-, landschaps- en natuurbescherming

Doelstelling	Effectindicatoren
Gemeente Renkum biedt de mogelijkheid in een natuurlijke omgeving te ontspannen en te verblijven. De aanwezige waarden van flora en fauna in de gemeente beschermen en waar nodig ontwikkelen.	<ul style="list-style-type: none"> Score KTO "burger als wijkbewoner" m.b.t. groenvoorzieningen minimaal 5,5 (2008: 6,2) Aantal beschermde soorten blijft gelijk.

Voortgang	
De hieronder uitgevoerde activiteiten hebben en zullen bijdragen aan het behalen van de doelstelling.	<ul style="list-style-type: none"> In 2013 wordt weer een KTO uitgevoerd en vergelijken wij de nieuwe score met die van 2008. Het aantal geregistreerde klachten dat bij de Servicelijn is binnengekomen is 4. Het aantal beschermde soorten is niet gemeten

Activiteiten:**Uitvoering landschapsonwikkelingsplan**

Wij voeren het Landschapsonwikkelingsplan verder uit conform jaarlijks te evalueren en actualiseren jaarplan. Bijstellingen op basis van actuele ruimtelijke en/of financiële inzichten kunnen daarbij noodzakelijk zijn. Enkele projecten zijn in 2012 afgerond: Klompenpad Wolfheze ('Molenbeekse pad') en Cultuurhistorische fietsroute Oosterbeek. Van de niet volledig uitgevoerde projecten worden de bijbehorende budgetten toegevoegd aan de reserve om ze volgend jaar in te kunnen zetten voor deze projecten. Een gedetailleerde verantwoording van de projecten vindt plaats in de jaarlijkse evaluatie van het LOP.

Renkums Beekdal – Beukenlaan

In 2012 is het grootste deel van de werkzaamheden afgerond. Oplevering vindt naar verwachting plaats in het eerste kwartaal van 2013. Voor het ruimen van niet-gesprongen explosieven is gemeente Renkum opdrachtgever. Die kosten worden gedekt door suppletie op het gemeentefonds in het kader van de zogenaamde bommenregeling en uit het project (waar Rijk en Provincie financieel verantwoordelijk voor zijn).

Visie op landgoederen

In 2012 is gestart met het opstellen van een duurzame visie op de landgoederen, parken en bossen in de gemeente Renkum. Het opstellen van de visie is in volle gang. Er zijn reeds meerdere bijeenkomsten geweest met de klankbordgroep en met eigenaren van landgoederen. De visie wordt in mei 2013 ter vaststelling aangeboden.

Quickscan bosbezit

Door prioritering van werkzaamheden t.b.v. opstellen beleidsnota Groenbeheer is de quickscan bossen in 2012 niet opgestart.

C. Plantsoenen en parken

Doelstelling	Effectindicatoren
Renkum is een mooie groene gemeente en wordt hierom alom geprezen. Om dit te behouden willen wij ons inzetten voor het behoud van deze kwalitatief hoogwaardige woon- en werkomgeving. Op dit onderdeel door het goed onderhouden van de gemeentelijke parken en plantsoenen.	<ul style="list-style-type: none"> Gemiddeld onderhoudsniveau: lager dan sober; CROW-niveau C Aantal klachten melddesk: 244 (2009), na vier jaar maximaal 30 % stijging (bij gelijkblijvende taakstellingen) Cijfer klanttevredenheidsonderzoek: 6.2 (2008). Dit mag niet dalen beneden 5.5 (bij gelijkblijvende taakstellingen)

Voortgang	
<p>Uitvloeisel van bovengenoemde doelstelling is in 2011 tot uiting gekomen door de vaststelling van het Groenbeleidsplan.</p> <p><i>Uitvoeringsplannen groenbeheer</i></p> <p>De geactualiseerde beleidsnota groenbeheer is opgesteld en begin 2013 vastgesteld voor de periode 2013-2014. In 2014 wordt een Actualisatienota groenbeheer 2015-2017 aan de raad voorgelegd. Dit is een evaluatie van de vastgestelde nota 2013-2014, waarin de resultaten van het onderhoudsnota en verkoop snippergroen</p>	<p>Het onderhoudsniveau lag in 2012 onder sober; Het aantal klachten over het openbaar groen, bomen en onkruid op verharding bedroeg in 2012, 749 In 2013 wordt weer een KTO uitgevoerd en vergeleken wij de nieuwe score met die van 2008.</p>

Activiteiten:**Groenstructuurplan**

De in het groenstructuurplan opgenomen projecten zijn voorbereid en zijn in 2012 uitgevoerd. Het betreft o.a. de volgende projecten:

- Renovatie plantsoenen
- Herstel groenstructuur
- Renovatie straat- en laanbomen.
- Uitvoering herstel park de Dennenkamp

Begraafplaatsen

De begraafplaatsen worden onderhouden op het vastgestelde onderhoudsniveau. Er is in 2012 onderzoek gedaan om te bezien of en hoe het beheer van de begraafplaatsen konden worden ondergebracht bij een marktpartij. Na een gedegen onderzoek biedt dit op dit moment op financieel niveau geen voordeel.

Uitvoering Groenbeheersplan

Buiten onderzoeken hoe het onderhoudsniveau "Accent" in de praktijk kan worden uitgevoerd, zijn in het Groenbeheersplan ook projecten opgenomen Een aantal projecten wordt in 2012 opgestart en lopen in boekjaar 2013 door. Voorbeeld is het project snippergoen. In 2012 is het project snippergroen opgestart met als doel inkomsten te genereren waarmee de "omvorming en renovatie" van het gemeentelijk groen worden gedekt. Gelijktijdig wordt ingezet op het herstel van de gemeentelijke eigendomsgrenzen. Indien de illegaal in

gebruik genomen percelen niet behoren tot zgn. structureel groen, er geen planologische-, verkeerstechnische belemmeringen en belemmeringen van privaatrechtelijke aard zijn, worden ze tezamen met de in het kader van het project reeds aangewezen percelen en de thans verhuurde percelen “tuingrond” afgestoten.

Kappen en herplantplicht

In het kader van de ombuigingen wordt momenteel gewerkt aan het opstellen van de lijst “monumentale bomen”

D. Riolering en water

Doelstelling	Effectindicatoren
Voldoen aan de zorgplichten vanuit de wet milieubeheer (grondwater, hemelwater, afvalwater): <ul style="list-style-type: none"> • inzamelen en transporteren van stedelijk afvalwater; • inzameling van hemelwater en de verwerking van hemelwater op duurzame wijze; • een veilig en gezond (robuust) watersysteem; • een schoon (en natuurlijk) watersysteem; • samenwerking in het water; • bewustwording van water. 	In de benchmark rioleringszorg scoort Renkum op de zes aandachtsgebieden gemiddeld bij de bovenste 50 % van de gemeenten.
Voortgang	
Er wordt voldaan aan de zorgplichten vanuit de wet milieubeheer (1e en 2e aandachtspuntje). Er wordt gewerkt aan de doelstellingen vanuit de Watervisie (laatste 4 punten)	In 2013 zal er een landelijke benchmark plaatsvinden. In samenwerking met platform Water zal er een regionale aanvulling komen.

Activiteiten:

Uitvoeren Gemeentelijk Rioleringsplan

Het uitvoeringsprogramma 2012 op basis van het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) wordt gerealiseerd. In de planning is het volgende opgenomen:

- Vervanging gemengde/vuilwaterriolering
 1. *Jan van Riebeeckweg*
De voorbereidingen voor realisatie zijn in 2012 gestart en het project is aanbesteed. Medio februari 2013 wordt gestart met de uitvoering.
 2. *Gebied Zuiderbeek – Ploegseweg*
De voorbereidingen zijn in 2012 gestart. In februari is een voorstel aan het college gedaan.
 3. *Gebied Dorpsstraat*
De voorbereiding van het project is in 2012 gestart. Het project wordt middels een UAV-GC contract (Uniforme Administratieve Voorwaarden voor Geïntegreerde Contracten) voorbereid en uitgevoerd.
 4. *Cornelia Schadeweg*
Het project is in 2012 opgestart en zit in de ontwerpfase. Met inbreng van bewoners is een ontwerpkeuze gemaakt uit 3 mogelijke alternatieven. Het project wordt in bestek en tekeningen uitgewerkt op basis van ontwerpkeuze bewoners.
 5. *Van Ingenweg*
Voor project Optimalisatie riolering Van Ingenweg wordt mede gekeken naar een combinatie met werkzaamheden rioolvervanging Dorpsstraat.
- Vervanging elektromechanisch deel 4 pompunits
In 2012 zijn de werkzaamheden opgestart voor de vervanging van de mini gemalen. Hierin worden de vervangingen t/m 2024 meegenomen/naar voren geschoven. Het initiatief ligt in de lijn met de realisatie van de 3 hoofd gemalen, waarbij het werk door een geïntegreerd contract uitbesteed wordt en waar meerjarig onderhoud aan verbonden is.
- Aanpak groene bergingen
Het project is in 2012 opgestart en bevindt zich in de ontwerpfase. Ten behoeve van de voorbereiding en engineering wordt het bestek inclusief tekeningen opgesteld, riooltechnische berekeningen gemaakt en de benodigde onderzoeken uitgevoerd. Start uitvoering is 2^e kwartaal 2013.

- Maatregelen ter voorkoming van wateroverlast
Hemelwaterleiding Bram Streeflandweg
Het project is in 2012 aanbesteed, uitgevoerd en opgeleverd.

- Afkoppelen particulieren;
Hier zijn in 2012 geen werkzaamheden op uitgevoerd. Er zal een separaat voorstel komen m.b.t. “go” of “no go” om particulier te stimuleren om af te koppelen.

- Samenwerking afvalwaterketen

De samenwerking in de afvalwaterketen wordt nu verder geprofessionaliseerd. Voorheen werden samenwerkingsovereenkomsten per project afgesloten (bijvoorbeeld meten en monitoring in de riolering). Wij gaan toe naar een opzet van een samenwerkingsovereenkomst voor de algemene taken (SAVE) en dienstverleningsovereenkomsten (DVO's) per gemeente per jaar op basis van werkplannen. In een DVO-Renkum is opgenomen aan welke projecten Renkum in een bepaald jaar deelneemt.

Uitvoeren programma Water

Het Programma Water wordt uitgevoerd, waarmee doelen zoals geformuleerd in het programma water een stap dichterbij komen. De planning is mede afhankelijk van samenwerkingspartners, bijvoorbeeld Waterschap Vallei & Eem. Werkzaamheden bestaan uit:

- Uitvoeren plan van aanpak watergerelateerde cultuurhistorie

Waterschap is verantwoordelijk voor de uitvoering en heeft een inventarisatie gemaakt van wat er aan watergerelateerde cultuurhistorische elementen bestaat. Zo ook in Renkum, maar deze zijn niet in de uitvoeringslijst opgenomen en worden vooralsnog niet aangepakt.

- Herbouwen Quadenoordmolen

Er zijn enkele opties (naar eindbeeld gerestaureerde molen) onderzocht, maar deze geven nog geen volledig beeld. Financiering voor uitvoering is vooralsnog niet aanwezig.

- Innovatieve maatregelen gescheiden houden regenwater van riolering

Hier zijn geen werkzaamheden voor opgestart. Er zijn te weinig financiële middelen beschikbaar.

- Stedelijke wateropgave

In het GRP is opgenomen dat Renkum geen wateropgave heeft uit te voeren. Dit is afgestemd met het Waterschap en door het vaststellen van het GRP in 2009 ook bestuurlijk afgekaderd.

E. Afvalverwijdering en -verwerking

Doelstelling	Effectindicatoren
Inhoud geven aan de zorgplicht van de gemeente, op grond van de Wet Milieubeheer, om huishoudelijke afvalstoffen in te zamelen.	<ul style="list-style-type: none"> • Score afvalinzameling in KTO minimaal gelijk aan 2008 (7,6) • In benchmarken behoort Renkum bij de bovenste 50 % van de gemeenten.

Voortgang	
KTO score afvalinzameling	In 2013 wordt weer een KTO uitgevoerd en vergelijken wij de nieuwe score met die van 2008.
Benchmark	In 2012 is weer deelgenomen aan de jaarlijkse benchmark afvalscheiding van het Agentschap NL. Dit ging over de inzamelresultaten van 2011. Uit deze jaarlijkse benchmark bleek dat na nascheiding van het grof restafval er een afvalscheidingresultaat is bereikt van 60%. De inzamelresultaten over 2012 geven een gelijk beeld aan van 60%.

Activiteiten:

Afvalscheiding

Aangezien de Rijksoverheid inzet op een hogere afvalscheiding om grondstoffen te behouden is aangegeven dat een scheidingpercentage van 65% landelijk dient te worden behaald. In de septemberraad is door de gemeenteraad besloten om in de gemeente Renkum de mogelijkheid te bieden om een groen en/of OPK-container te verkrijgen om tot een hoger afvalscheidingresultaat te komen. Het verkrijgen van genoemde

containers gaat geheel op vrijwillige basis na inventarisatie. Een nieuwsbrief is in februari 2013 aan de huishoudens gezonden.

In 2012 zijn voorbereidingen getroffen om een Afvalwijzer-app voor de smartphone aan te bieden. Hierbij worden de inzamelmomenten aangegeven van de verschillende afval-/grondstofstromen. Ook is aangegeven de plaats van de dichtstbijzijnde glas-, textielcontainer en standplaats van de Milieubus.

Vermindering restafval

Minimaal wordt eenmaal per twee jaar een sorteerproef uitgevoerd op het restafval in de duobak en de verzamelcontainers. Dit jaar is het grof afval van de “aan huis” inzameling en van het afvalbrenghstation onderzocht. Gebleken is dat ongeveer 40% herbruikbaar is. Dit wordt ook bevestigd door scheidingsonderzoek bij de nascheiding van het grof afval door Sita Re Energy.

Ondergrondse restafvalcontainers

Wij wilden eind 2012 een plan op te stellen voor uitbreiding of vervanging onder-/ bovengrondse restafvalcontainers van het zijbeladingssysteem bij gestapelde woningbouw. Bij vervanging betreft het de oude betonboxen. Dit is vanwege de werkzaamheden voor een verbeterde afvalscheiding niet gelukt. In 2013 zal deze activiteit worden opgepakt.

Groente en Fruit fractie

In 2014 zal een regionale aanbesteding van GF-fractie (groen en fruit) plaatsvinden. In MRA-verband is een werkgroep samengesteld om de aanbesteding voor te bereiden.

Gemeentewerf en afvalbrenghstation

Uitbreiding van de gemeentewerf “Veentjesbrug” en afvalbrenghstation (ABS) wordt thans onderzocht op onder andere financiële haalbaarheid. Uitbreiding is noodzakelijk voor (tussen)opslag voor duobakken, mini, rol- en haakarm (verzamel)containers.

F. Milieuhandhaving

Doelstelling	Effectindicatoren
Het vergroten van de naleving van milieuregelgeving door middel van een adequaat niveau van toezicht en handhaving.	<ul style="list-style-type: none"> • Uiterlijk in 2014 het naleefgedrag met 5% verbeteren ten opzichte van 2010. Dit moet zich uiten in 5% minder overtredingen bij de eerste controle. • Het voor 95% actueel houden van het inrichtingen bestand. • Voldoen aan de eisen zoals die zijn opgenomen in het Besluit kwaliteitseisen milieubeheer (straks in het BOR).
Voortgang	<p>Eind 2014 maken wij een analyse van het naleefgedrag ten opzichte van 2010.</p> <p>Doordat bedrijven veelvuldig worden beëindigd en gestart, zonder dat een milieumeldingen worden gedaan blijkt een 95% actueel inrichtingenbestand niet haalbaar. De meest milieurelevante bedrijven hebben wij in kaart.</p> <p>Het voldoen aan de kwaliteitseisen wordt meegenomen bij de overheveling van milieubeheertaken naar de ODRA.</p>

Activiteiten:

Uitvoering milieuhandhaving

Conform het milieuprogramma en de integrale handhavingsnota op het gebied van milieubeheer zijn in 2012 70 bedrijven gecontroleerd. Daarmee is 92% van de planning gerealiseerd. De resterende 8% is begin 2013 afgerond.

Regionale uitvoeringsdienst

In 2012 hebben wij gewerkt aan de ontwikkeling / oprichting van een regionale uitvoeringsdienst op MRA niveau. De naam van de Regionale UitvoeringsDienst is: ODRA (OmgevingsDienst Regio Arnhem). De ODRA gaat op 1 april 2013 van start.

G. Milieu Educatie Centrum

Doelstelling	Effectindicatoren
Het vergroten van kennis en waardering voor natuur en milieu bij inwoners van de Gemeente Renkum waarmee gewenst gedrag wordt gestimuleerd.	
Voortgang	
Om bovengenoemde doelstelling te bereiken hebben scholen gefungeerd als eerste vindplaats voor jeugd en jongeren. Bij activiteiten werkt het MEC leerkrachtondersteunend. Dit wil zeggen dat het MEC zorgde voor en compleet uitgewerkte activiteit, maar dat de leerkracht voor de uitvoering zorgde, zoals bij leskisten en materiaalzendingen.	Door de opgelegde taakstelling is er minder fte beschikbaar. Het aangeboden jaarprogramma is hierop aangepast.

Activiteiten:**Educatie MEC**

In 2012 zijn volgens het aangeboden jaarprogramma de volgende activiteiten uitgevoerd.

Activiteit	Aantal groepen	Aantal leerlingen.
2 excursies	20	513
2 materiaalzendingen	29	674
Uitleen 25 verschillende leskisten	98	2458

Door de opgelegde taakstelling is boomfeestdag vervallen.

Naast het reguliere programma heeft het MEC

- een materiaalzending ontwikkeld in het kader van Het jaar van de bij. Totale deelname 99 groepen 2392 leerlingen.
- een bijdrage geleverd aan de duurzaamheidmarkt.

Door de vermindering van fte's is de deelname van het MEC aan de kindervakantieweek stopgezet.

Toekomst MEC

In het kader van de ombuigingen onderzoeken wij in hoeverre in 2013 de functie van het MEC invulbaar is door vrijwilligers. Ten tijde van het schrijven van deze verantwoording, wordt met Staatsbosbeheer en anderen onderzocht of en op welke wijze de genoemde beleidsdoelstelling kunnen worden ingevuld in relatie tot De Beken in Renkum.

Wat zijn de kosten?

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	8.889	10.653	9.730	923
Baten	7.149	7.635	7.398	-238
Resultaat voor bestemming	-1.741	-3.018	-2.332	685
Mutatie reserves	-472	0	-588	-588
Resultaat na bestemming	-2.213	-3.018	-2.920	97

Programma 5 Veiligheid

Visie

Renkum een veilige gemeente. Een gemeente met minder ongevallen, branden, diefstallen, vernielingen en vandalisme. Dat spreekt iedereen aan. Daarbij gaat het om veiligheid thuis, binnen het gezin maar natuurlijk ook om veiligheid in het openbaar gebied. Ook in de ruimten buitenshuis, die niet openbaar zijn, werk, school of sportveld.

Veiligheid is vooral een zaak van en voor de bewoners. Zij hebben onveilige situaties meteen in de gaten. Als het goed is, spreken ze elkaar aan. Lukt het ze niet om zelf voor meer veiligheid te zorgen, dan is er de gemeente die ingrijpt.

Wat hebben wij bereikt en wat hebben wij daarvoor gedaan?

Wat wij per beleidsterrein willen bereiken, is uitgewerkt in de programmabegroting. Om niet in herhaling te vervallen, verwijzen wij u naar de Begroting 2012.

Producten

- A. Toezicht en handhaving
- B. Brandveiligheid
- C. Rampenbestrijding
- D. Integraal veiligheidsbeleid

A. Toezicht en handhaving

Doelstelling	Effectindicatoren
Naleving van regels door Renkumse burgers, te bereiken door toezicht en handhaving	Afname van het aantal klachten en constateringen met betrekking tot openbare orde.

Voortgang	
	Met ingang van 1-1-2011 hebben wij ons systeem beter ingericht en worden klachten betrouwbaar geregistreerd. Er is sprake van een lichte stijging van het aantal klachten: 332 in 2012 ten opzicht van 319 in 2011. Wij vermoeden dat deze stijging deels toe te schrijven is aan betere registratie. Wij blijven dit de komende jaren monitoren.

Activiteiten:

Handhavingsprojecten

Een aantal projecten is in samenwerking met de politie opgepakt (controle sluipverkeer, ATB-gebruik e.d.). Daarnaast heeft overlast door (brom)fietsen in voetgangersgebieden in 2012 extra aandacht gekregen.

Inspecties

Verplichte handhavingsprojecten naar aanleiding van rapporten van door externen uitgevoerde inspecties (bijvoorbeeld Voedsel en Warenautoriteit en VROM) hebben zich in 2012 niet voorgedaan.

B. Brandveiligheid

Doelstelling	Effectindicatoren
Zorg dragen voor een adequaat niveau van brandveiligheid binnen de gemeente Renkum, wat inhoudt het voorkomen, beperken en bestrijden van brand, het beperken van brandgevaar, het voorkomen van ongevallen bij brand en al hetgeen daarmee verband houdt	<ul style="list-style-type: none"> • Terugbrengen aantal uitrukken door beperken aantal loze meldingen (2008: 430 uitrukken, waarvan 30 % loos) • Behalen van de wettelijke opkomsttijd van 8 minuten voor minimaal 80 % van de uitrukken

Voortgang	
	<p>Aantal uitrukken in 2012: 332 uitrukken Aantal keren loos alarm: 252 onechte of ongewenste meldingen. Dit betrof:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 119 x melding, brandweer niet gealarmeerd; • 20 x brandweer gealarmeerd, niet uitgerukt; • 51 x brandweer uitgerukt, niet ter plaatse; • 62 x brandweer uitgerukt, ter plaatse. <p>Uitrukken binnen de norm in 2012:</p> <ul style="list-style-type: none"> • binnenbrand en OMS prio 1: 41 % binnen de normtijd; • buitenbrand prio 1: 100 % binnen de normtijd; • hulpverlening prio 1: 100 %% binnen de normtijd.

C. Rampenbestrijding

Doelstelling	Effectindicatoren
Het minimaliseren van de gevolgen van eventuele rampen en incidenten die betrekking hebben op burgers van de gemeente Renkum.	Verbetering van het presteren van de Renkumse rampenorganisatie bij oefeningen.

Activiteiten:

Regionale samenwerking

In 2012 is de Rampenwet vervangen door de Wet op de Veiligheidsregio's. Gelijktijdig is in de Veiligheidsregio Gelderland-Midden het Regio Crisisplan 2012 – 2014 in werking getreden. Hiermee zijn alle lokale rampenplannen vervallen en wordt regionaal binnen de 16 aangesloten gemeenten op eenduidige wijze gewerkt. Ook zijn 6 Algemeen Commandanten (AC) en 8 Officieren van Dienst Bevolkingszorg (OvDBz) door de Veiligheidsregio aangesteld. Deze personen draaien op piket en worden extra getraind op hun specialisme coördineren, leidinggeven en proces bewaken waardoor scenario denken, concreet handelen en sturen van gemeentelijke processen een vanzelfsprekendheid wordt.

Opleidingen en rampoefeningen

Aanstelling van AC's en OvDBz's en specialistische trainingen door de veiligheidsregio Gelderland-Midden borgt een eenduidige aansturing en aanpak van incidenten en rampen binnen één uur na uitbraak van een crisis of ramp.

D. Integraal veiligheidsbeleid

Doelstelling	Effectindicatoren
Verbeteren lokale veiligheid, rekening houdend met zwakkeren in samenleving.	Aantal mensen dat zich onveilig voelt in de eigen buurt neemt af t.o.v. de score in de veiligheidsmonitor 2006 (16%)

Activiteiten:

Uitvoering integraal Veiligheidsplan

Wij geven uitvoering aan het in 2011 opgestelde Renkumse Integrale Veiligheidsplan (voortlopende op de wettelijke verplichting voor dergelijk beleid in 2014)

Activiteiten uit dit Integraal Veiligheidsplan die in 2012 op de agenda stonden waren onder meer:

Preventieve maatregelen met betrekking tot vernielingen (beveiliging, cameratoezicht, scherper toezicht politie). *Intussen hangen er op een drietal locaties camera's. Ook zijn omwonenden van scholen aangeschreven op oogje in het zeil te houden in de vakantie. Er zijn minder aangiften van vernielingen.*

Bijdragen aan het verminderen van auto- en woninginbraken door maatregelen

In 2012 is er aandacht aan deze onderwerpen besteed middels publicaties en voorlichting.

Ontwikkelen regiefunctie aanpak overlast jongeren in openbare ruimte.

Er is goede samenwerking met Veiligheidshuis en andere partners op het gebied van onder andere jongeren. De overlast door jongeren is hierdoor afgenomen.

Bepaalde specifieke veiligheidsaspecten worden in regionaal verband aangepakt, bijvoorbeeld bedrijfsveiligheid. *Er is hiervoor contact opgenomen met Hoofdbedrijfsschap Detailhandel en winkeliers.*

Aanpak van overlastgevende familie in Renkum. *Hiertoe deelgenomen aan overleg en input geleverd voor oplossingen op dit gebied. De politie geeft aan dat de overlast van deze familie aanmerkelijk is afgenomen.*

De gemeente heeft een taak in het aanpakken van georganiseerde criminaliteit. *Wij zijn samen met onze partners actief in deze aanpak. In 2012 is een lezing door prof. Fijnaut georganiseerd over dit onderwerp. Deze lezing heeft veel partners van de gemeente getrokken en heeft inmiddels navolging gekregen in andere delen van het land. De lezing heeft het netwerk van de gemeente op dit gebied versterkt.*

Wat zijn de kosten?

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	2.784	2.794	2.793	2
Baten	6	6	21	15
Resultaat voor bestemming	-2.778	-2.788	-2.772	17
Mutatie reserves	0	25	25	0
Resultaat na bestemming	-2.778	-2.763	-2.747	17

Programma 6 Verkeer

Visie

Het verkeer- en vervoersbeleid van de gemeente Renkum is gericht op het waarborgen van een duurzame leefbaarheid, verkeersveiligheid en bereikbaarheid in de regio, tussen de dorpen onderling en binnen de dorpen. Mogelijke vormen van verkeershinder worden in samenwerking met inwoners zoveel mogelijk beperkt.

Wat hebben wij bereikt en wat hebben wij daarvoor gedaan?

Wat wij per beleidsterrein willen bereiken, is uitgewerkt in de programmabegroting. Om niet in herhaling te vervallen, verwijzen wij u naar de Begroting 2012.

Producten

- A. Verkeersmaatregelen
- B. Parkeren
- C. Veerdiensten
- D. Wegen, straten en pleinen

A. Verkeersmaatregelen

Doelstelling A1	Effectindicatoren
Verbeteren fietsvriendelijkheid en verkeersveiligheid.	Tevredenheid van de burger over de fietsvriendelijkheid, verkeersveiligheid in de gemeente en de verkeersveiligheid in de buurt zijn het KTO 2013 0,2 punt hoger dan in 2008 (score 2008 resp. 6,9; 6,1 en 6,2).

Voortgang	
Het Meerjarenuitvoeringsprogramma GVVP (MUP) is opgesteld op basis van de beleidsdoelen Verkeersveiligheid en Leefbaarheid en (met een iets lagere prioriteit) Bereikbaarheid. Met dit als basis is de prioritering van de maatregelen tot stand gekomen. Door uitvoering van de meeste geplande MUP-maatregelen in 2012 is voldaan aan deze doelstelling.	In 2013 wordt weer een KTO uitgevoerd en vergeleken wij de nieuwe score met die van 2008.

Activiteiten:

Veiligheid doorgaande wegen

Wij willen de veiligheid voor verkeer en aanwonenden van de doorgaande wegen Utrechtseweg, Bennekomseweg en Wolfhezerweg in overleg met de provincie verbeteren. Voor de Utrechtseweg (N225) heeft de provincie Gelderland, afhankelijk van een bestemmingsplanprocedure, in 2013 gepland de maatregelen te treffen. Op kruispunt N225-Wolfhezerweg wordt een verkeersregelinstallatie aangebracht en tussen dit punt en Kievitsdel komt aan de zuidzijde van de N225 een fietspad in twee richtingen te liggen. Het fietspad aan de noordzijde verdwijnt. De gemeente denkt mee over deze maatregelen, mede omdat de uitkomsten van de Task Force Verkeer invloed (kunnen) hebben op de uitvoering.

Uitvoering MUP-maatregelen 2012

De volgende MUP-projecten zijn in 2012 uitgevoerd:

- 30 km zone Oosterbeek zuidoost;
- Entrees (bestrating) 30 km-zones Doorwerth, Hevedorp, Wolfheze en van de Wolterbeekweg in Oosterbeek uniform ingericht;
- Onderzoek naar max. snelheid op gebiedsontsluitingsweg Kerklaan.
- Het in kaart brengen van de kansen en omissies van de fietsparkeermogelijkheden.

Projecten die in 2012 in voorbereiding zijn gegaan, zijn:

- Europalaan, verkeersmaatregelen. Dit wordt in 2013 meegenomen in de maatregelen rondom Bergerhof.
- Afronding voortraject ten behoeve van de aanleg fietspad langs de N225;
- Maatregelen rondom dorpsplein, P&R en spoorwegovergang Wolfheze;

Doelstelling A2	Effectindicatoren
Het in evenwicht brengen en houden van de verhouding verkeer en leefbaarheid.	Tevredenheid van de burger over de directe woonomgeving, speelmogelijkheden, straatverlichting en de wegen, straten en plein zijn in het KTO 2013 gemiddeld 0,2 punt hoger dan in 2008 (scores in 2008 resp. 7,7; 6,3, 7,2 en 5,9).

Voortgang	
Bij de prioritering van de MUP-projecten is rekening gehouden met het evenwicht tussen de drie eerder genoemde beleidsdoelen. Doordat de meeste MUP-projecten in 2012 zijn uitgevoerd, voldoen wij ook aan deze doelstelling.	In 2013 wordt weer een KTO uitgevoerd en vergelijken wij de nieuwe score met die van 2008.

Activiteiten:

Verbreiding A12

De start van het tweede deel A12 (Grijsoord-Ede) is door een juridische correctie vertraagd en staat nu gepland in 2014. Wij zetten in, met alle bestuurlijke middelen, op een zo goed mogelijke inpassing hiervan. Doordat deze verbreding nu niet meer samenvalt met de projecten Station-/Dorpsplein Wolfheze en de N225 (beide 2013) komt dit niet ongelegen.

Doorgaand verkeer

Wij blijven inzetten op het herleiden van het doorgaand verkeer tussen Arnhem en de A50 naar de N224, teneinde Oosterbeek, maar ook Kievitsdel te ontlasten.

Onze aandacht blijft gericht op mogelijkheden om het doorgaande verkeer om te leiden. Over de ontsluiting van de subregio Arnhem-Noord blijven wij in overleg met de gemeente Arnhem, Stadsregio Arnhem-Nijmegen, provincie Gelderland en Rijkswaterstaat.

De Taskforce Verkeer heeft de problemen en mogelijke oplossingen verder verwoord. Voor 2013 zijn, mede in afwachting van het lopende onderzoek, maatregelen voorgesteld. Wij zullen uitvoering geven aan voorgestelde (en door uw raad geaccordeerde) maatregelen, voortvloeiend uit de Task Force Verkeer Renkum, rekening houdend met de huidige budgetten.

Geluidshinder en fijnstofconcentraties

Wij willen geluidshinder en fijnstofconcentraties verder terugdringen. Wanneer monitoringsgegevens hierover voorhanden zijn, zullen wij die aan u voorleggen.

Zoals beschreven in programma 4A Milieubeheer zijn wij bezig met het opstellen van een overeenkomst met Rijkswaterstaat over het aan hen overdragen en financieel afwikkelen van het scherm Heelsum Oost.

IJssellijn

Wij zijn in overleg met Stadsregio Arnhem-Nijmegen, provincie Gelderland en andere relevante partijen, om de mogelijke overlast en risico's voor de omwonenden van het intensiveren van het goederenvervoer over de IJssellijn te voorkomen.

Afwaarderen wegen

De provincie onderzoekt in samenwerking met de betreffende gemeenten de mogelijkheden van het afwaarderen van (zand-)wegen.

Werk met werk maken

Waar mogelijk zorgen wij ervoor dat herinrichtingsprojecten infrastructuur en verkeersmaatregelen worden meegenomen in reguliere werken (zoals wegonderhoud) die op de desbetreffende wegvakken worden uitgevoerd.

Doelstelling A3	Effectindicatoren
Duurzame openbaar vervoer bereikbaarheid van alle kernen.	<ul style="list-style-type: none"> • Gebruik OV toegenomen • Behoud stations Oosterbeek en Wolfheze • Toegankelijkheid bushaltes • Toegankelijkheid station Wolfheze • In het KTO 2013 is de tevredenheid van de burger over het openbaar vervoer in de wijk en in de gemeente 0,2 punt hoger t.o.v. KTO 2008 (score 2008: resp. 6,7 en 6,5).
Voortgang	
In 2012 is de route van de beide buurtbussen gewijzigd waardoor nu twee tegengestelde ringlijnen alle dorpen met elkaar verbinden. In de BRENG aanbesteding zijn ook twee nieuwe lagevloer buurtbusjes ingestroomd. Daarnaast wordt bij de Stadsregio Arnhem Nijmegen continu aandacht gevraagd voor het regionale openbaar vervoer.	In 2012 zijn geen bushaltes opgehoogd, door onduidelijkheid over hoogte van de subsidie vanuit de Stadsregio Arnhem Nijmegen. Zie activiteit Openbaar vervoer. Station Wolfheze loopt in een project, dat waarschijnlijk in 2013 tot uitvoering komt. Voor behoud stations Oosterbeek en Wolfheze wordt continu aandacht gevraagd bij de Stadsregio. De reizigers-aantallen van de buurtbus voldoen ruim aan de gestelde norm. Wij hebben geen zicht op de aantallen van het reguliere openbaar vervoer.

Activiteiten:**Buurtbus**

In juni 2012 is de routing van de buurtbussen 589 en 590 gewijzigd. Hiermee is een volledige ring in twee richtingen rond en door alle dorpskernen gecreëerd. In 2013 worden deze succesvolle buurtbuslijnen ongewijzigd doorgezet.

Stations Oosterbeek en Wolfheze

Een goede dienstregeling op de NS-lijn Arnhem-Ede Wageningen-Utrecht is van belang voor de inwoners van de gemeente Renkum. De stations Oosterbeek en Wolfheze zijn daarbij essentieel.

Wij zoeken hiervoor de samenwerking met SRAN (Stadsregio Arnhem Nijmegen). Binnen het MUP (GVVP) is financiële ruimte voor een bijdrage van de gemeente Renkum voor het verbeteren van de verkeersveiligheid van de overweg Wolfheze. De volgende maatregelen staan in 2013 gepland:

- verbeterde spoorwegoversteek voor voetgangers en fietsers;
- andere, voor fietsers veiliger, inrichting van het kruispunt Wolfhezerweg-Parallelweg;
- aanleg parkeervoorziening aan de noordzijde en een kleine aan de zuidzijde van het spoor.

Openbaar vervoerverbinding met Heteren

De aanbesteding OV 2013 is geweest. Hier vloeit uit voort dat vanaf december 2012 een nieuwe lijn 53 rijdt (Wageningen, Renkum, Heteren, Driel, station Arnhem Zuid, Arnhem Kronenburg, Arnhem Het Duifje).

Handhaven van doorgaande buslijnen

Lijn 109 (tussen Wolfheze en Papendal) is opgeheven om lijn 53 te kunnen realiseren. Vanaf het begin was de bezettingsgraad op deze lijn 109 op dit deeltraject namelijk minimaal. Ten behoeve van realisatie van lijn 53 is ook de frequentie van lijn 52 (voormalig lijn 86) iets teruggelopen naar in de spits een 10-minuten en buiten de spits een 15-minuten regeling. De directe verbinding naar het Business- en Sciencepark in Wageningen is ook vervallen.

Doortrekken Valleilijn

Valleilijn (trein): het doortrekken van de Valleilijn (trein Amersfoort, Ede, Arnhem) is een speerpunt van de provincie Gelderland.

Valleilijn (bus): buslijn 52 rijdt vanaf Arnhem naar Wageningen en via Bennekom naar Ede. De verbinding van Renkum naar het ziekenhuis in Ede loopt dus via Wageningen met een overstap. Een rechtstreekse verbinding Renkum – ziekenhuis Ede is financieel niet haalbaar gebleken.

Spoorweghalte Klingelbeekseweg/ Arnheims Buiten

Wij doen verder onderzoek naar de mogelijkheden en het zo mogelijk realiseren van een spoorweghalte (eventueel light-rail) bij het bedrijventerrein Klingelbeekseweg/ Arnheims Buiten. Eén en ander in samenwerking met de gemeente Arnhem, Stadsregio Arnhem-Nijmegen, Provincie, Prorail en de NS. De Task Force Verkeer heeft hiervoor een voorstel gedaan.

De Stadsregio heeft een knooppuntennotitie opgesteld, waarin deze halte voor de lange termijn is opgenomen.

Intergemeentelijke samenwerking

Wij werken continu aan een intergemeentelijk verkeersbeleid, waarbij afstemming plaatsvindt met de gemeente Arnhem, de Stadsregio Arnhem Nijmegen, de provincie Gelderland en Rijkswaterstaat. Zo is in stadsregioverband is een calamiteitenregeling ingesteld voor de regio voor de routing bij incidenten op de hoofdroutes.

Maatregelen Task Force Verkeer

In de Raadsvergadering van juni 2012 heeft u ingestemd met de analyse van de Taskforce Verkeer over de verkeerssituatie op de Utrechtseweg en Schelmseweg. In dit voorstel is eveneens een aantal maatregelen opgenomen, die bij realisatie een bijdrage kunnen leveren aan het verbeteren van de doorstroming van het verkeer zonder dat het ten koste gaat van de verkeersveiligheid en oversteekbaarheid. Met deze maatregelen wordt het wellicht mogelijk om over de Utrechtseweg hoogwaardig openbaar vervoer, HOV, te realiseren. Hierbij doet zich op dit moment nog één knelpunt voor: de verkeersafwikkeling op het kruispunt Schelmseweg – Utrechtseweg. Ondanks de voorgestelde maatregelen blijft, zonder aanpassingen, dit kruispunt zorgen voor te veel oponthoud voor de bus en maakt daarmee de komst van HOV minder realistisch.

In november 2012 heeft op basis van het raadsbesluit een workshop plaatsgevonden over de verkeersafwikkeling Schelmseweg. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor een nog lopend nader onderzoek. Doel is te onderzoeken op welke manier de verkeersafwikkeling op en rondom het kruispunt geoptimaliseerd kan worden, zodat HOV mogelijk wordt. In 2013 worden de uitkomsten van dit onderzoek aan de raad voorgelegd.

Doelstelling A4	Effectindicatoren
Verbeteren van verkeersveiligheid van kwetsbare verkeersdeelnemers (scholieren, ouderen, gehandicapten).	Aantal scholen met uniforme inrichting van de schoolomgeving. Tevredenheid over oversteekvoorzieningen bij scholen (toetsen van de oversteekbaarheid aan de CROW richtlijnen). Tevredenheid van de burger over verkeersveiligheid in de gemeente en de verkeersveiligheid in de buurt zijn het KTO 2013 0,2 punt hoger dan in 2008 (score 2008 resp. 6,1 en 6,1). Tevredenheid van schoolgaande kinderen over de bij hun school aangepaste verkeerssituatie.
Voortgang	
In het MUP zijn projecten opgenomen ten behoeve van de kwetsbare verkeersdeelnemers. Door conform planning uitvoering van deze projecten wordt voldaan aan deze doelstelling.	In 2012 zijn de schoolomgevingen in Oosterbeek aangepakt, in 2013 volgen de laatste schoolomgevingen in onze gemeente. In gesprekken met de scholen blijkt deze aanpak (met name door de herkenbaarheid) tot een verbetering van de verkeerssituatie te leiden, ook voor de schoolgaande kinderen. Het KTO wordt pas in 2013 weer afgenomen. Daar is nu geen uitspraak over te doen.

Activiteiten:**Verkeersveiligheid scholen en sportcomplexen**

De verkeersveiligheid rond scholen en sportcomplexen willen wij vergroten zoals dat is vastgelegd in het Gemeente Verkeer en Vervoerplan (GVVP) en het Meerjarenuivoeringsprogramma (MUP). Daarbij worden de schoolomgevingen uniform en herkenbaar ingericht met kleurrijk materiaal. In 2012 (en begin 2013) zijn de maatregelen rondom de schoolomgevingen in Oosterbeek uitgevoerd. In 2013 volgen de laatste schoolomgevingen (de drie scholen langs de Bram Streeflandweg en de Vallei in Renkum en de Wegwijzer in Doorwerth).

Het nieuwe fietspad (Kalimaropad) op sportpark Wilhelmina blijft onderdeel van overleg met de omwonenden. In 2012 hebben wij besloten dat de aansluiting ervan op de Ginkelseweg niet wordt verplaatst. In 2013 beoordelen wij dit, op basis van de beschikbare budgetten, opnieuw.

Educatieprojecten

In 2012 zijn vanuit het MUP diverse educatie- en gedragsbeïnvloedingsprojecten uitgevoerd:

- Een opfriscursus voor oudere automobilisten;
- Een fietsinformatiedag voor ouderen;
- Een Drive Xperience voor jongeren die net hun rijbewijs hadden;
- Op enkele scholen is een ANWB Streetwise dag georganiseerd;
- Enkele scholen hebben een jaarabonnement op online verkeerseducatieprogramma VerkeersLokaal.

Bovenstaande projecten zijn grotendeels gesubsidieerd door de Stadsregio Arnhem Nijmegen. Een deel van deze projecten kan ook, 100% gesubsidieerd, in 2013 plaatsvinden.

Openbaar vervoer

De ophoging van de bushaltes is in 2012 gestagneerd doordat er in verband met een aanpassing van de subsidieregels grote onduidelijkheid was over het te ontvangen bedrag. Inmiddels is duidelijk dat de subsidie 75% wordt in plaats van 100%. De gevolgen voor het gemeentelijk budget worden nu in beeld gebracht.

Doelstelling A5	Effectindicatoren
In algemene zin een snelle en adequate afhandeling van klachten wensen en vragen burgers.	Score KTO 2013 “burger als onderdaan” onderdeel “bereikbaarheid voor meldingen en klachten over onveiligheid en overlast” en “reactie gemeente op meldingen en klachten” minimaal gelijk aan score 2008 (resp. 6,0 en 6,4)
Voortgang	
In het algemeen wordt voldaan aan deze doelstelling. Een groot deel van de klachten, wensen en vragen wordt binnen 4-6 weken beantwoord en behandeld.	In 2013 wordt weer een KTO uitgevoerd en vergelijken wij de nieuwe score met die van 2008.

B. Parkeren

Doelstelling	Effectindicatoren
In de gemeente Renkum vindt elke weggebruiker binnen 150 meter van zijn woning/ bestemming een parkeerplaats. Betaald parkeren wordt niet overwogen.	In 2013 is de tevredenheid van de burger over parkeren in de gemeente en in de buurt minimaal gelijk gebleven t.o.v. het KTO 2008 (score 2008 resp. 6,3 en 6,3).
Voortgang	
In het Meerjarenuivoeringsprogramma GVVP zijn onderzoeken en projecten opgenomen om dit te bewerkstelligen, dit loopt van 2011 t/m 2014 en mogelijk verder. Betaald parkeren wordt nog steeds niet overwogen.	In 2013 wordt weer een KTO uitgevoerd en vergelijken wij de nieuwe score met die van 2008.

Activiteiten:**Parkeren grote voertuigen**

Wij willen het parkeren voor grote voertuigen naar tevredenheid van gebruikers en bewoners regelen. In 2012 is hierover contact geweest met lokale chauffeurs. In 2013 wordt een nieuwe Parkeernota opgesteld, waarvan het parkeren voor grote voertuigen een belangrijk onderdeel gaat uitmaken.

In de subsidieaanvraag voor de bedrijventerreinen is opgenomen een parkeerterrein te onderzoeken voor ca. 20 vrachtwagens nabij de Parenco.

Parkeren bij nieuwbouwwontwikkelingen

Wij willen het parkeren bij nieuwbouwwontwikkelingen toetsen aan CROW richtlijnen en zo nodig aan laten passen, op basis van de Bouwverordening.

Uitvoering MUP-parkeermaatregelen 2012

Parkeermaatregelen zijn in, waar mogelijk, meegenomen in andere projecten, zoals in 2012 in het project 30 km-zone Oosterbeek zuidoost en in toekomstige projecten (2013) als aanpassingen Europalaan en Dorpsplein Wolfheze.

Verder is het onderzoeken naar de huidige parkeersituatie en –behoefte standaard onderdeel van de reguliere ambtelijke werkzaamheden. Voor Oosterbeek-centrum is gekeken naar tijdelijk parkeren op locatie Dalzone.

C. Veerdiensten

Doelstelling	Effectindicatoren
Verbeteren van de bereikbaarheid van de gemeente vanuit de Betuwe voor woon - school, woon - werk en recreatief (fiets) verkeer.	In het KTO 2013 is de tevredenheid van de burger over het openbaar vervoer en de fietsvriendelijkheid in de gemeente 0,2 punt hoger t.o.v. KTO 2008 (score 2008 resp. 6,5 en 6,9).
Voortgang	
Er wordt bij de Stadsregio continu aandacht gevraagd voor openbaar vervoer verbindingen, of dit nu een veer- of een bus/treinverbinding is.	In 2013 wordt weer een KTO uitgevoerd en vergelijken wij de nieuwe score met die van 2008.

Activiteiten:**Overname Drielse Veer**

Exploitatie van het Drielse Veer is in 2011 met succes overgenomen door de stichting Jobstap uit Oosterbeek. Deze organisatie exploiteert het veer met ervaren schippers en benut op die manier de mogelijkheid haar cliënten de kans geven om te (re)integreren in het arbeidsproces. Overeengekomen is dat ook de gemeente Renkum hier vanuit haar rol in de sociale arbeidsvoorziening gebruik van zal maken. Met Jobstap is gekeken naar gebruik van radar om ook bij slecht(er) zicht te kunnen blijven varen. Het aantal vaaruren is uitgebreid om tegemoet te komen aan de vraag naar het veer buiten de reguliere vaaruren.

Opstarten veer Renkum – Heteren

Door de overname van het Drielse Veer door Jobstap is de verwachting dat het nieuwe veer Renkum – Heteren een grotere kans van slagen heeft. Afhankelijk van de voortgang van het bestemmingsplan Overbetuwe kan de opstart in 2013 plaatsvinden met een eerste vaart in 2014.

D. Wegen, straten en pleinen

Doelstelling	Effectindicatoren
Uitvoering geven aan de wettelijke taak tot in stand houden van bestaande openbare wegen.	In het KTO 2014 is de tevredenheid van de burger over de wegen, paden en pleintjes in de gemeente minimaal gelijk aan de score in het KTO 2008 (score 2008 5,9)

Voortgang	
In 2012 is onderhoud aan de wegen uitgevoerd conform het goedgekeurde collegevoorstel Onderhoud wegen 2012 en hieraan toegevoegde onderhoudprogramma.	In 2013 wordt weer een KTO uitgevoerd en vergelijken wij de nieuwe score met die van 2008.

Activiteiten:**Uitvoeringsplannen wegbeheer**

De Actualisatienota Wegenbeleid is opgesteld en begin 2013 vastgesteld voor de periode 2013-2014. In 2014 wordt een Actualisatienota Wegenbeleid 2015-2017 aan de raad voorgelegd. Dit is een evaluatie van de reeds vastgestelde nota 2013-2014, waarin de resultaten van de weginspectie 2014 en de effecten van de maatregelen: werk met werk maken, samenwerking met andere gemeenten, andere inspectiemethodes, zijn opgenomen.

Wat zijn de kosten?

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	3.780	3.849	3.927	-78
Baten	106	119	103	-16
Resultaat voor bestemming	-3.674	-3.730	-3.824	-94
Mutatie reserves	0	0	-68	-68
Resultaat na bestemming	-3.674	-3.730	-3.892	-162

Programma 7 Sport, kunst & cultuur

Visie

De sport in de gemeente Renkum in ruime zin moet voor iedere inwoner toegankelijk zijn. De gemeente heeft hierin een faciliterende rol.

Een gevarieerd kunst- en cultuuraanbod waar iedere inwoner, ongeacht leeftijd en beperking, aan kan deelnemen moet in stand worden gehouden. Er wordt aandacht aan het culturele erfgoed gegeven.

Wat hebben wij bereikt en wat hebben wij daarvoor gedaan?

Wat wij per beleidsterrein willen bereiken, is uitgewerkt in de programmabegroting. Om niet in herhaling te vervallen, verwijzen wij u naar de Begroting 2012.

Producten

- A. Kunst, cultuur en cultuureducatie
- B. Openbaar bibliotheekwerk
- C. Monumenten
- D. Sport algemeen
- E. Sportaccommodaties

A. Kunst, cultuur en cultuureducatie

Doelstelling	Effectindicatoren
Kunst en Cultuur dragen bij aan de participatie en emancipatie van burgers en moet voor alle inwoners toegankelijk zijn, ook de jeugd moet zich op dit gebied kunnen ontplooiën. De in onze gemeente aanwezige kunst en cultuur heeft een nationale en deels internationale uitstraling en draagt bij aan het imago van de gemeente en aan de lokale identiteit met positieve effecten voor toerisme en recreatie.	De doelstelling is bereikt wanneer er minimaal de bestaande voorzieningen en activiteiten in stand blijven, zoals deelname van het aantal leerlingen aan het Cultuurmenu, de staat van onderhoud van en de mate van openstelling van het cultureel erfgoed, deelname van bewoners aan amateurgezelschappen (ledenaantallen) en bezoekers culturele evenementen. De mate van instandhouding is gebaseerd op de voorzieningenladder en afhankelijk van de beschikbare gemeentelijke middelen. Met het onderwijs, maatschappelijke en private organisaties en verenigingen wordt een passend aanbod gerealiseerd.
Voortgang	
De voortgang van de doelstelling is beschreven in onderstaande activiteiten	In 2012 zijn de bestaande voorzieningen en activiteiten in stand gebleven.

Activiteiten:

RenkumKaart

In december 2012 heeft de raad ingestemd met de invoering van de RenkumKaart in 2013. De RenkumKaart wordt gratis verstrekt aan inwoners van de gemeente Renkum met een inkomen tot 110% van de bijstandsnorm. Ook hun inwonende kinderen van 4 tot 18 jaar kunnen gebruik maken van de regeling. Studenten komen niet in aanmerking voor de Kaart. De RenkumKaart is er in plaats van de Bijdrageregeling.

De RenkumKaart geeft volwassenen recht op € 125,- per jaar. Voor kinderen en jongeren van 4 tot 18 jaar is het bedrag € 192,-. Kinderen kunnen in plaats van de RenkumKaart ook kiezen voor het JeugdSportFonds. Inwoners kunnen de RenkumKaart gebruiken voor sport, cultuur en persoonlijke ontwikkeling. Denk hierbij aan een lidmaatschap van een sportclub, muzieklles, een museumbezoek, abonnementen op tijdschriften en kranten of een taalcursus.

Renovatie concertzaal

Begin 2012 ontvingen wij bericht dat Renovatie Fase 2 Concertzaal niet gefinancierd werd uit het Regiocontract van de provincie Gelderland. Er zijn verschillende fondsen aangeschreven en het project is opnieuw onder de aandacht gebracht van de Provincie Gelderland. Tot op heden zijn er nog geen subsidies en fondsen toegezegd.

In juli 2012 is bij de Concertzaal een terras aangelegd en een terrasvergunning verleend, conform het bestemmingsplan.

Kunst- en cultuurcentrum

Eind december 2011 hebben de drie kernpartners, te weten Museum Veluwezoom, Centrum voor kunstzinnige vorming 't Venster en Buitenpoortcatering hun visie verwoord in een bedrijfsplan. Dit plan is opgesteld met instemming van de overige partijen (stg Marius van Beek, Jits Bakker, Stg Henk en Hedwig Zweerus, Scarabee, KunstKoepel) die het Centrum voor Landschap, Kunst & Cultuur ondersteunen.

In februari 2012 heeft uw raad, middels een motie het college, opdracht gegeven aan ons om in het najaar van 2012 een voorstel te doen inzake mogelijke locaties waarbij wordt uitgegaan van een exploitatie zonder structurele bijdrage van de gemeente Renkum. Met de (kern)partners is dit nader uitgewerkt en in januari 2013 heeft uw raad ingestemd met de Westerbouwing als meest geschikte en wenselijke locatie.

Papiermuseum

De particuliere werkgroep Papiermuseum heeft een plan uitgewerkt voor de locatie "Van den Born" in Renkum. In het plan wordt de combinatie gezocht tussen wonen, zorg en een museum.. In 2012 heeft de particuliere werkgroep verder gewerkt aan de haalbaarheid hiervan.

Cultuureducatie

• *Cultuurmenu*

Ook in 2012 hebben alle basisscholen in de gemeente Renkum deelgenomen aan het Cultuurmenu. Het doel van het Cultuurmenu is de talentontwikkeling van de jeugd te stimuleren en het draagvlak te vergroten voor de lokale cultuur. Het laat alle leerlingen van de Renkumse basisscholen kennismaken met alle kunst-disciplines gekoppeld aan een bezoek/activiteit bij een lokale culturele organisatie. 't Venster verzorgt de coördinatie. Het Cultuurmenu is in samenwerking met 't Venster en de cultuurcoördinatoren van basisscholen in Renkum ontwikkeld.

• *Regionaal Coördinatiepunt Cultuureducatie*

Het Cultuurmenu dient ook als uitgangspunt voor het opzetten van een regionaal coördinatiepunt cultuureducatie. Doel is cultuureducatie in het onderwijs, primair en voortgezet, in de gemeenten Renkum en Wangeningen zo te organiseren dat samenhang en synergie verkregen wordt tussen onderwijs- en cultuurinstellingen. Voor het opzetten van dit coördinatiepunt hebben wij ook in 2012 provinciale subsidie ontvangen.

• *Deelname aan Rijksregelingen Cultuureducatie*

Het Cultuurmenu is het uitvoeringsprogramma van de Rijksregeling CultuurBereik en de Rijksregeling Combinatiefunctionaris. De scholen kunnen door deze regelingen een substantiële bijdrage leveren in de kosten voor het Cultuurmenu.

In 2012 hebben het regionaal coördinatiepunt, het lokale onderwijs en de gemeente een begin gemaakt met de ontwikkeling van een concept doorgaande leerlijn cultuureducatie in het kader van de Rijksregeling Cultuureducatie met Kwaliteit. Voor deze rijksregeling heeft de provincie Gelderland € 1,5 miljoen beschikbaar. EduArt begeleidt vanuit de provincie deze ontwikkeling.

Culturele activiteiten

In 2012 hebben wij de activiteiten van de verschillende amateurmuziekverenigingen, -koren en -toneelvereniging financieel ondersteund.

Daarnaast hebben wij een bijdrage verleend in organisatie- en uitvoeringskosten van de Raadzaalconcerten, Theaterfestival Triafata, Kunst op Zondag in Everwijnsgoed Renkum, Gelderse Muziekszomer, Luifelconcerten, Poëziefestival, Kunstroute, Theater de Klapproos in Wolfheze en ArtBorne van Scarabee.

Op 3 en 5 mei was de gemeente Renkum gastheer voor 160 Britse veteranen van de Tweede Wereldoorlog die in 80 Londense Taxi's een bezoek brachten aan Nederland. Op 3 mei legden de veteranen een krans op het Airbornekerkhof. Op 5 mei hadden medewerkers en vrijwilligers van het Airbornemuseum, de Oranjevereniging Oosterbeek, de Politie Sportvereniging Renkum en Solidez gezorgd voor een Engelse Liberty Fair in jaren veertig stijl. In het Airbornemuseum zelf werden enkele veteranen geïnterviewd in de Verhalensstoel. De reis is georganiseerd door The London Taxi Benevolent Fund for Wardisabled.

B. Openbaar bibliotheekwerk

Doelstelling	Effectindicatoren
Bibliotheeken als publieke voorziening en ontmoetingsplek dicht in de buurt moeten voor iedereen bereikbaar blijven.	De doelstelling is bereikt wanneer minimaal de bestaande voorzieningen en activiteiten in stand blijven en wordt gemeten aan de hand bezoeken en deelname van bewoners aan activiteiten. De mate van instandhouding is gebaseerd op de voorzieningenladder en afhankelijk van de beschikbare gemeentelijke middelen. Met het onderwijs, maatschappelijke en private organisaties en verenigingen wordt een passend aanbod gerealiseerd.

Voortgang	
De voortgang van de doelstelling is beschreven in onderstaande activiteiten.	In 2012 zijn de drie vaste vestigingen van de bibliotheek in stand gehouden met ondersteuning van beschikbare gemeentelijke middelen. Voor de leerlingen van de Beatrixschool in Wolfheze is de school in 2012 gestart met het Project Bibliotheek op school. Met ingang van 1 februari 2012 doet de bibliobus Gelderland het dorp Wolfheze niet meer aan.

Activiteiten:

In 2012 heeft de gemeente Renkum middelen beschikbaar gesteld voor de instandhouding van de drie vaste vestigingen van de bibliotheek en is gestart met een reorganisatie in huisvesting en personeel, ingegeven door de bezuinigingen in 2012.

Wettelijke taak bibliotheek

Wanneer er een bibliotheek aanwezig is, heeft de gemeente de wettelijke taak de abonnementen voor de jeugd t/m 14 jaar gratis te verstrekken. Voor de uitvoering van deze wettelijke taak heeft de bibliotheek ingezet op een educatief aanbod voor peuterspeelzalen, kinderdagverblijven, basisscholen en buitenschoolse opvang.

Met de activiteiten Boekstart, Boekstart in de Kinderopvang (BiK), Makkelijk lezen pleinen, informatiebijeenkomsten over thema's als taalontwikkeling, taal- en leesachterstanden, interactief voorlezen en landelijke boekpromotie en leesbevordering heeft de bibliotheek bijgedragen aan leesbevordering het voorkomen van laaggeletterdheid.

Pilot Taal- en leesvaardigheid op school

In 2012 is de Pilot "Bibliotheek op school" uitgevoerd op de Beatrixschool in Wolfheze. In dit project werken De Beatrixschool Wolfheze, Bibliotheek Veluwezoom, en de gemeente samen aan het verbeteren van de taalvaardigheid, leesvaardigheid en informatievaardigheden van de basisschoolleerlingen. Vrij lezen heeft een bewezen positief effect op woordenschat, spelling, grammatica, begrijpend lezen en schrijven. Door een kwartier vrij lezen per dag, leert een kind duizend nieuwe woorden per jaar.

Met het project worden leerlingen gestimuleerd te lezen. Ook worden leerkrachten door specialisten van de bibliotheek opgeleid en begeleid om kinderen aan het lezen te krijgen en te houden. Wát het kind leest moet aansluiten bij zijn of haar belevingswereld. Het belangrijkste is dát het kind leest. De Beatrixschool beschikt door het project over een actueel en divers boekenaanbod, dicht bij kind en leerkracht. Voor het leesgedrag van de leerlingen hanteren de leerkrachten een monitor.

Werk@Renkum

Tevens draagt de bibliotheek bij aan de informatievoorziening (WMO), participatie en toeleiding tot de arbeidsmarkt met projecten zoals werk@renkum, taalstimulering voor volwassenen en media-educatie voor ouderen. Het project "Werk@Renkum" is gestart in 2012. In dit eerste jaar van het project zijn 20 werkwinkels uit de gemeente op verschillende terreinen gemotiveerd, gestimuleerd en ondersteund in het zoeken naar werk. Vanwege het succes wordt het aantal deelnemers aan het project in 2013 uitgebreid.

Regionale samenwerking

Begin 2012 hebben de gemeenteraden van Rheden, Rozendaal en Renkum ingestemd met het Bibliotheekbeleidskader 2012-2015. Aansluitend hierop hebben de gemeenten als opdrachtgever geformuleerd welke bijdrage zij zien van de bibliotheek bij uitvoering van het gemeentelijk beleid.

Ook is het gesprek gestart om meer efficiëntie en effectiviteit in het regionale bibliotheekwerk Rond Arnhem. Er wordt onderzocht hoe de huidige backoffice van Bibliotheek Veluwezoom regionaal kan samenwerken met de bibliotheek Arnhem. Ook voor de overhead, zoals directievoering, pr en marketing, p&o en financiële administratie ligt een samenwerking met de bibliotheek Arnhem na 2015 voor de hand.

C. Monumenten

Doelstelling	Effectindicatoren
Bevorderen van de instandhouding van beschermde gemeentelijke monumenten.	Instandhouding aantal gemeentelijke monumentenlijst

Voortgang	
De activiteiten dragen bij aan de instandhouding van de beschermde gemeentelijke monumenten	De lijst van beschermde gemeentelijke monumenten is op 31 december 2011 onveranderd met 154 objecten, merendeels woonhuizen. Het laatste object werd in 2010 aangewezen.

Activiteiten:**Week van de Geschiedenis/Open Monumentendag**

Deze stond in het teken van het Jaar van de Historische Buitenplaats. Op zaterdag 12 mei konden inwoners van Renkum onder leiding van een gids een bezoek brengen aan de buitenplaats Laag Wolfheze te Doorwerth. De rondleiding voerde door het huis en door het omringende park. In totaal zestig personen maakten van deze gelegenheid gebruik. Laag Wolfheze is in particulier bezit en normaliter niet opengesteld voor publiek.

Vergunningen

De advisering inzake bouwplannen aan beschermde rijks- en gemeentelijke monumenten loopt via het reguliere Wabo-traject. Voor de advisering over de kleurstelling van panden rondom het Zaaierplein te Oosterbeek (Amsterdamse School-invloeden) heeft de Monumentencommissie separaat advies uitgebracht op basis van in kleur opgezette proefstukken. In het kader van het plan de moestuin van de Keyenberg te restaureren heeft de commissie een werkbezoek afgelegd.

Monumentencommissie

De commissie verricht haar werk hoofdzakelijk ten behoeve van de vergunningverlening (zie hierboven). De commissie heeft eveneens vergaderd ten behoeve van de planvorming Visie Landgoederen Renkum.

Archeologie

Archeologische advisering bij projecten met bodemversturende activiteiten wordt verzorgd door de regioarcheoloog. Deze was als adviseur ook betrokken bij opschoonwerkzaamheden rondom de locatie van kasteel Grunsfoort in het Renkums Beekdal.

Erfgoedadviesing ROM

Vragen over erfgoedaspecten van andere projecten worden integraal afgehandeld. Ook vragen van externen worden beantwoord, zoals van de Wetenschapswinkel WUR en de Nederlandse Tuinenstichting inzake het thema landgoederen.

Visie Landgoederen Renkum

Het opstellen van een conceptvisie op de landgoederen en buitenplaatsen in de gemeente Renkum legde een groot beslag op de beschikbare uren. Het begeleiden van twee externen in het uitvoeren van inventariserend veldwerk en het redigeren van daaruit resulterende documenten (matrices en kaarten) was daarin een belangrijk aandachtspunt. Daarnaast bleek het lastig om in een krappe planning goed af te stemmen met klankbordgroep, eigenaren en anderen. Daarom is eind 2012 daarvoor meer tijd genomen.

D. Sport algemeen

Doelstelling	Effectindicatoren
Rekening houdend met de positieve maatschappelijke waarde van sport, mogelijkheden scheppen voor en stimuleren van (blijvende) deelname aan sport door een zo groot mogelijk deel van de Renkumse bevolking. De gemeente wil bevorderen van gezondheid, participatie en sociale samenhang door te investeren in sport.	De doelstelling is bereikt wanneer de sportparticipatie in 2014 gelijk is aan de gemeten sportparticipatiegraad in 2008.

Voortgang	
In de kadernota sport wordt sport en bewegen ingezet als middel om verschillende maatschappelijke doelstellingen te verwezenlijken. De voortgang van de doelstelling is beschreven in onderstaande activiteiten.	In de kadernota sport wordt aangegeven hoe het meten van de sportparticipatie gemonitord kan worden.

Activiteiten:

Kadernota sport

In november 2012 is de kadernota sport “Sportief Verbinden” door u aangenomen. Het concept uitvoeringsprogramma sport dat in 2012 is opgesteld wordt definitief vastgesteld door ons college begin 2013. Hierin staat concreet beschreven hoe de beschreven ambities worden geïmplementeerd. Zo wordt onder andere in 2013 een nulmeting gehouden naar de sportparticipatie onder alle inwoners. Dit wordt in 2013 verantwoord.

Samenwerkingsverband aangepast sporten

Sinds juli 2012 zijn wij formeel aangesloten bij het samenwerkingsverband aangepast sporten regio Arnhem, genaamd ‘Uniek Sporten’. Door Uniek Sporten is in september 2012 een nulmeting gehouden naar de sportparticipatie onder inwoners met een beperking. Ook is het sportaanbod bij onze aanbieders meegenomen. De resultaten van de nulmeting zijn begin 2013 beschikbaar. Op basis van deze nulmeting wordt bepaald wat de doelstellingen zijn voor verhoging van de sportparticipatie, uitbreiding van het sportaanbod en verbeteren van randvoorwaarden voor mensen met een beperking en/of chronische aandoening in onze gemeente.

Impuls Brede School Sport en Cultuur

De rijksregeling Impuls Brede School Sport en Cultuur (combinatiefuncties) is in 2012 verbreed naar de Brede impuls combinatiefuncties binnen het programma ‘Sport & Bewegen in de buurt’ van het ministerie van VWS. Aan de verbrede impuls nemen wij deel. In de voorjaarsnota is rekening gehouden met een uitbreiding van 4,3 fte combinatiefuncties naar 6,0 fte. Een uitbreiding dus met 1,7 fte in te zetten combinatiefuncties als buurtsportcoach. In de meicirculaire is echter bekend geworden dat het Rijk, vanwege een toeloop op de impuls, maximaal 5,1 fte kan bekostigen. Derhalve een uitbreiding met 0,8 fte. Gezamenlijk met externe partijen wordt invulling gegeven aan de inzet van de buurtsportcoaches.

Voor wat betreft de oorspronkelijke 4,3 fte aan combinatiefuncties moest nog een deel worden ingevuld. In 2012 is met een aantal sportverenigingen en sportbuurtwerk Solidez een plan gemaakt voor de inhoudelijke invulling van de verenigingsadviseur en is een sollicitatieprocedure gevolgd. Begin 2013 wordt tot aanstelling overgegaan door detachering vanuit de Gelderse Sport Federatie en stationering bij sportbuurtwerk Solidez.

E. Sportaccommodaties

Doelstelling	Effectindicatoren
Burgers en verenigingen faciliteren bij het uitvoeren van sporten	<ul style="list-style-type: none"> De doelstelling is bereikt wanneer de gemeentelijke sportaccommodaties (sporthal en sportparken) minimaal eenzelfde bezettingsgraad laten zien in 2012 t.o.v. 2011. Dit betekent voor de sporthallen een bezettingsgraad van in totaal 50%. De tevredenheid van de burgers over de sportvoorzieningen is minimaal gelijk aan de score in het KTO 2008 (7,2).

Voortgang	
	<p>Voor de bepaling van de bezettingsgraad van de sporthallen wordt uitgegaan van een maximaal theoretische openstelling van 4.416uur (46 weken gerekend in hele zaaluren). In de praktijk is een sporthal minder uren beschikbaar en maakt het onderwijs slechts 40 weken gebruik van de sporthal. De sporthal Doorwerth heeft in 2012 op jaarbasis een zelfde bezettingsgraad als in 2011, namelijk ca. 58%. De sporthal in de Rijnkom heeft op jaarbasis in 2012 een bezettingsgraad van ca. 48%.</p> <p>Het aantal teams van de verschillende buitensportverenigingen dat gebruik maakt van de gemeentelijke buitensportaccommodaties betreft in 2012, 119 teams. In 2011 was dit nog 120 teams.</p> <p>De doelstelling is gerealiseerd aangezien in beide sporthallen de bezettingsgraad nagenoeg een bezettingsgraad van 50% laten zien. Voor de buitensport is de doelstelling eveneens gerealiseerd aangezien er nagenoeg evenveel teams gebruik hebben gemaakt van de buitensportaccommodaties.</p>

Activiteiten:**MFC 3b4**

In juni jl. heeft u besloten om de ontwikkeling en realisatie van het MFC 3b4 te laten plaatsvinden middels de aanbestedingsvorm Engineering & Build. Dit ter vervanging van het eerdere besluit (oktober 2009) om de realisatie te laten plaatsvinden middels een innovatieve PPS-aanbesteding (DBFMO). Tijdens de raadsbehandeling is ook door u een amendement aangenomen. In 2012 is uitwerking gegeven aan het amendement, waarvoor de notitie beheer & exploitatie is opgesteld. Deze notitie is de basis voor het raadsbesluit dat in maart 2013 aan u wordt voorgelegd. Naast het opstellen van de notitie beheer & exploitatie is verder uitvoering gegeven aan en aan het verder opstellen van de aanbestedingsdocumenten. In maart 2012 is er een themabijeenkomst met u geweest. Met de toekomstige gebruikers zijn verschillende bijeenkomsten geweest om over zowel beheer&exploitatie als het Programma van Eisen door te praten. Dit is ook gebeurd met de raadsklankbordgroep.

Voordat de aanbesteding wordt gehouden wordt u gevraagd een definitief besluit te nemen. Dit staat gepland voor juni 2013.

Zwembad Oosterbeek

Aan zwembad Oosterbeek is voor 2012 een subsidie verleend en de subsidie over 2011 vastgesteld.

Sportnota

In november 2012 is de kadernota sport door u vastgesteld. In de ruimtelijke ambitie staat opgenomen wat de gemeente wil ten aanzien van de gemeentelijke sportaccommodaties. In deze ambitie is o.a. opgenomen dat de gemeente een goede match van vraag naar en aanbod van sportvoorzieningen wil realiseren waarbij de uitgangspunten zijn:

- a. concentratie van basissportvoorzieningen in Renkum/Heelsum en in Oosterbeek;
- b. minder en kwalitatief betere basissportvoorzieningen.

Daarnaast wordt o.a. ingezet op een toegenomen bezetting van en waardering voor sportaccommodaties.

Na vaststelling door ons college van het uitvoeringsplan, begin 2013, wordt tot implementatie overgegaan.

Wat zijn de kosten?

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	4.184	4.411	4.273	138
Baten	245	286	333	47
Resultaat voor bestemming	-3.939	-4.126	-3.940	185
Mutatie reserves	15	123	-39	-161
Resultaat na bestemming	-3.924	-4.003	-3.979	24

Programma 8 Bedrijvigheid, recreatie & toerisme

Visie

Gemeente Renkum is een aantrekkelijke locatie als woongebied, maar ook als vestigingsplaats voor ondernemers of voor toeristen en recreanten. Deze economische potentie wil Renkum 'uitbuiten' binnen het groene en blauwe profiel, dat Renkum zo uniek maakt. De ambitie is dan ook een robuuste/ toekomstbestendige economische ontwikkeling in samenspraak met het externe veld, rekening houdend met de ruimtelijke kwaliteiten en de strategische ligging van de gemeente.

Wat hebben wij bereikt en wat hebben wij daarvoor gedaan?

Wat wij per beleidsterrein willen bereiken, is uitgewerkt in de programmabegroting. Om niet in herhaling te vervallen, verwijzen wij u naar de Begroting 2012.

Producten

- A. Bedrijfsruimte
- B. Zorgeconomie
- C. Recreatie & toerisme
- D. Detailhandel
- E. Telecommunicatie

A. Bedrijfsruimte

Doelstelling	Effectindicatoren
Stimuleren en faciliteren van ondernemers	Score Bedrijven-Tevredenheid-Onderzoek (BTO) 2014: 7

Voortgang	
In 2013 wordt het eerstvolgende BTO gehouden	

Activiteiten:

Stimuleren en faciliteren startende ondernemers

Wij willen startende ondernemers stimuleren en faciliteren. De vraag naar een bedrijfsverzamelgebouw is niet concreet. Bij de transformatie van het bedrijventerrein aan de Klingelbeekseweg in een zgn. 'werklandschap' wordt gedacht aan het bouwen van een gebouw, dat ook als bedrijfsverzamelgebouw zou kunnen dienen of dat daarvan onderdeel zou kunnen uitmaken. een inrichting als zogenaamd 'werklandschap'. Bij een werklandschap gaat het om een combinatie van de functies werken en wonen, met het accent op werken.

Kwaliteit en bereikbaarheid bedrijventerreinen

U hebt besloten € 2.000.000 te reserveren voor de herstructurering van vier bedrijventerreinen. De provincie heeft inmiddels hetzelfde bedrag beschikbaar gesteld.

De bedoeling is om aan de hand van een uitvoeringsplan de kwaliteit en de bereikbaarheid (ontsluiting) van bedrijventerreinen te verbeteren.

Voorafgaande aan uw besluit tot cofinanciering stelde u al gebiedsvisies voor de desbetreffende industrieterreinen vast.

B. Zorgeconomie

Doelstelling	Effectindicatoren
Versterken van de lokale economie via een impuls in de zorgsector.	Tevredenheid over de gezondheidszorgvoorzieningen in het KTO 2014 minimaal gelijk aan de score 2008 (7,1)

Voortgang	
	In 2013 wordt weer een KTO uitgevoerd en vergeleken wij de nieuwe score met die van 2008.

Activiteiten:**Huisvesting zorgondernemers**

Wij geven uitvoering aan de vastgestelde Economische Visie. Hiermee faciliteren wij de huisvesting van zorgondernemers. Net als bij ander type initiatiefnemers gaan wij in gesprek met initiatiefnemers uit de zorgsector wanneer zij ontwikkelingen willen realiseren. Dit heeft in 2012 geresulteerd in besluitvorming over en aanpassing van bestemmingsplan om nieuwbouw van de Radar-ABS op terrein JP Heije mogelijk te maken, verder is vooroverleg gevoerd met Verburgt-Molhuysen Staete over hun plannen en is diverse keren afstemming geweest over (diverse locaties) GOED te Renkum.

C. Recreatie & toerisme

Doelstelling	Effectindicatoren
Bevorderen van de groei binnen de sector Toerisme & Recreatie.	Het resultaat wordt bereikt bij een toename: A. in het bezoek aan onder andere musea en bestedingen in horecagelegenheden alsmede B. overnachtingen in hotels en op campings (toename inkomsten toeristenbelasting) alsmede C. verzoeken om medewerking bij het uitbreiden van de capaciteit aan bedden en standplaatsen of nieuwe horecagelegenheden alsmede D. groei in het aantal evenementen met een toeristisch-recreatieve uitstraling alsmede E. het aantal informatieverzoeken bij het VVV-kantoor of op de toeristische websites waarbij het resultaat van 2009 als nulmeting geldt.

Voortgang	
	A: Bezoek aan het Airbornemuseum vertoont nog steeds een opgaande lijn; in 2012 betrof het 81.000 bezoekers. Daarmee weet het museum de groei goed vast te houden. Bezoek aan Museum Veluwezoom wordt niet afzonderlijk geteld maar is onderdeel van het bezoekcijfer van Kasteel Doorwerth (dat ook buitenevenementen omvat). B: Cijfers van toeristenbelasting 2012 komen in het voorjaar van 2013 beschikbaar. Signalen van ondernemers wijzen op stagneren van hotelbezoek en tegenvallende bezetting bij campings, mede als gevolg van het slechte zomerweer. C: in 2012 heeft Staatsbosbeheer aangegeven de haalbaarheid van een kleinschalige horecavoorziening in boerderij de Beken te gaan onderzoeken. E: langs digitale weg is de VVV in 2012 20.000 keer geraadpleegd. De doorklikmogelijkheid naar het Airbornemuseum is ruim 6.000 keer gebruikt.

Activiteiten:**Renkums beekdal**

De toeristische aantrekkelijkheid van het Renkums Beekdal willen wij verbeteren. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van toeristische arrangementen en door het stimuleren van het toeristisch/recreatieve bedrijfsleven op dit vlak.

Het restant van de toeristische folder die in 2011 is gemaakt is in 2012 niet verspreid. Dit hangt samen met vertraging in de oplevering van het project Renkums Beekdal.

Staatsbosbeheer is voornemens Informatiecentrum de Beken op te waarderen en tevens een horecafunctie toe te voegen waardoor een centrale opvangplek/uitvalsbasis voor bezoekers aan het gebied ontstaat.

Stimuleren toeristische trekpleisters

Wij willen toeristische trekpleisters zoals de toeristisch-recreatieve infrastructuur en de ingebruikname van een fietspendelboot stimuleren. Bij dat laatste kan een aanmeerplek bij de Drielse veerstoep een belangrijke rol spelen. Verder willen wij een (digitale) wandel- en fietsroute over papiernijverheid en – industrie en be-

ken opzetten in het Renkums Beekdal. Daarvoor is afronding van het Beekdalproject wel essentieel. Voor de informatievoorziening rondom het verplaatste Papiermakersmonument is inmiddels een kantelbaar paneel aangeschaft.

Op het Dorpsplein te Wolfheze is een Toeristisch Overstap Punt TOP geplaatst. Dit bestaat uit een tweezijdig informatiepaneel waarop in perspectief de verschillende bezoekswaardigheden en attracties in Wolfheze en ruimte omgeving zijn afgebeeld. Richtingaanwijzers bovenaan het paneel helpen de toerist bij de oriëntatie ter plekke.

Camping Lindenhof heeft in samenwerking met andere partijen, waaronder de Glidercollectie Wolfheze, een Para-fietsroute samengesteld. Deze voert langs de luchtlandingsterreinen van Wolfheze, Renkum en Ede. De route bestaat uit een gedrukte routebeschrijving met plattegrond en markeringen in het terrein. In september is de route met een ééndagsactiviteit extra onder de aandacht gebracht. Hier liggen kansen een dergelijk arrangement op een vaste basis aan te bieden, bij voorbeeld in vakantieperiodes.

Renkum neemt deel aan het vervolg van het intergemeentelijke project Vrede, Bevrijding & Vrijheid van de Regio Food Valley. Dit project zal een andere koers krijgen dan in de eerste fase.

Voor de kern Renkum is een aanpassing van het zogeheten Fietsknooppuntensysteem gemaakt. Een nieuwe aftakking leidt fietsers uit oostelijke en westelijke richting dichters langs het dorpscentrum dan in de oorspronkelijke situatie. Met aanvullende informatiebordjes attenderen ondernemers de passerende fietsers op de (horeca)voorzieningen in het centrum.

Binnen het intergemeentelijke samenwerkingsverband Nieuw Gelders Arcadië werkt Renkum aan het ontwikkelen van een gemeenschappelijk toeristisch 'landgoedproduct'.

Wellness-Centrum

De implementatie van het Businessplan Wellness-Centrum is een taak voor de markt.

D. Detailhandel

Doelstelling	Effectindicatoren
Behoud en ontwikkeling van een aantrekkelijk winkelaanbod en weekmarkten voor de inwoners van de gemeente Renkum.	Tevredenheid inwoners over winkels in de buurt en in de gemeente in het KTO 2014 minimaal gelijk aan de scores in 2008 (resp. 7,4 en 7,0)
Voortgang	
Het KTO wordt in het najaar uitgevoerd	In 2013 wordt weer een KTO uitgevoerd en vergelijken wij de nieuwe score met die van 2008.

Activiteiten:

Centrumontwikkeling

De gemeente is geregeld in gesprek met initiatiefnemers die ontwikkelingen realiseren in de centra van onze dorpen.

Voor Renkum heeft de Taskforce Renkum een notitie opgesteld met daarin tal van aanbevelingen. Zie H3A gebiedsvisies. De provincie Gelderland heeft voor Renkum subsidie beschikbaar gesteld voor het opknappen van het Europaplein (€ 200.000) en evt. maatregelen in het centrum van Renkum (€ 100.000).

In de kern Oosterbeek is de leegstand van winkels van een aanzienlijk lagere orde. Extra gemeentelijke zorg en aandacht is daar niet geboden.

Met beide besturen van de winkeliersverenigingen hebben wij regelmatig overleg. Dat geldt overigens ook voor de kern Heelsum (Unicum), waar het grootste belang daarin ligt dat het huidige winkelaanbod – de supermarkt is daarin de cruciale factor- kan worden gehandhaafd.

E. Telecommunicatie

Doelstelling	Effectindicatoren
De gemeente heeft een wettelijke gedoogplicht voor telecommunicatiekabels in de openbare gronden en is er op gericht om de belangen van gemeenten als beheerder van de openbare gronden en de telecombedrijven in evenwicht te brengen en te houden.	De gemeente heeft de verplichting om zorg te dragen voor de inhoudelijke afstemming tussen het gemeentelijk instemmingsbesluit en andere voor het tracé benodigde vergunningen van een ander bestuursorgaan.

Voortgang	
De gemeente zorgt voor afhandeling van de ingekomen instemmingsbesluiten en houdt toezicht op de werken in uitvoering. De belangen strekken zich mede tot afstemming met onderhoud aan straten, wegen en pleinen.	De gemeente coördineert de aanleg, instandhouding en opruiming van kabels die in de openbare gronden van de gemeente liggen.

Activiteiten:**Onderzoek breedbanddiensten**

In 2012 zijn er twee onderzoeken uitgevoerd naar mogelijkheden om breedbanddiensten aan te kunnen bieden. Een onderzoek was gericht op de non-profit sector. Het andere onderzoek was gericht op met name bedrijventerreinen. Hierbij is gekeken naar de bestaande aansluitingen en de toekomstige mogelijkheden. Ten aanzien van beide sectoren is de volgende stap een peiling in interesse (vraagbundeling). Het bestuur van de Ondernemerskring Midden Gelderland is gevraagd of de ondernemers op de Schaapsdrift, maar eventueel ook van andere bedrijventerreinen geïnteresseerd zijn in een presentatie over breedbanddiensten.

Coördinatie en toezicht kabels en leidingen

Bij het verlening van instemming voor aanleg wordt kritischer gekeken naar alternatieven en wordt de afstemming met wegenonderhoud beter afgestemd. Het toezicht op aanleg van kabels en leidingen door nuts- en telecombedrijven wordt geïntensiveerd om zo beter grip te krijgen op een goed herstel na graafwerkzaamheden en het verkrijgen van vergoedingen daarvoor (lasgaten).

In 2012 zijn met Vitens afspraken gemaakt aangaande een aangepaste verlegregeling. Met Nuon / Liander worden de gesprekken daarvoor in 2013 opgepakt.

Wat zijn de kosten?

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	576	635	568	67
Baten	78	78	69	-10
Resultaat voor bestemming	-498	-557	-499	58
Mutatie reserves	0	58	16	-42
Resultaat na bestemming	-498	-498	-483	15

Programma 9 Burger, bestuur & organisatie

Visie

De gemeente Renkum wil een sterk onderscheidende gemeente zijn met aantrekkelijke leefbare dorpen voor haar (toekomstige) inwoners.

Bij alle (ruimtelijke) ontwikkelingen betrekken wij (toekomstige) gebruikers van het gemeentelijk grondgebied.

Bouwplannen dienen te passen bij het karakter van het betreffende dorp. Het streven is erop gericht om niet hoger dan 3 lagen te bouwen.

De gemeente heeft de ambitie om de kwaliteit van de leefomgeving in haar gemeente tenminste te behouden en waar mogelijk te verbeteren, waarbij zij een brede interpretatie van het begrip leefkwaliteit hanteert. Hierin is voor de gemeente het begrip duurzaamheid leidend.

Wat hebben wij bereikt en wat hebben wij daarvoor gedaan?

Wat wij per beleidsterrein willen bereiken, is uitgewerkt in de programmabegroting. Om niet in herhaling te vervallen, verwijzen wij u naar de Begroting 2012.

Producten

- A. Beleidsparticipatie en bewonersbetrokkenheid
- B. Dienstverlening
- C. Belastingen
- D. Bestuur en organisatie

A. Beleidsparticipatie en bewonersbetrokkenheid

Doelstelling	Effectindicatoren
Vitale, leefbare dorpen met bewoners die betrokken zijn bij hetgeen er in hun leefomgeving speelt.	Score KTO op het onderdeel “burger als partner” in 2014 minimaal 5,5 (score 2008: 5,2)

Voortgang	
In 2012 hebben de gezamenlijke dorpsplatforms in totaal 10 buurtbezoeken georganiseerd waarbij gewandeld wordt door de te bezoeken buurt en knelpunten aan de orde komen. Buurtbewoners worden tijdens de wandeling, maar ook tijdens het plenaire gedeelte na afloop, in staat gesteld kennis te nemen van wat er in hun buurt speelt en kunnen aansluiten bij ontwikkelingen. De dorpsplatforms zetten hun vrij besteedbare budget in om knelpunten op te lossen zolang deze het beleid van de instanties (gemeente, Solidez, Vivare en politie) niet in de weg zitten. Door snelle slagen te maken wordt de kloof tussen overheid en burgers geslecht. Daarnaast zijn 100 Buurt Actief Cheques uitgekeerd aan kleinschalige activiteiten in buurten en straten. Het doel hiervan is dat bewoners elkaar weten te vinden in goede maar mogelijk ook in mindere tijden. De Buurt Actief Cheque is een instrument wat ingezet is om de sociale cohesie te versterken. Bewoners zijn daar in zijn algemeenheid bijzonder tevreden over.	In 2013 wordt weer een KTO uitgevoerd en vergeleken wij de nieuwe score met die van 2008.

Activiteiten:**Ondersteunen dorpsplatforms**

Wij ondersteunen de dorpsplatforms bij hun reguliere activiteiten. In 2012 zijn met de dorpsplatforms afspraken gemaakt over de mate van de ondersteuning. Door taken anders uit te voeren en meer verantwoordelijkheid te leggen bij de dorpsplatforms zelf is de ondersteuning verminderd met in totaal 1 fte. Vanaf 2013 is er één dorpsmanager betrokken bij de dorpsplatforms. Hij blijft het gezicht voor de dorpsplatforms. Daarnaast kunnen de dorpsplatforms voor inhoudelijke vragen terecht bij de teamleiders van de gemeente Renkum. Deze werkwijze past binnen de uitgangspunten van de zogenaamde kanteling: “Van zorgen voor, naar zorgen dat” en moet zich in 2013 nog bewijzen.

Stimuleren bewonersparticipatie

Wij stimuleren bewonersparticipatie wij maken gebruik van aanwezige kennis en kunde in wijk en buurt.

Heroriëntatie dorpsgericht werken

In 2012 is een begin gemaakt met het nieuwe wijkgericht werken. Er is gekozen om een pilot project te beginnen in de Bergerhof in Renkum. Hierbij wordt verbinding gezocht tussen de fysieke openbare ruimte en de zorgkant van wijkgericht werken. De gedachte hierachter is dat de kracht, waar mogelijk, uit de eigen buurt moet komen. Wellicht dat de dorpsplatforms hier in de toekomst een rol in kunnen vervullen. De gemeente wordt tijdens dit proces ondersteund door Spectrum.

Daarnaast wordt nagedacht over de keuze van positionering van de dorpsplatforms. Vooruitlopend hierop hebben de dorpsplatforms afgelopen jaar een bijdrage geleverd aan de manier waarop binnen de gemeente Renkum burgerparticipatie kan worden ingezet. Onder andere hebben zij in 2012 een goed bezocht gemeentebreed symposium georganiseerd over dit thema.

Medio 2013 wordt met de dorpsplatforms gesproken over het op een andere manier benutten van hun besteedbare budgetten. Gezocht wordt naar verbinding met het opheffen van de waarderingssubsidies. Hier kan voor de dorpsplatforms een kans liggen. Zij kunnen immers goed inschatten welke verenigingen van grote waarde zijn voor de dorpen.

B. Dienstverlening

Doelstelling	Effectindicatoren
In 2015 vormt onze gemeente de ingang voor alle burgers, bedrijven en instellingen voor alle overheidsvragen.	Score KTO op het onderdeel “burger als klant” in 2014 minimaal gelijk aan de score in 2008 (7,3)
Voortgang	
	In 2013 wordt weer een KTO uitgevoerd en vergeleken wij de nieuwe score met die van 2008.

Activiteiten:**Klant Contact Centrum / Servicepunt**

In navolging van de eerste stappen die in 2011 zijn gezet volgens het landelijk concept Antwoord hebben wij in 2012 een programma dienstverlening opgezet om de diverse projecten te bundelen. Voor de verschillende teams met een loketfunctie willen wij de receptiefunctie, telefonie en de eerstelijns vragen gezamenlijk afhandelen. Inmiddels is de receptiefunctie ontvlecht van de telefonie. Nu nog als proeftuin maar dit zal half 2013 een structurele werkwijze zijn. Gaandeweg zullen ook de fysieke loketten in deze ontwikkeling worden meegenomen op weg naar een volwaardig Klant Contact Centrum (KCC). Hierbij is gekozen voor de naam; Servicepunt. Het zaakgericht werken en de digitalisering van documenten wordt verder uitgebreid waardoor een effectievere informatieverstrekking tussen backoffice, front-Office en naar de burgers en bedrijven mogelijk wordt. De teams Sociale Zaken, Vergunningen, Toezicht en Handhaving, Zorgloket en Burgerzaken zullen hiervoor de midoffice (Triple C van GovUnited) gebruiken en hun processen zaakgericht inrichten.

Landelijk 14+ nummer

Voor het landelijk 14+ nummer hebben wij een technische aansluiting gerealiseerd voor 14 0317. Voor het andere nummer (14 026) is er nog onvoldoende draagvlak in de regio. In 2012 is de voorbereiding gestart om één centraal toegangspunt voor telefonie te creëren. Hiervoor loopt nu (2e kwartaal 2013) een pilot (Servicepunt).

Inrichten Mid Office

Aan het inrichten van het Mid Office is invulling gegeven met het proces rondom de omgevingsvergunning. Begin 2013 vindt het schaduw draaien plaats waarbij de afhandeling van de aanvraag ook met behulp van het midoffice wordt gedaan.

Basisregistraties

Het Stelsel van Basisregistraties speelt een belangrijke rol in het aanpakken van maatschappelijke vraagstukken. Of het nu gaat om uitrukkende hulpdiensten, het efficiënt vaststellen van het recht op uitkering, het toetsen van vergunningaanvragen of het bestrijden van fraude; alle betrokkenen hebben baat bij slim gebruik van veel gebruikte overheidsgegevens zoals adressen, persoonsgegevens, bedrijfsnamen en geoinformatie. Deze gegevens worden vastgelegd in basisregistraties. Door al bekende gegevens binnen de overheid met elkaar te delen, kan de overheid efficiënter opereren en de dienstverlening verbeteren.

Zo hoeft een burger of bedrijf bepaalde gegevens niet steeds opnieuw aan te leveren, maar volstaat één melding. Om de gegevens te kunnen delen, zet de Nederlandse overheid een Stelsel van Basisregistraties op.

De gemeente is verplicht om de gegevens uit de basisregistratie te gebruiken. In het stelsel van Basisregistraties is de gemeente bronhouder voor de Basisregistratie Personen (GBA) en de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG). In 2012 is getoetst of wij hier op de vereiste manier invulling aangeven voor de GBA. In 2013 zal de audit voor de BAG plaatsvinden.

Zaakgerichte aanpak

Om betrouwbare statusinformatie te kunnen geven over de voortgang van productaanvragen en om onze dienstverlening transparant te maken gaan wij onze processen omvormen tot zaakgerichte processen. Daarmee wordt de weg vrijgemaakt om producten en diensten digitaal aan te bieden. Onze wijze van archiveren passen wij aan zodat ook de archivering van digitale documenten conform de archiefwetgeving plaatsvindt

In 2012 zijn wij gestart om de processen rond de WABO op deze manier in te richten. In 2013 zullen nog een tiental, meest gevraagde producten, via digitale weg beschikbaar komen.

Communicatiekanalen

De huidige dienstverlening bieden wij aan over meerdere communicatiekanalen (multichannel). De burger krijgt keuze vrijheid over de wijze waarop zij met de gemeente wil communiceren. Wettelijke bepalingen geven aan wanneer een bepaalde dienst via een voorgeschreven communicatiekanaal moeten verlopen.

Organisatieveranderingen

De benodigde organisatieveranderingen zullen wij begeleiden. De verandering van de positie van de gemeente als dienstverlener brengt een kanteling binnen de organisatie teweeg. Hiervoor moeten functiebeschrijvingen worden aangepast en opnieuw worden gewaardeerd. Medewerkers moeten begeleid worden in de verandering en opleidingsmogelijkheden moeten worden geboden.

C. Belastingen

Doelstelling	Effectindicatoren
Op een evenwichtige wijze opleggen en innen van de lokale belastingen	Handhaven van de relatief hoge score van 6,2 in het KTO van 2008 op het onderdeel "burger als belastingbetaler" in 2014 (referentiescore 5,7).
Voortgang	
	In 2013 wordt weer een KTO uitgevoerd en vergelijken wij de nieuwe score met die van 2008.

D. Bestuur en organisatie

Doelstelling	Effectindicatoren
Een optimale interactie tussen raad, college en organisatie, gericht op een zo efficiënt en effectief mogelijk samenwerking	Score in het KTO onderdeel “burger als kiezer” in 2014 hoger dan de score in 2008 (5,4)
Voortgang	
	In 2013 wordt weer een KTO uitgevoerd en vergelijken wij de nieuwe score met die van 2008.

Activiteiten:

Samenwerking in dualiteit

In het voorjaar 2010 is het plan van aanpak Samenwerking in Dualiteit opgeleverd met als doelstelling te werken aan een slanke en slagvaardige organisatie. Actieplannen zijn geformuleerd voor Cultuur en communicatie, Organisatie en formatie, Begrotingsprocessen en Beleidsprocessen. De aanbevelingen uit het rapport Samenwerking in dualiteit zijn nagenoeg allen afgerond.

Het proces van de beleidscyclus, de begrotingscyclus en hun onderlinge samenhang is schematisch in beeld gebracht en op hoofdlijnen beschreven. De verantwoordelijkheidsverdeling is vastgelegd in het organisatiebesluit en de mandaatregeling.

Een overdrachtsdocument van de oude naar de (huidige) nieuwe raad is opgesteld. De kadernota is opgesplitst naar een voorjaarsnota en een meerjarenbeleidsplan. In het meerjarenbeleidsplan is een totaaloverzicht gegeven van doelstellingen, effecten en activiteiten voor de komende vier jaren. De implementatie van LIAS als rapportagetool is ingevoerd. De verbetering van het gebruik van de Lange Termijn Agenda voor de raad heeft nadrukkelijk aandacht gekregen en vergt ook in 2013 vervolg actie. De huidige (vastgestelde) nota's inclusief de indeling naar strategisch, tactisch en operationeel niveau zijn geïnventariseerd evenals lacunes in het vastgestelde beleid.

De eerste ervaringen met een startnotitie zijn opgedaan. Wat nog resteert is het uitwerken van procesbeschrijvingen van het beleids- en begrotingsproces en het formuleren van de toepassing van burgerparticipatie. Formats voor beleidsnotities en startnotitie (instrument om een bestuuropdracht op te halen) worden in 2013 afgerond.

Intergemeentelijke samenwerking

De intergemeentelijke samenwerking krijgt steeds beter vorm. Doel is het waarborgen van de continuïteit van de dienstverlening, het doorvoeren van kwaliteitverbetering en kostenbesparing.

Wat zijn de kosten?

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Lasten	6.559	5.645	6.028	-383
Baten	721	708	1.075	367
Resultaat voor bestemming	-5.838	-4.938	-4.953	-15
Mutatie reserves	151	201	165	-37
Resultaat na bestemming	-5.687	-4.736	-4.788	-52

Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

De hiervoor genoemde lasten en baten per programma resulteren voor 2012 per saldo in een uitgavenpost. Om deze uitgaven te bekostigen hebben wij een aantal algemene dekkingsmiddelen. Deze algemene dekkingsmiddelen zijn, in tegenstelling tot de bij de programma's genoemde baten, vrij in te zetten binnen de begroting. Daarnaast is er een niet programmagebonden bedrag apart gezet voor onvoorziene uitgaven. In de volgende tabel is een en ander samengevat.

Resultaat per programma <i>Bedragen x € 1.000</i>	Jaarstukken
01 Werk & inkomen	-4.082
02 Zorg, educatie & maatschappelijke participatie	-8.520
03 Ruimtelijke ontwikkeling, bouwen & wonen	-2.334
04 Milieu, natuur & duurzaamheid	-2.920
05 Veiligheid	-2.747
06 Verkeer	-3.892
07 Sport, kunst & cultuur	-3.979
08 Bedrijvigheid, recreatie & toerisme	-483
09 Burger, bestuur & organisatie	-4.788
Totaal programma's	-33.745
Algemene dekkingsmiddelen	33.899
Totaal resultaat	154

*) Door afrondingen kan de som van de afzonderlijke onderdelen afwijken van het totaal en/of saldo.

In deel II (de jaarrekening) wordt een overzicht gegeven van de gerealiseerde algemene dekkingsmiddelen. Hier vindt u tevens een nadere uitwerking met betrekking tot de algemene uitkering, de OZB en overige belastingen en overige algemene dekkingsmiddelen.

Stelpost onvoorzien

In lijn met het dualisme is de besteding van de bedragen ten laste van de post onvoorzien gedelegeerd aan het college. Daarbij mag alleen gebruik gemaakt worden van deze post wanneer de betreffende voorstellen onvoorzien, onvermijdbaar en onuitstelbaar zijn. In de tussentijdse rapportages en in de jaarrekening rapporteren wij over de aanwending van de post onvoorzien.

In de volgende tabel is een overzicht te vinden van de aanwending van het bedrag voor onvoorzien in 2012.

Aanspraken onvoorzien 2012 <i>Bedragen in euro's</i>	
Explosieven Trappershorst	50
Task Force Renkum	27
Legionellabestrijding c.q. asbestsanering gemeentehuis	24
Planschade Dunolaan	4
Fase 2 van de Taskforce verkeer	21
Planschade Graaf Ottolaan	11
Totaal	137

Explosieven Trappershorst

Naar aanleiding van een gevonden op scherp staande granaat door de scouting Trappershorst op zaterdag 14 januari jl., heeft de firma AVG voor ons een explosieven quickscan uitgevoerd. Deze quickscan gaf aanleiding tot een verdergaand explosievenonderzoek. Er zijn teveel op scherpstaande explosieven gevonden, waardoor de veiligheid op het scouting terrein niet meer gegarandeerd kan worden. Om die reden is in overleg met de burgemeester besloten het onderzoek uit te breiden naar een gedegen explosievenonderzoek voor het complete scouting terrein. Zowel de quickscan als het explosievenonderzoek voor een gebied met een oppervlakte van 1,8 hectare konden worden betaald uit de toegekende subsidie van het Ministerie voor het bagger-/ explosieven project "De Oosterbeekse vijvers". Het complete te onderzoeken gebied rond de scouting bleek echter beduidend groter te zijn dan de genoemde 1,8 hectare, namelijk meer dan 5 hectare. Hierdoor overstegen

de kosten het beschikbare budget met ca. € 50.000 excl. BTW. Voor dit bedrag is een beroep gedaan op de stelpost onvoorzien.

Task Force Renkum

Voor de Task Force Renkum is een budget vastgesteld (€ 26.900). Financiële consequenties die voortkomen uit het maatregelenpakket van deze Task Force, zullen voor zover mogelijk meegenomen worden in de begroting 2013.

De Ruimtelijke Uitvoeringsparagraaf vormt de basis voor een verdere uitwerking van de masterplannen. Voor een aantal gebieden is of wordt vooruitlopend hierop reeds een visie opgesteld. Dit geldt voor het centrumgebied van Renkum. U heeft in november 2011 een motie ingediend voor het instellen van een Task Force Renkum. Deze gaat in mei 2012 van start. Deze Task Force Renkum zal een samenhangend pakket van maatregelen opstellen, op basis waarvan de gebiedsvisie voor het centrum van Renkum wordt opgesteld.

Legionellabestrijding c.q. asbestsanering gemeentehuis

Voor het uitvoeren van installatiewerkzaamheden met betrekking tot legionellabestrijding is in 2011 een budget beschikbaar gesteld van € 50.000. In het gemeentehuis hebben deze werkzaamheden geleid tot meerwerk in verband met een meer dan voorziene asbestsanering.

Tijdens de werkzaamheden werd duidelijk dat de bouwkundige situatie, in relatie tot asbest, veel complexer en daardoor veelomvattender was. Er werd meer asbest aangetroffen dan vooraf mogelijk geïnventariseerd kon worden. Door deze onvoorziene situatie moesten er opnieuw metingen worden verricht, verplicht bij asbestsaneringen, en was het risico aanwezig dat een verdieping totaal ontruimd moest worden in verband met gezondheidsrisico's. Uiteindelijk bleek dit laatste niet het geval. Om daar zekerheid over te krijgen werden met spoed de benodigde acties uitgevoerd wat leidde tot extra kosten. Deze waren onvermijdbaar en gezien het gezondheidsrisico voor het personeel ook onuitstelbaar. Extra kosten zijn niet te verwachten aangezien afronding reeds heeft plaatsgevonden. Het tekort op het budget in verband met deze extra werkzaamheden bedraagt € 23.500 en is onttrokken aan de stelpost onvoorzien.

Planschade Dunolaan

Er is opnieuw een besluit genomen ten aanzien van een ingediend verzoek tot planschadevergoeding van een bewoner van de Dunolaan. Dit besluit is uitgebracht op basis van een door SAOZ uitgebracht advies. Voor de toegekende planschade en de advieskosten was geen budget beschikbaar. Daarom is € 4.000 ten laste van onvoorzien gebracht.

Fase 2 van de Taskforce verkeer

Wij zullen uitvoering geven aan voorgestelde (en door uw raad geaccordeerde) maatregelen, voortvloeiend uit de Task Force Verkeer. Voorgesteld is de kosten (€ 20.940) te betalen uit de post Onvoorzien. Het was, ten tijde van het opstellen van de begroting 2012, immers niet te voorzien dat deze tussenfase voor de Task Force nodig zou zijn. Bovendien is het onvermijdbaar dat wanneer een tussenfase (workshop) nodig wordt geacht, dit leidt tot meerkosten. De raad, omwonenden als ook betrokken overheden (stadsregio en provincie) verwachten dat uitvoering wordt gegeven aan het genomen besluit. Daardoor is uitvoering geven aan het plan van aanpak onuitstelbaar.

Planschade Graaf Ottolaan

Een bewoner van de Graaf Ottolaan te Oosterbeek heeft een verzoek om toekenning van (plan)schadevergoeding ingediend. Het verzoek heeft betrekking op de met vrijstelling op grond van artikel 19, lid 2 WRO verleende bouwvergunningen voor woningen en appartementen aan de Graaf van Rechterenweg te Oosterbeek (project Dreijerheide). De gemeente is wettelijk verplicht onafhankelijk deskundig advies in te winnen bij een verzoek om toekenning van (plan)schadevergoeding. Dit advies is ingewonnen bij SAOZ. Op basis van het advies van SAOZ is een (plan)schadevergoeding toegewezen voor een bedrag van € 8.000, te vermeerderen met de wettelijke rente vanaf het moment van indiening van het verzoek om (plan)schadevergoeding. Er is geen planschadeovereenkomst gesloten met de eigenaar van het schadeveroorzakend besluit (project Dreijerheide), omdat dat op dat moment wettelijk nog niet mogelijk was. Hierdoor komt de toe te kennen schadevergoeding en de wettelijke rente daarover voor rekening van de gemeente. Hetzelfde geldt voor de kosten van het advies van SAOZ. Het totale nadeel betreft circa € 11.000.

Paragrafen

In de paragrafen worden onderwerpen van belang voor het inzicht in de financiële positie behandeld. De paragrafen in de begroting bevatten de beleidsuitgangspunten van beheersmatige activiteiten. In het jaarverslag bevatten de paragrafen vervolgens de verantwoording van hetgeen in de overeenkomstige paragrafen in de begroting is opgenomen.

Op grond van de artikelen 9 en 24 van het BBV moeten de jaarstukken ten minste de volgende paragrafen bevatten:

- lokale heffingen
- weerstandsvermogen
- onderhoud kapitaalgoederen
- treasury
- bedrijfsvoering
- verbonden partijen
- grondbeleid

Naast deze verplichte paragrafen hebben wij een paragraaf subsidies opgenomen.

Paragraaf 1 Lokale heffingen

Inleiding

Lokale heffingen zijn inkomsten voor de gemeente, betaald door de burgers. Het zijn inkomsten, voornamelijk belastingen en leges, die de overheid heft op grond van wettelijke bepaling van haar inwoners en gasten.

Deze heffingen kunnen worden onderscheiden in:

1. Belastingen: uitvoering van collectieve vormen van dienstverlening (algemeen belang), maar ook publiek-individuele vormen van dienstverlening zonder een duidelijke relatie tussen dienstverlening en belasting (voornamelijk OZB).
2. Retributies: uitvoering van publiekrechtelijke dienstverlening: burger moet ook betalen als hij de dienst niet wenst (afvalstoffenheffing en rioolheffing).
3. Leges: individuele dienstverlening van typische overheidsdiensten van publiekrechtelijke aard (paspoorten, vergunningen enz.). Betaling vindt alleen plaats bij afname van de producten.

Opbrengsten 2012

In deze paragraaf zullen wij ingaan op het gemeentelijk beleid voor de bepaling van de tarieven en realisatie van de inkomsten voor belastingen, retributies en leges.

In een gecombineerde aanslag worden de OZB, afvalstoffenheffing, rioolheffing en hondenbelasting aan de belastingplichtige in rekening gebracht. Over 2011 zijn de aanslagen per 31 januari opgelegd. Daarnaast zijn de nog op te leggen belastingen over 2010 en 2011 in 2012 in rekening gebracht.

In het vervolg wordt aangegeven wat de opbrengsten zijn over belastingjaar 2012 en de effecten van de aanslagen over oudere jaren.

OZB

Tarieven OZB

In de begroting 2012 zijn de uitgangspunten weergegeven voor de bepaling van de OZB inkomsten in 2012. Bij de behandeling van de begroting 2012 is besloten om de tarieven OZB 2012 met 1,5% te laten stijgen met betrekking tot de inflatie.

Op basis van deze gegevens zijn de tarieven voor 2012 als volgt vastgesteld:

Tarief in % van de waarde onroerend goed	2012	2011
Woning		
Eigenaar	0,1130	0,1113
Niet-woning		
Eigenaar	0,2218	0,2185
Gebruiker	0,1800	0,1773
Totaal	0,4018	0,3958

De waardeontwikkeling van woningen is een daling van 1,25% en van niet-woningen is de daling 4,50%. De waardeontwikkeling van het onroerend goed heeft gevolgen voor de opbrengstverwachting. De geraamde opbrengst voor het belastingjaar 2012 is € 6.297.000. De opbrengst OZB die hierdoor behaald moet worden heeft betrekking op het huidige areaal.

Opbrengsten OZB

Via de gecombineerde aanslagen over belastingjaar 2012 wordt de OZB in rekening gebracht. Vervolgens worden gedurende het jaar verminderingen en ontheffingen toegepast. De vermindering en ontheffingen hebben onder andere te maken met afhandeling van bezwaar- en beroepschriften.

De kwijtscheldingen zijn bij de OZB opgenomen als opbrengsten. De kwijtscheldingen worden binnen het product belastingen bij programma 9 opgenomen als een last. De bruto opbrengst van de OZB 2012 is als volgt:

OZB Bedragen x € 1.000	Bedrag	Vermindering / ontheffing	Bruto opbrengst
Woning			
Eigenaar	4.531	16	4.515
Niet-woning			
Eigenaar	1.103	34	1.069
Gebruiker	799	38	761
Totaal	6.433	88	6.345

Over oude jaren zijn aanslagen opgelegd en verminderingen/ontheffingen toegepast van per saldo € 191.000. Bij de jaarrekening 2011 was er rekening gehouden dat over oude jaren nog aanslagen en verrekeningen zouden plaatsvinden van € 88.000. Dit levert een resultaat van € 103.000 op dat ten gunste komt van het boekjaar 2011.

Totale OZB in 2012 Bedragen x € 1.000	
Aanslagen 2012	6.345
Nog op te leggen over 2012	64
Effect van nog af te handelen bezwaren	- 16
Totaal belastingjaar 2012	6.393
Effect van oude belastingjaren	103
Totale opbrengst	6.496
Begroot	6.297
Resultaat	199

Het totale voordeel van OZB ten opzichte van de begroting bedraagt € 199.000. Dit voordeel bestaat uit een structureel voordeel van € 96.000 over 2012 (OZB eigenaren € 94.000; OZB gebruikers -€ 9.000 en RZB eigenaren € 11.000) en incidenteel voordeel van € 103.000 (OZB eigenaren € 41.000; OZB gebruikers € 43.000 en RZB eigenaren € 19.000).

Zie voor nadere toelichting de verklaring bij de algemene dekkingsmiddelen in deel II jaarrekening 2012.

Afvalstoffenheffing

Tarieven afvalstoffenheffing

Bij de berekening van de tarieven gingen wij uit van 4.509 eenpersoons, 5.072 tweepersoons en 4.113 huishoudens van drie of meer personen. De tarieven zijn in onderstaande tabel weergegeven.

<i>Bedragen in euro's</i>	2012	2011
Tarieven		
1-persoon	209,50	220,60
2-persoons	238,60	251,30
3-persoons of meer	268,00	282,40
Stijging / daling t.o.v. vorig jaar	- 5,1%	

De geraamde opbrengst voor het belastingjaar 2012 was € 3.257.000.

Opbrengsten afvalstoffenheffing

Via de gecombineerde aanslagen over belastingjaar 2012 wordt de afvalstoffenheffing in rekening gebracht. Vervolgens worden gedurende het jaar verminderingen en ontheffingen toegepast. Dit heeft, onder andere, te maken met verhuizing van de belastingplichtige.

De kwijtscheldingen zijn bij de afvalstoffenheffing opgenomen als opbrengsten. De kwijtscheldingen worden binnen het product belastingen bij programma 9 opgenomen als een last. De opbrengst afvalstoffenheffing voor 2012 bedraagt:

Afvalstoffenheffing <i>Bedragen x € 1.000</i>	Aantal	Bedrag	Vermindering / ontheffing	Bruto opbrengst
1-persoon	4.434	959	30	928
2-persoons	5.090	1.227	12	1.215
3-persoons of meer	4.080	1.105	12	1.093
Totaal	13.605	3.291	54	3.237

Over oude jaren zijn aanslagen opgelegd en verminderingen/ ontheffingen toegepast van € 2.000. Dit levert een resultaat op dat ten gunste komt van het boekjaar 2012.

Totale afvalstoffenheffing in 2012 <i>Bedragen x € 1.000</i>	
Aanslagen 2012	3.237
Nog op te leggen over 2012	0
Totaal belastingjaar 2012	3.237
Effect van oude belastingjaren	4
Totale opbrengst	3.241
Begroot	3.257
Resultaat	- 16

De lagere opbrengst heeft te maken met een daling van het aantal huishoudens vanwege leegstand. Het aantal huishoudens is 90 lager dan begroot. Het aantal lagere huishoudens heeft een lagere opbrengst van € 20.000 tot gevolg.

Het resultaat op de inkomsten afvalstoffenheffing zal worden meegenomen bij de bepaling van de storting in c.q. onttrekking uit de egaliseringsreserve afvalstoffenheffing.

Rioolheffing

Tarieven rioolheffing

Bij de bepaling van een kostendeekkende rioolheffing gelden voor de kostprijsbepaling de volgende uitgangspunten:

- alle lasten en baten zoals geraamd op het product “Riolering en Waterzuivering”;
- een deel van de verfijningsuitkering riolering in de Algemene uitkering;
- 100% van de kwijscheldingen over de rioolheffing;
- 50% van de lasten van de straatreiniging;
- 100% van de perceptiekosten belastingen.

De tarieven zijn in de volgende tabel weergegeven.

Tarieven	2012	2011
<i>Bedragen x € 1.000</i>		
Eigenaren		
Woning per aansluiting	81,83	77,16
Niet-woning per aansluiting	353,38	353,38
Gebruiker		
Woningen:		
1-persoonshuishouden	51,18	49,70
2-persoonshuishoudens	102,36	99,40
Vanaf 3-persoonshuishoudens	153,53	149,10
Niet woningen:		
Tot en met 250 m3	192,70	192,70
Stijging t.o.v. vorig jaar	3,0%	

De geraamde opbrengst voor het belastingjaar 2012 was € 3.044.000.

Opbrengsten rioolheffing

Via de gecombineerde aanslagen over belastingjaar 2012 wordt de rioolheffing in rekening gebracht. Vervolgens worden gedurende het jaar verminderingen en ontheffingen toegepast. Een vermindering heeft, onder andere, te maken met verhuizing van de belastingplichtige.

De kwijscheldingen zijn bij de afvalstoffenheffing opgenomen als opbrengsten. De kwijscheldingen worden binnen het product belastingen bij programma 9 opgenomen als een last. De opbrengst rioolheffing voor 2012 bedraagt:

Rioolheffing	Aantal	Bedrag	Vermindering / ontheffing	Bruto opbrengst
<i>Bedragen x € 1.000</i>				
Woningen:				
vast bedrag (eigenaars)	14.206	1.165	3	1.162
Gebruikers:				
1-persoon	4.435	235	8	227
2-persoons	5.071	526	7	519
3-persoons of meer	4.011	622	6	616
Niet woningen:				
Vast bedrag (eigenaars)	738	274	13	261
Waterverbruik (gebruikers)	1.237	259	21	238
Totaal		3.082	58	3.024

Over oude jaren zijn aanslagen opgelegd en verminderingen/ontheffingen toegepast van -/- € 2.000. Bij de jaarrekening 2011 was er geen rekening mee gehouden dat over oude jaren nog verrekeningen zouden plaatsvinden. Dit levert een resultaat op dat ten laste komt van het boekjaar 2012.

Totaal rioolheffing in 2012	
<i>Bedragen x € 1.000</i>	
Aanslagen 2012	3.024
Nog op te leggen over 2012	0
Totaal belastingjaar 2012	3.024
Effect van oude belastingjaren	-/- 2
Totale opbrengst	3.022
Begroot	3.044
Resultaat	- 22

De lagere opbrengst wordt veroorzaakt door een lager aantal eenheden bij de gebruikers van niet-woningen. Bij de begroting is rekening gehouden met 1.355 eenheden terwijl werkelijk 1.237 eenheden zijn opgelegd. Dit levert een lagere opbrengst op van € 23.000.

Het nadeel dat hier ontstaat, zal worden meegenomen bij de bepaling van de storting in c.q. onttrekking uit de voorziening onderhoud riolering.

Hondenbelasting

Tarieven hondenbelasting

Op basis van de algemene uitgangspunten voor de bepaling van de jaarlijkse tariefstelling zijn de tarieven (afgerond) hondenbelasting in de volgende tabel weergegeven.

<i>Bedragen in euro's</i>	2012	2011
Eerste hond	61,60	60,70
Tweede hond	102,80	101,30
Derde en volgende hond	144,00	141,90
Stijging t.o.v. vorig jaar	1,5%	

In de begroting is een opbrengst geraamd van € 209.000.

Opbrengsten hondenbelasting

De opbrengst van de hondenbelasting in 2012 is als volgt:

Hondenbelasting <i>Bedragen x € 1.000</i>	Aantal	Bedrag	Vermindering / ontheffing	Bruto opbrengst
Eerste hond	2.536	165	9	156
Tweede hond	339	37	3	35
Derde en volgende hond	37	7	1	6
Totaal		209	12	197

Over oude jaren zijn aanslagen en verminderingen nihil.

Totaal hondenbelasting in 2012	
<i>Bedragen x € 1.000</i>	
Aanslagen 2012	197
Nog op te leggen over 2012	0
Totaal belastingjaar 2012	197
Effect van oude belastingjaren	0
Totale opbrengst	197
Begroot	209
Resultaat	- 12

Toeristenbelasting

Tarieven toeristenbelasting

Met ingang van 2007 worden twee tarieven gehanteerd, namelijk één voor campings en andere eenvoudige verblijfsaccommodaties en één voor hotels. De tarieven voor 2012 zijn weergegeven in de volgende tabel (afgerond op 5 cent).

Toeristenbelasting <i>Bedragen in euro's</i>	2012	2011
Tarief per overnachting voor:		
Hotels	1,65	1,65
Campings	0,90	0,90
Stijging t.o.v. vorig jaar		
- Hotels	0,0 %	
- Campings	0,0 %	

In de begroting is een opbrengst geraamd van € 309.000. In de najaarsnota is de opbrengst met € 10.000 verhoogd op basis van hogere opbrengsten over 2011.

Opbrengsten toeristenbelasting

Bij bepaling van de opbrengsten over belastingjaar 2012 wordt uitgegaan van het aantal overnachtingen 2011 van 227.536 tegen de tarieven van 2012. Dit betekent dat er een opbrengst over 2012 van € 327.000 wordt verwacht.

Totaal toeristenbelasting in 2012 <i>Bedragen x € 1.000</i>	
Nog op te leggen over 2012	327
Effect van oude belastingjaren	10
Totale opbrengst	337
Begroot na wijziging	319
Resultaat	18

Kwijtscheldingen

Dit bedrag is als volgt opgebouwd:

Kwijtscheldingen per belasting / retributie <i>Bedragen x € 1.000</i>	
Rioolheffing	56
Afvalstoffenheffing	151
Hondenbelasting	12
OZB	0
Totaal	219

Samenvattend waren de totale kwijtscheldingen over 2012 als volgt:

Totaal kwijtschelding in 2012 <i>Bedragen x € 1.000</i>	
Kwijtschelding 2012	210
Kwijtscheldingen oude jaren	9
Totale kwijtscheldingen in 2012	219
Begroot na wijziging	224
Resultaat	5

Leges

Hieronder vallen de leges voor:

- de producten van team burgerzaken (w.o. paspoorten, rijbewijzen);
- vergunningen (waaronder bouwvergunningen, gebruikersvergunningen, kapvergunningen);
- lijkbezorgingrechten;
- marktgelden;
- overig.

Hieronder zullen per categorie de opbrengsten over 2012 en 2011 worden weergegeven. Dit betreffen alleen de opbrengsten voor de gemeente. Rijksleges zijn hierbij buiten beschouwing gelaten. Indien bekend zijn over 2012 de aantallen genoemd.

Leges Burgerzaken	Aantal 2012	2012 <i>Bedragen x € 1.000</i>	2011 <i>Bedragen x € 1.000</i>
Paspoorten	4.299	133	111
Nat. identiteitskaarten	2.221	59	93
Rijbewijzen incl. bromfietsen	2.254	83	111
GBA producten	3.097	29	32
Naturalisatie	25	3	3
Huwelijken en partnerregistraties	138	62	64
Eigenverklaringen CBR	923	17	5
Totaal		386	416

Leges Vergunningen	Aantal 2012	2012 <i>Bedragen x € 1.000</i>	2011 <i>Bedragen x € 1.000</i>
Omgevingsvergunningen	288	242	758
Parkeren	n.v.t.	15	0
Kapvergunningen/-meldingen	n.v.t.	4	3
APV vergunningen	n.v.t.	0	0
Diversen		6	19
Totaal			780

Lijkbezorgingsrechten	Aantal 2012	2012 <i>Bedragen x € 1.000</i>	2011 <i>Bedragen x € 1.000</i>
Lijkbezorging	129	274	221
Totaal		274	221

Marktgelden	Aantal 2012	2012 <i>Bedragen x € 1.000</i>	2011 <i>Bedragen x € 1.000</i>
Weekmarkten	n.v.t.	30	30
Totaal		30	30

Paragraaf 2 Weerstandsvermogen

In het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is opgenomen dat de gemeente in de begroting en de jaarstukken moet aangeven:

- welke risico's er spelen;
- welke capaciteit (middelen) er beschikbaar is bij tegenvallers;
- wat het beleid is ten aanzien van de risico's, de capaciteit en de relatie tussen beide.

In deze paragraaf zal worden ingegaan op ons weerstandsvermogen in 2012. Daarbij wordt eerst stilgestaan bij het beleid van onze gemeente. Vervolgens komt de weerstandscapaciteit aan de orde. Daarna wordt ingegaan op de risico's waarvan sprake is binnen onze gemeente. Tot slot worden conclusies getrokken over het weerstandsvermogen.

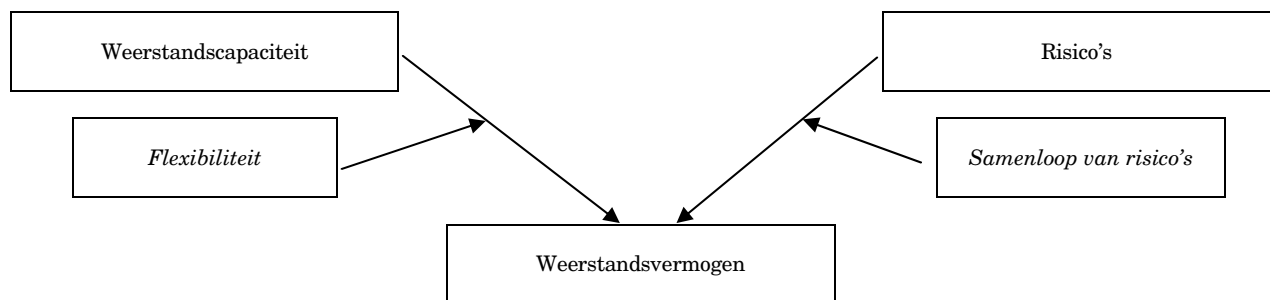
Beleid

Het weerstandsvermogen geeft aan in hoeverre een gemeente in staat is tegenvallers op te vangen. Van belang is daarbij om vast te stellen in hoeverre tegenvallers kunnen worden opgevangen zonder dat dit consequenties heeft voor het voorgenomen beleid in de (meerjaren)begroting.

Voor de bepaling van het weerstandsvermogen zijn twee factoren van belang, namelijk:

- de weerstandscapaciteit en
- de risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn voor de financiële positie van de gemeente.

In schema kan dit als volgt worden weergegeven:

Het kan noodzakelijk zijn om de weerstandscapaciteit aan te vullen, bijvoorbeeld omdat er nieuwe risico's zijn ontdekt. Het tempo waarin dit gebeurt is afhankelijk van de flexibiliteit van de (financiële) organisatie. Bepaalde kostenposten kunnen sneller worden omgebogen dan andere.

De samenloop van risico's heeft een dubbele inhoud. Enerzijds kan de samenloop van risico's ertoe leiden dat de weerstandscapaciteit 'op' raakt. Anderzijds kunnen kleine risico's, risico's die individueel niet van belang zijn, indien ze gelijktijdig of kort na elkaar zich voordoen, toch een risico voor de weerstandscapaciteit gaan vormen.

Ons beleid met betrekking tot het weerstandsvermogen is vastgelegd in de geactualiseerde nota "Weerstandsvermogen en Risicomanagement", die op 30 september 2009 door de Raad is vastgesteld. In de begroting 2012 zijn wij ingegaan op onze weerstandscapaciteit en de risico's en hebben wij een conclusie getrokken over het weerstandsvermogen van de gemeente. In deze jaarstukken zullen wij ingaan op het beroep dat in 2012 is gedaan op de weerstandscapaciteit en wat dit betekent voor de resterende weerstandscapaciteit. Verder zullen wij de risico's actualiseren. Tot slot zullen conclusies worden getrokken over het weerstandsvermogen van de gemeente. In deze paragraaf worden alleen de uitkomsten op hoofdlijnen aangegeven. Meer gedetailleerde informatie in terug te vinden in bijlage 5.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit betreft de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente beschikt c.q. kan beschikken om niet begrote kosten te dekken. Daarbij worden incidentele en structurele weerstandscapaciteit onderscheiden.

Met het eerste wordt het vermogen bedoeld om calamiteiten en andere eenmalige tegenvallers op te kunnen vangen, zonder dat dit invloed heeft op de hoogte van het voorzieningenniveau dat de gemeente haar burgers willen aanbieden.

Met de structurele weerstandscapaciteit worden de middelen bedoeld die permanent kunnen worden ingezet om tegenvallers in de lopende exploitatie op te vangen zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van het bestaande beleid.

In bijlage 5 vindt u de inventarisatie van de weerstandscapaciteit voor de jaren 2013 tot en met 2017. Op grond daarvan concluderen wij het volgende over de huidige weerstandscapaciteit:

Weerstandscapaciteit <i>Bedragen x € 1.000</i>	2013	2014	2015	2016	2017
Structurele capaciteit					
Onbenutte belastingcapaciteit	1.147	0	0	0	0
Begrotingsruimte	0	0	0	0	0
Kostenreductie	0	0	0	0	0
Totaal structureel	1.147	0	0	0	0
Incidentele capaciteit					
Post onvoorzien	165	165	165	165	165
Weerstandsreserve	3.543	0	0	0	0
Onbenutte belastingcapaciteit	0	0	0	0	0
Stille reserves	0	0	0	0	0
Begrotingsruimte	198	518	0	0	0
Kostenreductie	0	0	0	0	0
Totaal incidenteel	3.906	683	165	165	165
Totaal weerstandscapaciteit	5.053	683	165	165	165

Risico's

Bij de inventarisatie van risico's worden de risico's ingedeeld naar de paragrafen in de begroting. Dit betekent dat wij risico's onderscheiden op het gebied van lokale heffingen, kapitaalgoederen, financiering, bedrijfsvoering, verbonden partijen, grondbeleid en subsidies.

In het kader van het weerstandsvermogen moet overigens worden bedacht dat niet alle risico's daadwerkelijk risico's voor het weerstandsvermogen van de gemeente zijn. Risico's waarvoor reeds een voorziening, verzekering of bestemmingsreserve is gevormd, worden uiteraard niet meegenomen in deze inventarisatie. Dit geldt ook voor risico's waarvoor reeds in de projectbegroting c.q. de kostenreductie een post onvoorzien is opgenomen.

In bijlage 5 zijn de risico's in beeld gebracht die op dit moment bekend zijn. Van de risico's is aangegeven wat de kans is dat het risico zich voordoet en wat het financiële gevolg van het risico is. De totale risico-omvang is bepaald door de kans te vermenigvuldigen met het financiële gevolg. Voor de beoordeling van de kans gebruiken wij de volgende 5 klassen:

Klasse	Kans (waarschijnlijkheid)	Procentueel
1	Zeër klein	1-20 %
2	Klein	21-40 %
3	Gemiddeld	41-60 %
4	Groot	61-80 %
5	Zeër groot	81-100 %

Voor de beoordeling van het financiële gevolg hanteren wij de volgende klassenindeling:

Klasse	Bandbreedte financieel gevolg in euro's
1	0-25.000
2	25.001-50.000
3	50.001-100.000
4	100.001-250.000
5	Meer dan 250.001

Hieruit volgen de volgende risicobedragen per paragraaf.

Omvang risico's Bedragen x € 1.000	2013 Inc	2013 Str	2014 Inc	2014 Str	2015 Inc	2015 Str	2016 Inc	2016 Str	2017 Inc	2017 Str
Lokale heffingen	529	0	943	0	972	0	210	0	0	0
Onderhoud kapi- taalgoederen	150	0	148	0	23	0	23	0	23	0
Financiering	120	0	107	0	94	0	81	0	70	0
Bedrijfsvoering	543	0	222	0	331	0	350	0	350	0
Verbonden partijen	250	0	125	0	25	0	0	0	0	0
Grondbeleid	269	0	279	0	13	0	0	0	0	0
Subsidies	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Totaal	1.862	0	1.823	0	1.456	0	663	0	443	0

Weerstandsvermogen

In de voorgaande hoofdstukken zijn wij ingegaan op de weerstandscapaciteit en de risico's. Zoals eerder gezegd, bestaat het weerstandsvermogen uit de relatie tussen de weerstandscapaciteit en de risico's. Het weerstandsvermogen kan in twee soorten worden verdeeld, te weten:

Statisch weerstandsvermogen

Met het statisch weerstandsvermogen (ook wel het éénjarige weerstandsvermogen genoemd) wordt bedoeld de mate waarin tegenvallers opgevangen kunnen worden zonder dat dit tot beleidswijzigingen in het begrotingsjaar zelf leidt. Het gaat er om of de gemeente voldoende middelen heeft om een risico in het lopende jaar op te vangen. Het voordoen van het risico mag er niet toe leiden dat de gemeente haar beleid moet aanpassen.

Dynamisch weerstandsvermogen

Het is ook mogelijk dat een risico gevolgen heeft voor meerdere jaren. Het dynamisch weerstandsvermogen (ook wel het meerjarige weerstandsvermogen genoemd) is de mate waarin de gemeente tegenvallers kan opvangen zonder dat dit consequenties heeft voor meerdere begrotingsjaren.

Het in kaart brengen van het statisch en dynamisch weerstandsvermogen geeft de gemeente inzicht in hoeverre ze in staat is om risico's op te vangen in het huidige jaar en komende jaren. Met dit inzicht kan de gemeente tijdig maatregelen treffen om problemen te voorkomen.

Het weerstandsvermogen is niet uit te drukken in een bedrag. Het betreft een kwantificering van de confrontatie tussen de weerstandscapaciteit en de financiële risico's. Op basis van de nota Weerstandsvermogen en Risicomangement berekenen wij het statisch en het dynamisch weerstandsvermogen als volgt:

Statisch weerstandsvermogen =

$$(\text{Incidentele weerstandscapaciteit jaar } t \text{ t/m } t+4) / ((\text{Inc. risico's jaar } t \text{ t/m } t+4) + (\text{str. risico's jaar } t)) \times 100 \%$$

Dynamisch weerstandsvermogen =

$$(\text{Structurele weerstandscapaciteit jaar } t+1 \text{ t/m } t+4) / (\text{Structurele risico's jaar } t+1 \text{ t/m } t+4) \times 100 \%$$

Aan het weerstandsvermogen geven wij de volgende kwalificaties:

Weerstandsvermogen	Beoordeling
> 100 %	Uitstekend
80 % - 100 %	Ruim voldoende
60 % - 80 %	Voldoende
40 % - 60 %	Matig
< 40 %	Slecht

Wij streven naar een statisch en dynamisch weerstandsvermogen van minimaal 80 en maximaal 100%.

Het statisch en dynamisch weerstandsvermogen van onze gemeente kan op basis van de hiervoor genoemde uitgangspunten als volgt worden vastgesteld.

Statisch weerstandsvermogen	
Risico's ten opzichte van incidentele weerstandscapaciteit	
Incidentele risico's 2013 t/m 2017	6.247
Structurele risico's 2013	0
Totaal	6.247
Aanwezige incidentele weerstandscapaciteit 2013 t/m 2017	5.084
Percentage	81 %

Dynamisch weerstandsvermogen	
Risico's ten opzichte van structurele weerstandscapaciteit	
Structurele risico's 2013 t/m 2017	0
Totaal	0
Aanwezige structurele weerstandscapaciteit 2013 t/m 2017	1.147
Percentage	nvt

De conclusie op basis van het voorgaande luidt dat het statisch weerstandsvermogen voldoet aan de gestelde normen.

Paragraaf 3 Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

Kapitaalgoederen zijn investeringen waarvan het nut zich over een reeks van jaren uitstrekt. In de Begroting 2012 is in de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen het beleidskader omtrent het onderhoud van kapitaalgoederen zoals wegen, riolering, water, groen en gebouwen gegeven. Verder is inzicht gegeven in het niveau van de voorzieningen en de beschikbare middelen.

Uitgaven voor onderhoud kapitaalgoederen komen op diverse beleidsvelden voor. De kwaliteit van de kapitaalgoederen en het onderhoud ervan is bepalend voor het voorzieningenniveau en de jaarlijkse lasten. Onderhoud is ook nodig om kapitaalvernietiging te voorkomen. Met het onderhoud van kapitaalgoederen is een substantieel deel van de exploitatielasten gemoeid. Een goed overzicht is daarom van belang voor uw raad voor een goed inzicht in de financiële positie.

In het jaarverslag wordt aangegeven wat in het verslagjaar is gerealiseerd, de financiële consequenties hiervan en welke ontwikkelingen er zijn geweest.

Het beleid van de gemeente Renkum voor het onderhoud van kapitaalgoederen is opgenomen in de volgende plannen:

- Beleidsnota Wegbeheer Renkum 2012-2016 (vastgesteld raad d.d. 21-12-2011 voor 2012)
- Gemeentelijk RioleringsPlan 2010-2014 (vastgesteld raad d.d. 16-09-2009, wordt herzien in 2014)
- Beleidsnota Beheer Gemeentelijke Accommodaties (BGA; onderhoudsplanning t/m 2017) (ter kennisname 'commissie bedrijvigheid d.d. 14-11-2007)
- Groenstructuurplan (2003) (raadsbesluit 31-3-2004, looptijd 10 jaar)
- Bosbeleidsplan (2003) (raadsbesluit 25-6-2003, looptijd 10 jaar)
- Bomenverordening gemeente Renkum 2009 (volgens besluit 2012 af te schaffen in 2013)
- Groenbeheerplan 2012 – 2016 (inwerkingtreding januari 2012)
- Beleidsnota openbare verlichting 2006 - 2015

Voor de eerste drie plannen gaat het om groot onderhoud wat loopt via een onderhoudsvoorziening / reserve. Voor de realisatie van de overige genoemde plannen zijn jaarlijks middelen opgenomen binnen de begroting.

Onderhoud wegen

- Beleidsnota Wegbeheer Renkum .
- De gemeente heeft als wegbeheerder de verplichting haar wegen verantwoord te beheren en te onderhouden. De gemeente is volgens het Burgerlijk Wetboek wettelijk aansprakelijk voor schade die te wijten is aan of veroorzaakt wordt door gebreken aan de verharding.
- De totale oppervlakte van verhardingen in het beheer van de gemeente bedraagt circa 1.523.000 vierkante meter. Circa 83% hiervan bevindt zich binnen de bebouwde kom, 17% ligt daarbuiten.
- Voorziening groot onderhoud wegen

Beleidsnota Wegbeheer Renkum

De beleidsnota BWR 2012 – 2016 is door de raad vastgesteld voor 2012. Hierbij is de opdracht om werk met werk te maken en te kijken of met het beschikbare geld het te onderhouden beeldkwaliteit kan worden behaald.

Onderhoudsniveau

Het onderhoudsniveau is het kwaliteitsbeeld op niveau B, conform de CROW richtlijnen.

Onderhoud in 2012

Onderhoud is uitgevoerd conform B&W voorstel 110669.

ASFALTONDERHOUD 2012

W.A.SCHOLTENLAAN
UTRECHTSEWEG
UTRECHTSEWEG
VAN BORSSELENWEG
J.J.TALSMALAAN
VALKENBURGPAD

ELEMENTENONDERHOUD 2012

RIDDER ROBERTLAAN	BAKKERSHAAG
CENTRUMLAAN	VAN INGENWEG
SEELBEECKWEG	BOKKEDIJK
VEERWEG	CORNELIA SCHADEWEG
DUITSEKAMPWEG	NIEUWLAND
BART CRUMSTRAAT	WILHELMINASTRAAT
BENNEKOMSEWEG	SCHELMSEWEG
HOGENKAMPSEWEG	LEBRETWEG
INDUSTRIEWEG	ST.BERNULPHUSSTRAAT
FRANS CAMPMANWEG	UTRECHTSEWEG (HOEFIJZER)

Verloop voorziening onderhoud wegen

De stand van de voorziening onderhoud wegen laat in 2012 het volgende verloop zien (bedragen x € 1.000):

Stand 31-12-2011	69
Dotatie 2012	822
Onttrekking 2012	-709
Stand 31-12-2012	182

De dotatie is als volgt opgebouwd:

Regulier onderhoud (incl. taakstelling/ inflatie) 878

Uitname t.b.v. geluidscherm A50 -56

Totaal

878

-56

822

De onttrekking is als volgt te specificeren:

Onderhoud planning 2012 725

Onderhoud planning 2011/2010 -16

Totaal

725

-16

709

Openbare verlichting

- Beleidsnota “Renkums licht doorgelicht” (RLD) 2006-2015.
- De gemeente is volgens het Burgerlijk Wetboek wettelijk aansprakelijk voor schade die te wijten is aan of veroorzaakt wordt door gebreken aan de openbare verlichting. Deze aansprakelijkheid heeft alleen betrekking op de verkeersveiligheid en laat de sociale veiligheid buiten beschouwing.
- Lichtmasten circa 6.000 stuks (waarvan circa 2.300 stuks ouder dan 40 jaar (afschrijvingstermijn))
- Armaturen circa 6.000 stuks (waarvan circa 2.000 stuks ouder dan 20 jaar (afschrijvingstermijn))
- LED armaturen 148 stuks
- Gemiddeld energieverbruik 1.558.000 kWh
- Onderhoud- en energiebudget binnen exploitatie; investeringskredieten t.b.v. vervangingen.

Onderhoudsniveau

Sober. Inmiddels is een groot percentage lichtmasten en armaturen volledig afgeschreven. Conform het beleid worden deze vervangen in de periode 2006 tot en met 2015. Oude armaturen worden vervangen door nieuwe energiezuinige armaturen. Daarnaast wordt de ontwikkeling in LED verlichting op de voet gevolgd. De ontwikkeling gaat in sneltreinvaart, maar kan de huidige traditionele verlichting nog niet vervangen. Tevens worden nieuwe lichtpunten met een dimregime uitgevoerd om zo nog meer energie te besparen.

Onderhoud in 2012

Er is regulier onderhoud uitgevoerd aan de hand van aangeleverde klachten. Verder is een grootschalige vervanging (ca. 200 lichtpunten) in voorbereiding.

Riolering

- Verbreed Gemeentelijk rioleringsplan (GRP) 2010-2014.
- De gemeente is wettelijk verplicht een GRP op te stellen. In het GRP is weergegeven hoe de gemeente haar rioleringstaak vorm wil geven. In het GRP worden de doelen, functionele eisen, maatstaven en meetmethoden betreffende het rioleringsstelsel beschreven.
- De riolering binnen de gemeente Renkum bestaat uit circa 168 km vrijvervalriolering en circa 18 km druk- en persleidingen, 69 pompunits voor drukriolering en 10 rioolgemaal.
- Onderhoudsniveau: duurzaam
- Egalisatiereserve rioolheffing

Beheerplan Riolering 2010-2025

Met het rioolbeheerplan wordt de staat van het rioolstelsel inzichtelijk gemaakt. Jaarlijks wordt het plan geüpdate met gegevens van 25km geïnspecteerde riolering. Ca 70% van het totale rioleringareaal is geïnspecteerd en beoordeeld op classificatie. Een overzicht van benodigde rioolvervanging op basis van technische staat, levensduurafschrijving en daaraan gekoppelde wegenonderhoud is geïnventariseerd. Voor 2013 zal structureel klein onderhoud aan riolering worden uit gezet.

Onderhoud in 2012

Verwezen wordt naar het Jaarverslag 2012 (product 4.D.Riolering en water).

Egalisatiereserve rioolheffing

Om schommelingen in de rioolheffing te voorkomen werken we, evenals bij de egalisatiereserve Afvalstoffenheffing, met een bestemmingsreserve 'egalisatiereserve Rioolheffing'. Aan deze reserve worden eventuele exploitatieresultaten, de egalisatiebijdragen voor het toekomstig groot onderhoud en de spaarbedragen voor toekomstige vervangingsinvesteringen gedoteerd/ onttrokken.

De stand van de egalisatiereserve Rioolheffing laat het volgende verloop zien:

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Werkelijk
Stand 31-12-2011	4.426	4.426
Dotatie 2012 (saldo)*	551	869
Stand 31-12-2012	4.977	5.295

De dotatie aan de reserve kan als volgt onderverdeeld worden:

Inflatie	111
Exploitatieresultaat/ niet c.q. nog niet geheel uitgevoerde vervangingen	1.257
Inzake 50% straatreiniging	-311
BTW en kwijtscheldingen	-188
Totaal	869

Het verschil tussen de begrote en werkelijke dotatie ad. € 318.000 (€ 869.000 minus € 551.000) is voor € 369.000 toegelicht bij programma 4 van deel II Jaarrekening. -/- € 22.000 betreft het verschil tussen de begrote dotatie aan inflatie/ rente (3%) en de werkelijke inflatie (2,5%) en -/- € 29.000 betreft een mutatie met betrekking tot straatreiniging uit de Najaarsnota 2012 waarbij de reserve per abuis niet gemuteerd is.

Groen

- Beleidsplan Groenbeheer 2012-2016 (vooralsnog tbv 2012 voor één jaar vastgesteld)
- Het niveau van onderhoud in de woonwijken is 'C'. Dit is een standaard beschrijving (landelijk) conform de RAW systematiek, waarin wordt beschreven hoeveel onkruid er mag staan in een plantsoen of hoe lang het gras mag groeien. Op de gemeentelijke begraafplaatsen is een zgn. "plus niveau" van toepassing. Hier worden anders als in de wijken de handelingen voorgeschreven.
- Het dagelijks beheer wordt nu uitgevoerd volgens één RAW-bestek, in combinatie met een samenwerkingsverband met Permar. In de bestekken staan de gewenste beelden bijvoorbeeld ten aanzien van de hoeveel onkruid op verhardingen met het bij behorende areaal vermeld.
- Er is achterstallig onderhoud in de vorm van 'versleten' plantsoen. Jaarlijks wordt een aantal plantvakken gerenoveerd.
- Binnen de meerjaren(exploitatie)begroting is budget beschikbaar voor 'bos- en landschapsbescherming' en 'plantsoenen en parken'.

Beleidsnota/ beheernota

Het Groenbeleidsplan is ter goedkeuring in 2011 aangeboden aan de raad. Met het oog op participatie (enquête) ombuigingen welke begin 2012 is uitgevoerd, is de nota inhoudelijk niet goedgekeurd en is verdere behandeling afhankelijk van de uitkomsten van de aanstaande ombuigingen. Wel is door de raad onderhoudsniveau "Accent" vastgesteld voor het jaar 2012, te bereiken door andere inzet van de huidige middelen en bemensing, verkoop snippergroen en bewonersparticipatie in het groen. In 2013 wordt een aangepast plan aangeboden.

Onderhoudsniveau

Door gebrek aan voldoende financiële middelen lag het onderhoudsniveau in 2011 onder sober (B). Conform het besluit van de raad moet het niveau in 2012 minimaal op sober komen te liggen met accenten (extra onderhoud) op zichtlocaties, bijvoorbeeld de parken (onderhoudsniveau Accent). Deze accenten moeten worden bereikt met o.a. zelfwerkzaamheid van burgers (op accentlocaties) en verbetering eigen organisatie (geld vrijmaken voor extra onderhoud accentlocaties).

Dagelijks beheer

De onderdelen (beheergroepen) die in 2012 wel zijn uitgevoerd zijn grotendeels door Permar uitgevoerd dan wel door Permar aanbesteed. Dit laatste betreft het machinewerk (bijvoorbeeld grasmaaien en onkruidbeheersing op de verhardingen). Een klein deel is door eigen dienst uitgevoerd.

Achterstallig onderhoud

In 2012 zijn de versleten en om te vormen groenvakken in beeld gebracht. Financiële middelen om deze groenvakken te renoveren worden gedekt uit de verkoop van snippergroen, conform het besluit van de raad. Het traject verkoop snippergroen is in 2012 opgepakt. Afhankelijk van de inkomsten kan begin 2013 een start worden gemaakt met het wegwerken van de achterstanden.

Water

- Watervisie “Renkum werkt aan water”
- Onderhoudsniveau: niet van toepassing.
- Het beheer van de waterlopen zoals de beken en sprengen is in handen van Waterschap Vallei & Eem. In overleg met de gemeente is een beheer- en onderhoudsplan opgesteld. De gemeente is verantwoordelijk voor de duikers en bruggen over deze waterlopen.
- Achterstallig onderhoud is niet van toepassing.
- Financiële middelen: ten aanzien van water wordt in overleg met de waterpartners overleg gepleegd. Hierbij worden de Europese kaderrichtlijn water besproken en eventuele maatregelen uitgewerkt. Te nemen maatregelen worden in zoverre voor Renkum van toepassing meegenomen in het verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan 2010-2014.

Verantwoording 2012

Ten behoeve van het beleidsterrein ‘water’ hebben geen investeringen in kapitaalgoederen plaatsgevonden.

Gemeentelijke gebouwen (excl. schoolgebouwen)

Bij het onderhoud van gemeentelijke gebouwen wordt onderscheid gemaakt tussen onderhoud aan algemene gebouwen en aan schoolgebouwen. In deze paragraaf gaat het om het onderhoud van de algemene gebouwen.

- Beleidsnota Beheer Gemeentelijke Accommodaties (BGA) (meerjarenonderhoudsplan (MOP 2008-2017)
- Onderhoudsniveau: sober en doelmatig (gemiddeld “redelijk” conditieniveau)
- Voorziening groot onderhoud gebouwen.

Het onderhoud aan de gemeentelijke gebouwen vindt plaats op basis van de Beleidsnota Beheer Gemeentelijke Accommodaties (BGA). Onderdeel van deze beleidsnota is het meerjarenonderhoudsplan (MOP) waarin de planning van de onderhoudswerkzaamheden voor een periode van tien jaar is opgenomen. Jaarlijks wordt deze bijgesteld naar aanleiding van het schouwen van panden en het verschuiven van de tijdsbalk. Door het toevoegen van nieuwe jaarlagen en daarmee samenhangende werkzaamheden dient de onderhoudsvoorziening jaarlijks geactualiseerd te worden.

Onderhoud in 2012/ achterstallig onderhoud

Bij de gebouwen in het kernareaal is geen achterstallig onderhoud. De gebouwen in het niet-kernareaal bevatten wel achterstallig onderhoud. Deze gebouwen worden door de gemeente van de hand gedaan.

Renovaties

Gebouwen die in het kernareaal zijn ingedeeld, daarvan zijn een aantal gebouwen toe aan renovatie. In 2013 wordt voor deze gebouwen een renovatieplan opgesteld.

Legionella

De beheerskosten van het legionella zijn globaal inzichtelijk gebracht. Deze beheerskosten worden in 2013 verder uitgewerkt tot een voorstel.

Reserve

In 2012 is een schouw uitgevoerd en zijn noodzakelijke renovatiewerkzaamheden in kaart gebracht. In afwachting hiervan was er geen aansluiting tussen het onderhoudsbeheersprogramma en de voorziening groot onderhoud gebouwen te maken. Om die reden zijn de door de raad voor dat doel beschikbaar gestelde middelen niet langer in een voorziening, maar in een reserve apart gezet voor het onderhoud aan de gebouwen. Inmiddels is het meerjarenonderhoudsplan geactualiseerd. Middels een separaat voorstel wordt/ is u voorgesteld de reserve weer naar een voorziening om te stellen. Daarnaast is er het voornemen om voor te stellen de vrijval van de reserve beschikbaar te houden voor een eventueel in te stellen bestemmingsreserve waarmee uitvoering gegeven kan worden aan renovatiewerkzaamheden.

De stand van de reserve groot onderhoud gebouwen laat voor 2012 het volgende verloop zien:

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Werkelijk
Stand 31-12-2011	1.474	1.474
Dotatie 2012	482	482
Onttrekking 2012	-275	-181
Stand 31-12-2012	1.681	1.775

De dotatie betreft de reguliere jaarlijkse dotatie. De onttrekking van € 181.000 heeft voor € 137.000 (excl. BTW) betrekking op het onderhoud jaarlaag 2012, € 26.000 op onderhoud jaarlaag 2011 en € 18.000 betreft niet-verhaalbare BTW.

Sportaccommodaties

(sporthallen, sportparken en gymzalen)

Het groot onderhoud van de sporthallen en gymzalen is meegenomen in het Meerjarenonderhoudsplan (MOP) gemeentelijke accommodaties. Ook het groot onderhoud van de op de sportparken aanwezige gemeentelijke eigendommen (kleedgebouw, tribune, berging e.d.) is in het MOP meegenomen.

Al het planmatige onderhoud dat na het schouwen van de panden nodig was is uitgevoerd in 2012. Uitzondering hierop is de Rijnkom. Uit strategische overwegingen wordt het onderhoudsniveau op de ontwikkelingen van het project MFC 3B4 afgestemd.

Onderhoud in 2012/ achterstallig onderhoud

Bij de gebouwen in het kernareaal is geen achterstallig onderhoud. De gebouwen in het niet kernareaal bevatten wel achterstallig onderhoud. Deze gebouwen worden door de gemeente van de hand gedaan.

Schoolgebouwen

Inleiding

Het onderhoud aan schoolgebouwen is te verdelen in twee categorieën. De eerste categorie is die waar het schoolbestuur zelf voor verantwoordelijk is (B-onderhoud). Voor de tweede categorie onderhoud is de lokale overheid verantwoordelijk. Dit betreft het G-onderhoud. Voor dit onderhoud ontvangt de gemeente een vergoeding in de algemene uitkering uit het Gemeentefonds. Praktisch komt het erop neer dat het B-onderhoud het binnenonderhoud is en het G-onderhoud het buitenonderhoud. Het is een wettelijke verplichting dit onderhoud vorm te geven. De gemeente Renkum bepaalt aan de hand van een (onder meer door derden) gehouden schouw de staat van onderhoud c.q. het verwachte bedrag voor onderhoud van de betreffende panden over een periode van 10 jaar. Aangezien de jaarlijks verwachte bedragen behoorlijk af kunnen wijken is ervoor geopteerd dit onderhoud door middel van een voorziening gemiddeld gelijk te houden.

Het is dan nog niet zo dat dit geprognosticeerde onderhoud daadwerkelijk nodig is, want het is de taak van de schoolbesturen het door hen gewenste onderhoud aan te vragen bij de gemeente. Deze beoordeelt de aanvragen, en zal deze deels wel deels niet goedkeuren. Afgezien van dit feit dienen de schoolbesturen het goedgekeurde onderhoud tijdig met de gemeente af te wikkelen. Zo niet, dan ontvangen de scholen geen vergoeding en vallen de desbetreffende middelen vrij uit de voorziening. Dit en andere aspecten dragen er aan bij dat de gemiddelde storting te hoog of te laag kan zijn. Daarom is actualisatie zo belangrijk en horen de hieruit voortvloeiende kosten ook onderdeel van de voorziening te vormen.

Die actualisatie heeft in 2012 plaatsgevonden en heeft voor de periode 2012 tot en met 2021 geleid tot een onderhoudsbedrag van afgerond € 1.993.000. Pragmatisch is dit bedrag in het door u vastgestelde raadsvoorstel IHP 2013-2020 in 9 in plaats van 10 jaar verdeeld aangezien kalenderjaar 2012 nagenoeg voorbij was, en het totaal van onderhoud wel in die periode wel intact hoort te blijven. In het IHP is dus als jaarlijkse storting bij ongewijzigd beleid een bedrag van afgerond € 221.000 begroot. Door de scenariokeuzes per kern die in het IHP staan en zijn overgenomen daalt dat bedrag voornamelijk door (vernieuwbouw) tot afge-

rond € 92.000 per jaar. Conclusie is dus dat vanaf 2013 een bedrag van € 92.000 in de voorziening gestort wordt.

De status van de voorziening G in deze jaarrekening is als volgt:

stand 1-1-2012 (jaarrekening 2011)	152
dotatie 2012	76
uitname voor declaraties uit eerder vastgestelde huisvestingsprogramma's	-39
stand 31-12-2012	189

Voor 2013 verwachten wij het volgende verloop:

stand 1-1-2013 (jaarrekening 2012)	189
dotatie 2013	92
uitname voor declaraties uit eerder vastgestelde huisvestingsprogramma's inclusief 2013*	-217
stand 31-12-2013	64

*In deze opstelling nemen wij aan dat alle declaraties uit het huisvestingsprogramma 2013 'binnen' zijn.

Een positief saldo is geen mogelijke vrijval want zoals hierboven al aangegeven is er sprake van een gemiddelde storting. Die middelen zijn dus na 2013 noodzakelijk.

Reserve G-onderhoud schoolgebouwen

De accountant heeft in het verleden geoordeeld dat er voor de hoogte van de voorziening G niet of niet voldoende onderbouwing was. U heeft als Raad besloten het niet aantoonbaar benodigde bedrag in een reserve G te storten. In deze jaarrekening is het verloop opgenomen:

stand 1-1-2012 (jaarrekening 2011)	680
Uitname 2012 (besluit voorjaarsnota 2012 blz 12) begroot € 146.000 werkelijk € 142.000	-142
stand 31-12-2012	538

De reserve is meerjarig ingezet voor de dekking van de investeringen Utrechtseweg 'Radar' (voorjaarsnota 2012 bladzijde 12).

Reserve IHP

De reserve IHP is ontstaan door onder andere verschuiving in jaren van beoogde investeringen. De gehele reserve is ingezet in het raadsvoorstel IHP, en zal conform dit raadsvoorstel in de voorjaarsnota 2013 worden ingezet conform die planning. De stand is als volgt:

stand 1-1-2012 (jaarrekening 2011)	995
Besluit jaarrekening 2011 in kalenderjaar 2012	78
Saldo onderwijshuisvesting 2012	59
stand 31-12-2012	1.132

Daarnaast is de reserve IHP de reserve waarin saldi uit jaarrekeningen indien mogelijk gestort worden. Dit geeft uitvoer aan de in het Coalitieakkoord genoemde "De uitgaven voor onderwijshuisvesting blijven binnen dat deel van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds, dat gerelateerd is aan onderwijshuisvesting". In de praktijk vertalen wij dat als de begrote posten versus de realisatie op het product onderwijshuisvesting in programma 2.

Reserve brede school

De reserve brede school is ingesteld om incidentele kosten uit de realisatie van (in het bijzonder) brede scholen te dekken. De gehele reserve is ingezet in het raadsvoorstel IHP, en zal conform dit raadsvoorstel in de voorjaarsnota 2013 worden ingezet conform die planning. De stand is als volgt:

stand 1-1-2012 (jaarrekening 2011)	80
Aanwending 2012	0
stand 31-12-2012	80

Als laatste:

De gemeente is verantwoordelijk voor de huisvesting van het primair, speciaal en voortgezet onderwijs. Deze verantwoordelijkheid is vertaald in de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs. In de verordening zijn, onder andere, bepalingen opgenomen wanneer een school recht heeft op nieuwbouw en uitbreiding. Wij zijn van mening dat dit met het onlangs door u vastgestelde IHP met de financiële kaders adequaat vorm kan krijgen.

Overigen

Gedenktekens, beelden, hekwerken, afscheidingen en grenspalen, zijn niet meegenomen in de voorziening gemeentelijke gebouwen. Deze objecten zijn nog niet geïnventariseerd en ook de verschillende vormen van onderhoud zijn nog niet inzichtelijk gemaakt.

Onderhoud in 2012/ achterstallig onderhoud

Gedenktekens, beelden, hekwerken, afscheidingen en grenspalen, zijn niet meegenomen in de voorziening gemeentelijke gebouwen. Deze objecten zijn nog niet geïnventariseerd en ook de verschillende vormen van onderhoud zijn nog niet inzichtelijk gemaakt.

Paragraaf 4 Financiering

Inleiding

In de Wet financiering decentrale overheden (Wet fido) zijn de kaders gesteld voor een verantwoorde, prudente en professionele inrichting en uitvoering van de financierings- of treasuryfunctie van decentrale overheden. De treasuryfunctie wordt hierbij gedefinieerd als:

“het sturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op: de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's”.

De gemeente Renkum hanteert twee instrumenten op het gebied van treasury, namelijk het Treasurystatuut en de financieringsparagraaf in de begroting en de jaarstukken. In het Treasurystatuut is de “beleidsmatige infrastructuur” van de treasuryfunctie vastgelegd in de vorm van uitgangspunten, doelstellingen, richtlijnen en limieten. In december 2009 is het op dit moment geldende statuut door uw raad vastgesteld. In de financieringsparagraaf in de begroting en de jaarstukken worden de specifieke voornemens respectievelijk de uitvoering van het beleid op het gebied van treasury besproken.

In deze financieringsparagraaf leggen wij verantwoording af over het gevoerde treasurybeleid in 2012. Uitgangspunt is daarbij de financieringsparagraaf in de Begroting 2012. In dit hoofdstuk behandelen wij alleen de hoofdlijnen. Gedetailleerde gegevens vindt u in bijlage 2.

Ontwikkelingen

Een van de belangrijkste externe ontwikkelingen waarmee rekening gehouden moet worden binnen het treasurybeleid is de renteontwikkeling. Wij maken daarbij onderscheid tussen de korte rente (looptijd < 1 jaar) en de lange rente (looptijd > 1 jaar).

De 3-maandsrente bedroeg eind 2011 1,34 %. In 2012 is dit percentage gedaald naar 0,19 % aan het einde van het jaar. De 10-jaarsrente noteerde eind 2011 2,46 %. Eind 2012 bedraagt dit tarief 1,67 %.

De verwachting van de grote banken is dat de kortetermijnrente het komende jaar licht zal stijgen tot circa 0,3 %. Ten aanzien van de 10-jaarsrente verwachten zij een stijging tot circa 2,3 %.

In de begroting 2012 was rekening gehouden met een rentepercentage van 4 % voor korte en 5 % voor lange termijn financiering. De werkelijke rentekosten lagen ruim onder deze percentages.

In de begroting 2013 hebben wij voor kort geld gerekend met een rentepercentage van 3 % voor 2013 en 4 % voor 2014. Voor het overige is een rekenrente gehanteerd van 5 %. De verwachting is dan ook dat wij in 2013 de rentekosten kunnen opvangen binnen de begroting.

Voor wat betreft de ontvangen dividenden zijn twee bijzonderheden te melden. Zoals in de voorjaarsnota is aangegeven, was de dividenduitkering over 2011 door de BNG aanzienlijk lager dan voorgaande jaren. Wij hebben een dividend ontvangen van € 1,15 per aandeel tegenover € 2,30 per aandeel in het jaar ervoor. De gemeente is in het bezit van 89.739 aandelen.

Van de ACV-groep is over 2011, naast het reguliere dividend van € 51.000, een extra dividenduitkering van € 74.000 ontvangen. Deze extra baten zijn via het product afvalverwerking en -verwijdering ten gunste van de reserve afvalstoffenheffing gebracht.

Treasurybeheer

Treasurybeleid gemeente Renkum

De doelstelling van ons treasurybeleid is op hoofdlijnen het blijvend toegang houden tot financiële markten tegen acceptabele condities, zonder ongewenste risico's en tegen minimale kosten. Daarnaast willen wij renteresultaten optimaliseren, een goede financiële infrastructuur opzetten en onderhouden en adequate informatiestromen realiseren.

Het realiseren van deze doelstellingen heeft continu de aandacht. Hiervoor werden en worden maatregelen getroffen op het gebied van risicobeheer, gemeentefinanciering en kasbeheer.

Renterisiconorm en kasgeldlimiet

Als maatstaf voor een goed treasurybeleid geldt het renterisico over lang en kort vreemd vermogen. Als richtlijn voor het lang vreemd vermogen geldt de renterisiconorm. Deze norm houdt in dat wij maximaal over 20% van ons begrotingstotaal per 1 januari (met een minimum van € 2.500.000) renterisico mogen lopen. In 2012 hebben wij ruim kunnen voldoen aan deze limiet. Gezien onze liquiditeitspositie hebben wij in 2012 een langlopende lening aangetrokken van € 3.000.000. De verwachting is dat wij in 2013 opnieuw een langlopende lening aan zullen moeten trekken.

Het renterisico over de vlottende schuld wordt bepaald in relatie tot de kasgeldlimiet. Deze limiet geeft de maximaal toegestane omvang van de vlottende schuld weer. De hoogte van de kasgeldlimiet bedraagt 8,5 % van het begrotingstotaal per 1 januari. In 2012 hebben wij voldaan aan de kasgeldlimiet.

Administratieve organisatie en informatievoorziening

In het Treasurystatuut is een beschrijving van de AO van de treasuryfunctie opgenomen. Deze beschrijving vormt het uitgangspunt bij de verdeling van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden. Dit is ook opgenomen in het delegatie- en mandaatbesluit van onze gemeente.

In 2012 hebben wij, evenals in voorgaande jaren, een rechtmatigheidscontrole uitgevoerd op het gebied van treasury. Conclusie van deze controle was dat in 2012 rechtmatig, oftewel conform de geldende regels, is gehandeld.

Paragraaf 5 Bedrijfsvoering

In de Begroting 2012 zijn in de paragraaf bedrijfsvoering het beleid en de risico's ten aanzien van de bedrijfsvoering beschreven. Om de doelstellingen die wij hebben genoemd in de programma's te kunnen realiseren is een goede bedrijfsvoering noodzakelijk. Criteria met betrekking tot een goede bedrijfsvoering zijn daarbij:

- rechtmatigheid: handelen volgens de geldende wet- en regelgeving;
- betrouwbaarheid: de (wettelijke) regels voorspelbaar uitvoeren en handhaven;
- transparantie: inzicht bieden in de uitvoering van de programma's en de ondersteunende processen;
- doelmatigheid: het realiseren van bepaalde prestaties met een zo beperkt mogelijke inzet van middelen;
- doeltreffendheid: de effecten bereiken die beoogd waren;
- responsiviteit: inspelen op de maatschappelijke ontwikkelingen en de wensen van de burgers.

In de Begroting 2012 zijn wij ingegaan op de belangrijkste ontwikkelingen binnen onze gemeente die te maken hebben met de verbetering van de dagelijkse uitvoering van de bedrijfsvoeringprocessen. In dit jaarverslag geven wij verantwoording over deze in de Begroting 2012 opgenomen ontwikkelingen.

Financiële en controle verordeningen

In het kader van de Gemeentewet beschikken wij over een drietal verordeningen genoemd naar de respectievelijke artikelen in de Gemeentewet, te weten:

- art. 212: de financiële verordening (1-1-2006);
- art. 213: de controleverordening (1-1-2006);
- art. 213a: de verordening betreffende doelmatigheids- en doeltreffendheidsonderzoeken (1-1-2006).

Met deze verordeningen heeft uw Raad belangrijke kaders vastgesteld om de rechtmatigheid, doelmatigheid en doeltreffendheid van het geformuleerde beleid te waarborgen.

Naar aanleiding van een landelijke evaluatie van de financiële functie stond de wettelijke verplichting voor het uitvoeren van doelmatigheids- en doeltreffendheidsonderzoeken ter discussie. Deze discussie is echter afgezwakt. Er is dan ook nog geen sprake van een wetsvoorstel voor de wijziging van de uitvoering van de auditfunctie. Mocht deze verplichting alsnog komen te vervallen, dan zullen wij ons moeten herbezinnen op het nut en de noodzaak van deze onderzoeken.

Wij waren van plan om de verwachte wetswijziging aan te grijpen om de financiële en controle verordeningen te actualiseren en ter besluitvorming aan u voor te leggen. Inmiddels is bekend geworden dat de VNG in 2013 met een nieuwe modelverordening komt. Wij zijn nu voornemens om de wetswijziging niet langer af te wachten, maar deze modelverordening te gebruiken voor actualisatie van onze eigen verordeningen. Dit vormt dan tevens de basis voor actualisatie van het activerings- en afschrijvingsbeleid en het beleid rondom reserves en voorzieningen.

Control

Medio 2012 hebben managers en teamleiders een training risicomanagement gevolgd. Hiermee is expliciet aandacht geschonken aan risicobeheersing binnen de gemeentelijke organisatie. Dit was een logische stap in de ontwikkeling van de organisatiebeheersing. Via deze training is een beeld gevormd over de meest risicovolle processen binnen de gemeente. Vervolgens zijn bijbehorende beheersmaatregelen in beeld gebracht in een zogenaamde risicomatrix. Een en ander vormt een aanvulling op het interne controleplan, dat gebaseerd is op de beheersing van de primaire processen (processen met de meest omvangrijke geldstromen) van de gemeente.

Auditplan 2013 inclusief overige auditwerkzaamheden

Audit	Beknopte beschrijving	Type onderzoek	Status
Audit evenementen	De ambtelijke en bestuurlijke organisatie willen meer inzicht krijgen in de organisatie van evenementen. De indruk bestaat dat er steeds meer wordt gedaan om het product - evenementen - uit te voeren. Maar wat is de rol van de gemeente hierbij en wat krijgen wij er eigenlijk voor terug?	Onderzoek naar de doelmatigheid en doeltreffendheid van de werkwijze bij de verlening van evenementenvergunningen	Het onderzoek zou in het eerste kwartaal 2013 uitgevoerd worden. In verband met een lopende beleidsevaluatie is het onderzoek geschoven naar het laatste kwartaal 2013.
Audit archiefbeheer	Een ordelijke en toegankelijke archivering komt ten goede zowel aan de gemeente als aan de burgers, die sneller en beter worden bediend met toegankelijke en betrouwbare gemeentelijke informatie. Heeft de gemeente Renkum voldoende maatregelen genomen om te komen tot een ordelijke archivering? Of zijn er nog zaken die beter geregeld zouden kunnen worden?	Een onderzoek naar de doeltreffendheid van het gemeentelijk archiefbeheer en dossiervorming. Het werkproces archiefbeheer betreft het in behandeling nemen, verwerken en afhandelen van documenten binnen de organisatie (de nadruk ligt hierbij op papieren documenten).	Onderzoek start in maart 2013 en zal voor het zomerreces afgerond worden.
Onvoorzien	In te vullen op basis van actualiteit gedurende het jaar, uiterlijk vóór 1 juli 2013.	Vóór 1 juli in te vullen op basis van actualiteit.	De voorbereiding zal eind 2013 plaatsvinden. Het onderzoek zal in het eerste kwartaal 2014 uitgevoerd worden.
Monitoring verbeterplannen	<ol style="list-style-type: none"> 1. Vastgoedbeheer 2. Onderhoud wegen 3. Mandaatregeling 4. Inkopen en aanbestedingen 	De monitoring van de verbeterplannen heeft betrekking op alle audits die nog niet afgesloten zijn en geldt als sturingsinstrument voor het MT.	Twee keer per jaar uitgevoerd en beoordeeld door het MT. Jaarlijks wordt een rapportage ter informatie aan de raad aangeboden.
Coördinatie nieuwe verbeterplannen	<ol style="list-style-type: none"> 1. verbeterplan inkoop (in afronding) 2. verbeterplan archiefbeheer 3. verbeterplan evenementen 	De auditor ziet toe dat de verbeterplannen van de proceseigenaren binnen de gestelde termijn gereed en volledig zijn.	Na accordering van het onderzoeksrapport door het MT krijgen producteigenaren acht weken de tijd om een verbeterplan op te stellen.

Overzicht uitgevoerde audits t/m ultimo 2012

Audit	Status desbetreffende verbeterplan eind 2012
Bestemmingsplannen	Verbeterplan vastgesteld door college; verbeterplan afgesloten
Vastgoedbeheer	Verbeterplan vastgesteld door college; nog twee punten te implementeren
Debiteuren welzijn	Verbeterplan vastgesteld door college; verbeterplan afgesloten
Juridische kwaliteitszorg	Verbeterplan vastgesteld door college; verbeterplan afgesloten
Onderhoud wegen	Verbeterplan vastgesteld door college; nog drie punten te implementeren
Flexibilisering secretariaten	Verbeterplan vastgesteld door college; verbeterplan afgesloten
Renkum Europaproof	Verbeterplan vastgesteld door college; verbeterplan afgesloten
Subsidieverstrekking	Verbeterplan vastgesteld door college; verbeterplan afgesloten
Communicatie	Verbeterplan vastgesteld door college; verbeterplan afgesloten
Fraudebestendigheid	Verbeterplan vastgesteld door college; verbeterplan afgesloten
Mandaatregeling	Verbeterplan vastgesteld door college; eerste rapportage
Inkopen en aanbestedingen	Auditrapport geaccordeerd door MT; rapport en verbeterplan (in de maak) nog door het college vast te stellen

Afgesloten verbeterplannen

Een aantal verbeterplannen heeft het predicaat “afgesloten” gekregen. Dat betekent dat aanbevelingen uit de audit zijn opgevolgd of dat er zodanige gewijzigde omstandigheden zijn binnen het proces, dat aanbevelingen niet langer relevant zijn.

Bij het afsluiten van de audits heeft het MT besloten de processen uit de afgesloten verbeterplannen via zogenaamde quick-scans (lijncontroles) te blijven volgen. Dat wil zeggen, de processen worden door de auditor doorlopen om te beoordelen of er aanleiding is een proces opnieuw onder de loop te nemen. Deze lijncontroles vormen een blijvend onderdeel van de “auditcyclus”.

Openstaande verbeterplannen

Van de openstaande verbeterplannen staan hieronder vermeld:

- de strekking van de openstaande aanbevelingen uit de audit;
- de stand van zaken ultimo 2012.

Verbeterplan n.a.v. de audit Vastgoedbeheer

Strekking van de aanbevelingen uit de audit

Beschrijf en bekrachtig de taken en bevoegdheden van ieder die bij het proces betrokken is. Heb hierbij vooral aandacht voor de diverse solopositities. Gebruik de op handen zijnde beleidsnotitie om de scheiding tussen beleid (wat wil de gemeente met het vastgoed) en beheer (verhuur en onderhoud) opnieuw te bekrachtigen of te herzien. Beschrijf en implementeer het onderhoudsproces en het verhuurproces. Creëer een “vastgoed volgsysteem” als beheer instrumentarium.

Stand van zaken ultimo 2012

Tijdens de zomermaanden van 2012 heeft specifiek onderzoek plaatsgevonden hoe vastgoedsturing binnen deze gemeentelijke organisatie plaats zou kunnen vinden. Hierbij wordt aangegeven hoe de onderlinge verhoudingen liggen tussen beleid, beheer, diverse vormen van onderhoud en ondersteuning. Ook opdrachtgever- en opdrachtnemersrol zijn hier onderdeel van. In een voorstel aan het MT zullen de bovengenoemde punten in het eerste kwartaal 2013 uitgewerkt worden.

In 2012 is ook ervaring opgedaan met het FMIS (management informatiesysteem voor Vastgoed en Facilitair) binnen Facilitair. Het jaar 2013 wordt gebruikt om de parallel te leggen met de werkzaamheden bij Vastgoed en een soortgelijke werkwijze te introduceren. Op dit moment zijn hiervoor de eerste stappen gezet: het vullen van het systeem. Om geen gegevens verloren te laten gaan worden op dit moment het oude en het nieuwe systeem naast elkaar gebruikt. Zodra de werking volledig betrouwbaar is wordt volledig overgestapt op het FMIS dat over deze functionaliteiten beschikt, zowel voor verhuur, dagelijks onderhoud als voor het bestand van vastgoedobjecten. De bijbehorende taken zijn al binnen het team belegd.

Verbeterplan n.a.v. de audit Onderhoud wegen

Strekking van de aanbevelingen uit de audit

De beleidsnota wegbeheer 2006-2010 en de daarbij behorende bestekken (beheersplannen) kennen omissies als het gaat om de bruikbaarheid als beheer instrumentarium. Bekijk bij een volgende beleidsnota bij elke mutatie in de financiële middelen welke gevolgen dit heeft voor de inhoudelijke planning. Dit om in een later stadium verantwoording over de uitvoering en de daarbij opgetreden resultaten te kunnen afleggen. Richt een beheersinstrument in. Het verantwoordingsdocument wordt bij voorkeur een document per dorp op jaarbasis. In dit verantwoordingsdocument moeten in ieder geval opgenomen zijn:

- De oorspronkelijke planning, welke straten worden tegen welke kosten onderhouden
- Ten aanzien van de uitvoering:
 - Eventuele verschuiving van het onderhoud in de tijd inclusief de motivering daarvoor
 - De daadwerkelijke uitvoering inclusief de nacalculatie

Stand van zaken ultimo 2012

- De geactualiseerde beleidsnota Wegbeheer is behandeld in de raadsvergadering van januari 2013. De ingebrachte nota is op basis van de nieuwe weginspectie 2012 opgesteld. De voorgestelde beeldkwaliteit is niveau C. Vóór de behandeling van de begroting 2015, dus in de raadsvergadering van november 2014, zal een nieuwe actualisatie gemaakt en ingebracht worden. Dan zal opnieuw het beeldkwaliteitsniveau vastgesteld worden.
- Jaarlijks wordt een planning van de werkzaamheden gemaakt; deze is afhankelijk van de beschikbare middelen. Hierin wordt ook aangegeven welke wegen eventueel niet aangepakt worden. Deze planning zal ter informatie aan de raad worden gestuurd.
- Voor het groot onderhoud wegen is geen fonds meer, maar een bestemmingsreserve. Er wordt per jaar een budget beschikbaar gesteld aan de hand van het jaarplan. Per jaar wordt verantwoord waar het budget aan is besteed. In 2014 wordt een actualisatie van de beleidsnota gemaakt en kan het budget eventueel worden bijgesteld.
- Het wegenonderhoud 2012 is afgerond. De verantwoording zal via de jaarrekening begin februari worden opgemaakt.

Verbeterplan n.a.v. de audit Mandaatregeling

Strekking van de aanbevelingen uit de audit

Dit onderzoek geeft inzicht in de werking van de mandaatregeling in de praktijk op het gebied van politiek gevoelige onderwerpen tussen oktober 2010 en december 2011. Volgens het auditteam kunnen, op basis van structureel overleg tussen bestuurders en medewerkers over eerdere ervaringen op het gebied van politiek gevoelige zaken, lessen getrokken worden voor de toekomst en knelpunten voorkomen worden bij de uitvoering van de mandaatregeling. Hieronder treft u de belangrijkste aanbevelingen aan:

1. Vergroot de bekendheid van bestuurders en medewerkers met de mandaatregeling en de desbetreffende instructies, bijvoorbeeld door het geven van voorlichting. De voorlichting zou per team gegeven kunnen worden.
2. Agendeer in het tweewekelijks portefeuillehouderoverleg het onderwerp “politiek gevoelige zaken in relatie tot het mandaat”.
3. Formaliseer overleg tussen managers en teamleiders, tussen teamleiders en medewerkers op het terrein van politiek gevoelige zaken. Gebruik de politiek gevoelige onderwerpen uit het portefeuillehouderoverleg als leidraad hiervoor.
4. Neem in de werkinstructie van het team Sociale Zaken expliciet de instructie over budgetoverschrijdingen op.
5. Blijf investeren in het verbeteren van het inkoopjaarplan (maakt inzichtelijk welke overeenkomst wordt aangegaan namens het college en door wie is ondertekend).
6. Geef aandacht aan politiek gevoelige inkoopovereenkomsten in de audit over het inkoopbeleid, die deze zal volgen.
7. Registreer de besluiten die in mandaat zijn genomen op de terreinen die als meest politiek gevoelig zijn aangemerkt en bespreek de resultaten ervan met de portefeuillehouder en de manager.

Stand van zaken ultimo 2012, eerste rapportage.

Hieronder is aangegeven welke concrete acties zijn/worden ondernomen om de aanbevelingen op te volgen:

1. De secretaris brengt de mandaatregeling nog eens onder de aandacht van het college. Mandaatregeling agenderen voor overleg MT/teamleiders. Mandaatregeling daarna bespreken in werkoverleggen van de verschillende teams. Acties zijn gekoppeld aan vaststelling nieuwe mandaatregeling. De vaststelling van de nieuwe mandaatregeling is gekoppeld aan de vaststelling van het nieuwe functieboek HR 21.
2. De teamleiders maken tijdens het portefeuilleoverleg gebruik van een format waarin de geagendeerde onderwerpen staan vermeld. Voorstel is “politiek gevoelige zaken” te vermelden. Actie is overgenomen. Format wordt ontwikkeld en ingevoerd.
3. Overleggen tussen managers en teamleiders zijn geformaliseerd. Voorgesteld wordt om hierbij de PO verslagen met de portefeuillehouder te agenderen. Daarnaast worden de als politiek gevoelig bestemde onderwerpen geagendeerd ook in het reguliere teamoverleg tussen TL en medewerkers om het onderwerp breder te belichten. De inhoudelijk betrokken medewerkers ontvangen via de TL het verslag van het PO en hebben dus gelijk inzicht of een onderwerp politiek gevoelig is of niet. Actie is overgenomen. Deels al ingevoerd.
4. Van budgetoverschrijding kan in principe geen sprake zijn. Het ondermandaat afdoen vindt in dit geval alleen plaats bij het afgeven van een beschikking in het kader van een uitkering. Daarnaast wordt maandelijks management informatie gegenereerd die met betrokken MT-lid wordt besproken en vervolgens punt van overleg is in het portefeuillehouderoverleg.
5. Het inkoopjaarplan 2013 is uitgezet. Teamleiders is gevraagd hun plan voor 15-2 in te dienen. Nieuwe inkopen worden verwerkt in het contractenregister. Hierin zijn de gevraagde gegevens al opgenomen.
6. De audit inkopen en aanbestedingen is uitgevoerd en het onderzoeksrapport is door het MT geaccordeerd op 28 november 2012. De aanbevelingen op het terrein van integriteit worden opgevolgd in het kader van het desbetreffende verbeterplan (in de maak). Na vaststelling van het onderzoeksrapport en het verbeterplan door het college zullen beide documenten ter informatie aan de raad worden aangeboden.
7. Het MT vindt dat dit afhankelijk van het onderwerp is en dat dit in maatwerk met de portefeuillehouder dient te worden bepaald. Daar waar behoefte bestaat aan informatie over in mandaat genomen besluiten, zal in overleg met de bestuurder periodiek inzicht worden gegeven. Daarnaast zullen de teamleiders inzichtelijk moeten maken hoe zij toezicht houden op de naleving van de mandaatregeling binnen de teams. Hierover zijn werkafspraken gemaakt. Eind april worden de resultaten in het MT besproken.

Organisatie en formatie

Organisatievorm

In 2012 heeft de organisatie gewerkt met een strategisch opererend managementteam van drie managers en een gemeentesecretaris. Dit strategisch managementteam heeft in 2012 haar visievorming en het daarop gebaseerde jaarplan verder ontwikkeld. Dit is doorvertaald in de jaarplannen van de 12 teams. Teamleiders zijn in 2012 pure leidinggevendend geweest met integrale verantwoordelijkheid voor hun producten/diensten.

Personeel en organisatie

In 2012 heeft het managementteam gestuurd op de in haar visie genoemde speerpunten: sturen op resultaat, kwaliteitsmanagement, dienstverlening en samenwerking. De integraal verantwoordelijke teamleiders hebben veel accent gelegd op hun HRM taak in een veranderende omgeving. Ze zijn met name bezig geweest met het blijven ontwikkelen van de kwaliteit van het team en de individuele medewerker uitgaande van de kernwaarden. Er zijn grote stappen gezet in het sturen op resultaat. Efficiency is het uitgangspunt geweest. Dienstverlening door de gemeente heeft concreet vorm gekregen in een programma met daaronder een aantal projecten. Intergemeentelijke samenwerking heeft veel resultaten geboekt. Met name op de onderwerpen ICT, Sportbedrijf en Inkoop.

Formatieontwikkeling

De formatieontwikkeling van 1-1-2012 naar 1-1-2013 is weergegeven in de volgende tabel:

Formatie in fte en bedragen	Fte's	Toelichting	Financiële consequenties budget formatie
Formatie per 01.01.12	228,12		12.357.921
Taakstellingen			
<i>Niet invullen vacature bij Service</i>	-0,80	<i>Taakstelling MEC</i>	-30.800
<i>Niet invullen vacature bij ROM</i>	-0,80	<i>Taakstelling Economische zaken</i>	-50.000
<i>Niet invullen vacature bij VTH</i>	-0,56	<i>Taakstelling bomenverordening</i>	-30.000
Overige mutaties			
<i>Samenwerking met andere gemeentes</i>	-1,40	<i>ORA (RUD)</i>	-88.000
<i>Vermindering participatiebudget</i>	-2,47		-115.000
<i>Minder fte kwaliteit voor kwantiteit</i>	-0,45	<i>Diverse teams</i>	0
<i>Herwaardering functies vanuit materieel budget</i>	0	<i>Team samenleving</i>	40.000
<i>Diverse mutaties</i>	-0,42	<i>Diverse mutaties</i>	-7.494
<i>Extra formatie SOZA</i>	0,87	<i>Aanstelling inkomensconsulent</i>	47.000
<i>Extra formatie VTH</i>	0,80	<i>Aanstelling bouwplantoetser</i>	47.000
<i>Overige aanpassingen</i>		<i>Wettelijke loonstijging betaald uit stelpost</i>	404.241
Formatie per 31.12.12	222,89	Subtelling in euro's	12.574.868
Mutaties per 01.01.2013			
<i>Gedeeltelijk niet invullen diverse functies</i>	-5,5	<i>Taakstelling Effecten onderhoud V-balans, MEC, blauwe zone, ICT, efficiency, overhead ORA</i>	-296.000
	-5,5		-296.000
Totaal formatie per 01.01.2013	217,39		12.278.868

Tevredenheidsonderzoeken (KTO en MTO)

Periodiek onderzoeken wij de tevredenheid van burgers/ bedrijven en medewerkers. De metingen leiden tot verbetering van ons beleid en onze werkwijze. In de diverse programma's is weergegeven welke scores wij ambiëren bij het in 2013 uit te voeren klanttevredenheids- en bedrijventevredenheidsonderzoek.

In de Begroting 2011 is melding gemaakt van een in 2011 uit te voeren medewerkers-tevredenheidsonderzoek (MTO). Het laatste MTO dateert van 2009. Sindsdien zijn op organisatorisch gebied behoorlijke stappen gezet. Aan het rapport 'Samenwerken in dualiteit' wordt uitvoering gegeven. Er is geïnvesteerd in management development. De bedrijfsvoering raakt steeds beter op orde, maar het verbeterproces is nog niet afgerond. Dat geldt evenzeer voor de ontwikkelingen op het gebied van ICT/ automatisering. Op alle fronten is nog "beweging" en daarom geven wij er de voorkeur aan het MTO op te schorten tot 2013. Op dat moment zal een MTO een veel representatiever beeld geven. Van de gerealiseerde verbeteringen, maar ook van eventueel aanvullende noodzakelijke veranderingen. Tevens loopt het MTO dan in 2013 synchroon met de twee andere tevredenheidsonderzoeken, het klanttevredenheids- en het bedrijventevredenheidsonderzoek. Deze onderzoeken worden in 2013 opgestart, zodat de uitslagen voor het einde van de coalitieperiode in 2014 beschikbaar zijn.

Programma Dienstverlening

In navolging van de eerste stappen die in 2011 zijn gezet volgens het landelijk concept Antwoord hebben wij in 2012 verder gewerkt aan het ontwikkelen naar één portaal van de overheid. Voor de verschillende teams met een loketfunctie willen wij de receptiefunctie, telefonie en de eerstelijns vragen gezamenlijk afhandelen. Gaandeweg zullen ook de fysieke loketten in deze ontwikkeling worden meegenomen op weg naar een volwaardig Klant Contact Centrum (KCC). Het zaakgericht werken en de digitalisering van documenten wordt verder uitgebreid waardoor een effectievere informatieverstrekking tussen backoffice en frontoffice en naar de burgers en bedrijven mogelijk wordt. De betrokken teams, Sociale Zaken, Vergunningen, Toezicht en Handhaving, Zorgloket en Burgerzaken zullen hiervoor de midoffice (Triple C van GovUnited) gebruiken en hun processen zaakgericht inrichten.

Passend bij deze werkwijze is een aansluiting van de gemeente Renkum op het landelijke 14+ nummer dat als ingang voor de gemeenten in Nederland gaat gelden. Hiervoor zal een publiekscampagne de nodige aandacht gaan genereren. Renkum werkt hiermee samen met de gemeenten in het 0317-gebied als in het 026-gebied.

Informatie- en communicatietechnologie (ICT)

ICT en informatie beheer

De taken voor ICT en informatiebeheer zijn te verdelen naar het beheer van automatisering en van informatievoorziening. Op het gebied van automatisering is de in 2011 geïntroduceerde server based computing omgeving verder verfijnd. Om de continuïteit van ICT dienstverlening te verbeteren is een uitwijkvoorziening onder eigen beheer gebracht. Hierbij is de samenwerking met gemeente Arnhem gezocht voor het gebruikmaken van een stukje serverruimte daar.

In 2012 is een uitgebreid onderzoek gestart naar de haalbaarheid van een gezamenlijk ICT organisatie voor de gemeenten Lingewaard, Overbetuwe, Rheden, Renkum en Arnhem. Hierbij is in kaart gebracht welke ICT dienstverlening per organisatie geleverd worden en welke kosten daarmee gemoeid zijn.

Op het gebied van informatievoorziening is de aandacht uitgegaan naar het realiseren van een koppeling tussen de basisregistraties BAG en WOZ. De voorbereidingen zijn gestart om de BGT onderdeel te maken van de gemeentelijke informatievoorziening. De processen rondom het beheer van de openbare ruimte zullen hiervoor aangepast moeten worden en daarmee ook de gebruikte software.

Informatiebeheer

Het aanvragen van een omgevingsvergunning via het digitale omgevingsloket (OLO) heeft gezorgd voor een uitdaging voor het team informatiebeheer. De digitale documenten moeten net zo goed gearchiveerd als papieren documenten, conform de Archiefwet. De Triple-C midofficesuite gaat daar een belangrijke rol in vervullen. Om het document management systeem binnen de midofficesuite te gebruiken, moeten de werkprocessen Zaakgericht zijn.

Kwaliteitssysteem

Een kwaliteitssysteem zorgt ervoor dat de kwaliteit van de archiveringsprocessen op orde blijft. Daartoe kunnen audits (kwaliteitscontroles) worden uitgevoerd. Deze controles meten of wordt voldaan aan het geldende normenkader. Daarnaast worden de goede, geordende en toegankelijke staat en de betrouwbaarheid van de informatie getoetst. In 2013 vindt binnen onze organisatie een (interne) archiefaudit plaats.

Digitalisering

Hybride archivering

Bij het proces voor de omgevingsvergunning wordt er gewerkt met digitale documenten naast de fysieke (papieren) documenten. Beide soorten documenten moeten verantwoord gearhiveerd worden. Er is sprake van hybride archivering. Voor de digitale archivering is een archiveringsstructuur nodig. Hiervoor is een richtlijn voorhanden in de vorm van de zaaktype catalogus. In Triple-C is deze structuur al beschikbaar. De aansluiting moet nu worden gemaakt tussen het werkproces en een zaaktype. Voor de omgevingsvergunning is dat inmiddels gerealiseerd met het zaaktype mini-wabo. In 2013 moet deze koppeling voor meerdere processen gemaakt worden. Daarmee wordt een zaakgerichte werkwijze ingevoerd en wordt het archiveringsproces onderdeel van het uitvoeringsproces.

Pandenarchief

De financiële middelen voor de digitalisering van het Pandenarchief ontbreken nog. Daarom is in 2012 onderzocht of de kostenpost van ± € 300.000,- voor materiële verzorging (50%) en digitalisering (50%) kan worden teruggebracht. In overleg met het Gelders Archief wordt gekeken naar de mogelijkheid van substitutie. Dit houdt in dat het fysieke archief niet (meer) wordt overgedragen en vernietigd en dat het Gelders Archief het digitale bestand als “origineel” beschouwd. Aan deze digitalisering worden wel zwaardere eisen gesteld door het Gelders Archief. Door ons wordt verwacht dat dit uiteindelijk tot een besparing leidt. In de loop van 2013 ontstaat hier meer duidelijkheid over.

Paragraaf 6 Verbonden partijen

Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) geeft -toegespitst op de gemeente- als definitie: “een verbonden partij is een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie waarin de gemeente een bestuurlijk én een financieel belang heeft”. Een financieel belang is een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is indien de verbonden partij failliet gaat onderscheidenlijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Bestuurlijk belang is zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht.

Als een van deze belangen ontbreekt, dan kan nog steeds worden gesproken van een relatie met zo'n partij, maar die is dan niet als verbonden partij te beschouwen.

Op grond van het BBV rust op het college de verplichting in het kader van de begrotingscyclus in te gaan op de verbonden partijen (zie art. 9, tweede lid, onder f). Dit vloeit logischerwijs voort uit de bestuurlijke, beleidsmatige en/ of financiële belangen met de risico's van dien.

Op 30 maart 2005 hebt u de richtlijnen Verbonden Partijen vastgesteld. Daarop aansluitend hebt u in uw vergadering van 24 september 2008 de Nota Verbonden Partijen vastgesteld. Deze nota moet worden beschouwd als een nadere kaderstelling ten aanzien van de omgang met de verbonden partijen. In de nota zijn daartoe beleidsuitgangspunten geformuleerd. De nieuwe nota (2013-2016) is naar uw vergadertafel onderweg.

Per verbonden partij moeten afspraken worden gemaakt. De intensiteit van het toezicht wordt afhankelijk gesteld van de mate waarin de gemeente risico's loopt. Dat laatste moet blijken uit een risico-analyse. De werkzaamheden in het kader van de begrotingsscan en de nadere analyse van de uitkomsten daarvan zijn ten koste gegaan van de uitwerking van risico-analyses. Omdat voor de “zwaardere” verbonden partijen, zoals bijv. HGM, Stadsregio en Permar) geldt dat de grotere buurgemeenten (Arnhem, Ede) daarmee ook verbonden zijn, werken wij samen wat betreft het uitoefenen van het toezicht op de gemeenschappelijke verbonden partijen en de advisering daarover.

Er is niet alleen een relatie tussen gemeente en de verbonden partij. Tussen raad en college bestaat eveneens een rolverdeling, die van betekenis is voor de verhouding met de verbonden partij. U controleert ons college, wij controleren de verbonden partij: het gaat immers om de uitoefening van op afstand gezette uitvoeringstaken, waarover wij verantwoording aan u afleggen.

Daarnaast speelt een andere rolverdeling mee: de gemeente is als aandeelhouder van de Afvalcombinatie tevens mede-eigenaar van een bedrijf, waarvan zij ook diensten afneemt. De gemeente is dus eigenaar en opdrachtgever/ klant tegelijk. Daar waar sprake is van een relatie eigenaar- klant, streven wij ernaar dat de behartiging van beide belangen in het college over verschillende collegeleden verdeeld is. Vanwege de specifieke dossierkennis is het niet altijd mogelijk die scheiding volledige door te voeren. Ook in de ambtelijke advisering ontkomen wij er niet aan – gezien de schaalgrootte – dat af en toe vermenging van functies optreedt.

Met behulp van onderstaande matrix geven wij u per verbonden partij inzicht in de prestaties, de ontwikkelingen en - in sommige gevallen - de risico's.

Het Gelders Archief	
Doel	Het beheren van (oude) archiefbescheiden en collecties Vorm: gemeenschappelijke regeling (Regeling Regionaal Historisch Centrum “Gelders Archief”) Bijdrage aan programma (’s) van de gemeentelijke begroting: Programma 9 – bestuur en organisatie
Partijen	Gemeente Arnhem, Renkum, Rheden, Rozendaal en het Rijksarchief Gelderland.
Bestuurlijk belang	Raadsbesluit toetreding: 5 maart 2002 Burgemeester J.P. Gebben vertegenwoordigt behalve Renkum ook Rheden en Rozendaal in het algemeen en het dagelijks bestuur, dat om redenen van vermindering van bestuurlijke last uit dezelfde personen bestaat.
Financieel belang	Voor het jaar 2012 was de bijdrage (“lumpsum”). van Renkum € 148.288,-
Voortgang	Beheer van archiefbescheiden ouder dan twintig jaar. Inspectietaak ten aanzien van onze archieven.
Risico's	GA heeft nog een structureel, zij het dalend negatief bedrijfsresultaat. Door het volgen van het huidige personeelsbeleid (minder fte door natuurlijke uitstroom) is dit probleem medio 2015 definitief opgelost.

Het Gelders Archief	
Ontwikkelingen	GA is innovatief in diverse pilots, maar er zal nog veel geïnvesteerd moeten worden in digitalisering. Hiervoor blijven extra gelden en nieuwe geldstromen noodzakelijk. Voor de tien belangrijkste projecten is een investering benodigd van ruim 1,2 miljoen, naast de vervolgens hogere exploitatiekosten. Hiermee is in de begroting geen rekening gehouden.
Beleidsvoornemens	GA gaat zijn inspectietaak intensiveren. Het GA gaat controleren of Renkum op de juiste wijze met documenten (digitaal en fysiek) omgaat en of de bewaaromstandigheden (fysiek kelder en digitaal met software) goed zijn. Het GA heeft een vervolgininspectie uitgevoerd op 6 mei 2010. Daarnaast is extra aandacht gevraagd om de duurzaamheid van de audiovisuele raadsverslagen te verbeteren. Tevens is verzocht om de bestaande knelpunten ten aanzien van de WABO te verbeteren.
Rapportages	Het dagelijks bestuur stelt eenmaal per 4 jaar een vierjarig beleidsplan op en een meerjarenbegroting. Het DB brengt jaarlijks voor 1 april een financieel verslag uit (inclusief accountantsverklaring als bedoeld in art. 393 van Boek 2 van het BW).

ACV	
Doel	Het inzamelen en transporteren van huishoudelijke afvalstoffen en het exploiteren van een afval-aanbiedstation. Vorm: Naamloze vennootschap met werkmaatschappijen in de vorm van besloten vennootschappen (Holdingstructuur) Bijdrage aan programma (’s) van de gemeentelijke begroting: Programma 4 - milieu & natuur
Partijen	Gemeente Wageningen, Renkum, Ede en Veenendaal.
Bestuurlijk belang	Raadsbesluit toetreding: 31 januari 2001 De heer L.W. van Broekhoven uit Bennekom is op voordracht van de colleges van Renkum en Wageningen commissaris van de nv ACV. De gemeente vervult een dubbelrol: zij is mede-eigenaar van een bedrijf, waarvan ze ook diensten afneemt. Wethouder Heinrich vertegenwoordigt de gemeente in de algemene vergadering van aandeelhouders.
Financieel belang	De oude zgn. “prioriteitsaandelen”, waarvan Renkum, Wageningen en Ede er aanvankelijk één hadden en waaraan het stemrecht in de Ava was gekoppeld zijn als uitvloeisel van de toetreding van Veenendaal vervallen. Met de toetreding van Veenendaal zijn de aandelen gesplitst (nominaal € 1,-), en tevens zijn de prioriteitsaandelen omgezet in gewone aandelen. Vervolgens is in artikel 32 van de Statuten bepaald dat alle cruciale besluiten in de AvA slechts genomen kunnen worden met algemene stemmen (unanimiteit). Elke gemeente/ aandeelhouder heeft dus één stem. Afhankelijk van het bedrijfsresultaat en de bestemming die aan de winst wordt gegeven, ontvangt de gemeente jaarlijks dividend. In 2012 is (aan Renkum) over het jaar 2011 een bedrag ad € 125.227 uitgekeerd.
Voortgang	De samenwerking tussen gemeente en ACV verloopt uitstekend. ACV verleent diensten op een prima niveau. Het aanbiedstation is een gewaardeerde voorziening. ACV zal – zo is het voornemen – deze dislocatie in 2013 verlaten en de activiteiten concentreren in Ede. Daar is inmiddels een overslaghal in gebruik genomen. De verwerking van ons GFT-afval (nu in Duiven) komt na nieuwe gunning met ingang van 2014 mogelijk in andere handen en in dat licht bezien is de overslaghal ook voor Renkum interessant.
Risico's	Het financiële risico is beperkt tot het bedrag van het ingelegde vermogen (ultimo 2003: € 845.000)
Ontwikkelingen	Met de toetreding van Veenendaal is voldaan aan een belangrijke voorwaarde, nl. voldoende aansluitingen voor een optimale bedrijfsvoering.
Beleidsvoornemens	De milieudoelstelling (gewenst scheidingspercentage) wordt niet gehaald. Besloten is de inzameling met behulp van de duobak te continueren. Op vrijwillige basis kunnen inwoners een container voor oud papier en karton en een extra container voor groen afval aanvragen.
Rapportages	Twee keer per jaar komt de Algemene vergadering van Aandeelhouders bijeen. De gemeente ontvangt de vergaderstukken ter voorbereiding. Periodiek voert de portefeuillehouder financiën overleg met de commissaris. ACV verleent haar diensten op basis van een dienstverleningsovereenkomst. In de kaderovereenkomst is bepaald welke voorwaarden van toepassing zijn op de in de dienstverleningsovereenkomst overeengekomen werkzaamheden.

Bank Nederlandse Gemeenten	
Doel	De BNG is de “huisbankier” van en voor de overheid en voor instellingen met een maatschappelijk belang. Vorm: naamloze vennootschap Bijdrage aan programma (‘s) van de gemeentelijke begroting: geen
Partijen	Gemeenten, provincies, Staat der Nederlanden, waterschappen en andere openbare lichamen
Bestuurlijk belang	Wethouder Heinrich vertegenwoordigt de gemeente in de algemene vergadering van aandeelhouders.
Financieel belang	De gemeente heeft 89.739 aandelen, destijds aangekocht voor (omgerekend) € 2,50. BNG keert jaarlijks dividend uit.
Risico's	Het risico is beperkt tot het bedrag van het ingelegde vermogen.
Ontwikkelingen	Over 2012 wordt een dividend uitgekeerd van € 1,49 per aandeel (€ 133.711). BNG behoort, volgens de lijst met de 'World's 50 Safest Banks' 2010 die is gepubliceerd door Global Finance, opnieuw tot de top-3 veiligste banken ter wereld. De stabiele koers van BNG loont, ondanks de aanhoudende turbulentie op de financiële markten.
Rapportages	Jaarlijks ontvangt de gemeente de jaarrekening, het jaarverslag en eventueel andere ter zake zijnde voorstellen van de BNG ter vaststelling in de algemene vergadering van aandeelhouders.

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM)	
Doel	Behartiging van de belangen op het gebied van hulpverlening bij ongevallen en rampen, openbare veiligheid en volksgezondheid. Tevens ondersteuning bij de preventie van ongevallen en rampen door middel van planvorming en oefeningen. Vorm: gemeenschappelijke regeling (raadsbesluit 19-12-2001, nr. 11) Bijdrage aan programma (‘s) van de gemeentelijke begroting: Programma 1 - zorg, gezondheid en welzijn Programma 5 – veiligheid
Partijen	Gemeenten in het gebied regio Gelderland-Midden.
Bestuurlijk belang	Raadsbesluit toetreding: 19 december 2001, nummer 11 De burgemeester en wethouder Van Lent hebben zitting in Algemeen bestuur
Financieel belang	Bedrag per inwoner per gemeente voor afname van het basispakket In dit pakket zitten de per wet aan gemeenten opgedragen taken
Risico's	Dit is een “zware” gemeenschappelijke regeling, gezien ook het bedrag dat per inwoner wordt bijgedragen. Spanningsveld tussen krimpende gemeentelijke middelen tegenover ontwikkelingen die leiden tot een opwaartse druk op de bijdrage.
Ontwikkelingen	Renkum heeft met de VGGM een dienstverleningsovereenkomst gesloten op basis waarvan de VGGM m.i.v. 1 maart 2010 ook de gemeentelijke brandweertaken voor Renkum uitvoert.
Beleidsvoornemens	Taken worden voor een periode van vier jaar vastgelegd in een meerjarenbeleidsplan, dat tegelijk met de begroting van de VGGM wordt vastgesteld
Rapportages	VGGM legt begrotingen, jaarverslagen etc. aan de gemeente ter goedkeuring voor.
Beleidsvoornemens	Zie bij ontwikkelingen
Rapportages	Twee keer per jaar komt de Algemene vergadering van Aandeelhouders bijeen. De gemeente ontvangt de vergaderstukken ter voorbereiding.

Gemeenschappelijk Regeling voor Onderwijszaken(GRO)	
Doel	Het voldoen aan gemeentelijke doelstellingen op het terrein van de volwasseneneducatie. schooluitval en tweede kans onderwijs Vorm: gemeenschappelijke regeling Bijdrage aan programma ('s) van de gemeentelijke begroting: Programma 2 – onderwijs, scholing en kinderopvang
Partijen	Gemeenten Arnhem, Renkum, Rheden, Rozendaal, Duiven, Westervoort, Zevenaar, Rijnwaarden, Lingewaard, Overbetuwe
Bestuurlijk belang	Raadsbesluit wijziging gemeenschappelijke regeling: 27-06-2012 De portefeuillehouder onderwijs van Rheden vertegenwoordigt ook Renkum en Rozendaal in het dagelijks bestuur (benoeming door het GRO, op voordracht van deelnemende gemeenten).
Financieel belang	De gemeente betaalt een bijdrage, op basis van de raming in de begroting van het GOV. Deelnemende gemeenten betalen op basis van de overeenkomst "Kosten voor gemene rekening" de personele lasten, inclusief kantoorkosten (gemeente Arnhem is formeel werkgever).
Voortgang	Het GRO stelt de hoofdlijnen van het beleid voor volwasseneneducatie vast en doet dit door een raamovereenkomst inkoop participatiewet voor te bereiden. Hierbinnen vallen ook de afspraken over inzet en middelen voor het VAVO (tweede kans onderwijs)
Risico's	In deze relatie ligt het zwaartepunt op het bestuurlijke belang. Een rechtstreeks – en relatief beperkt - financieel belang zit alleen in de verdeling van de bovengenoemde personele kosten. Financieel belangen zijn vooral in het geding in de relatie tot de leverancier van educatieve diensten, i.c. (per wet opgedragen) de ROC's. Ten opzichte daarvan bestaat evenwel geen bestuurlijk belang.
Ontwikkelingen	Als gevolg van bezuinigingen is het macrobudget voor volwasseneneducatie afgelopen jaren sterk afgenomen. Het kabinet is voornemens om het VAVO deel direct aan het voorgezet onderwijs te geven en niet meer via het gemeentefonds te laten lopen.
Beleidsvoornemens	
Rapportages	Het GRO stuurt jaarlijks de ontwerpbegroting voor 15 april naar de deelnemende gemeenten toe. Zij kunnen het GRO "van hun gevoel doen blijken", waarna het GRO -rekening houdend met de ingebrachte reacties- voor 1 juli daaropvolgend tot vaststelling overgaat. Over elk dienstjaar wordt rekening en verantwoording afgelegd: de voorlopige rekening wordt voor 1 juli vastgesteld en GS ter goedkeuring aangeboden.

Stadsregio Arnhem Nijmegen	
Doel	De deelnemende gemeentebesturen voeren bij wijze van verlengd lokaal bestuur in gezamenlijkheid een aantal taken uit op de beleidsvelden ruimtelijke ontwikkeling, milieu, volkshuisvesting, economische ontwikkeling en verkeer & vervoer. Vorm: Wijzigingswet Wgr- Plus (gemeenschappelijke regeling) Bijdrage aan programma ('s) van de gemeentelijke begroting: Programma 3 - ruimtelijke ontwikkeling, bouwen en wonen Programma 4 - milieu & natuur Programma 6 - verkeer Programma 8 - bedrijvigheid
Partijen	(21) Gemeenten rondom Arnhem en Nijmegen
Bestuurlijk belang	De wethouders Heinrich en Weeda vertegenwoordigen Renkum in het Algemeen Bestuur.
Financieel belang	De gemeente betaalt een bedrag per inwoner.. De bijdrage is afgeleid van de begroting, die het KAN jaarlijks aan de deelnemende gemeenten ter goedkeuring voorlegt. In 2012 was de bijdrage € 3,07 per inwoner
Risico's	
Ontwikkelingen	De deelnemende gemeenten in de Stadsregio beraden zich over de wijze waarop de samenwerking wordt voortgezet (regionaal/subregionaal), nadat de wetwijziging haar beslag heeft gekregen. Als speerpunten worden genoemd: versterken van het beeld van een regio, die één economisch geheel vormt en het versterken van de concurrentiepositie van de regio. Ook de bereikbaarheid is belangrijk.
Rapportages	De Stadsregio heeft een dagelijks bestuur en een algemeen bestuur. Vergaderstukken worden tijdig naar de gemeenten gestuurd, zodat zij zich intern kunnen voorbereiden alvorens in de Stadsregio wordt besloten. Gemeentebesturen krijgen alle documenten, die jaarlijks in het kader van de begrotingscyclus van de Stadsregio worden opgesteld ter toetsing en goedkeuring voorgelegd.

Permar	
Doel	Gemeenschappelijke uitvoering van taken als opgenomen in de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Vorm: gemeenschappelijke regeling Rechtspersoonlijkheid bezittend openbaar lichaam: Permar WS Bijdrage aan programma ('s) van de gemeentelijke begroting: Programma 1 - zorg, gezondheid en welzijn Programma 4 – milieu & natuur (groenonderhoud)
Partijen	Scherpenzeel, Barneveld, Ede, Wageningen en Renkum
Bestuurlijk belang	Raadsbesluit (gewijzigde) vaststelling gemeenschappelijke regeling: 12 april 2010 Collegebesluit (gewijzigde) vaststelling gemeenschappelijke regeling: 19 oktober 2010 Wethouder van Lent vertegenwoordigt de gemeente Renkum.
Financieel belang	Vergoeding per gerealiseerd arbeidsjaar Wsw voor de vanuit die gemeenten afkomstige werknemers die conform de opdracht van die gemeente door of via het werkvoorzieningschap werk wordt geboden.
Risico's	Permar wil de verliezen van de afgelopen jaren ombuigen door middel van een reorganisatieplan in combinatie met een meerjarenbeleidsplan met daarin een visie voor de komende jaren. Gestreefd wordt naar een beperkte omzetgroei. Vanaf 2012 dient de omzet te groeien waardoor het negatieve resultaat in een positief overschot kan worden omgebogen. Wanneer het reorganisatieplan niet leidt tot de gewenste bijstelling, loopt de gemeente het risico om geconfronteerd te worden met een extra gemeentelijke bijdrage.
Ontwikkelingen	N.a.v. de modernisering van de Wsw hebben de deelnemende gemeenten samen met de Permar een voorstel voor een nieuw beleidskader opgesteld en een uitvoeringsplan voor de gemoderniseerde Wsw. De Permar is belast met de uitvoering van de Wsw voor vijf gemeenten en biedt als zodanig werkgelegenheid. De bedrijfsvoering staat onder druk als gevolg van de verlaging van de Rijkssubsidie. Dit betekent dat de Permar haar inkomsten steeds meer 'uit de markt' moet halen en dus ook steeds vaker marktconform moet werken. Dit gebeurt onder andere door de medewerkers in een zo regulier mogelijke werkomgeving te laten werken (de beweging van 'binnen naar buiten'. Met de lopende reorganisatie moet Permar uitgroeien tot een 'mens -ontwikkelbedrijf'.
Beleidsvoornemens	Naast de uitvoering van de Wsw zal Permar moeten inspelen op de nieuwe Participatiewet. Ook hierbij is het doel om de loonwaarde van mensen zo goed mogelijk te ontwikkelen zodat zij zo zelfstandig en regulier mogelijk kunnen werken.
Rapportages	Het DB Permar stelt jaarlijks het jaarplan op, waarin de ontwerpbegroting is opgenomen. De raden van de deelnemende gemeenten kunnen "van hun gevoelen" laten blijken, waarna de begroting door het DB wordt vastgesteld. Permar legt jaarlijks verantwoording af in de vorm van managementsrapportages.

Euregio Rijn Waal	
Doel	Op basis van grensoverschrijdende samenwerking streven naar een sterke economische, sociale en maatschappelijke positie van de Euregio Rijn-Waal. Vorm: gemeenschappelijke regeling Rechtspersoonlijkheid bezittend openbaar lichaam: Euregio Rijn Waal Bijdrage aan verschillende programma's, niet specifiek te benoemen
Partijen	Deelnemers zijn Nederlandse en Duitse gemeenten, regionale overheden en overige publiekrechtelijke lichamen in het grensgebied rondom de Rijn, de Waal en de Maas
Bestuurlijk belang	Renkum is toegetreden bij raadsbesluit van 27 januari 2010 De burgemeester en twee raadsleden vertegenwoordigen Renkum in het algemeen bestuur van de Euregio, de Euregioraad.
Financieel belang	Bijdrage is gerelateerd aan het inwonertal (in een bepaalde bandbreedte). In 2012 was de bijdrage € 8100,-.
Voortgang	Concrete resultaten zijn nog niet aan te wijzen. De samenwerking moet nog groeien, met name wat betreft het vinden van projecten, die voldoen aan subsidiecriteria en die aansluiten bij belangen van Renkum zelf.
Risico's	Gelet op het bedrag van de jaarlijkse contributie is het risico beperkt
Ontwikkelingen	De structuurfondsen vormen een van de hoofdpunten van de Europese begroting. De huidige structuurfondsperiode loopt tot 2013; op Europees niveau is begonnen met de voorbereidingen op de periode 2014-2020. Daarin zijn doelstelling 2 “bevordering van de regionale ontwikkeling ter bevordering van de concurrentiekracht” en doelstelling 3 “de Europese territoriale samenwerking” voor Renkum van belang. Uit een door de EU- commissie gemaakte analyse van de EU- begroting blijkt dat de doelstelling van Europese samenwerking overeind blijft , maar ook dat de projecten meer resultaatgericht moeten zijn. De Euregio volgt deze ontwikkelingen op de voet.
Beleidsvoornemens	Renkum wil meedoen aan projecten waarbij het zelf een rechtstreeks belang heeft. Op dit moment doe Renkum mee aan Duits – Nederlands project “Kliker” genaamd. In dit project nemen zes Nederlandse en vijf Duitse gemeenten deel. Ook wordt aandacht besteed aan de grensoverschrijdende rampenbestrijding (het in kaart brengen van (grensoverschrijdende) risico's.
Rapportages	Stukken in het kader van de begrotingscyclus worden de gemeenten toegestuurd. De Euregioraad neemt daarover besluiten. De gemeente ontvangt de jaarverslagen van de Euregio

Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG)	
Doel	De VNG is een vereniging die de belangen behartigt van de gemeenten in het hele proces van besluitvorming bij Rijk en provincies. Daarnaast heeft de VNG een adviesfunctie voor haar leden. Vorm: vereniging Bijdrage aan programma ('s) van de gemeentelijke begroting: Hoofdstuk 3 : bestuur en organisatie
Partijen	Gemeenten in Nederland (op vrijwillige basis)
Bestuurlijk belang	De gemeente kan invloed uitoefenen via de ledenvergadering resp. ledenraadplegingen (stemrecht)
Financieel belang	De gemeente betaalt jaarlijks een contributie aan de VNG; in 2012 was dat € 1,12 per inwoner (€ 48.977
Voortgang	N.v.t.
Risico's	N.v.t.
Rapportages	De VNG informeert haar leden en hun bestuurders/ medewerkers via het VNG-Magazine. Daarnaast heeft de VNG een website. Jaarlijks wordt het VNG-congres gehouden. D.m.v. ledenraadplegingen worden de gemeenten over bepaalde vraagstukken gepolst.

Milieusamenwerking Regio Arnhem (MRA)	
Doel	Met de milieusamenwerking in MRA-verband wordt vooral beoogd te komen tot onderlinge samenwerking, afstemming en beleidsmatige coördinatie. Doel is behartiging van de gemeenschappelijke belangen, zowel in rechtstreekse samenwerking als bij of krachtens de wet toevertrouwde belangen betreffende de bescherming van het milieu (tot uitdrukking te brengen in het regionaal uitvoeringsprogramma en het budgethouderschap uitvoeringsregeling wegverkeerslawaaï) Vorm: gemeenschappelijke regeling Bijdrage aan programma ('s) van de gemeentelijke begroting: Programma 4 – milieu & natuur
Partijen	11 gemeenten rondom Arnhem (incl. Arnhem)
Bestuurlijk belang	Raadsbesluit toetreding: 24-4-1996 Wethouder Heinrich neemt deel aan het portefeuillehoudersoverleg, dat als algemeen bestuur functioneert. In MRA- verband wordt voorts ambtelijk overleg (vakberaad) gevoerd over de milieuaspecten bodem, geluid, lucht, afval, klimaat en duurzaamheid, vergunningen en handhaving. Onder de vlag van de MRA wordt de regionale verkeersmilieukaart bijgehouden.
Financieel belang	De gemeente betaalt een bedrag per inwoner. De bijdrage is afgeleid van de begroting die de MRA jaarlijks aan de deelnemende gemeenten overlegt. In 2012 was dat € 0,45 per inwoner. De begroting wordt vastgesteld door het Gemeenschappelijk Orgaan en vervolgens goedgekeurd door GS. De gemeenteraad krijgt de ontwerpbegroting voorgelegd en kan dan van zijn gevoelens doen blijken.
Voortgang	Ter informatie: de rechtsvoorganger van de MRA, de Regio Arnhem is in liquidatie. De voormalige deelnemende gemeenten betalen jaarlijks op basis van de liquidatiebegroting jaarlijks een qua hoogte afnemend bedrag.
Risico's	Dit is een "lichte" vorm van een gemeenschappelijke regeling. De bijdrage komt ten goede aan bestuurs- en secretariaatskosten en het afstemmingsoverleg (vakberaad)
Beleidsvoornemens	De gemeenschappelijke regeling 'ODRA' is vastgesteld; deze uitvoeringsorganisatie gaat dit voorjaar van start. Het is nog geen (bestuurlijk) uitgemaakte zaak dat de MRA als gevolg van de oprichting van de MRA verdwijnt. De MRA is nl. een platform bij uitstek voor de regionale uitwisseling van kennis, kunde en ervaring.
Rapportages	(ontwerp) begrotingen, jaarrekeningen worden ter goedkeuring voorgelegd. De jaarrekening van de MRA is op grond van het BVV behalve aan een cijfermatige controle ook aan een rechtmatigheidstoets onderhevig.

Paragraaf 7 Grondbeleid

Inhoud grondbeleid

Op 27 juni 2007 heeft de raad de nota Grondbeleid vastgesteld. Met de nota grondbeleid wordt beoogd een kader te bieden waarbinnen politiek bestuurlijke besluiten genomen kunnen worden. Besluiten die staan in het teken van het toekennen van functies (bestemmingen) aan grond. Grondbeleid is dus een instrument om het gewenste ruimtelijk beleid te bevorderen en te realiseren.

Grondbeleid is een instrument dat naast andere kan worden ingezet om bepaalde bestemmingen te realiseren. Het blijft niet beperkt tot het via het bestemmingsplan mogelijk maken van bepaalde functies. Het kan ook leiden tot het ontwikkelen van stedenbouwkundige plannen, het verwerven van gronden en het uitgeven van kavels voor o.a. woningbouw. In de ruimtelijke ordening gaat het erom te komen tot een evenwichtige en rechtvaardige verdeling van de beschikbare ruimte over degenen die ruimte vragen (“claims” van bewoners, winkels, sociaal-culturele ruimten, bedrijven, openbaar groen etc.). Grond is schaars, dus in het toekennen van claims worden na afweging van belangen keuzes gemaakt. Het resultaat van die afweging wordt vastgelegd in het bestemmingsplan.

Voor de (her)ontwikkeling van bouwlocaties worden kosten gemaakt. Het gaat o.a. om kosten voor de verwerving van de grond - als de gemeente aankoopt – en het beheren en het uitgeven van gronden evenals kosten voor de aanleg van wegen & pleinen, riolering, verlichting en openbaar groen en speelruimte. Deze kosten kunnen worden gedekt uit de opbrengsten die normaal gesproken uit bouwprojecten voortvloeien. Indien de gemeente het eigendom van de grond heeft, is dat mogelijk via de opbrengsten bij de gronduitgifte. Indien andere partijen echter het eigendom in handen hebben, moet de gemeente zoeken naar andere manieren om haar kosten op de zakelijk belanghebbenden bij het bouwproject te verhalen.

Grondbeleid is er mede op gericht de verdeling van de kosten en baten bij de ontwikkeling van bouwlocaties tussen de betrokken partijen te regelen. Daarover moeten tussen partijen duidelijke afspraken worden gemaakt. De Grondexploitatiewet biedt hiervoor een kader.

In het kader van de begrotingcyclus legt het college jaarlijks verantwoording af over de projecten. In deze paragraaf Grondbeleid gaan wij op hoofdlijnen in op de resultaten met betrekking tot de grondexploitatie in 2012.

In 2012 zijn de volgende complexen in exploitatie:

- 110a 3B4 bouwgrondexploitatie
- 130a Talsmalaan
- 700 Oosterbeek Hoog
- 715a Oosterbeek Centrum (Dalzone)
- 720 Wolfsheide
- 735 Willemsen Naaldhout
- 745 Veritasweg
- 755 Tussen de Lanen
- 775 Winkelcentrum de Weerd/Mozartlaan
- 780 Dennenkamp (Woningbouw Munninghoflaan en NVC)
- Dennenkamp herstel park
- 840 Bergerhof
- 850 Dorpsstraat Oost Renkum
- 860 Terrein Kranen
- Div Projecten dorpsvernieuwingen

Resultaat 2012

Op basis van de recente inzichten bij het opstellen van de jaarstukken 2012 is een aantal verschillen ten opzichte van het najaarsnota 2012 geconstateerd. Beleidslijn is dat voor projecten met een verliesgevende exploitatieberekening het verwachte verlies voorzien moet worden. Op basis van de uitkomsten van de najaarsnota 2012 is vastgesteld dat in 2012 voor een totaal bedrag van € 188.000 aan voorzieningen moet worden getroffen. Volgens de jaarrekening 2012 moet een voorziening van € 189.000 worden getroffen voor de hogere verliezen. Daarnaast wordt van een aantal projecten op basis van particuliere initiatiefnemer verliezen ingeboekt van € 21.000 omdat de kosten voor deze projecten hoger zijn dan het afgesproken vergoeding of omdat het project is gestopt.

Het nadelig resultaat is € 22.000 hoger dan het resultaat volgens de najaarsnota 2012.

In het volgende overzicht wordt per project het resultaat weergegeven:

Verliesgevende projecten 2012 <i>Bedragen x € 1.000</i>	Najaarsnota	Jaarrekening	Vershil
Voorzieningen:			
3b4 woningbouw	- 1.440	- 1.442	- 2
Oosterbeek hoog	- 3.013	- 3.045	- 32
Oosterbeek centrum (Dalzone)	- 50	- 50	0
Doorwerth centrum/Mozartlaan	- 867	- 867	0
Willemsen Naaldhout	- 34	- 34	0
Tussen de Lanen	- 406	- 373	33
Dorpsstraat Oost	0	0	0
Projecten dorpsvernieuwingen	- 6	- 6	0
Terrein Kranen	- 36	- 36	0
Totaal verliesgevende projecten	5.852	5.853	- 1
Reeds getroffen voorzieningen	5.664	5.664	0
Te treffen voorzieningen 2012	- 188	- 189	- 1

*) Door afrondingen kan de som van de afzonderlijke onderdelen afwijken van het totaal.

3b4 woningbouw

In 2012 is een extra voorziening getroffen van € 87.000 als gevolg van een hoger verlies. Het hoger verlies wordt voornamelijk veroorzaakt door financieringslasten.

Binnen dit project moet nog een aantal deelprojecten worden gerealiseerd waarbij totaal nog een opbrengst wordt verwacht van € 2,3 miljoen. De ontwikkeling op de woningmarkt maakt de verkoop van bouwkavels onzeker. Deze onzekerheid kan leiden tot hogere financieringslasten en plankosten als de verkoop van de bouwkavels vertraging oplevert.

Oosterbeek hoog

De kosten voor dit project zijn hoger uitgevallen in verband met planschade en de daarbij behorende onderzoeken van totaal € 19.000, heffingen van gemeentelijke belastingen van € 3.000 en sloop van de fundering Utrechtseweg 91 van € 3.000. Tevens zijn de planbegeleidingskosten € 7.000 hoger dan bij de najaarsnota was verwacht. Totaal zal op dit project in 2012 een extra voorziening worden getroffen van € 120.000.

De laatste twee gebouwen in de vrije sector van de fase 3 laten op zich wachten in verband met de financiële crisis. Hiervoor wordt nog een opbrengst verwacht van € 1,9 miljoen

Oosterbeek centrum (Dalzone)

Voor de komende jaren (tot 2014) is het de verwachting dat het verlies niet groter gaat worden aangezien wij momenteel te maken hebben met een (interne) rekenrente die dusdanig lager is dan de rente die wij in rekening brengen bij de ontwikkelaar. Dit voordeel, dat daardoor ontstaat, gebruiken wij om de plankosten veroorzaakt door de zaken volgend uit de crisis af te dekken.

Per 31 december 2012 wordt nog een opbrengst verwacht van € 2,0 miljoen exclusief bijdrage in de financiering. Een belangrijke interne kostenfactor in het project zijn de financieringskosten. Het totaal aan financieringskosten op dit project bedraagt eind 2012 € 876.000. De toename in 2012 bedraagt € 85.000 en indien er niets ontvangen wordt bedragen deze financieringskosten voor 2013 € 109.000.

Mozartlaan

De ruimtelijke procedures voor dit project zijn afgerond. De crisis in de woningmarkt maakt de verkoop van de nieuw te bouwen woningen onzeker. Voor dit project wordt een opbrengst van € 225.000 verwacht.

Willemsen Naaldhout

Door de huidige crisis in de woningbouwmarkt zal het project een vertraging oplopen. Dit kan betekenen dat het bouwplan herzien moet worden en opnieuw een stedenbouwkundig plan richting raad moet. Dit kan leiden tot een hoger verlies.

Tussen de Lanen

In 2012 is tussen de gemeente en Vivare overeenstemming bereikt over de afrekening van de kosten tijdens het project. Bij het treffen van de voorziening was uitgegaan van de minst gunstige situatie. Op basis van de afrekening was de voorziening niet volledig nodig en kon voor een deel worden afgeboekt. Het project zal in

Dorpsstraat Oost

Dit project is in 2012 nagenoeg afgerond. In 2013 zal een eindafrekening worden opgemaakt voor de ontwikkelaar.

Terrein Kranen

Ontwikkeling ligt stil. Vanwege haalbaarheidsanalyse is er op dit moment geen partij die de ontwikkeling trekt. Het project zal worden stopgezet.

Resultaat grondexploitatie <i>Bedragen x € 1.000</i>	Najaarsnota	Jaarrekening	Vershil
Totaal te treffen voorziening	- 188	- 189	- 1
Af te sluiten projecten			
Sonneberg O'beek/Richtersweg D'werth	20	20	0
Utrechtseweg 123 Renkum	0	- 3	- 3
Opheem	0	- 1	- 1
Utrechtseweg/Kerkweg	0	- 7	- 7
Van Borsseleweg Oosterbeek	0	- 1	- 1
HEMA Oosterbeek	0	- 3	- 3
Dorpsplein Wolfheze	0	- 3	- 3
De Hucht	0	- 3	- 3
Resultaat afgesloten projecten	20	- 1	- 21
Totaal resultaat grondexploitatie	- 168	- 190	- 22

*) Door afrondingen kan de som van de afzonderlijke onderdelen afwijken van het totaal.

Zoals uit het bovengenoemd overzicht blijkt levert een aantal kleine projecten kosten op voor de gemeente. Per saldo zijn de kosten bijna nihil maar ten opzichte van de najaarsnota is het nadeel € 21.000 omdat toen alleen rekening is gehouden met een voordeel voor het project Sonneberg/Richtersweg.

Resultaat na 2012

Verwacht resultaat <i>Bedragen x € 1.000</i>	Najaarsnota	Jaarrekening	Vershil
Winstgevende projecten:			
Wolfsheide	0	0	0
Woningbouw Dennenkamp	10	0	-10
Bergerhof	481	528	47
Totaal winstgevende projecten	491	528	37
Reeds genomen winst	0	0	0
Totaal nog te verachte winst	491	528	37

Wolfsheide

Exploitatieberekening is over de gehele planperiode bekend. De financiële afronding van dit project zal naar verwachting langer op zich laten wachten voor de huidige crisis op de woningbouwmarkt.

Gezien de langere doorlooptijd van het project en dan vooral het onderdeel bestemmingsplan en de daarmee gemoeide extra tijdsinvestering zal het eindresultaat op 0 dan wel licht negatief uitkomen. Mocht van Wanrooij met Vivare tot overeenstemming komt tot de verkoop van 14 rijwoningen om deze in te zetten als huurwoningen, dan betekent dit een vermindering van € 56.000 in de opbrengstkant van het project. Dit doordat een vergoeding van Van Wanrooij aan de gemeente Renkum vastgelegd was voor iedere koopwoning (sociaal en vrije koop). Deze komt dan te vervallen voor de 14 huurwoningen dat direct leidt tot een verlies van € 56.000.

Woningbouw Dennenkamp

In de maart 2013 heeft u het bestemmingsplan Muninghoflaan vastgesteld. Met Vivare is een contract gesloten voor de bouw van 14 appartementen. De hierin opgenomen grondopbrengst bedraagt € 350.000.

Voor nieuwbouw ter plaatse van het voormalige Nederveeuwecollege moet de planvorming nog geschieden en een projectontwikkelaar gevonden worden (middels een prijsvraag). Voor beide projecten samen is een opbrengst geraamd van € 1,4 miljoen.

Bergerhof

De grondexploitatiebijdrage van € 470.000 komt vrij na levering van de gronden (in twee tranches). Eerste tranche van € 360.000 is binnen. In juli 2008 zijn de reeds gemaakte ambtelijke kosten alsmede de helft van de nog te maken ambtelijke kosten betaald (€ 240.000). Aan het einde van het project wordt het restant aan daadwerkelijk bestede ambtelijke kosten bij Vivare in rekening gebracht (maximaal € 145.000). Eind 2012 was in totaal € 260.000 aan ambtelijke kosten gemaakt.

Financiële positie

In de in maart 2009 vastgestelde Nota reserves en voorzieningen is besloten om de algemene reserve grondexploitatie op te nemen in de vrije algemene reserve. Om de resultaten binnen de grondexploitatie inzichtelijk te houden wordt hier de reserve grondexploitatie weergegeven als deze wel was aangehouden.

Analyse grondexploitatie

De fictieve stand van de reserve per 1 januari 2012 bedroeg € 4.827.000 negatief. In 2012 zijn de mutaties van het verlies van alle verliesgevendende projecten meegenomen in het resultaat van de jaarrekening. Hiervoor worden voorzieningen getroffen.

Door de winstgevendende projecten zal de negatieve reserve geleidelijk minder negatief worden. De projecten zonder exploitatieberekening hebben nog geen invloed op de hoogte van de reserve.

In onderstaande tabel wordt het verwachte verloop van de fictieve reserve weergegeven.

Verloop fictieve reserve grondexploitatie	
<i>Bedragen x € 1.000</i>	
Stand per 1 januari 2012	- 4.827
Te vormen voorzieningen in 2012	- 189
Stand voor resultaatbestemming 2012	- 5.016
Onttrekkingen bestemmingsreserves	
Resultaat afgesloten projecten	- 1
Stand na resultaatbestemming (01-01-2013)	- 5.017
Verwacht verloop fictief reserve na 01-01-2013:	
Stand per 1 januari 2014	
Bergerhof	528
Stand per 1 januari 2015	4.489
Stand per 1 januari 2016	4.489
Stand per 1 januari 2017	4.489
Stand per 1 januari 2018	4.489

*) Door afrondingen kan de som van de afzonderlijke onderdelen afwijken van het totaal.

Paragraaf 8 Subsidies

In de begroting 2012 is een subsidieparagraaf opgenomen Deze paragraaf is een is een financiële terugblik op die in de begroting 2012 genoemde posten, aangepast met door uw Raad/College goedgekeurde mutaties tijdens 2012. Het gaat hier dus om een vergelijking tussen begroting 2012 en jaarstukken 2012. Dat impliceert dan ook dat hier bijvoorbeeld geen rekening wordt gehouden met bijvoorbeeld afwikkeling van subsidies over kalenderjaar 2011 (in kalenderjaar 2012). In de begroting 2012 zijn alleen de totalen per programma weergegeven, in de onderstaande tabel treft u de bedragen aan die daar de grondslag voor vormden en de verantwoording daarvan:

<i>Bedragen x € 1.000 (af rondingsverschillen mogelijk)</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
01 Werk & inkomen				
Participatiebudget (inburgering)	61	61	45	16
Totaal 01 Werk & inkomen	61	61	45	16
02 Zorg, educatie & maatschappelijke participatie				
Bezoek- en oppasservice	23	23	23	0
Buro Halt	7	7	8	-1
Buurtopbouw- en bemiddeling	8	5	5	0
CJG jeugdgezondheidszorg	64	52	47	5
Dorpshuizen/buurtopbouw Solidez	403	415	415	0
Jeugd- en jongerenwerk	282	298	298	0
Jeugdhulpverlening JEKK	46	48	47	1
Maaltijdservice en voorlichting	38	38	39	-1
Maatschappelijk werk algemeen	361	368	368	0
Mantelzorg	74	84	73	11
Onderwijsbeleid	98	38	32	6
Peuterspeelzaalwerk	182	152	149	3
Sociale activering	30	31	31	0
Sociale raadslieden	20	20	20	0
Vrijwilligersbeleid	93	96	96	0
Welzijnssubsidies jeugd	23	17	17	0
Welzijnssubsidies zorg	28	29	29	0
Totaal 02 Zorg, educatie & maatschappelijke participatie	1.781	1.720	1.697	23
05 Veiligheid				
welzijnssubsidies	25	25	28	-3
Totaal 05 Veiligheid	25	25	28	-3
07 Sport, kunst & cultuur				
Combinatie functies sport	155	171	174	-3
Kunstzinnige vorming	246	251	251	0
Musea	56	57	57	0
Openbaar bibliotheekwerk	702	719	719	0
Sportaccommodaties	43	43	43	0
Welzijnssubsidies kunst en cultuur	102	103	75	28
Welzijnssubsidies sport	115	125	122	3
Totaal 07 Sport, kunst & cultuur	1.420	1.469	1.441	28
08 Bedrijvigheid, recreatie & toerisme				
Subsidiering toeristische act.	69	69	69	0
Totaal 08 Bedrijvigheid, recreatie & toerisme	69	69	69	0
Totaal subsidies	3.357	3.345	3.280	65

Ons college heeft toegezegd in de jaarrekening inzicht te geven in diverse subsidies. De toekomstige manier waarop zal nog nader worden uitgewerkt. Wij stellen voor de bovengenoemde bedragen nader te specificeren met naam instelling en het bedrag van de verlening en/of vaststelling 2012. De opstelling is als volgt:

Geboekt op:	Naam instelling	Bedrag	Omschrijving
Ov.lst /btn wet inbu	vluchtelingenwerk	45.754	budgetsubsidie 2012
		45.754	
Totaal programma 1		45.754	
oppasservice	solidez	23.000	budgetsubs.2012 bezoek en opvangserv
		23.000	
Buro Halt	halt Gelderland	8.106	budgetsubs.2012 preventieactiviteiten
		8.106	
buurtbemiddeling	solidez	5.000	budgetsubs.2012 buurtbemiddeling
		5.000	
back office cjk	gelderland-midden ve	18.202	backoffice CJG vs 1e halfjr 2012
back office cjk	gelderland-midden ve	18.202	Backoffice CJG vs 2e hlf jr 2012
jongin	solidez	5.182	budgetsubs.2012 J&J werk
opvoedenin	solidez	5.182	budgetsubs.2012 J&J werk
		46.768	
dorpshuiz/buurtopbou	solidez	415.425	budgetsubs.2012 Dorpshuizen/Buurtopb
		415.425	
j&j werk bries	solidez	297.593	budgetsubs.2012 J&J werk
		297.593	
jeugdhulpverl. jekk	lindenhouw Arnhem	47.127	Subsidie 2012
		47.127	
mlt serv&v&advies	solidez	38.696	budgetsubsidie 2012 maaltijdservice
		38.696	
Maatsch.werk: Vilente	solidez	368.285	budgetsubs2012 alg.maatsch.werk
		368.285	
Wmo: mantelz.onderst	solidez	65.000	budgetsubsidie 2012 steunpunt mant.z
Wmo: mantelz.onderst	solidez	2.000	inc.subs. 2012 resp.weekend mantelz.
Wmo: mantelz.onderst	solidez	2.995	Verlening incidentele subsidie 2012
Wmo: mantelz.onderst	solidez	2.995	incidentele subs 2012 jonge mantelz.
		72.990	
Lokale educatieve ag	stichting pas	15.250	activiteitensubsidie OWWZ
Lokale educatieve ag	st. pro persona	1.810	activiteitensubs workshop mentorless
Lokale educatieve ag	st. pro persona	1.660	activiteitensubs prev depressiviteit
Lokale educatieve ag	st. pro persona	1.478	activiteitensubsidie mentorlessen
Lokale educatieve ag	solidez	400	incident subsidie vlg brf 28-9-2012
Lokale educatieve ag	st.bib.veluwezoom	11.594	subsidie bibliotheek op School
		32.192	
peuterspeelzalen alg	st. dol-fijn	60.000	subs.peuterspeelzaalwerk 2012
peuterspeelzalen alg	skar peuterwerk	89.325	Peuterspeelzaalwerk 2012
		149.325	
Sociale act. D'werth	solidez	30.522	budgetsubs.2012 sociale activering
		30.522	
Wmo: soc. Raadlieden	rechtswinkel renkum	5.000	act.subs. 2012 voor kl.rechth.65+
Wmo: soc. Raadlieden	rechtswinkel renkum	15.000	act.subs.2012 soc. jur. dienstverl.
		20.000	
Vrijwilligerscentr.	solidez	80.988	1 verlening op 2 codes
combifuncties mas	solidez	15.012	1 verlening op 2 codes
		96.000	
welzijnsubs. Jeugd	solidez	8.324	budgetsubs.2012 J&J werk
welzijnsubs. Jeugd	talud, st.speeltuin	1.300	activiteitensubsidie 2012
welzijnsubs. Jeugd	bernulphus	1.300	activiteitensubsidie 2012
welzijnsubs. Jeugd	scouting emmagroep	1.300	activiteitensubsidie 2012
welzijnsubs. Jeugd	dorenweerd college	1.500	incident.subsidie jeugdgem.raad
welzijnsubs. Jeugd	jeugdraad doorwerth	550	waarderingssubsidie 2012
welzijnsubs. Jeugd	jeugdraad heelsum	325	waarderingssubsidie 2012
welzijnsubs. Jeugd	talud, st.speeltuin	325	waarderingssubsidie 2012
welzijnsubs. Jeugd	scouting emmagroep	550	waarderingssubsidie 2012
welzijnsubs. Jeugd	jeugdr.pkn kerk ob	550	waarderingssubsidie 2012
welzijnsubs. Jeugd	jeugdwerk renkum	550	waarderingssubsidie 2012
welzijnsubs. Jeugd	o'beekse padvindrs	550	waarderingssubsidie 2012
		17.124	
welzijnssubs.zorg	kbo gelderland	550	verl en vastst. waard. subs. 2012
welzijnssubs.zorg	alzheimer veluwe	1.500	activiteitensubs 2012 Alzheimercafe
welzijnssubs.zorg	slachtofferhulp ned.	6.668	activiteitensubsidie 2012
welzijnssubs.zorg	doornenkamp	600	activiteitensubsidie 2012

Geboekt op:	Naam instelling	Bedrag	Omschrijving
welzijnssubs.zorg	humanitas distr.oost	10.116	activiteitensubsidie 2012
welzijnssubs.zorg	medisch zwemmen	550	waarderingssubsidie 2012
welzijnssubs.zorg	b.g.m. ezendam	225	waarderingssubsidie 2012
welzijnssubs.zorg	klup	325	waarderingssubsidie 2012
welzijnssubs.zorg	dorpsbelang w'heze	225	waarderingssubsidie 2012
welzijnssubs.zorg	ehbo vereniging	550	waarderingssubsidie 2012
welzijnssubs.zorg	bejaardensocieteit	550	waarderingssubsidie 2012
welzijnssubs.zorg	ehbo renkum/heelsum	550	waarderingssubsidie 2012
welzijnssubs.zorg	ehbo afd oosterbeek	550	waarderingssubsidie 2012
welzijnssubs.zorg	mozartflat	225	waarderingssubsidie 2012
welzijnssubs.zorg	anbo	325	waarderingssubsidie 2012
welzijnssubs.zorg	heuvelbewoners	225	waarderingssubsidie 2012
welzijnssubs.zorg	airbornebuurt	225	waarderingssubsidie 2012
welzijnssubs.zorg	doornenkamp	225	waarderingssubsidie 2012
welzijnssubs.zorg	huvor, bestuur	325	waarderingssubsidie 2012
welzijnssubs.zorg	de zonnebloem	325	waarderingssubsidie 2012
welzijnssubs.zorg	heideplan	225	waarderingssubsidie 2012
welzijnssubs.zorg	zonnebloem d.h.w.	325	waarderingssubsidie 2012
welzijnssubs.zorg	renkum hart veilig	550	waarderingssubsidie 2012
welzijnssubs.zorg	vrijw.hulpd.v.Elkaar	325	waarderingssubsidie 2012
welzijnssubs.zorg	wijkvereniging rosande	225	waarderingssubsidie 2012
welzijnssubs.zorg	zonnebloem	325	waarderingssubsidie 2012
welzijnssubs.zorg	kbo	325	waarderingssubsidie 2012
welzijnssubs.zorg	pcob gemeente renkum	325	waarderingssubsidie 2012
welzijnssubs.zorg	zestig plus renkum	425	waarderingssubsidie 2012
welzijnssubs.zorg	bew ver fluitersmaat	225	waarderingssubsidie 2012
welzijnssubs.zorg	moeders voor elkaar	400	Verlening inc.subsidie 2012 Verwend
		28.509	
Totaal programma 2		1.696.662	
Dierenbescherming	de hof van ede	26.217	vergoeding opvang zwerfdieren 2012
			Destijds verwacht als subsidie;
			Overeenkomst i.p.v. subsidie
Dierenbescherming	dierenambulance	1.500	activiteitensubsidie 2012
		27.717	
Totaal programma 5		27.717	
combi functie sport	solidez	173.570	budgetsubs.2012 sportbuurtwerk
		173.570	
centr.kunst en cult.	't venster	251.320	budgetsubs.2012 kunstz.vorming
		251.320	
Musea, verzamelingen	airborne museum	40.000	subsidieverl budgetsubsidie 2012
Musea, verzamelingen	veluwezoom , museum	13.000	subsidieverlening 2012
Musea, verzamelingen	marius van beek bv	4.300	Subs.vaststell.2012/2013
		57.300	
Openbaar bibliotheek	st.bib.veluwezoom	718.612	Subsidieverlening 2012
		718.612	
Zwm-instr.bad O'beek	zwembad oosterbeek	43.378	subsidieaanvraag 2012
		43.378	
Kunst en cult: subs.	vrienden poezie geld	2.500	activiteitensubs Poeziefestiv. 2012
Kunst en cult: subs.	kleine komedie	200	activiteitensubs toneelvoorst 2012
Kunst en cult: subs.	everwijnsgoed	5.000	activiteitensubs Kunst en Miuziek 20
Kunst en cult: subs.	st.kunst id 6 dr	2.200	activiteitensubs kunstroute 2012
Kunst en cult: subs.	eendracht, muziekver	2.000	activiteitensubs tweetal concerten 2
Kunst en cult: subs.	st.raadzaalconcerten	1.500	activiteitensubs Raadz concerten 201
Kunst en cult: subs.	batauwe musica	500	inc.subsidie concert 26 november 201
Kunst en cult: subs.	airborne mallet band	1.000	Verl.,vastst.activiteitensubs.conc.2
Kunst en cult: subs.	avo, accordeonver.	500	activiteitensubsidie koffieconcert 2
Kunst en cult: subs.	kon.harmonie o'beek	500	activiteitensubsidie 2012
Kunst en cult: subs.	zangver. bernulphus	450	waarderingssubsidie 2012
Kunst en cult: subs.	oranjedag heelsum	225	waarderingssubsidie 2012
Kunst en cult: subs.	jubal	550	waarderingssubsidie 2012
Kunst en cult: subs.	kunst na arbeid	450	waarderingssubsidie 2012
Kunst en cult: subs.	dolle instuivers	225	waarderingssubsidie 2012
Kunst en cult: subs.	heelsumse harmonie	550	waarderingssubsidie 2012

Geboekt op:	Naam instelling	Bedrag	Omschrijving
Kunst en cult: subs.	eendracht, muziekver	550	waarderingssubsidie 2012
Kunst en cult: subs.	o'beeks kamerkoor	450	waarderingssubsidie 2012
Kunst en cult: subs.	st.raadzaalconcerten	550	waarderingssubsidie 2012
Kunst en cult: subs.	airborne mallet band	450	waarderingssubsidie 2012
Kunst en cult: subs.	pietersberg, st. de	225	waarderingssubsidie 2012
Kunst en cult: subs.	stichting uppercut	750	incident.subs vehaleninstallatie
Kunst en cult: subs.	't venster	1.730	incident.subs jongerendebat
Kunst en cult: subs.	stg.begr.pl.fangmanw	225	waarderingssubsidie 2012
Kunst en cult: subs.	liefdesliederenkoor	450	waarderingssubsidie 2012
Kunst en cult: subs.	excelsior korps	450	waarderingssubsidie 2012
Kunst en cult: subs.	vrije stem	450	waarderingssubsidie 2012
Kunst en cult: subs.	oranje-ver. o'beek	225	waarderingssubsidie 2012
Kunst en cult: subs.	lofstem	450	waarderingssubsidie 2012
Kunst en cult: subs.	avo, accordeonver.	450	waarderingssubsidie 2012
Kunst en cult: subs.	zang en vriendschap	450	waarderingssubsidie 2012
Kunst en cult: subs.	dwarssliggers	225	waarderingssubsidie 2012
Kunst en cult: subs.	o'beeks mannenkoor	450	waarderingssubsidie 2012
Kunst en cult: subs.	spiritual singers	450	waarderingssubsidie 2012
Kunst en cult: subs.	kleine komedie	450	waarderingssubsidie 2012
Kunst en cult: subs.	kon.harmonie o'beek	550	waarderingssubsidie 2012
Kunst en cult: subs.	drumband heelsum	225	waarderingssubsidie 2012
Kunst en cult: subs.	tarantella	550	waarderingssubsidie 2012
Kunst en cult: subs.	heemkunde	225	waaxderingssubsidie 2012
Kunst en cult: subs.	orangever.door/hevea	225	waarderingssubsidie 2012
Kunst en cult: subs.	4u	225	waarderingssubsidie 2012
Kunst en cult: subs.	amateurtoneelver.	550	waarderingssubsidie 2012
Kunst en cult: subs.	heelsums kerkkoor	450	waarderingssubsidie 2012
Kunst en cult: subs.	bernulphus	550	waarderingssubsidie 2012
Kunst en cult: subs.	oude kerk	325	waarderingssubsidie 2012
Kunst en cult: subs.	genealogisch histori	225	waarderingssubsidie 2012
Kunst en cult: subs.	interscholair orkest	550	waarderingssubsidie 2012
Kunst en cult: subs.	oranjever. wolfheze	225	waarderingssubsidie 2012
Kunst en cult: subs.	nederlands koor obk.	450	waarderingssubsidie 2012
Kunst en cult: subs.	the fantasy girls	325	waarderingssubsidie 2012
Kunst en cult: subs.	st. heerlijkheid	225	waarderingssubsidie 2012
Kunst en cult: subs.	pkn oosterbeek	225	waarderingssubsidie 2012
Kunst en cult: subs.	scarabee	7.000	Verlening activiteitsubsidie 2012
Kunst en cult: subs.	kleine komedie	200	act.subs2012/2de activiteit
Kunst en cult: subs.	oranje & evenementen	650	activiteitsubsidie 2012
Kunst en cult: subs.	st. pro persona	1.500	acti.Subsidie de klaproos 2012
Kunst en cult: subs.	scarabee	10.000	subs ArtBorneproject 2012
Kunst en cult: subs.	zomerconcerten renku	5.000	activiteitsubs tbv NJO concerten
Kunst en cult: subs.	zomerconcerten renku	1.000	activiteitsubs Luifelconcerten
Kunst en cult: subs.	kon.harmonie o'beek	1.000	act.subs. concert HERFSTWIND 2012
Kunst en cult: subs.	airborne mallet band	1.000	incident.subsidie 2012
Airborne herdenking	taptoe oosterbeek	3.000	activiteitsubs taptoe 2012
Airborne herdenking	airborne herdenking	7.000	activiteitsubs St Airb.Herd 2012
Airborne herdenking	o'beek in beweging	1.000	Verlen.en vastst. activiteitsubs20
Airborne herdenking	st. airborne	2.000	activiteitsubsidie2012
Airborne herdenking	omnivereniging reto	325	Activiteitsubsidie 2012
Airborne herdenking	solexclub pegalex	350	Activiteitsubsidie 2012
		74.905	
subsidies verenig.	c.v.v. redichem	655	act.subs pupillenz.voetb.toernooi 2
subsidies verenig.	korfbalver. d.k.o.d.	100	act.subsidie scholieren korfb.toerno
subsidies verenig.	korfbalver. d.k.o.d.	500	activiteitsubs schoolkorfb.toernoo
subsidies verenig.	biljart club o'beek	325	waarderingssubsidie 2012
subsidies verenig.	biljartclub de hucht	325	waarderingssubsidie 2012
subsidies verenig.	biljartvereniging	325	waarderingssubsidie 2012
subsidies verenig.	bridge club o'beek	450	waarderingssubsidie 2012
subsidies verenig.	biljartver. renkum	325	waarderingssubsidie 2012
subsidies verenig.	badmintonclub o'beek	450	waarderingssubsidie 2012
subsidies verenig.	hengelvereniging	225	waarderingssubsidie 2012
subsidies verenig.	pallas '67	450	waarderingssubsidie 2012
subsidies verenig.	bridgeclub doorwerth	550	waarderingssubsidie 2012
subsidies verenig.	c.v.v. redichem	550	waarderingssubsidie 2012

Geboekt op:	Naam instelling	Bedrag	Omschrijving
subsidies verenig.	s.h. van osta	325	waarderingssubsidie 2012
subsidies verenig.	bakkershaag	450	waarderingssubsidie 2012
subsidies verenig.	vollvo	550	waarderingssubsidie 2012
subsidies verenig.	sportver. waag	550	waarderingssubsidie 2012
subsidies verenig.	invaliden sportver.	550	waarderingssubsidie 2012
subsidies verenig.	harten, ltc	550	waarderingssubsidie 2012
subsidies verenig.	duno midgetgolfver.	550	waarderingssubsidie 2012
subsidies verenig.	gymnastiekver. bato	450	waarderingssubsidie 2012
subsidies verenig.	dkod	450	waarderingssubsidie 2012
subsidies verenig.	onder ons	550	waarderingssubsidie 2012
subsidies verenig.	hibhoppers, st.	550	waarderingssubsidie 2012
subsidies verenig.	reddingsbrigade obk	550	waarderingssubsidie 2012
subsidies verenig.	rvw, voetbalver.	550	waarderingssubsidie 2012
subsidies verenig.	wodanseck sv	450	waarderingssubsidie 2012
subsidies verenig.	obeekse ijsverenigin	225	waarderingssubsidie 2012
subsidies verenig.	nuovo	550	waarderingssubsidie 2012
subsidies verenig.	postduiven koerier	225	waarderingssubsidie 2012
subsidies verenig.	duno tennisver.	550	waarderingssubsidie 2012
subsidies verenig.	sjoelver.schijffe 80	325	waarderingssubsidie 2012
subsidies verenig.	zang en kleur	225	waarderingssubsidie 2012
subsidies verenig.	nederveluwe paardr.	550	waarderingssubsidie 2012
subsidies verenig.	ttv kracht en vriend	550	waarderingssubsidie 2012
subsidies verenig.	ovc '85	450	waarderingssubsidie 2012
subsidies verenig.	reddingsbrigade	550	waarderingssubsidie 2012
subsidies verenig.	mhco	550	waarderingssubsidie 2012
subsidies verenig.	jeu de boule d'eiken	325	waarderingssubsidie 2012
subsidies verenig.	schaatstrainingsgr.	225	waarderingssubsidie 2012
subsidies verenig.	korenbloem	225	waarderingssubsidie 2012
subsidies verenig.	watersc.musinga-rijn	550	waarderingssubsidie 2012
subsidies verenig.	ijsver. vooruit	225	waarderingssubsidie 2012
subsidies verenig.	trimclub hartelust	550	waarderingssubsidie 2012
subsidies verenig.	bowlsclub de jack	450	waarderingssubsidie 2012
subsidies verenig.	vijftig plus sport	550	waarderingssubsidie 2012
subsidies verenig.	reg.sp.inst.geh.pdal	550	waarderingssubsidie 2012
subsidies verenig.	badmintonclub renkum	450	waarderingssubsidie 2012
subsidies verenig.	zwem poloclub rzc	550	waarderingssubsidie 2012
subsidies verenig.	ttv kracht en vriend	250	activiteitensubs scholirerentoonooi
subsidies verenig.	wodanseck sv	250	activiteitensubs 45+ voetbaltoernooi
subsidies verenig.	sportver. waag	1.940	Verl. en vastst.activiteitensub 2012
subsidies verenig.	kracht en vriendsch.	450	waarderingssubsidie 2012
subsidies verenig.	bakkershaag	250	subsidie sports meets culture
subsidies verenig.	zwem poloclub rzc	1.405	Subsidie Rijntocht 2012
subsidies verenig.	rtv rein bloem	3.524	incid.subsidie 2011 en 2012
Reddingsbrigades	reddingsbrigade	18.137	activiteitensubsidie 2012
Reddingsbrigades	reddingsbrigade	3.750	activiteitensubs. Obk 2012
Zwemverenigingen	zwem poloclub rzc	70.246	budgetsubsidie 2012
		121.907	
Totaal programma 7		1.440.992	
Subsidie VVV	bur. voor toerisme	52.952	Budgetsubsidie 2012
Airborne wandeltocht	psv renkum	16.000	Act.subs. Airb.wandeltocht 01/09
		68.952	
Totaal programma 8		68.952	
Totaal programma's		3.280.077	

Deel II

Jaarrekening

Opzet van de jaarrekening

Met de jaarrekening legt het college van burgemeester en wethouders verantwoording af over het gevoerde financieel beheer in 2012. Bij het opstellen van een jaarrekening moeten wij voldoen aan de wettelijke regels die daarvoor gelden. Deze regels zijn vastgelegd in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV).

De jaarrekening bestaat uit:

- de programmarekening en de toelichting
- de balans en de toelichting

De programmarekening bevat:

- de gerealiseerde baten en lasten per programma;
- het overzicht van de gerealiseerde algemene dekkingsmiddelen;
- het gerealiseerde resultaat voor bestemming, volgend uit de onderdelen a en b;
- de werkelijke toevoegingen en onttrekkingen aan reserves;
- het gerealiseerde resultaat na bestemming, volgend uit de onderdelen c en d.

Daarnaast bevat de programmarekening van de bovenstaande onderdelen ook de ramingen uit de begroting voor en na wijziging.

De toelichting op de programmarekening bevat ten minste:

- voor de bovenstaande onderdelen a t/m e een analyse van de afwijkingen tussen de begroting na wijziging en de programmarekening;
- een overzicht van de aanwending van het bedrag voor onvoorzien;
- een overzicht van de incidentele baten en lasten.

Opbouw

In de programmarekening en toelichting wordt per programma allereerst weergegeven wat de gerealiseerde baten en lasten van het betreffende programma zijn ('Wat heeft het gekost?'). Vervolgens wordt een totaaloverzicht van de afwijkingen per product gegeven. De vermelde afwijkingen betreffen het verschil tussen de begroting na wijziging en de programmarekening. Tenslotte worden alle afwijkingen groter dan € 25.000 toegeelicht.

Vervolgens wordt in het daaropvolgende onderdeel een overzicht gegeven van de gerealiseerde algemene dekkingsmiddelen. In het onderdeel resultaatbepaling worden het gerealiseerde resultaat voor bestemming, de toevoegingen en onttrekkingen aan reserves en het gerealiseerde resultaat na bestemming weergegeven. In de daarop volgende hoofdstukken wordt een overzicht van de aanwending van het bedrag voor onvoorzien gegeven, wordt ingegaan op de begrotingsrechtmatigheid en de incidentele baten en lasten.

De jaarrekening wordt afgesloten met de balans, de waarderingsgrondslagen van deze balans en de toelichting op de balans.

Lasten per programma <i>Bedragen x € 1.000</i>	Rekening 2011	Begroot 2012	Begroot na wijz.2012	Rekening 2012
01 Werk & inkomen	14.214	14.890	15.059	15.355
02 Zorg, educatie & maatschappelijke participatie	14.350	13.569	14.585	13.639
03 Ruimtelijke ontwikkeling, bouwen & wonen	6.440	6.478	4.926	5.040
04 Milieu, natuur & duurzaamheid	8.955	8.889	10.653	9.730
05 Veiligheid	2.803	2.784	2.794	2.793
06 Verkeer	3.660	3.780	3.849	3.927
07 Sport, kunst & cultuur	4.671	4.184	4.411	4.273
08 Bedrijvigheid, recreatie & toerisme	665	576	635	568
09 Burger, bestuur & organisatie	7.487	6.559	5.645	6.028
Totaal programma's	63.244	61.711	62.557	61.352
Algemene dekkingsmiddelen	495	-159	526	117
Totaal lasten	63.740	61.551	63.084	61.468

Baten per programma <i>Bedragen x € 1.000</i>	Rekening 2011	Begroot 2012	Begroot na wijz.2012	Rekening 2012
01 Werk & inkomen	10.913	11.084	10.881	11.218
02 Zorg, educatie & maatschappelijke participatie	5.964	5.094	5.225	5.256
03 Ruimtelijke ontwikkeling, bouwen & wonen	4.589	4.609	1.995	2.082
04 Milieu, natuur & duurzaamheid	7.142	7.149	7.635	7.398
05 Veiligheid	72	6	6	21
06 Verkeer	129	106	119	103
07 Sport, kunst & cultuur	309	245	286	333
08 Bedrijvigheid, recreatie & toerisme	68	78	78	69
09 Burger, bestuur & organisatie	2.945	721	708	1.075
Subtotaal baten	32.131	29.093	26.933	27.554
Algemene dekkingsmiddelen	35.548	32.677	33.740	34.007
Totaal baten	67.679	61.770	60.672	61.561
Resultaat voor bestemming	3.939	218	-2.411	93
Mutaties reserves	-2.909	-218	2.436	61
Resultaat na bestemming	1.030	0	24	154

Programma 1 Werk & inkomen

1. Wat heeft het gekost?

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
A. Arbeidsparticipatie				
Lasten	5.885	5.204	5.492	-288
Baten	5.107	4.358	4.329	-30
Saldo	-778	-845	-1.163	-318
Mutatie reserves	0	111	-41	-152
Saldo na mutatie reserve	-778	-734	-1.204	-470
B. Inburgering en integratie				
Lasten	561	546	507	39
Baten	196	151	554	404
Saldo	-365	-395	47	442
Mutatie reserves	0	114	96	-18
Saldo na mutatie reserve	-365	-281	144	425
C. Volwassenen Educatie				
Lasten	191	182	182	0
Baten	169	160	162	1
Saldo	-22	-22	-21	1
Mutatie reserves	0	0	0	0
Saldo na mutatie reserve	-22	-22	-21	1
D. Inkomensvoorziening				
Lasten	7.385	8.180	8.220	-40
Baten	5.612	6.211	6.129	-83
Saldo	-1.773	-1.968	-2.091	-123
Mutatie reserves	0	45	0	-45
Saldo na mutatie reserve	-1.773	-1.924	-2.091	-167
E. Minimabeleid				
Lasten	869	948	954	-6
Baten	0	0	44	44
Saldo	-869	-948	-910	38
Mutatie reserves	0	0	0	0
Saldo na mutatie reserve	-869	-948	-910	38
Resultaat voor bestemming	-3.806	-4.178	-4.137	41
Mutatie reserves	69	270	55	-215
Resultaat na bestemming	-3.737	-3.908	-4.082	-174

2. Analyse afwijking

Alle afwijkingen groter dan € 25.000 en/of 5 % zijn hieronder toegelicht (bedragen x € 1.000).

A. Arbeidsparticipatie	Bedrag
Participatie werkdeel	
Gesubsidieerde arbeid	26
Re-integratie in eigen beheer	4
Scholing en activering	210
Overige lasten	-7
Meeneemregeling 2013	-81
Mutatie reserve	-152
Saldo participatie werkdeel	0
WSW	-474
Kinderopvang	2
Overig	2
Totaal	-470

Gesubsidieerde Arbeid

Dit voordeel (€ 26.000) is ontstaan doordat 1 werknemer medio 2012 ontslag heeft genomen en 2 gedetacheerde werknemers medio 2012 met pensioen zijn gegaan. In 2013 verwachten wij de eindafrekening 2012 van de gedetacheerde werknemers nog.

Re-integratie in eigen beheer

De doorbelasting van de lasten van re-integratie in eigen beheer bedroegen € 271.000. Dit is substantieel lager dan voorgaande jaren. In verband met de sterke daling van rijksbudget was het niet meer mogelijk om maximaal de mogelijke gemeentelijke kosten ten laste van het participatiebudget te brengen. Zouden wij dit doen dan zou het volledige rijksbudget beschikbaar moeten blijven voor deze lasten. Daarom hebben wij ervoor gekozen alleen de uren van trajectbegeleiding ten laste van het participatiebudget te brengen. Ten opzichte van 2011 betekent dit een vermindering van doorbelaste uren van 8.980 uur in 2011 naar 3.370 uur in 2012. Financieel betekent dit dat de belasting van het participatiebudget daalt van € 728.000 in 2011 naar € 271.000 in 2012. Deze doorbelasting is voldoende om de werkelijke directe lasten (personele kosten) op te kunnen vangen. Deze bedroegen in 2012 € 269.000. Ten opzichte van de begroting betekent deze doorbelasting binnen het participatiebudget een voordeel van € 4.000. Ten opzichte van werkelijke personele kosten is een voordeel gehaald van € 2.000.

Scholing en activering

Om te anticiperen op de dalende budgetten is de werkwijze aangepast. De totale uitgaven zijn ruimschoots lager dan de begroting. De belangrijkste reden hiervan is de gewijzigde werkwijze van een individuele externe inkoop aanpak naar een meer projectmatige groepsgerichte aanpak. De project aanpak van Werk@renkum (totale kosten € 20.000) heeft een kostenbesparing opgeleverd van € 30.000 op de inkoop van jobhunting en uitgaven loonkostensubsidies. Het project Post.nl en de werkervaringsplaatsen bij reguliere werkgevers (geen extra kosten participatiebudget) leveren een besparing op van circa € 65.000 op de uitgaven voor jobcoaching, aanleren werknemersvaardigheden, diagnose en onderzoek en arbeidsgewinning. Ook de mogelijkhedenmarkt waarvan de totale kosten € 8.000 bedroegen, heeft hieraan bijgedragen. In 2012 hebben wij de arbeidsovereenkomsten Pre-Wsw op beperkte schaal ingezet vanwege de beperkte instroomkansen in de Wsw (€ 35.000 minder). De prioritering bij het aanbieden van trajectbegeleiding aan klanten vanaf trede 3 op de participatieladder met groeiperspectief geeft een besparing van € 12.000 op de uitgaven aan zorg- en activeringstrajecten. Verder hebben wij € 48.000 aan extra middelen ontvangen t.b.v. bestrijding jeugdwerkloosheid. Dit geld hebben wij direct ingezet in een project t.b.v. extra uitstroom naar werk. Dit project wordt in 2013 gecontinueerd.

Overige lasten

Dit betreffen de lasten van juridische ondersteuning t.b.v. de rechtszaak tegen het ministerie over het instellen van de voorzienig WIW/ID (-/- € 9.000) en het voordeel op de re-integratie in eigen beheer van € 2.000.

Meeneemregeling 2013

Ten opzichte van de exploitatie 2011 is in 2012 een besparing op participatie-werkdeel gerealiseerd van € 759.000. In onderstaande tabel is deze besparing toegelicht.

	2011	2012	Vershil
WIW dienstbetrekkingen	130.000	92.000	-38.000
ID banen	195.000	182.000	-13.000
Scholing en activering	539.000	288.000	-251.000
Re-integratie in eigen beheer	728.000	271.000	-457.000
Totale kosten	1.592.000	833.000	-759.000
Rijksbijdrage	1.338.000	717.000	-621.000
Overschrijding budget rijksbijdrage	-254.000	-116.000	138.000

Ondanks deze besparing was het niet mogelijk binnen het beschikbare budget van het rijk te blijven. Uiteindelijk werd € 116.000 meer uitgegeven dan er van het rijk ontvangen werd. Binnen de financiering van de specifieke uitkering voor participatie is er de mogelijkheid om 25% van het budget een jaar eerder of later ten opzichte van het begrotingsjaar in te zetten (de zgn. meeneemregeling). Voor 2012 betekent dit dat € 257.000 meer uitgegeven mocht worden dan is ontvangen. Ultimo 2011 was er € 60.000 meer ingezet dan er budget was. Voor 2012 was het daarom mogelijk, inclusief het in 2011 extra ingezette budget (€ 60.000), binnen de rijksfinanciering € 197.000 meer uit te geven dan de rijksbijdrage 2012. Uiteindelijk waren de lasten slechts € 116.000 hoger dan de rijksbijdrage van 2012. Voor de jaarrekening 2012 betekent dit dat € 81.000 minder aan nog te ontvangen rijksbijdrage verantwoord is.

Ultimo 2012 is € 176.000 aan rijksbijdrage meer is uitgegeven dan ontvangen. Omdat dit binnen de marge van de meeneemregeling blijft, behoefde geen aanspraak gemaakt te worden de reserve. Het risico bestaat dat in de toekomst deze financieringsmethode verandert en dat er in enig jaar een verrekening dient plaats te vinden. Dit zal dan opgevangen kunnen worden binnen de reserve Re-integratie wanneer voldoende dekking in deze reserve resteert.

Mutatie reserve

In de prognose waren wij er vanuit gegaan dat de lasten het beschikbare rijksbudget inclusief meeneemregeling 2012 met € 111.000 zou overstijgen. Uiteindelijk zijn de werkelijk lasten € 233.000 lager dan begroot. Omdat de totale lasten van participatie binnen de systematiek van de rijksbijdrage konden blijven, zou er een voordeel ontstaan in verband met deze extra middelen. Per saldo zou dit onderdeel van het product arbeidsparticipatie een voordeel halen van € 41.000. Wij stellen u voor dit voordeel toe te voegen aan de reserve Re-integratie.

Wsw

2012 was een bewogen jaar voor de Sw-sector en voor Permar WS. De Wet werken naar vermogen (Wwnv) vond geen doorgang en dit heeft grote gevolgen voor de uitvoering van de Wsw. De aangekondigde bezuinigingen op de rijksbijdrage per arbeidsjaar (fte gewogen met mate van arbeidshandicap) was in eerste instantie van de baan, maar het rijk faciliteert de herstructurering van de Sw-sector niet met rijksmiddelen om tot efficiëntere bedrijfsvoering te komen. De sector moet de reorganisatie uit eigen middelen betalen. Zoals wij in de najaarsnota al aankondigde moet Permar WS ook reorganiseren om op termijn voor een budgettair neutrale uitvoering van de Wsw te kunnen zorgen. Op 19 december 2012 heeft u het aandeel van gemeente Renkum voor de kosten van de reorganisatie van Permar WS van € 491.000 beschikbaar gesteld uit het rekeningresultaat 2012.

Daarnaast heeft het uitblijven van de herstructurering medio 2012 en de slechte economische omstandigheden negatieve gevolgen voor de exploitatie 2012. Permar WS presenteerde eind 2011 een sluitende begroting. In de raadsinformatie op verschillende momenten in 2012 hebben wij u geïnformeerd dat Permar deze ambitie niet kan waarmaken. Het voorlopig jaarresultaat 2012 laat een exploitatietekort zien van € 420.000. Aangezien Permar WS niet over een reserves beschikt om dit exploitatietekort op te vangen, wordt de deelnemende gemeenten gevraagd dit nadeel voor haar rekening te nemen. Dit betekent dat de deelnemende gemeenten naar rato het tekort dienen aan te vullen. Voor de gemeente Renkum betekent dit (13,19% van € 420.000) per saldo € 54.000. In de gemeentelijke begroting is een hiervoor € 69.000 gereserveerd. Daarnaast is nog een verrekening ontvangen van € 2.000. Dit betekent dat een gedeelte van de reorganisatiekosten (€ 17.000) gedekt kunnen worden uit het beschikbare budget in de begroting. Resteert een nadeel van € 474.000.

Kinderopvang

De kosten van kinderopvang laten binnen dit product een voordeel zien van € 2.000. Medio 2012 is het budget gesplitst, waarbij € 42.500 is overgegaan naar de bijzondere bijstand (zie product E. Minimabeleid). Administratief zijn alle lasten in 2012 geboekt binnen dit product. Per saldo is op de kinderopvang een voordeel gehaald van € 45.000, waarvan € 43.000 voordeel is gerapporteerd bij het product minimabeleid en voordeel van € 2.000 binnen dit product. Wij informeren u in de voorjaarsnota 2013 over de gewijzigde landelijke regeling vanaf 2013 voor het verstrekken van bijdragen in de kinderopvang en de consequenties voor onze gemeente.

B. Inburgering en integratie	Bedrag
Afwikkeling wet Inburgering en de 'pardon'regeling	409
Vrijval taalcoaches	10
Overig	6
Totaal	425

Afwikkeling wet Inburgering en de 'pardon'regeling

De gemeente Renkum heeft eerder dan verwacht een beschikking ontvangen over de afwikkeling van de wet inburgering en de zogeheten 'pardon'regeling. De BBV schrijft in artikel 29 voor dat de financiële positie van de gemeente zo getrouw mogelijk weergegeven moet worden op balansdatum. De beschikking leidt tot een vrijval van in totaal € 409.000 die in de jaarrekening 2012 opgenomen moet worden.

Het nu ontvangen van de beschikking leidt tot verwerking van de vrijval in 2012, terwijl in de begroting 2013 (bladzijde 119) een voordeel van € 375.000 is opgenomen.

Er is dus in totaal € 34.000 meer aan vrijval dan in eerste instantie tijdens het samenstellen van de begroting 2013 verwacht werd.

Omschrijving	Kalenderjaar 2012	Kalenderjaar 2013
Begroting	0	375 V
Werkelijk	409 V	0
Saldo	409 V	375 N
	jaarrekening	voorjaarsnota

Taalcoaches

In de voorjaarsnota 2012 (bladzijde 7) is besloten om € 11.000 uit de reserves in te zetten voor de aanpak van laaggeletterdheid van voornamelijk de groep allochtone taalleerders. De geplande activiteiten (scholing laaggeletterden en training taalcoaches) zijn in 2012 opgestart en konden, door het beperkt aantal deelnemers, toch nog bekostigd worden uit de Webmiddelen voor volwasseneneducatie. De inzet van de reserves was nog niet nodig.

De situatie in 2013 is wezenlijk anders, omdat de Webmiddelen voor volwasseneneducatie niet meer ingezet mogen worden voor training taalcoaches. De inzet van de € 11.000 is nu nodig om het beleid dat in 2012 werd ingezet ook in 2013 te kunnen voortzetten. De activiteiten voor de aanpak laaggeletterden bestaan uit training van de taalcoaches en de coördinatie vanuit Vluchtelingenwerk. Wij verzoeken daarom om de middelen via resultaatbestemming in 2013 beschikbaar te houden.

D. Inkomensvoorziening	Bedrag
BBZ	18
BUIG	-2
WWB Uitvoering	43
IAU 2010	-181
Totaal	-123
Mutatie reserve	-45
Totaal incl. mutatie reserve	-167

BBZ

Het aantal aanvragen voor Bbz-uitkeringen van gevestigde ondernemers is achtergebleven bij de verwachting van het rijk. Ook de ontvangsten uit aflossingen van rentedragende leningen (gevestigde ondernemers) in 2012 dragen hieraan bij. Hierdoor is een financieel voordeel ontstaan in het vast budget wat het rijk toegekend heeft aan de gemeente. Het voordeel op het vast budget hoeft de gemeente niet terug te geven aan het rijk.

BUIG

Voor 2012 verwachtten bij de najaarsnota wij een tekort op het uitgaven aan inkomensvoorzieningen. De rijksbijdrage was voorlopig vastgesteld op € 5.863.000. De verwachte lasten bedroegen toen € 6.546.000. Uitgaande van debiteurenontvangsten van € 140.000, moest uitgegaan worden van een risico van € 683.700. Het rijk houdt rekening met een risico voor de gemeente van 10%, zijnde € 586.000. Dit betekende een verwacht tekort boven de rijksbijdrage van € 97.000. Voor deze laatste overschrijding kan in 2013 een incidentele aanvullende uitkering (IAU) worden aangevraagd. De uiteindelijk lasten bedroegen € 6.589.000 wat een stijging t.o.v. de najaarsnota betekent van € 43.000. De Rijksbijdrage werd uiteindelijk vastgesteld op € 5.878.000, wat een voordeel betekent van € 15.000 ten opzichte van de raming. Per saldo ontstond er een nadeel van € 28.000. Van het nadeel blijft afgerond € 2.000 voor rekening van de gemeente. Voor het overig nadeel (26.000) zullen wij een extra uitkering aanvragen bij het ministerie. Uiteindelijk zullen wij voor een bedrag van € 123.000 een incidentele aanvullende uitkering aanvragen bij het ministerie.

Wwb uitvoering

De feitelijke uitvoeringskosten laten een substantieel voordeel zien. De belangrijkste oorzaken hiervoor zijn dat de kosten voor (hoor/ en advies)commissies lager liggen dan begroot (voordeel € 13.000) en de voorbereidingen voor de invoering van Wet werken naar vermogen zijn opgeschort nadat het wetsvoorstel (Wwnv) is ingetrokken (voordeel € 30.000). Hierdoor ontstaat er een totaal voordeel binnen dit taakveld van € 43.000.

IAU 2010

Voor het jaar 2010 is een Incidentele Aanvullende Uitkering (IAU) aangevraagd voor een bedrag van € 181.000. Dit verzoek is afgewezen en hiertegen is bezwaar aangetekend. De beslissing op dit bezwaar is negatief. Het college heeft besloten af te zien van beroep. Het nadeel van € 181.000 is verwerkt in de jaarrekening. De voor 2011 aangevraagde IAU van € 1.100.000 is gehonoreerd en wordt in 2013 uitbetaald.

Mutatie reserve

Voor de invoering van de Wet werken naar vermogen was in de begroting 2012 een budget van € 45.000 opgenomen. Omdat dit wetsvoorstel medio 2012 ingetrokken werd, was het niet nodig het gehele budget hiervoor in te zetten. Daarnaast waren er nog enkel andere voor- en nadelen binnen het taakveld Wwb uitvoering, waardoor de begrote onttrekking van de bestemmingsreserve ad € 45.000 niet hoefde plaats te vinden. Per saldo ontstaat er een marginaal nadeel van € 2.000 welke opgevangen kan worden binnen het totale resultaat van het product D. Inkomensvoorziening.

E. Minimabeleid	Bedrag
Verstrekingen bijzondere bijstand	-7
Kinderopvang Sociaal Medische Indicatie	43
Langdurigheidstoeslag	- 12
Schuldhelpverlening	14
Totaal	38

Verstrekingen

Het aantal verstrekingen bijzondere bijstand is substantieel toegenomen t.o.v. 2011. Bedroegen de lasten in 2011 nog € 252.000, dit jaar waren de lasten € 294.000. Bij de voor- en najaarsnota hebben wij u hierover al geïnformeerd. Uiteindelijk heeft er nog een lichte overschrijding van het budget heeft plaatsgevonden.

Kinderopvang SMI

De kosten voor Kinderopvang op grond van een sociaal medische indicatie zijn administratief volledig ten laste gebracht van het product A. Arbeidsparticipatie. Hierdoor is binnen het product E. Minimabeleid een voordeel ontstaan van € 42.500. Een deel van de kosten Kinderopvang wordt verstrekt vanwege re-integratieactiviteiten en een deel vanuit bijzonder bijstand. Dit verklaard de splitsing in het budget.

Langdurigheidstoeslag

Er is sprake van een toenemende groep inwoners die langdurig afhankelijk is van een laag inkomen. Reden waarom er meer gebruik wordt gemaakt van deze regeling.

Schuldhelpverlening

In 2012 is de overeenkomst met het BAC opgezegd (per 1 januari 2013). Met ingang van 1 januari 2013 heeft de gemeente zelf de regie ten aanzien van de integrale schuldhelpverlening. Het schuldregelen en het inkomensbeheer wordt in de loop van 2013 aanbesteed. Er zijn momenteel geen wachtlijsten voor een aanvraag schuldhelpverlening.

Het voordeel binnen de schuldhelpverlening is ontstaan doordat bij de raming van het noodzakelijk budget geen rekening was gehouden met de mogelijkheid de btw ten laste van het btw compensatiefonds te brengen. Doordat de btw wel compensabel was ontstaat er een voordeel van € 14.000.

In het voorjaar van 2013 zal de Raad het MJB Schuldhelpverlening aangeboden krijgen.

Programma 2 Zorg, educatie & maatschappelijke participatie

1. Wat heeft het gekost?

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
A. Lokaal gezondheidsbeleid				
Lasten	986	960	942	19
Baten	605	620	620	0
Saldo	-381	-340	-322	19
Mutatie reserves	0	5	5	0
Saldo na mutatie reserve	-381	-336	-317	19
B. Maatschappelijk werk				
Lasten	371	379	379	0
Baten	0	0	0	0
Saldo	-371	-379	-379	0
Mutatie reserves	0	0	0	0
Saldo na mutatie reserve	-371	-379	-379	0
C. WMO beleid				
Lasten	71	71	64	7
Baten	0	0	0	0
Saldo	-71	-71	-64	7
Mutatie reserves	0	0	0	0
Saldo na mutatie reserve	-71	-71	-64	7
D. Sociale samenhang en leefbaarheid				
Lasten	589	598	581	17
Baten	0	0	0	0
Saldo	-589	-598	-581	17
Mutatie reserves	0	0	0	0
Saldo na mutatie reserve	-589	-598	-581	17
E. Preventieve voorzieningen voor jeugd en opvoeders				
Lasten	163	216	273	-57
Baten	0	24	29	5
Saldo	-163	-192	-244	-52
Mutatie reserves	0	0	0	0
Saldo na mutatie reserve	-163	-192	-244	-52
F. Informatie, advies en voorlichting				
Lasten	66	66	67	-1
Baten	0	0	0	0
Saldo	-66	-66	-67	-1
Mutatie reserves	0	0	0	0
Saldo na mutatie reserve	-66	-66	-67	-1
G. Mantelzorg & vrijwilligers				
Lasten	227	240	240	0
Baten	0	0	0	0
Saldo	-227	-240	-240	0
Mutatie reserves	0	21	21	0
Saldo na mutatie reserve	-227	-219	-219	0
H. Zelfredzaamheid en participatie				
Lasten	373	535	428	107
Baten	0	0	0	0
Saldo	-373	-535	-428	107
Mutatie reserves	0	64	-44	-108
Saldo na mutatie reserve	-373	-471	-472	-1
I. Individuele voorzieningen				
Lasten	6.046	6.747	6.009	737
Baten	4.314	4.389	4.455	66
Saldo	-1.732	-2.358	-1.555	803
Mutatie reserves	0	488	-202	-691
Saldo na mutatie reserve	-1.732	-1.869	-1.757	113
J. Maatschappelijke opvang, OGGZ en verslavingszorg				
Lasten	88	88	71	17
Baten	0	0	0	0
Saldo	-88	-88	-71	17

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
Mutatie reserves	0	0	0	0
Saldo na mutatie reserve	-88	-88	-71	17
K. Lokale educatieve agenda				
Lasten	364	314	244	70
Baten	105	105	50	-55
Saldo	-259	-209	-194	16
Mutatie reserves	0	0	0	0
Saldo na mutatie reserve	-259	-209	-194	16
L. Onderwijsinvesting				
Lasten	2.670	2.833	2.786	47
Baten	-1	15	31	16
Saldo	-2.671	-2.818	-2.755	63
Mutatie reserves	0	146	83	-63
Saldo na mutatie reserve	-2.671	-2.672	-2.672	0
M. Leerplicht en RMC				
Lasten	182	182	174	8
Baten	0	0	0	0
Saldo	-182	-182	-174	8
Mutatie reserves	0	0	0	0
Saldo na mutatie reserve	-182	-182	-174	8
N. Leerlingenvervoer				
Lasten	565	565	567	-2
Baten	3	3	2	-1
Saldo	-562	-562	-565	-2
Mutatie reserves	0	0	0	0
Saldo na mutatie reserve	-562	-562	-565	-2
O. Peuterspeelzaalwerk				
Lasten	297	260	271	-11
Baten	69	69	68	-1
Saldo	-228	-191	-202	-11
Mutatie reserves	0	0	0	0
Saldo na mutatie reserve	-228	-191	-202	-11
P. Lokaal jongerenwerk				
Lasten	512	531	544	-13
Baten	0	0	0	0
Saldo	-512	-531	-544	-13
Mutatie reserves	0	0	0	0
Saldo na mutatie reserve	-512	-531	-544	-13
Resultaat voor bestemming	-8.475	-9.360	-8.383	977
Mutatie reserves	0	724	-137	-861
Resultaat na bestemming	-8.475	-8.636	-8.520	116

2. Analyse afwijking

Alle afwijkingen groter dan € 25.000 en/of 5 % zijn hieronder toegelicht (bedragen x € 1.000).

A. Lokaal gezondheidsbeleid	Bedrag
BDU maatwerk CJG	20
Overig	-1
Totaal	19

BDU CJG - maatwerk

De voormalige brede doeluitkering CJG is in een tweetal producten begroot, te weten de jeugdgezondheidszorg en de opvoedingondersteuning binnen het CJG. Er is een totaal nadeel van € 33.000 op een budget van € 528.000 (afwijking 6 %). Dit nadeel is voornamelijk terug te voeren op:

- projectkosten (€ 53.000) welke niet begroot waren voor 2012. Dit geeft een nadeel binnen product E preventieve voorzieningen voor jeugd en opvoeders;
- opvoedingsondersteuning (€ 20.000 voordeel) binnen het product A lokaal gezondheidsbeleid.

D. Sociale samenhang en leefbaarheid	Bedrag
Toegankelijkheid openbare gebouwen	20
Overig	-3
Totaal	17

Het budget voor toegankelijkheid openbare gebouwen van € 20.000 is voor € 17.000 niet aangewend. Er is in mei 2012 een opdracht gegeven om maximaal € 60.000 te besteden voor het maken van adequate toe- en doorgankelijkheid van de sporthal in Doorwerth. Deze € 60.000 bestaat uit zowel incidentele als structurele (af te schrijven) onderdelen.

Voor de af te schrijven onderdelen zal in de voorjaarsnota een kredietaanvraag worden voorgelegd aan de raad. De rente en afschrijvingslasten komen ten laste van het budget toegankelijkheid openbare gebouwen. Voor de realisatie van de incidentele maatregelen verzoeken wij u het restantbedrag van € 17.000 opnieuw in 2013 beschikbaar te stellen. Dit om ervoor te zorgen dat de in 2013 geplande aanpassingen op andere locaties niet in gevaar komen.

E. Preventieve voorzieningen voor jeugd en opvoeders	Bedrag
BDU CJG - projectkosten	-53
Overig	1
Totaal	-52

BDU CJG - projectkosten

De voormalige brede doeluitkering CJG is in een tweetal producten begroot, te weten de jeugdgezondheidszorg en de opvoedingondersteuning binnen het CJG. Er is een totaal nadeel van € 33.000 op een budget van € 528.000 (afwijking 6 %). Dit nadeel is voornamelijk terug te voeren op:

- projectkosten (€ 53.000) welke niet begroot waren voor 2012. Dit geeft een nadeel binnen product E preventieve voorzieningen voor jeugd en opvoeders;
- opvoedingsondersteuning (€ 20.000 voordeel) binnen het product A lokaal gezondheidsbeleid.

I. Individuele voorzieningen	Bedrag
Hbh natura	372
Hbh PGB	22
Hbh eigen bijdrage	50
Rolstoelen	56
Vervoersvoorzieningen	85
Woonvoorziening	217
Diversen	1
Totaal	803
Taakstelling/mutatie reserve	-488
Storting reserve	-202
Totaal incl. mutatie reserve	113

Hbh natura

In 2012 is het totaal aantal uren Hbh1 en Hbh2 hulp bij het huishouden afgenomen. Daarnaast is het aantal uren schoonmaakondersteuning fors achter gebleven bij het verwachte aantal uren. De afname vond vooral plaats in het 3e en 4e kwartaal 2012. Als belangrijkste reden kan het in 2012 nieuw ingezette beleid met inkomensafhankelijke schoonmaakondersteuning in plaats van Hbh 1 genoemd worden. In augustus 2012 werden overigens de inkomensgrenzen bij de schoonmaakondersteuning na de brief van de staatssecretaris uit de Verordening geschrapt. De gekantelde aanpak bij het keukentafelgesprek heeft daarnaast bij herindicaties geleid tot vermindering van het aantal indicatie-uren en in sommige gevallen omzetting van Hbh2 naar een Hbh1 indicatie. De nieuwe aanpak heeft ertoe geleid dat er € 372.000 minder is uitgegeven dan was begroot.

Hbh PGB

Ten gevolgen van voornamelijk verrekeningen uit voorgaande jaren is in 2012 € 22.000 minder uitgegeven aan PGB's voor de hulp bij het huishouden dan was begroot.

Hbh eigen bijdrage

Het aantal uren geleverde hulp bij het huishouden nam dit jaar af. Omdat het gemiddelde bedrag van de eigen bijdrage per uur echter toenam en er nog verrekeningen uit voorgaande jaren waren, werd in totaal € 50.000 meer aan eigen bijdragen ontvangen dan voor 2012 was berekend.

Rolstoelen

In 2012 zijn enige relatief zeer dure elektrische rolstoelen verstrekt. Daarnaast zijn er in verhouding minder depotverstrekkingen van hand- en elektrische rolstoelen geweest. De tarieven zijn daarnaast in 2012 t.g.v. indexering gestegen met 2,6 %. Bij de NJN werd € 75.000 bijgeraamd. Uiteindelijk is hier € 56.000 van besteed. Aan onderhoud werd dit jaar € 17.700 minder uitgegeven en ten gevolge van regionale depot uitruil werd € 17.000 ontvangen voor verkochte voorzieningen.

Uiteindelijk resteert op deze post in totaal een tegoed van € 56.000.

Vervoersvoorzieningen

Ten gevolge van invoering van een eigen bijdrage bij gebruikers van scootmobielen, is het aantal uitstaande scootmobielen fors afgenomen. Het gevolg was dat bij toekenning van deze voorziening in 2012 veel scootmobielen vanuit het depot verstrekt konden worden. In totaal werd aan de natura vervoersverstrekkingen (scootmobielen, aangepaste fietsen, autoaanpassingen) € 111.000 minder uitgegeven. De kosten van de stadsregiotaxi zijn mede t.g.v. een prijsstijging van 4,9 % gestegen met € 15.000. Het gebruik van de zorgtaxi is toegenomen, mede ten gevolge van toename van het aantal cliënten die alleen solo vervoerd kunnen worden. Er is dit jaar voor de zorgtaxi € 14.000 meer uitgegeven dan was begroot. Uiteindelijk resteert op deze post in totaal een tegoed van € 85.000.

Woonvoorziening

De gekantelde werkwijze van de consultants, waarbij bij het keukentafelgesprek eerst de eigen mogelijkheden en capaciteiten van belanghebbenden werden besproken voordat over werd gegaan op het toekennen van een voorziening, resulteert in een positief effect op te uitgaven. Daarnaast zijn in 2012 diverse kleine woonvoorzieningen algemeen gebruikelijk geworden. Dit leverde een forse besparing op. Mede ten gevolge van een gunstige aanbesteding en een overstap naar bruikleenverstrekkingen is sedert januari 2012 minder uitgegeven aan trapliften. Het afgelopen jaar waren er slechts twee grote woningaanpassingen. Het gevolg was dat er uiteindelijk € 217.000 minder is uitgegeven dan begroot.

Taakstelling/mutatie reserve.

Vanaf 2012 is een start gemaakt met een aantal besparingsmaatregelen op het gebied van de individuele Wmo voorzieningen, omdat het rijk het Wmo budget van de gemeente substantieel verlaagd had. In de begroting 2012 was hiervoor een taakstelling van € 557.000 opgenomen. De intentie was om 2012 te gebruiken voor het doorvoeren van bezuinigingsmaatregelen. In het raadsvoorstel m.b.t. de aanpassing van de Wmo verordening en het verwacht gebruik in 2012 e.v. hebben wij u een financiële onderbouwing geven van de exploitatie van het product Individuele voorzieningen. Hierbij hebben wij u aangegeven dat wij het begrotingsjaar 2012 in zouden gaan met genoemd financieel tekort en dat dit tekort gedeeltelijk gedekt zou worden uit de reserve Wmo. Bij de voorjaarsnota hebben wij u gerapporteerd dat dit tekort, c.q. Taakstelling voor € 488.000 gedekt zou kunnen worden door inzet van de reserve Wmo. Gelet op de uiteindelijke realisatie, waarbij vooral bij hulp bij huishouden en woonvoorzieningen substantiële voordelen gehaald zijn (zie hiervoor), is het niet noodzakelijk de reserve Wmo in te zetten voor de invulling van de taakstelling. Naast de twee eerder genoemde taakvelden zijn ook bij de andere taakvelden voordelen gehaald. Uiteindelijk resteert er binnen het product Individuele voorzieningen een voordeel van € 315.000.

In de septembercirculaire 2012 was voor 2012 een budgetverlaging van € 113.000 gemeld. Reden was de vaststelling van de uitkering over 2010 en mutaties over 2011. Dit nadeel kon ten tijde van de najaarsnota niet worden opgevangen door lagere uitgaven binnen de WMO en leidde toen dan ook tot een nadeel in de najaarsnota 2012. Nu bij de jaarrekening blijkt dat het product een substantieel positief resultaat laat zien stellen wij u voor het eerder genoemde nadeel van € 113.000 te compenseren binnen dit resultaat.

Het resterende voordeel van € 202.000 is conform uw eerder besluit toegevoegd aan de reserve Wmo.

J. Maatschappelijke opvang, OGGZ en verslavingszorg	Bedrag
Maatschappelijke opvang, OGGZ en verslavingszorg	17
Totaal	17

Er is voor de maatschappelijke opvang OGGZ, en voor de collectieve en zorgvernieuwingsprojecten GGZ een voordeel van € 17.420 op een totaal bedrag van € 70.658. Dit voordeel is incidenteel, omdat in 2012 minder subsidieaanvragen ingediend zijn, dan begroot.

K. Lokale educatieve agenda	Bedrag
Uitvoering LEA	16
Totaal	16

Incidenteel voordeel doordat verdere uitvoering activiteiten wordt doorgeschoven naar 2013 en omdat kosten organisatie themabijeenkomsten lager zijn uitgevallen dan geraamd. De kosten worden in 2013 genomen.

Programma 3 Ruimtelijke ontwikkeling, bouwen & wonen

1. Wat heeft het gekost?

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
A. Gebiedsvisies				
Lasten	272	266	293	-27
Baten	0	0	-4	-4
Saldo	-272	-266	-297	-31
Mutatie reserves	0	-32	-15	18
Saldo na mutatie reserve	-272	-299	-312	-13
B. Volkshuisvesting				
Lasten	463	532	543	-11
Baten	166	216	242	26
Saldo	-298	-317	-302	15
Mutatie reserves	0	44	44	0
Saldo na mutatie reserve	-298	-273	-258	15
C. Bestemmingsplannen				
Lasten	466	554	465	89
Baten	21	21	1	-20
Saldo	-445	-533	-464	70
Mutatie reserves	0	67	-7	-73
Saldo na mutatie reserve	-445	-466	-470	-4
D. Grondexploitatie/ruimtelijke projecten				
Lasten	4.089	2.391	2.555	-164
Baten	3.943	1.454	1.596	142
Saldo	-146	-937	-959	-22
Mutatie reserves	0	600	601	1
Saldo na mutatie reserve	-146	-337	-358	-21
E. Omgevingsvergunning, toezicht en handhaving				
Lasten	1.189	1.182	1.184	-2
Baten	479	305	247	-58
Saldo	-709	-877	-936	-60
Mutatie reserves	0	0	0	0
Saldo na mutatie reserve	-709	-877	-936	-60
Resultaat voor bestemming	-1.869	-2.930	-2.958	-28
Mutatie reserves	18	678	624	-55
Resultaat na bestemming	-1.851	-2.252	-2.334	-83

2. Analyse afwijking

Alle afwijkingen groter dan € 25.000 en/of 5 % zijn hieronder toegelicht (bedragen x € 1.000).

C. Bestemmingsplannen	Bedrag
Inhaalslag bestemmingsplannen	73
Overig	-3
Totaal	70
Mutatie reserve bestemmingsplannen	-73
Totaal incl. mutatie reserve	3

Inhaalslag bestemmingsplannen

Het meeste werk aan het actualiseren van bestemmingsplannen wordt in eigen huis gedaan. In 2012 werd een stedenbouwkundig bureau vrijwel alleen ingeschakeld voor het digitaliseren van de betreffende bestemmingsplannen. Dit scheelde een hoop geld. Dat is mogelijk gemaakt doordat wij voor het afhandelen van afwijkingen in het kader van bouwaanvragen een medewerker hebben ingehuurd. Zodat de overige medewerkers zich konden focussen op de inhaalslag bestemmingsplannen.

D. Grondexploitatie/ruimtelijke projecten	Bedrag
Diverse projecten	-21
Totaal	-21

Zie voor toelichting paragraaf grondbeleid.

E. Omgevingsvergunning, toezicht en handhaving	Bedrag
Leges omgevingsvergunningen	-59
Overig	-2
Totaal	-61

Leges omgevingsvergunningen

In de najaarsnota gaven wij aan in 2012 ongeveer € 300.000 aan legesinkomsten te verwachten. Hierbij was rekening gehouden met de verlening van een vergunning voor een groot bouwproject in Wolfheze. Door tegenvallende verkoopresultaten is de vergunning in 2012 (nog) niet verleend en het bijbehorende legesbedrag van € 50.000 (nog) niet in rekening gebracht. De overige € 9.000 is toe te schrijven aan minder aanvragen dan verwacht.

Programma 4 Milieu, natuur & duurzaamheid

1. Wat heeft het gekost?

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
A. Milieubeheer				
Lasten	149	310	295	15
Baten	0	64	55	-9
Saldo	-149	-246	-240	6
Mutatie reserves	0	41	41	0
Saldo na mutatie reserve	-149	-205	-199	6
B. Bos-, landschaps- en natuurbescherming				
Lasten	386	1.607	1.504	103
Baten	90	481	486	5
Saldo	-296	-1.126	-1.018	108
Mutatie reserves	0	150	46	-104
Saldo na mutatie reserve	-296	-976	-972	3
C. Plantsoenen en parken				
Lasten	2.727	2.668	2.628	40
Baten	313	277	280	3
Saldo	-2.414	-2.391	-2.348	42
Mutatie reserves	0	0	0	0
Saldo na mutatie reserve	-2.414	-2.391	-2.348	42
D. Riolering en water				
Lasten	1.998	2.419	2.068	351
Baten	3.050	3.050	3.089	39
Saldo	1.052	631	1.021	390
Mutatie reserves	0	-369	-673	-304
Saldo na mutatie reserve	1.052	262	348	86
E. Afvalverwijdering en -verwerking				
Lasten	3.225	3.225	2.811	414
Baten	3.689	3.763	3.479	-284
Saldo	463	537	668	131
Mutatie reserves	0	178	-1	-180
Saldo na mutatie reserve	463	716	667	-49
F. Milieuhandhaving				
Lasten	245	245	245	0
Baten	0	0	0	0
Saldo	-245	-245	-245	0
Mutatie reserves	0	0	0	0
Saldo na mutatie reserve	-245	-245	-245	0
G. Milieu Educatie Centrum				
Lasten	160	179	179	0
Baten	7	0	9	9
Saldo	-153	-179	-170	9
Mutatie reserves	0	0	0	0
Saldo na mutatie reserve	-153	-179	-170	9
Resultaat voor bestemming	-1.741	-3.018	-2.332	685
Mutatie reserves	-472	0	-588	-588
Resultaat na bestemming	-2.213	-3.018	-2.920	97

2. Analyse afwijking

Alle afwijkingen groter dan € 25.000 en/of 5 % zijn hieronder toegelicht (bedragen x € 1.000).

B. Bos-, landschaps- en natuurbescherming	Bedrag
LandschapsOntwikkelingsPlan (LOP)	17
Explosieven ruiming Renkums Beekdal	87
Overig	3
Totaal	107
Mutatie reserve LOP	-17
Mutatie reserve Algemene Uitkering	-87
Totaal inclusief mutatie reserve	3

Landschapsontwikkelingsplan (LOP)

De Visie op de Landgoederen is niet afgerond in 2012, zodat het budget niet volledig is besteed in 2012. Naar verwachting wordt de visie afgerond in 2013 en de resterende budgetten besteed. Het overige deel bestaat uit een saldo van meerdere kleinere voor- en nadelen en wordt om die reden niet nader toegelicht.

Explosieven ruiming Renkums Beekdal

Het werk loopt van 2012 door in 2013, dus ook de te declareren kosten t.b.v. ruiming explosieven worden in 2013 gefactureerd.

Mutatie reserves

Het restantbudget LOP is gedoteerd aan de reserve LOP. Het restantbudget ten behoeve van de ruiming van explosieven in het Renkums Beekdal is gedoteerd aan de reserve Algemene Uitkering.

C. Plantsoenen en parken	Bedrag
Aankoop plantmateriaal en renovatie	13
Bomen	27
Overig	2
Totaal	42

Aankoop plantmateriaal

Het plantseizoen loopt van 1 oktober tot en met 1 april en loopt dus niet synchroon met een financieel boekjaar. Weersomstandigheden zijn van invloed op de uitgaven. Door de koudeperiode begin 2012, als ook eind 2012 begin 2013 zijn niet alle te renoveren plantvakken uitgevoerd. Dit verklaart het “voordeel” in de uitgaven op dit budget.

Bomen

Diverse kap- en snoeiwerkzaamheden, die geplant stonden voor eind december, zijn door weersomstandigheden niet uitgevoerd. De werkzaamheden vinden meestal in oktober tot april plaats.

Resultaatbestemming

Het voorgaande heeft tot gevolg dat werkzaamheden verschuiven van 2012 naar 2013. Wij willen voorkomen dat de uitvoering van het groenbeleid verder onder druk komt te staan en achterstand oploopt. Daarom verzoeken wij u van het in 2012 resterende budget € 30.000 opnieuw ter beschikking te stellen in 2013.

D. Riolering en water	Bedrag
Riolering	112
Reservering kapitaallasten investeringen GRP	45
Hemelwater	75
Telemetrie	22
Pompen, gemalen, bassins, buffer	8
Grondwater	69
Afvalwater	85
Baten Rioolheffing	-22
Explosieven	-4
Totaal	390
Mutatie reserve algemene uitkering (explosieven)	14
Mutatie reserve Rioolheffing	-317
Totaal incl. mutaties reserve	87

Riolering

Als gevolg van nog in voorbereiding zijnde van in het GRP 2010-2014 opgenomen vervangingen en nog openstaande restantkredieten is een voordeel van totaal € 73.000 ontstaan m.b.t. kapitaallasten. In de paragraaf Kapitaalgoederen, onderdeel riolering, wordt nader ingegaan op de investeringen. Ook in de bijlage in het onderdeel restantkredieten wordt hier nader op ingegaan.

Bijdragen

Als gevolg van inkomsten uit lozing afvalwater is een voordeel ontstaan van € 30.000. Daarnaast heeft Dienst Landelijk Gebied de toegezegde bijdrage € 21.500 betaald voor het herstel van het bruggetje Rosandepolder, uitgevoerd in 2009.

Overig

Het overige deel van per saldo € 12.500 nadeel betreft kleinere voor- en nadelen en behoeft geen toelichting.

Reservering kapitaallasten investeringen GRP

Voor jaarlaag 2012 zijn kapitaallasten gereserveerd ten behoeve van de diverse (vervangings)investeringen welke in het GRP 2010-2014 opgenomen zijn. Een aantal (vervangings)investeringprojecten zijn nog niet gereed, waardoor een voordeel is ontstaan. Deze gelden blijven in de reserve Rioolheffing beschikbaar, zodat uitvoering in een later stadium alsnog plaats kan vinden.

Hemelwater

Als gevolg van nog in voorbereiding zijnde van in het GRP 2010-2014 opgenomen vervangingen en nog openstaande restantkredieten is een voordeel van totaal € 34.000 ontstaan m.b.t. kapitaallasten. In de paragraaf Kapitaalgoederen, onderdeel riolering, wordt nader ingegaan op de investeringen. Ook in de bijlage in het onderdeel restantkredieten wordt hier nader op ingegaan.

Beleid en beheer

Er zijn geen werkzaamheden uitgevoerd op gebied van afkoppelen hemelwater. Er is een voorstel in de maak over hoe om te gaan met particulier afkoppelen. Als gevolg hiervan is er een voordeel van ca € 19.000.

Onderhoud

In 2012 is er alleen onderhoud gepleegd aan de meest urgente maatregelen. Dit mede ingegeven doordat alle maatregelen reeds in 2010 zijn onderhouden. In 2012 is een aangepast contract opgesteld en aanbesteed voor de periode 2013 – 2016. Door minder uitvoeren van onderhoud is een voordeel ontstaan van € 12.000.

Overig

Het overige deel van per saldo € 10.000 betreft kleinere voor- en nadelen en behoeft geen toelichting.

Telemetrie

Als gevolg van de overgang naar een regionaal meetsysteem waren er in 2012 minder werkzaamheden benodigd voor het beheer. Dit komt omdat het beheer voor 15 jaar is afgekocht en extern wordt uitgevoerd. Hierdoor is er in 2012 een voordeel ontstaan van € 22.000. De toekomstige structurele kosten ad € 10.000 die volgen uit de samenwerking met de regio moeten hier wel uit betaald worden.

Grondwater

De opdracht voor installeren meetpunten, dataloggers en koppeling databasebeheer dient nog volledig afge-rekend te worden (ca € 40.000). De inkoop heeft een voordeel opgeleverd van ca € 24.000, dankzij de samenwerking met platform Water.

Overig

Het overige deel van per saldo € 5.000 betreft kleinere voor- en nadelen en behoeft geen toelichting.

Afvalwater

Onderhoud

In 2012 is het beheerplan riolering opgesteld. Hierdoor is er nog geen structureel onderhoud aan de riolering gepleegd. Als gevolg hiervan is er een voordeel van ca € 36.000.

Groot onderhoud IBA's (land/drijv.)

Het budget is beschikbaar gesteld voor het renoveren van land iba's en het aansluiten/opstarten van drijvende iba's in de Rosandepolder. Niet alle beoogde werkzaamheden hebben in 2012 plaats kunnen vinden, o.a. doordat bewoners in de Rosandepolder niet willen aansluiten en Rijkswaterstaat daarop niet handhaaft. Het budget van ca € 41.000 dient in 2013 beschikbaar te blijven om deze werkzaamheden alsnog uit te kunnen voeren.

Overig

Het overige deel van per saldo € 8.000 betreft kleinere voor- en nadelen en behoeft geen toelichting.

Baten Rioolheffing

Voor een nadere toelichting op het nadeel van € 22.000 verwijzen wij u naar Paragraaf 1 Lokale heffingen, onderdeel Rioolheffing.

Mutatie reserve algemene uitkering (explosieven)

De vijvers in de Oosterbeekse beken worden gebaggerd. Het waterschap Vallei en Eem voert dit project uit in 4 beken. Het Rijk heeft € 210.000 ter beschikking gesteld, het Geldersch Landschap en de gemeente Renkum dragen elk € 21.000 bij. Het nadeel op deze post van € 4.000 wordt verrekend met het beschikbaar budget in de Reserve algemene uitkering.

Mutatie reserve Rioolheffing

Het Rioolrecht is dekkend voor de kosten van riolering en water, straatreiniging (50%) en kwijscheldingen. Het saldo (€ 77.000) wat in de jaarrekening ontstaat wordt toegevoegd aan de reserve Rioolheffing. Het na-deel wat resteert heeft betrekking op straatreiniging (€ 34.000; € 29.000 hiervan betreft een mutatie in het bestek groenonderhoud conform Najaarsnota 2012), kwijscheldingen (€ 21.000) en inflatie (€ 22.000, verschil rekenrente 3% en werkelijke rente 2,7%).

Daarnaast resteert € 10.000 met betrekking tot het project explosieven Oosterbeekse beken.

E. Afvalverwijdering en -verwerking	Bedrag
Vervanging restafvalcontainers	13
Vervanging glasverzamelcontainers	24
Vuilophaal + afvoer	-18
Vuilverwerking	74
Inzamelmiddelen	11
Baten afvalstoffenheffing	-15
Algemeen/ diversen (incl. stelpost prijsontwikkeling)	42
Totaal	131
Mutatie reserve afvalstoffenheffing	-180
Totaal incl. mutatie reserve	-49

Vervanging restafvalcontainers

Door gewijzigde prioriteit in werkzaamheden (Afvalscheiding) doorgeschoven naar 2013.

Vervanging glasverzamelcontainers

Door gewijzigde prioriteit in werkzaamheden (Afvalscheiding) doorgeschoven naar 2013. Wel is de inventarisatie uitgevoerd.

Vuilophaal + afvoer

Tekort wordt ten dele veroorzaakt doordat minder kilo's oud papier is ingezameld, maar in hoofdzaak doordat kiloprijs van het oud papier en karton is gedaald.

Vuilverwerking

Er is in 2012 570 ton minder afval aangeboden ter verwerking. Hiervan is 418 ton te verbranden rest en grof afval. Voor het overige is het fluctuaties in, dan wel verlaging van de verwerkingskosten.

Inzamelmiddelen

Kosten hiervan zijn afhankelijk van eventuele vervangingen.

Baten afvalstoffenheffing

Voor een nadere toelichting verwijzen wij u naar Paragraaf 1 Lokale heffingen, onderdeel Afvalstoffenheffing.

Algemeen/ diversen (incl. stelpost prijsontwikkeling)

Standaard wordt een begrotingspost opgenomen van € 25.000 als schommelingen in prijsniveaus, omdat een begroting 1,5 jaar van tevoren wordt opgesteld.

Mutatie reserve afvalstoffenheffing

Het voordelig resultaat op de afvalverwijdering en -verwerking houdt in dat de in 2012 opgelegde Afvalstoffenheffing hoger was dan noodzakelijk. Dit voordeel wordt toegevoegd aan de reserve Afvalstoffenheffing.

Als gevolg van lagere kwijscheldingen (€ 29.000) en lagere BTW (€ 20.000) ten opzichte van de begroting is de storting in de reserve € 49.000 hoger.

Programma 5 Veiligheid

1. Wat heeft het gekost?

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
A. Toezicht en handhaving				
Lasten	712	721	736	-16
Baten	6	6	6	0
Saldo	-706	-715	-730	-16
Mutatie reserves	0	25	25	0
Saldo na mutatie reserve	-706	-690	-705	-16
B. Brandveiligheid				
Lasten	1.807	1.808	1.792	17
Baten	0	0	15	15
Saldo	-1.807	-1.808	-1.777	32
Mutatie reserves	0	0	0	0
Saldo na mutatie reserve	-1.807	-1.808	-1.777	32
C. Rampenbestrijding				
Lasten	77	77	77	0
Baten	0	0	0	0
Saldo	-77	-77	-77	0
Mutatie reserves	0	0	0	0
Saldo na mutatie reserve	-77	-77	-77	0
D. Integraal veiligheidsbeleid				
Lasten	189	189	188	1
Baten	0	0	0	0
Saldo	-189	-189	-188	1
Mutatie reserves	0	0	0	0
Saldo na mutatie reserve	-189	-189	-188	1
Resultaat voor bestemming	-2.778	-2.788	-2.772	17
Mutatie reserves	0	25	25	0
Resultaat na bestemming	-2.778	-2.763	-2.747	17

2. Analyse afwijking

Alle afwijkingen groter dan € 25.000 en/of 5 % zijn hieronder toegelicht (bedragen x € 1.000).

A. Toezicht en handhaving	Bedrag
Inspecties kinderopvang, onderzoeks- en advieskosten	-9
Invorderingskosten	-7
Totaal	-16

Inspecties kinderopvang

Door een onverwachte en omvangrijke handhavingszaak hebben wij meer onderzoeks- en advieskosten moeten maken dan gepland.

Invorderingskosten

Om verbeurde dwangsommen daadwerkelijk ingevorderd te krijgen hebben wij meer kosten gemaakt dan verwacht.

B. Brandveiligheid	Bedrag
Bijdrage regionale brandweer	25
Overig	7
Totaal	32

De inwonerbijdrage voor de regionale brandweer is, mede in verband met een doorgevoerde efficiencykorting, lager vastgesteld dan begroot. Op basis van het aantal inwoners binnen de gemeente Renkum heeft dit een voordeel van € 25.000 tot gevolg.

Programma 6 Verkeer

1. Wat heeft het gekost?

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
A. Verkeersmaatregelen				
Lasten	709	747	704	42
Baten	0	25	26	1
Saldo	-709	-722	-679	44
Mutatie reserves	0	0	-72	-72
Saldo na mutatie reserve	-709	-722	-750	-28
B. Parkeren				
Lasten	79	79	83	-4
Baten	1	1	3	1
Saldo	-78	-78	-80	-2
Mutatie reserves	0	0	3	3
Saldo na mutatie reserve	-78	-78	-77	1
C. Veerdiensten				
Lasten	66	66	64	3
Baten	32	32	32	0
Saldo	-34	-34	-31	3
Mutatie reserves	0	0	0	0
Saldo na mutatie reserve	-34	-34	-31	3
D. Wegen, straten en pleinen				
Lasten	2.926	2.957	3.076	-119
Baten	72	60	42	-19
Saldo	-2.853	-2.896	-3.034	-138
Mutatie reserves	0	0	0	0
Saldo na mutatie reserve	-2.853	-2.896	-3.034	-138
Resultaat voor bestemming	-3.674	-3.730	-3.824	-94
Mutatie reserves	0	0	-68	-68
Resultaat na bestemming	-3.674	-3.730	-3.892	-162

2. Analyse afwijking

Alle afwijkingen groter dan € 25.000 en/of 5 % zijn hieronder toegelicht (bedragen x € 1.000).

A. Verkeersmaatregelen	Bedrag
MUP (GVVP)	72
Verkeerslichten, -zuilen en -borden	- 28
Wegmarkering	- 11
Overig	11
Totaal	44
Mutatie reserve MUP	-72
Totaal incl. mutatie reserve	-28

MUP (GVVP)

Het positieve restant bij de MUP-projecten is te verklaren doordat in 2012 enkele MUP-projecten die wel gepland stonden, niet zijn uitgevoerd. De belangrijkste zijn:

- Fietspad langs de N225. Vertraagd door eigendoms kwestie provincie-particulier.
- Kruispunt Wolfhezerweg-Parallelweg. Door provincie doorgeschoven naar 2013.

Verder is gebleken dat voor de inrichting van de Europalaan (bij Bergerhof) kon worden volstaan met een minder grote bijdrage dan in eerste instantie was begroot (€ 20.000 in plaats van € 50.000). Een en ander resulteert in een overschot in 2012. Dit budget is echter op een later moment nog nodig, omdat projecten niet vervallen, maar doorschuiven.

Een uitgebreide toelichting is te vinden in de memo Herprioritering MUP, die in april aan u wordt toegezonden.

Verkeerslichten, -zuilen, -borden

Het tekort op het budget Verkeerslichten is te verklaren door een combinatie van zaken:

- Er is circa € 6.400 uitgegeven voor herstel van schadegevallen, waarvoor wel een aansprakelijkheidsstelling loopt, maar waarvoor nog geen geld is ontvangen.
- Circa € 7.000 was nodig om storingen in de automaten te herstellen. In 2012 waren er opvallend veel storingen. Samen met het bedrijf waarmee wij een onderhoudscontract hebben, wordt onderzocht hoe wij dit in de toekomst kunnen beperken.
- In 2012 zijn er enkele wijzigingen uitgevoerd aan de verkeerslichten (automaat en buitenwerk, zoals de lussen). Over veel van deze werkzaamheden was in 2011 reeds contact met het bedrijf, maar door diverse omstandigheden bleek uitvoering pas in 2012 mogelijk. Het in 2011 ontstane voordeel is dus in 2012 verrekend. Een voorbeeld van de werkzaamheden is het aanbrengen van de verklikkerlichten die rechtsafslaande automobilisten waarschuwt voor rechtdoorgaande fietsers, aangebracht ter voorkoming van soortgelijke ongevalsituaties zoals op kruispunt Utrechtseweg-Stationsweg heeft plaatsgevonden.
- Tenslotte is er in 2012 een nieuwe energieleverancier. De kosten voor de elektra waren in 2012 € 4.300 hoger dan vooraf ingeschat. Momenteel wordt nog onderzocht waar dit grote verschil in zit.

Wegmarkering

Vooral op de Schelmseweg is een groot deel van de markering vernieuwd (kosten circa € 7.300). Verder is op met name de Groeneweg, de Dalweg en de Nico Bovenweg markering vernieuwd (totale kosten circa € 4.800). Met zoveel onderhoud van de markering was vooraf geen rekening gehouden. Wat er nodig is, wordt namelijk pas in beeld gebracht bij de na-inspectie van de markering in het voorjaar en wat hiervan de kosten zijn, is pas duidelijk nadat hiervoor een offerte is aangevraagd.

Mutatie reserve MUP

Het doel van de reserve MUP is het egaliseren van bestedingen binnen het MUP. Wanneer de uitgaven binnen het MUP lager zijn dan het voor het MUP beschikbare budget, wordt het restant in de reserve gestort voor besteding in een volgend jaar.

C. Veerdiensten	Bedrag
Veer Renkum-Heteren	10
Overig	-7
Totaal	3

Veer Renkum-Heteren

Voor dit veer was in 2012 € 10.000 beschikbaar als bijdrage in de exploitatie. Echter, doordat de ruimtelijke en juridische procedures in Overbetuwe nog niet afgerond waren, is het pontje in 2012 nog niet in de vaart. De verwachting is dat deze procedures in 2013 afgerond worden. Bij het opstarten van het veer zullen extra kosten moeten worden gemaakt: er moet een veerpont komen, aan beide zijden moeten steigers e.d. worden aangelegd. Daarom stellen wij voor het in 2012 beschikbare budget in te zetten als bijdrage aan deze opstartkosten.

D. Wegen, straten en pleinen	Bedrag
Openbare verlichting, stroomverbruik	-115
Openbare verlichting, bijdrage stroomverbruik	-10
Openbare verlichting, onderhoud	-14
Openbare verlichting, kapitaallasten	33
Gladheidbestrijding	-62
Tractie en groot materieel	49
Overig	-19
Totaal	-138

Openbare verlichting, stroomverbruik

Ten aanzien van de energiebudgetten is een nadeel ontstaan. Door de energieleverancier is gebruik gemaakt van onjuiste aansluitlijsten. Momenteel wordt uitgezocht wat de juiste facturering moet zijn.

Tevens wordt met de energieleverancier en ook de netwerkbeheerder overlegd om de juiste aansluitlijsten en ook meterstanden te verkrijgen en door te voeren.

Openbare verlichting, bijdrage stroomverbruik

In de begroting is rekening gehouden met een bijdrage van ca. € 27.000, maar er nu een bijdrage van Provincie te verwachten van € 17.000 gemaakt, hierdoor is een nadeel van €10.000. Reden dat Provincie Gelderland inmiddels veel lichtpunten heeft verwijderd op haar wegen, waardoor wij minder kosten maken.

Openbare verlichting, onderhoud

Ten aanzien van het onderhoud zijn er meer schades (omver gereden masten) waarvan de veroorzakers niet bekend zijn en de schades ook niet meer te verhalen zijn. Hierdoor is een incidentele nadeel van € 4.630 ontstaan. Tevens zijn er extra zeer slechte lichtpunten vervangen die niet in de reguliere onderhoudscyclus passen. Hierdoor is een nadeel van € 7.580 ontstaan.

Openbare verlichting, kapitaallasten

De vervanging van lichtmasten en armaturen heeft een langere doorlooptijd gehad. Hierdoor is er in 2012 een voordeel op de kapitaallasten ontstaan. Inmiddels is het project afgerond.

Gladheidsbestrijding

De gladheidsbestrijding is in 2012 vaak ingezet. Door de ACV-groep zijn 982 metingen en 788 tractieuren besteed aan het voorkomen en bestrijden van gladheid, waardoor een tekort van € 62.000 is ontstaan. Daarnaast zijn vele uren ingezet door de Serviceteams ter aanvulling, op de routematige gladheidsbestrijding van de ACV.

Thans wordt een proef uitgevoerd met registratie van inzetgegevens van twee voertuigen van de ACV. Deze informatie is noodzakelijk om aansprakelijkheid op adequate wijze te kunnen beantwoorden en controle op de uitbestede taak.

Tractie en groot materieel

In de begroting is een bedrag van € 49.000 opgenomen met betrekking tot de naar product 'wegen' doorbelaste kosten van tractie- en groot materieelmiddelen. Per abuis, want dit betrof geen 'wegen' maar 'sportaccommodaties'. Doordat de werkelijke kosten op het product Sportaccommodaties terecht gekomen zijn, is er een voordeel ontstaan. Onder het product Sportaccommodaties is een nadeel ontstaan.

Overigen

Deze post is opgebouwd uit meerdere kleinere afwijkingen en wordt om die reden niet nader toegelicht.

Programma 7 Sport, kunst & cultuur

1. Wat heeft het gekost?

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
A. Kunst, cultuur en cultuureducatie				
Lasten	757	801	742	59
Baten	0	0	39	39
Saldo	-757	-801	-703	98
Mutatie reserves	0	85	0	-85
Saldo na mutatie reserve	-757	-716	-703	13
B. Openbaar bibliotheekwerk				
Lasten	727	743	743	0
Baten	0	0	0	0
Saldo	-727	-743	-743	0
Mutatie reserves	0	0	0	0
Saldo na mutatie reserve	-727	-743	-743	0
C. Monumenten				
Lasten	161	141	134	8
Baten	0	0	9	9
Saldo	-161	-141	-125	16
Mutatie reserves	0	-5	-9	-4
Saldo na mutatie reserve	-161	-146	-133	13
D. Sport algemeen				
Lasten	1.679	1.765	1.659	106
Baten	202	243	214	-28
Saldo	-1.477	-1.522	-1.444	78
Mutatie reserves	0	43	-30	-73
Saldo na mutatie reserve	-1.477	-1.480	-1.474	5
E. Sportaccommodaties				
Lasten	861	961	996	-35
Baten	43	43	71	28
Saldo	-818	-918	-925	-7
Mutatie reserves	0	0	0	0
Saldo na mutatie reserve	-818	-918	-925	-7
Resultaat voor bestemming	-3.939	-4.126	-3.940	185
Mutatie reserves	15	123	-39	-161
Resultaat na bestemming	-3.924	-4.003	-3.979	24

2. Analyse afwijking

Alle afwijkingen groter dan € 25.000 en/of 5 % zijn hieronder toegelicht (bedragen x € 1.000).

A. Kunst, cultuur en cultuureducatie	Bedrag
Renovatie concertzaal 2 ^e fase	70
Overig	28
Totaal	98
Reserve co-financiering	-70
Overige mutaties reserves	-15
Totaal incl. mutatie reserve	13

Renovatie concertzaal 2e fase / reserve co-financiering

In 2012 is een incidentele bijdrage uit de reserve cofinanciering gereserveerd voor de 2^e fase van de renovatie van de Concertzaal. Dit bedrag is nog niet volledig besteed en blijft in de reserve voor besteding in 2013.

E. Sportaccommodaties	Bedrag
Tractie en groot materieel	-49
Overig	23
Totaal	-26

Tractie en groot materieel

Per abuis is bij het product Wegen, straten en pleinen in de begroting een bedrag van € 49.000 opgenomen met betrekking tot de kosten van tractie- en groot materieelmiddelen. Dit had het product Sportaccommodaties moeten zijn. Doordat de werkelijke kosten wel op het product Sportaccommodaties terecht gekomen zijn, is er een nadeel ontstaan. Onder het product Wegen, straten en pleinen is een voordeel ontstaan.

Programma 8 Bedrijvigheid, recreatie & toerisme

1. Wat heeft het gekost?

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
A. Bedrijfsruimte				
Lasten	47	82	55	27
Baten	0	0	0	0
Saldo	-47	-82	-55	27
Mutatie reserves	0	35	8	-27
Saldo na mutatie reserve	-47	-47	-47	0
C. Recreatie & toerisme				
Lasten	280	280	268	12
Baten	0	0	0	0
Saldo	-280	-280	-268	12
Mutatie reserves	0	0	0	0
Saldo na mutatie reserve	-280	-280	-268	12
D. Detailhandel				
Lasten	204	205	199	6
Baten	58	58	51	-7
Saldo	-146	-146	-148	-2
Mutatie reserves	0	0	0	0
Saldo na mutatie reserve	-146	-146	-148	-2
E. Telecommunicatie				
Lasten	45	68	45	23
Baten	20	20	18	-2
Saldo	-25	-48	-27	20
Mutatie reserves	0	23	7	-16
Saldo na mutatie reserve	-25	-25	-20	5
Resultaat voor bestemming	-498	-557	-499	58
Mutatie reserves	0	58	16	-42
Resultaat na bestemming	-498	-498	-483	15

2. Analyse afwijking

Er zijn geen afwijkingen groter dan € 25.000 en/of 5 %.

Programma 9 Burger, bestuur & organisatie

1. Wat heeft het gekost?

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
A. Beleidsparticipatie en bewonersbetrokkenheid				
Lasten	320	320	328	-8
Baten	9	9	9	0
Saldo	-310	-310	-318	-8
Mutatie reserves	0	0	0	0
Saldo na mutatie reserve	-310	-310	-318	-8
B. Dienstverlening				
Lasten	1.085	1.163	1.193	-30
Baten	512	548	574	26
Saldo	-572	-615	-619	-4
Mutatie reserves	0	0	0	0
Saldo na mutatie reserve	-572	-615	-619	-4
C. Belastingen				
Lasten	724	583	608	-25
Baten	194	40	29	-11
Saldo	-530	-543	-579	-36
Mutatie reserves	0	0	0	0
Saldo na mutatie reserve	-530	-543	-579	-36
D. Bestuur en organisatie				
Lasten	4.431	3.580	3.899	-320
Baten	6	110	463	353
Saldo	-4.425	-3.470	-3.437	33
Mutatie reserves	0	201	165	-37
Saldo na mutatie reserve	-4.425	-3.268	-3.272	-4
Resultaat voor bestemming	-5.838	-4.938	-4.953	-15
Mutatie reserves	151	201	165	-37
Resultaat na bestemming	-5.687	-4.736	-4.788	-52

2. Analyse afwijking

Alle afwijkingen groter dan € 25.000 en/of 5 % zijn hieronder toegelicht (bedragen x € 1.000).

C. Belastingen	Bedrag
Voorziening belastingdebiteuren	-38
Totaal	-38

De omvang van de openstaande belastingvorderingen ouder dan 1 jaar is toegenomen. Oorzaak hiervan is een toename van het aantal belastingsschuldigen dat een beroep doet op de Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen (WSNP) en een toename van bedrijven waarvoor een faillissementsaanvraag loopt. Naast de toename in het aantal gevallen, neemt ook de looptijd van deze trajecten toe. Hiermee loopt de gemeente een risico. Om dit risico te dekken is de voorziening belastingdebiteuren ingesteld. Om de voorziening belastingdebiteuren op een voldoende niveau te brengen om het huidige risico te kunnen dekken is een storting van € 37.500 noodzakelijk.

D. Bestuur en organisatie	Bedrag
P-budget	-101
Communicatie	20
ICT	15
DIV	50
Facilitair	47
Tractie	-17
Overig	19
Totaal	33
Mutatie reserve ICT	-37
Totaal incl. mutatie reserve	-4

P-budget	Bedrag
Saldo P-budget	-101
Totaal	-101

De overschrijding op het p-budget is ontstaan in verband met vervanging wegens ziekte bij team Sociale Zaken. Het betreft hier meerdere medewerkers die langdurig ziek zijn geweest. Tevens is, om het team klaar te stomen voor alle taken die op ze af komen, geïnvesteerd in kennis en coördinatie.

Communicatie	Bedrag
Publicaties (gemeentelijke informatie pagina)	8
Representatie	12
Totaal	20

De kosten voor de wekelijkse informatiepagina's zijn aanzienlijk verlaagd door de overgang naar Hoog en Laag. Hierdoor wordt budget overgehouden.

Er wordt gestuurd op de budgetten voor representatie omdat deze in het kader van de Werkkostenregeling (WKR) zo laag mogelijk moeten zijn. Vandaar dat hierop een overschot is.

Informatie en Communicatie Technologie	Bedrag
Technisch beheer	-9
Applicatiebeheer	-54
Projecten ICT	35
Investeringsplan ICT	37
Gegevensbeheer	6
Totaal	15
Mutatie reserve ICT	-37
Totaal incl. mutatie reserve	-22

Technisch beheer

Door de uitbreiding in het gebruik van de mobiele telefonie heeft er een structurele overschrijding van € 5.000 op het telefonie budget plaatsgevonden. Het resterende nadeel wordt veroorzaakt door divers kleine voor- en nadelen.

Applicatiebeheer

In 2011 is het aantal onderhoudscontracten teruggebracht. De kostenbesparing hiervan in 2012 is teniet gedaan door nieuwe onderhoudskosten voortkomend uit de afgeronde projecten van 2011. Uiteindelijk leidt dit tot een overschrijding van het budget met € 54.000.

Projecten ICT

De tekorten bij telefonie en onderhoud software worden gecompenseerd door lagere gemaakte uitgaven op projecten. Per saldo is hier een voordeel gehaald van € 35.0000.

Investeringsplan ICT

Het voordeel op het investeringsplan ontstaat doordat investeringsprojecten nog in uitvoering zijn en er 1 investering uiteindelijk lager uitgevallen is (zie hiervoor verantwoordingen investeringskredieten). Het incidenteel voordeel van € 37.000 is opgeheven door een lagere onttrekking uit de reserve ICT zodat per saldo er geen voordeel resteert, maar deze middelen gereserveerd blijven t.b.v. de in uitvoering zijnde investeringsprojecten.

Gegevensbeheer

Behoeft geen toelichting.

Documentaire Informatie Voorziening	Bedrag
BTW-teruggave van het Gelders Archief	50
Totaal	50

In de afgelopen jaren heeft onze gemeente financieel bijgedragen aan de nieuwbouw van het Gelders Archief (GA). De raming van deze nieuwbouw heeft plaatsgevonden inclusief btw. De deelnemende organisaties aan het GA hebben deze (nieuwbouw-) btw teruggekregen. Voor de gemeente Renkum betekent dit een voordeel van € 50.000. Daarnaast vindt nog een reguliere btw-teruggave plaats. Deze teruggave van ongeveer € 6.000 is al begrotingstechnisch in de cijfers meegenomen.

Faciliteir	Bedrag
Portokosten	12
Onderhoud / schoonmaak gemeentehuis	7
Inkomsten gemeentehuis	7
Gas- en stroomverbruik	13
Overig	8
Totaal	47

Portokosten

Ook dit jaar weer een teruggang in het aantal te verzenden poststukken. Hoofdoorzaak is een verdergaande digitalisering en daardoor een toename van het mailverkeer. De verwachting is dat deze trend zich doorzet.

Onderhoud / schoonmaak gemeentehuis

Dit jaar zijn grote calamiteiten in/aan het gemeentehuis achterwege gebleven. Daarnaast is een sober beleid gevoerd waarbij alternatieve oplossingen tot een beter financieel resultaat hebben geleid. Een en ander heeft geleid tot een onderschrijding in 2012.

Inkomsten gemeentehuis

De inkomsten zijn hoger uitgevallen door meer huuropbrengst van de telefoonapparatuur op de toren en vanwege het feit dat de St. Raadzaalconcerten in 2012 de rekening heeft betaald voor twee seizoenen.

Gas- en stroomverbruik

De precieze oorzaak van deze onderschrijding moet nader worden uitgezocht. Met energieleverancier en netwerkbeheerder wordt overlegd over de afrekeningen. Ook het gunstige weer in relatie tot het energieverbruik en de aanbesteding voor een ander toeleveringsbedrijf spelen hierbij een rol. Vooralsnog willen wij echter nog meer inzicht krijgen in de ontwikkeling en verwachting van energiebeheer en –prijzen.

Traktie	Bedrag
Brandstof	-10
Verzekeringspremies	10
Motorrijtuigenbelasting	-8
Inhuur transporten	-13
Overig	4
Totaal	-17

Brandstof

De brandstofprijs heeft het gehele jaar op een hoger niveau gelegen dan waarop gerekend is.

Verzekeringspremies

Er was onvoldoende zicht op het totaal van de te betalen verzekeringspremies. Verrekening kan plaatsvinden met de motorrijtuigenbelasting hieronder.

Motorrijtuigenbelasting

De motorrijtuigenbelasting is de laatste jaren aanzienlijk gestegen. De begroting is hierop niet aangepast. Er is echter nog financiële ruimte onder hiervoor genoemde verzekeringspremies.

Inhuur transporten

Er is een stijgende lijn in het aantal uren dat transportcapaciteit wordt in gehuurd. Dit is het gevolg van het in eigen beheer uitvoeren van werkzaamheden en het inhuren van een vrachtauto van de ACV.

Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien

De hiervoor genoemde lasten en baten per programma resulteren voor 2012 per saldo in een uitgavenpost. Om deze uitgaven te bekostigen hebben wij een aantal algemene dekkingsmiddelen. Deze algemene dekkingsmiddelen zijn, in tegenstelling tot de bij de programma's genoemde baten, vrij in te zetten binnen de begroting. Daarnaast is er een niet programmagebonden bedrag apart gezet voor onvoorzien uitgaven. In de volgende tabel is een en ander samengevat.

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijziging	Rekening	Afwijking
A. Algemene uitkering				
Lasten	0	0	0	0
Baten	24.226	24.843	24.807	-37
Saldo	24.226	24.843	24.807	-37
Mutatie reserves	0	-26	-26	0
Saldo na mutatie reserve	24.226	24.817	24.781	-37
B. Belastingen				
Lasten	0	0	0	0
Baten	6.689	6.825	7.030	205
Saldo	6.689	6.825	7.030	205
Mutatie reserves	0	0	0	0
Saldo na mutatie reserve	6.689	6.825	7.030	205
C. Overige algemene dekkingsmiddelen				
Lasten	-155	526	117	410
Baten	1.762	2.071	2.171	100
Saldo	1.917	1.545	2.054	509
Mutatie reserves	0	382	34	-348
Saldo na mutatie reserve	1.917	1.927	2.088	162
Resultaat voor bestemming	32.833	33.213	33.891	677
Mutatie reserves	0	356	8	-348
Resultaat na bestemming	32.833	33.569	33.899	330

2. Analyse afwijking

Alle afwijkingen groter dan € 25.000 en/of 5 % zijn hieronder toegelicht (bedragen x € 1.000).

A. Algemene uitkering	Bedrag
Stijging WOZ-waarde	- 30
Mutaties aantallen maatstaven	150
Samen trap op trap af	- 165
Decembercirculaire	72
Oude jaren	- 64
Totaal	- 37

Stijging WOZ-waarde

De WOZ-waarde voor woningen is € 43 miljoen hoger dan was begroot en de WOZ-waarde voor niet-woningen is € 3,5 miljoen hoger dan was begroot. Daarnaast is de WOZ-waarde voor de woondelen van niet-woningen € 12 miljoen hoger dan was begroot. De WOZ-waarde wordt gebruikt voor de inkomensmaatstaf van de algemene uitkering. Door de bovengenoemde mutaties daalt de algemene uitkering met ongeveer € 30.000.

Mutaties aantallen maatstaven

Door mutaties van aantallen stijgt de algemene uitkering. De belangrijkste mutaties zijn:

Toename bijstandontvangers	€ 68.000
Toename leerlingen	€ 54.000
Toename bedrijfsvestigingen	€ 35.000
Overige mutaties	-/- € 7.000

Samen trap op trap af

Met ingang van 2012 is de algemene uitkering uit het gemeentefonds weer gekoppeld aan de netto gecorrigeerde uitgaven van het Rijk. Dit betekent dat de hoogte van het gemeentefonds voor 2012 wordt bepaald op basis van de werkelijke uitgaven van het Rijk in 2012. De verwachting is dat het Rijk een bedrag van € 106 miljoen minder heeft uitgegeven dan begroot. Omdat dit effect voor de gemeente Renkum te berekenen is, is in de jaarrekening 2012 al rekening gehouden met een daling van € 165.000 als gevolg van deze lagere uitgaven van het Rijk. De definitieve daling zal in de meicirculaire 2013 worden verwerkt.

Decembercirculaire

In de decembercirculaire is de uitkeringfactor aangepast omdat de verdeelreserve voor een deel wordt uitgekeerd, hetgeen een voordeel oplevert van € 37.000.

Aan de gemeente wordt in 2012 na overleg met de VNG een eenmalige tegemoetkoming verstrekt van € 19,2 miljoen ter compensatie voor de transitiekosten Regionale Uitvoeringsdiensten. Dit levert een hogere uitkering op van € 35.000.

Oude jaren

In 2012 vinden nog mutaties plaats van de algemene uitkering over 2011 en 2010. Deze mutaties worden veroorzaakt door mutaties van aantallen, mutaties decentralisatie-uitkering WMO en mutaties van de uitkeringsfactor. Per saldo hebben deze mutaties een lagere algemene uitkering tot gevolg van € 64.000 in 2012.

B. Belastingen	Bedrag
OZB eigenaren	135
OZB gebruikers	34
Baten RZB	30
Baten toeristenbelasting	18
Baten hondenbelasting	-12
Totaal	205

Baten OZB eigenaren	Bedrag
Belastingopbrengsten OZB eigenaren voorgaande jaren	41
Belastingopbrengsten OZB eigenaren 2012	94
Totaal	135

De belastingopbrengsten OZB eigenaren laten een voordeel zien van € 135.000.

Dit voordeel is ontstaan uit een gunstig verloop van de afwikkeling van nog op te leggen OZB eigenaren over voorgaande jaren. Dit heeft geresulteerd in een voordeel van € 41.000.

Het voordeel is voor het overige deel ad € 94.000 te verklaren door een meevallende WOZ-waardering. De WOZ-waarden zijn hoger dan bij de prognose voor de begroting 2012 werd aangenomen op basis van de voorlopige resultaten. De waardedaling ten opzichte van de vorige WOZ-waardering is kleiner dan verwacht. Dit geldt voor zowel de woningen als de niet-woningen.

Baten OZB gebruikers	Bedrag
Belastingopbrengsten OZB gebruikers voorgaande jaren	43
Belastingopbrengsten OZB gebruikers 2012	-9
Totaal	34

De belastingopbrengsten OZB gebruikers laten een voordeel zien van € 34.000.

Dit voordeel is ontstaan uit een gunstig verloop van de afwikkeling van nog op te leggen OZB gebruikers over voorgaande jaren. Dit heeft geresulteerd in een voordeel van € 43.000.

Voor het belastingjaar 2012 laat de belastingopbrengst OZB gebruikers een nadeel zien van € 9.000. De waardedaling van niet-woningen was minder dan verwacht, maar daarnaast zijn er twee effecten die drukken op de opbrengsten. Het ene effect is de vrijstelling van woondelen in niet-woningen en het andere effect de leegstand van niet-woningen.

Baten Roerende Zaakbelasting (RZB)	Bedrag
Belastingopbrengsten RZB eigenaren voorgaande jaren	19
Belastingopbrengsten RZB eigenaren 2012	11
Totaal	30

De belastingopbrengsten RZB laten een voordeel zien van € 30.000. Deze belastingopbrengsten waren niet geraamd bij het samenstellen van de begroting.

Dit voordeel is ontstaan door het opleggen van de aanslagen RZB over de jaren 2010 tot en met 2012.

Baten Toeristenbelasting	Bedrag
Belastingopbrengsten toeristenbelasting 2011	10
Belastingopbrengsten toeristenbelasting 2012	8
Totaal	18

Op basis van de ingekomen aangiften toeristenbelasting 2011 zijn in het jaar 2012 de aanslagen toeristenbelasting opgelegd. De opbrengsten toeristenbelasting 2011 zijn € 10.000 hoger dan geraamd als gevolg van een hoger aantal overnachtingen.

Voor het jaar 2012 verwachten wij op basis van de realisatie over jaar 2011 dat de opbrengst toeristenbelasting € 327.000 zal zijn. Dit betekent een voordeel van € 8.000.

Baten Hondenbelasting	Bedrag
Belastingopbrengsten hondenbelasting	-12
Totaal	-12

De belastingopbrengsten Hondenbelasting laten een nadeel zien van € 12.000. Dit nadeel wordt veroorzaakt door een toenemend aantal afmeldingen voor de Hondenbelasting.

C. Overige algemene dekkingsmiddelen	Bedrag
Stelposten	76
Financiering	106
Resultaat gemeentelijke eigendommen	- 52
Overig	32
Totaal	162

Stelposten

De stelposten voor loon- en prijsstijgingen, onvoorzien en algemene uitkering zijn niet aangewend voor respectievelijk de volgende bedragen € 29.000, € 29.000 en € 18.000.

Financiering

In 2012 levert de financiering een voordeel op van € 106.000 ten opzichte van de begroting. Dit is te verklaren als gevolg van lagere investeringen in 2012 en lage rente over kortlopende leningen. Daarnaast is de liquiditeitspositie van de gemeente in 2012 gunstig geweest waardoor er nauwelijks kort geld nodig was en zelfs geld uitgezet kon worden.

Resultaat gemeentelijke eigendommen

De geraamde uitgaven voor de Pastoor Bruggemanlaan te Oosterbeek blijken te laag te zijn meegenomen. Stijging van de servicekosten waren niet in de geraamde bedragen meegenomen. Daarnaast zijn op basis van wettelijke voorschriften extra uitgaven geweest. Totaal levert dit een nadeel op van € 41.000 voor dit pand.

De overige € 11.000 wordt veroorzaakt door diverse kleine afwijkingen van andere panden.

Resultaatbepaling

Inleiding

In dit hoofdstuk zullen wij ingaan op de bepaling van het resultaat over het jaar 2012. Allereerst gaan wij in op het gerealiseerde resultaat voor bestemming. Vervolgens komen de werkelijke toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves aan bod en daarop volgend het gerealiseerde resultaat na bestemming. Daarna geven wij u op hoofdlijnen inzicht in de mutaties die na het samenstellen van de Najaarsnota 2012 hebben plaatsgevonden en gaan wij in op de resultaatbestemming- en besteding.

Gerealiseerd resultaat voor bestemming

Het gerealiseerd resultaat voor bestemming, onderverdeeld in de netto lasten en baten, is als volgt:

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2012
Netto lasten	61.468
Netto baten	61.561
Resultaat voor bestemming	93

Toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves

Op grond van het BBV worden de mutaties in de reserves afzonderlijk gepresenteerd. Het betreft de volgende mutaties:

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Bedrag
Bestrijding gevolgen vermindering algemene uitkering	101
Afvalstoffenheffing	-1
Duurzaam veilig Utrechtseweg	2
Bestemmingsplannen	-7
GAWAR-terrein (nutsbedrijf)	601
Monumenten	-9
Wmo	-202
LOP	133
Benoemde risico's	336
Algemene uitkering	71
Bestemde resultaten	254
ICT	27
IHP	-59
Rioolheffing	-869
G-onderhoud	142
Re-integratieactiviteiten	-41
MUP	-69
Onderhoud gebouwen	-301
Meerjarige projecten	-51
Totaal mutaties reserves	61

**) Door afrondingen kan de som van de afzonderlijke onderdelen afwijken van het totaal en/of saldo.*

Voor nadere toelichting op de reserves verwijzen wij u naar de toelichting op de balans.

Gerealiseerd resultaat na bestemming

In de volgende tabel vindt u een overzicht van het resultaat na bestemming.

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2012
Netto lasten	61.468
Netto baten	61.561
Resultaat voor bestemming	93
Mutaties reserves:	
Mutaties algemene reserve	101
Mutaties bestemmingsreserve	- 40
Totaal	61
Totaal	154

Het rekening resultaat is als volgt te specificeren:

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2012
Resultaat gemeentebegroting	548
Resultaat grondexploitatie	- 213
Totaal resultaat na bestemming	154

Analyse rekeningresultaat 2012

In de volgende tabel vindt u een nadere specificatie van de totstandkoming van het rekeningsaldo over 2012. Voor een verdere toelichting verwijzen wij u naar de programma's.

Resultaat incl. mutaties reserves <i>Bedragen x € 1.000</i> (- = nadeel)	Begroot t/m najaarsnota	Resultaat jaarrekening	Afwijking
Programma 1			
A. Arbeidsparticipatie	-734	-1.211	-477
B. Inburgering	-281	144	425
D. Inkomensvoorziening	-1.924	-2.091	-167
E. Minimabeleid	-948	-910	38
Overigen programma 1	-21	-14	7
Subtotaal	-3.908	-4.082	-174
Programma 2			
E. Preventieve voorzieningen voor jeugd en opvoeders	-192	-244	-52
I. Individuele voorzieningen	-1.756	-1.756	0
Overigen programma 2	-8.444	-6.520	168
Subtotaal	-8.636	-8.520	116
Programma 3			
E. Omgevingsvergunning, toezicht en handhaving	-877	-938	-61
Overigen programma 3	-1.375	-1.396	-21
Subtotaal	-2.252	-2.334	-82
Programma 4			
C. Plantsoenen en parken	-2.391	-2.348	43
D. Riolering en water	262	348	86
E. Afvalverwijdering en -verwerking	716	667	-49
Overigen programma 4	-1.605	-1.587	18
Subtotaal	-3.018	-2.920	98
Programma 5			
B. Brandveiligheid	-1.808	-1.777	31
Overigen programma 5	-955	-970	-15
Subtotaal	-2.763	-2.747	16

Resultaat incl. mutaties reserves <i>Bedragen x € 1.000</i> <i>(- = nadeel)</i>	Begroot t/m najaarsnota	Resultaat jaarrekening	Afwijking
Programma 6			
A. Verkeersmaatregelen	-722	-750	-28
D. Wegen, straten en pleinen	-2.896	-3.034	-138
Overigen programma 6	-112	-108	4
Subtotaal	-3.730	-3.892	-162
Programma 7			
Overigen programma 7	-4.003	-3.979	24
Subtotaal	-4.003	-3.979	24
Programma 8			
Overigen programma 8	-498	-483	15
Subtotaal	-498	-483	15
Programma 9			
Belastingen	-543	-579	-36
Overigen programma 9	-4.193	-4.209	-16
Subtotaal	-4.736	-4.788	-52
Algemene dekkingsmiddelen			
Algemene uitkering	24.817	24.781	-36
Belastingen	6.825	7.030	205
Overige algemene dekkingsmiddelen	1.927	2.088	161
Subtotaal	33.569	33.899	330
Totaal	24	154	130

Resultaatbestemming- en besteding

Inleiding

Het BBV gaat uit van een resultaat vóór en een resultaat ná bestemming. Het resultaat vóór bestemming geeft het saldo aan van de baten en lasten. Vervolgens wordt het resultaat bestemd in de zin van toevoegingen en onttrekkingen aan reserves. Daarna volgt het resultaat ná bestemming.

Bij de resultaatbestemming wordt onderscheid gemaakt tussen resultaatbestemming in de zin van de reeds geplande mutaties in reserves en de “echte” resultaatbestemming die ter besluitvorming wordt voorgelegd. Dit laatste wordt het voorstel tot resultaatbesteding genoemd.

De Jaarstukken 2012 sluiten, na de reeds geplande mutaties in reserves, met een voorlopig voordelig saldo van € 154.000. Dit saldo bestaat uit een nadelig saldo van € 213.000 binnen de grondexploitatie en een voordeel van € 367.000 binnen de gemeentelijke exploitatie. In de jaarstukken vindt u een toelichting op het resultaat. Vaststelling van deze jaarstukken betekent dat de raad het college decharge verleent voor het in de jaarrekening verantwoorde financieel beheer.

Wij stellen voor een deel van het positief resultaat beschikbaar te stellen voor zogeheten overloopposten. Vervolgens gaan wij in op de besteding van het resterende resultaat.

Overloopposten naar 2013

In haar vergadering van 23 april 2013 heeft ons college de voorgestelde overloopbudgetten goedgekeurd. Door vaststelling van de jaarrekening bekrachtigt uw Raad de voorgestelde overloopbudgetten binnen de resultaatbestemming.

Het college heeft een overloopbudget voor een totaal bedrag van € 11.000 goedgekeurd. Dit betreft het volgende voorstel:

Aanpak laaggeletterdheid (€ 11.000)

In de voorjaarsnota 2012 (bladzijde 7) is besloten om € 11.000 uit de reserves in te zetten voor de aanpak van laaggeletterdheid van voornamelijk de groep allochtone taalleerders. De geplande activiteiten (scholing laaggeletterden en training taalcoaches) zijn in 2012 opgestart en konden, door het beperkt aantal deelne-

mers, toch nog bekostigd worden uit de Webmiddelen voor volwasseneneducatie. De inzet van de reserves was nog niet nodig.

De situatie in 2013 is wezenlijk anders, omdat de Webmiddelen voor volwasseneneducatie niet meer ingezet mogen worden voor training taalcoaches. De inzet van de € 11.000 is nu nodig om het beleid dat in 2012 werd ingezet ook in 2013 te kunnen voortzetten. De activiteiten voor de aanpak laaggeletterden bestaan uit training van de taalcoaches en de coördinatie vanuit Vluchtelingenwerk.

Overige resultaatbesteding

In het protocol resultaatbepaling, -bestemming en -besteding is opgenomen dat het resterende voordelig rekeningresultaat na overloopposten voor maximaal 50 % kan worden ingezet voor uitgaven aan nieuwe taken in het volgende begrotingsjaar. Het daarna resterende rekeningsaldo wordt normaal gesproken toegevoegd aan de vrije algemene reserve. In het coalitieakkoord 2010-2014 is bepaald dat positieve jaarrekeningresultaten ten gunste worden gebracht van de “reserve bestrijding gevolgen vermindering algemene uitkering”.

Wij stellen voor het resterende rekeningresultaat als volgt te besteden:

Aanpassing toe- en doorgankelijkheid sporthal Doorwerth (€ 17.000)

Het budget voor toegankelijkheid openbare gebouwen van € 20.000 is voor € 17.000 niet aangewend. Er is in mei 2012 een opdracht gegeven om maximaal € 60.000 te besteden voor het maken van adequate toe- en doorgankelijkheid van de sporthal in Doorwerth. Deze € 60.000 bestaat uit zowel incidentele als structurele (af te schrijven) onderdelen.

Voor de af te schrijven onderdelen zullen wij u in de voorjaarsnota een kredietaanvraag voorleggen. De rente en afschrijvingslasten komen ten laste van het budget toegankelijkheid openbare gebouwen. Voor de realisatie van de incidentele maatregelen verzoeken wij u het restantbedrag van € 17.000 opnieuw in 2013 beschikbaar te stellen, om ervoor te zorgen dat de in 2013 geplande aanpassingen op andere locaties niet in gevaar komen.

Actualiseren Woonvisie (€ 15.000)

Voor het actualiseren van de Woonvisie in 2013 is geen afzonderlijk budget beschikbaar. Het daadwerkelijk schrijven van de Woonvisie wordt uitgevoerd door de projectgroep. Wel is budget nodig voor het inhuren van begeleiding van o.a. een debat en aanvullende bijeenkomsten. Wij stellen voor het restantbudget woonvisie 2012 in te zetten voor het actualiseren van de Woonvisie 2010-2014.

Veer Renkum-Heteren (€ 10.000)

Voor dit veer was in 2012 € 10.000 beschikbaar als bijdrage in de exploitatie. Echter, doordat de ruimtelijke en juridische procedures in Overbetuwe nog niet afgerond waren is het pontje in 2012 nog niet in de vaart. De verwachting is dat deze procedures in 2013 afgerond worden. Bij het opstarten van het veer zullen extra kosten moeten worden gemaakt: er moet een veerpont komen, aan beide zijden moeten steigers e.d. worden aangelegd. Daarom stellen wij voor het in 2012 beschikbare budget in te zetten als bijdrage aan deze opstartkosten.

Groenonderhoud(€ 30.000)

Het plantseizoen loopt van 1 oktober tot en met 1 april. Door de plotselinge inval van de winter begin november zijn een aantal werkzaamheden verschoven van 2012 naar 2013. Het betreft onder andere het uitvoeren van groenrenovaties; diverse kap- en snoeiwerkzaamheden en het verwijderen van diverse boomstobben. Door deze verschuiving van werkzaamheden, verschuiven ook de uitgaven naar 2013. Wij willen voorkomen dat de uitvoering van het groenbeleid verder onder druk komt te staan en achterstand oploopt. Daarom stellen wij u voor van het in 2012 resterende budget € 30.000 via resultaatbestemming opnieuw ter beschikking te stellen in 2013.

Toevoeging reserve bestrijding gevolgen vermindering algemene uitkering (€ 72.000)

Het saldo na aftrek van overloopposten en resultaatbesteding bedraagt € 72.000 en wordt conform coalitieakkoord toegevoegd aan de reserve bestrijding gevolgen vermindering algemene uitkering.

Resumé

Op grond van het voorgaande, wordt het rekeningresultaat 2012 als volgt besteed:

Resultaatbestemming en -besteding jaarrekening <i>Bedragen x € 1.000</i>	2012
Resultaat voor bestemming	93
Mutaties reserves	61
Resultaat na bestemming	154
Resultaatbesteding	
Overloopposten	
Aanpak laaggeletterdheid	11
Totaal overloopposten	11
Resultaatbesteding	
Aanpassing toe- en doorgankelijkheid sporthal Doorwerth	17
Actualiseren woonvisie	15
Veer Renkum – Heteren	10
Groenonderhoud	30
Totaal resultaatbesteding	72
Resultaat na besteding (toe te voegen aan de reserve bestrijding gevolgen vermindering algemene uitkering)	72

Overzicht van de aanwending van het bedrag voor onvoorzien

In lijn met het dualisme is de besteding van de bedragen ten laste van de post onvoorzien gedelegeerd aan het college. Daarbij mag alleen gebruik gemaakt worden van deze post wanneer de betreffende voorstellen onvoorzien, onvermijdbaar en onuitstelbaar zijn. In de tussentijdse rapportages en in de jaarrekening rapporteren wij over de aanwending van de post onvoorzien.

In de volgende tabel is een overzicht te vinden van de aanwending van het bedrag voor onvoorzien in 2012. In deel I (het jaarverslag) is reeds een nadere uitwerking met betrekking tot de genoemde onttrekkingen gegeven.

Verloop onvoorzien 2012	
<i>Bedragen x € 1.000</i>	
Beschikbaar	165
Aanspraken 2012	
Explosieven Trappershorst	50
Task Force Renkum	27
Legionellabestrijding c.q. asbestsanering gemeentehuis	24
Planschade Dunolaan	4
Fase 2 van de Taskforce verkeer	21
Planschade Graaf Ottolaan	11
Totaal aanspraken	137
Restant	28

Het restant van de post onvoorzien van € 28.000 komt ten gunste van het jaarrekeningresultaat.

Begrotingsrechtmatigheid

Met ingang van 2004 wordt de jaarrekening door de accountant ook beoordeeld op de financiële rechtmatigheid. In het kader van de begrotingsrechtmatigheid wordt aandacht besteed aan overschrijdingen van de begroting. De begroting 2012 is op programmaniveau door de raad vastgesteld, zodat voor budgetoverschrijdingen op programmaniveau goedkeuring moet worden gevraagd. Om te voldoen aan het begrotingsrechtmatigheidscriterium worden de volgende budgetoverschrijdingen van de lasten ten opzichte van de begroting gemeld.

Lasten	Begroot na wijz. 2012	Rekening 2012	Over-schrijding
<i>Bedragen x € 1.000</i>			
Programma			
1 Werk & inkomen	15.059	15.396	-337
2 Zorg, educatie & maatschappelijke participatie	14.585	13.981	605
3 Ruimtelijke ontwikkeling, bouwen & wonen	4.990	5.097	-107
4 Milieu, natuur & duurzaamheid	11.204	10.687	517
5 Veiligheid	2.794	2.793	2
6 Verkeer	3.849	3.998	-149
7 Sport, kunst & cultuur	4.416	4.312	105
8 Bedrijvigheid, recreatie & toerisme	635	568	67
9 Burger, bestuur & organisatie	5.645	6.028	-383

Programma 1 Werk & inkomen

De overschrijding binnen programma 1 wordt met name veroorzaakt binnen het product Arbeidsparticipatie. In de raadsvergadering van 19 december 2012 is besloten uit het rekeningresultaat een voorziening van € 491.000 in te stellen voor het Renkumse aandeel in de reorganisatiekosten van Permar WS. Deze storting is niet begroot en leidt daarmee tot een overschrijding van de lasten binnen programma 1. Deze overschrijding is rechtmatig, aangezien de raad hiermee heeft ingestemd.

Programma 3 Ruimtelijke ontwikkeling, bouwen & wonen

Binnen programma 3 zijn de lasten binnen het product Grondexploitatie / ruimtelijke projecten overschreden. Oorzaak ligt in diverse kleine projecten. Deze worden niet begroot. De kosten worden doorberekend aan de desbetreffende projectontwikkelaars. Per jaareinde worden zowel de kosten als de bijbehorende ontvangsten doorgeboekt naar de balans. Doordat het uitgaven betreft die gecompenseerd worden door direct daaraan gerelateerde inkomsten, betreft het rechtmatige uitgaven.

Programma 6 Verkeer

De producten Verkeersmaatregelen en Wegen, straten en pleinen zijn verantwoordelijk voor de overschrijding van de lasten binnen programma 6.

Binnen het product Verkeersmaatregelen is een tekort van € 28.000 ontstaan op het budget Verkeerslichten. Het betreft hogere kosten door schadegevallen, storingen, wijzigingen in verkeerslichten en energiekosten.

Binnen het product Wegen, straten en pleinen lagen de kosten voor gladheidsbestrijding, door een hogere inzet, € 62.000 hoger dan begroot. Verder waren de uitgaven voor openbare verlichting hoger, met name door hogere energielasten.

Deze overschrijdingen passen binnen het vastgestelde beleid, en zijn daarmee rechtmatig.

Programma Burger, bestuur & organisatie

Binnen het programma burger, bestuur & organisatie is een overschrijding van de lasten binnen het product Bestuur & organisatie ontstaan. Deze overschrijding wordt veroorzaakt door de doorbelasting vanuit de kostenplaatsen. Bij deze doorbelasting wordt afwisselend gebruikt gemaakt van inkomsten en uitgaven kostensoorten. Hierdoor is per saldo op de uitgaven een “overschrijding” ontstaan van € 320.000. Daar tegenover staat een “overschrijding” op de inkomsten van € 316.000. Per saldo is daarmee sprake van een nadeel van € 4.000. Aangezien het gaat om uitgaven die gecompenseerd worden door direct daaraan gerelateerde inkomsten, betreft het rechtmatige uitgaven.

Incidentele baten en lasten

Op grond van artikel 28 van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten geven wij in de jaarstukken inzicht in de incidentele baten en lasten. Incidentele baten en lasten zijn baten en lasten die zich maximaal drie jaar achtereenvolgens voordoen. In de onderstaande tabel is opgenomen welke baten en lasten in deze jaarrekening zijn opgenomen die aan dit criterium voldoen. Wij hebben ons daarbij uit praktische overwegingen beperkt tot baten en lasten van € 100.000 of meer. Voor de volledigheid merken wij nog op dat in dit overzicht niet is meegenomen wanneer structurele budgetten incidenteel niet uitgegeven zijn.

Incidentele baten en lasten <i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Begroot na wijz.	Progr. Rek.
Stelposten			
Onvoorziene uitgaven	165	29	0
Subtotaal	165	29	0
Incidentele baten en lasten bestaand beleid			
Bijdrage reorganisatie Permar WS	0	0	477
Afwikkeling wet inburgering	0	0	-425
Lasten WWB-inkomensdeel	432	516	518
Afwijzing IAU 2010	0	0	181
Lasten bouwgrondexploitatie	4.089	2.391	2.555
Baten bouwgrondexploitatie	-3.943	-2.054	-2.197
Extra inkomsten bouwleges	-50	118	179
Bos, landschaps- en natuurbescherming (LOP + houtverkoop)	-110	-187	-189
Extra uitgaven wegen, straten en pleinen	0	0	138
Taakstelling sport niet gerealiseerd	0	100	100
Bijstelling algemene uitkering	0	77	114
Belastingen	0	-88	-205
Renteresultaat	0	-392	-498
Vrijval reserve benoemde risico's	0	-336	-336
Subtotaal	418	145	412
Totaal incidentele baten en lasten	583	174	412
Waarvan baten	-4.103	-2.470	-3.059
Waarvan lasten	4.686	2.644	3.471

Balans per 31 december 2012

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2012		2011
ACTIVA			
VASTE ACTIVA			
Immateriële vaste activa	0		0
Materiële vaste activa	36.061		37.670
Financiële vaste activa	2.739		2.758
TOTAAL VASTE ACTIVA	38.800		40.428
VLOTTENDE ACTIVA			
Vorraden			
Projecten in exploitatie	7.290		6.653
Projecten niet in exploitatie	757		713
Vorderingen	7.620		7.316
Liquide middelen	394		704
Overlopende activa	625		342
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	16.686		15.728
TOTAAL GENERAAL	55.486		56.156

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2012		2011
PASSIVA			
VASTE PASSIVA			
Eigen Vermogen			
Algemene reserve	17.089		16.510
Bestemmingsreserves	13.847		13.457
Saldo na bestemming	154		1.030
Totaal eigen vermogen	31.090		30.997
Vorzieningen	3.526		3.208
Langlopende schulden	11.300		10.350
TOTAAL VASTE PASSIVA	45.916		44.037
VLOTTENDE PASSIVA			
Kortlopende schulden	8.697		10.296
Overlopende passiva	873		1.305
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA	9.570		11.601
TOTAAL GENERAAL	55.486		56.156

Waarderingsgrondslagen 2012

Wettelijke voorschriften

Op de jaarrekening zijn de bepalingen van het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) van toepassing. De jaarrekening bevat de balans inclusief een toelichting.

Waardering van activa en passiva

Algemeen

De activa en passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, tenzij hierna een andere grondslag wordt vermeld.

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs onder aftrek van afschrijvingen. De afschrijvingen worden lineair berekend. De verkrijgingsprijs bestaat uit de inkoopprijs en de bijkomende kosten.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs onder aftrek van afschrijvingen. De verkrijgingprijs bestaat uit de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs bestaat uit de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts een redelijk deel van de indirecte kosten en de rente over het tijdvak van de vervaardiging worden opgenomen. De afschrijvingen geschieden deels lineair op basis van de economische levensduur en deels op basis van annuïteiten (met name voor afschrijvingskosten die in tarieven doorberekend worden en/of waarvoor een gelijke bijdrage van rijk, provincie of derden wordt verkregen).

Bijdragen van derden ten behoeve van bepaalde investeringen zijn in mindering gebracht op de desbetreffende activapost. Ten behoeve van bepaalde investeringen gevormde reserves zijn tot de inwerkingtreding van het BBV (2004) eveneens in mindering gebracht op de desbetreffende activapost.

Financiële vaste activa

De waardering van de verstrekte langlopende geldleningen is samengesteld uit de nominale waarde minus de gerealiseerde aflossingen.

De deelnemingen zijn tegen de verkrijgingsprijs gewaardeerd.

Vorraden

De voorraden worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs plus bijkomende kosten. Onder deze bijkomende kosten zijn onder andere toegerekende rente en personeelskosten begrepen. Wanneer van een complex binnen de voorraad onderhanden werk een uiteindelijk verlies wordt verwacht, wordt hiervoor een voorziening getroffen. Deze voorzieningen zijn in mindering gebracht op de waarde van de voorraden.

Vorderingen

De vorderingen worden opgenomen tegen de nominale waarde. Voor incurante vorderingen wordt een voorziening opgenomen. Deze wordt in mindering gebracht op de vordering.

Reserves

Reserves zijn de vermogensbestanddelen die als eigen vermogen zijn aan te merken. Bedrijfseconomisch gezien zijn reserves vrij te bestemmen. Dit is echter niet het geval wanneer de politiek een bepaalde bestemming aan de reserve heeft gegeven (= bestemmingsreserve in tegenstelling tot de algemene reserve). Een deel van de algemene reserve bestaat uit het weerstandsvermogen. Dit weerstandsvermogen is bedoeld om risico's op te vangen die in de Risicoparagraaf zijn vermeld.

Onder reserves wordt ook verstaan:

egalisatierekeningen die dienen om ongewenste schommelingen op te vangen in de tarieven die aan derden in rekening worden gebracht wegens door de organisatie geleverde prestaties.

Voorzieningen

Van een voorziening is sprake als het gaat om te kwantificeren financiële verplichtingen of risico's (als een risico niet is te kwantificeren moet dit risico opgenomen worden in de Risicoparagraaf). Elke voorziening moet de omvang hebben van de betreffende verplichting of het betreffende risico (groter of kleiner is niet toegestaan). Mutaties in voorzieningen vloeien uitsluitend voort uit het aanpassen van de omvang van een voorziening aan een nieuw noodzakelijk niveau of verminderingen wegens aanwending voor het doel waarvoor de voorziening is ingesteld.

Langlopende schulden

De langlopende schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde minus de gerealiseerde aflossingen. Onder de langlopende schulden worden alle geldleningen o/g opgenomen met een restant looptijd groter dan één jaar.

Afwijking grondslagen ten opzichte van voorgaande jaren

De grondslagen zijn, indien nodig, aangepast aan de bepalingen van het Besluit begroting en verantwoording (BBV).

Staat van baten en lasten

De lasten en baten worden aan de jaren toegerekend waarop ze betrekking hebben. Mutaties met betrekking tot het boekjaar die in een eerder of later jaar plaatsvinden worden als transitoria meegenomen. Bij de resultaatbepaling wordt uitgegaan van het voorzichtigheidsbeginsel. Verliezen worden genomen zodra ze bekend zijn en opbrengsten worden genomen zodra ze gerealiseerd zijn.

Doorrekeningmethodieken kostenverdeelstaat

Toelichting kostenverdeelstaat

De gehanteerde systematiek van kostenverdeling is ten opzichte van de Jaarrekening 2009 niet gewijzigd.

Bij de kostenverdeling in deze jaarrekening zijn verder de volgende uitgangspunten gehanteerd:

- de kostenverdeling vindt plaats op basis van de begrote kosten en de begrote urenverdeling;
- een uitzondering wordt gemaakt voor de grondexploitatieprojecten. Daarbij vindt de doorbelasting wel plaats op basis van de werkelijke uren;
- de saldi die ontstaan op de kostenplaatsen doordat de werkelijke baten en lasten afwijken van de begroting worden verantwoord op functie 960.

Afschrijvingslasten en rente

De afschrijvingslasten en rentelasten worden toegerekend en bepaald op een wijze zoals vermeld onder 'vaste activa' en 'resultaatbepaling'. Naast aan derden betaalde rente worden tevens de gedeerde renteopbrengsten als gevolg van financiering van vaste activa met eigen middelen (reserves en voorzieningen) als last verantwoord. Een deel van deze berekende rente wordt toegevoegd aan de voorzieningen als inflatiecorrectie, het resterende deel is ten gunste van de exploitatie gebracht.

De rentetoerekening vindt in hoofdlijnen plaats op basis van het renteomslagpercentage en wordt berekend over de balanswaarde van de vaste activa aan het begin van het boekjaar. Het gehanteerde renteomslagpercentage is op begrotingsbasis vastgesteld en bedraagt 5% met uitzondering van het percentage gehanteerd bij de financiële vaste activa en verstrekte geldleningen. Bij deze categorie vaste activa is het doorbelastingpercentage gelijk gesteld aan de te ontvangen vergoedingspercentages.

Toelichting op de balans

Activa

Immateriële vaste activa

Er is geen immateriële vaste activa.

Materiële vaste activa

Conform artikel 35 van het BBV worden materiële vaste activa onderverdeeld in:

- Investerings met een economisch nut:
Investerings hebben een economisch nut indien ze verhandelbaar zijn en/of indien ze kunnen bijdragen aan het genereren van middelen.
- Investerings in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut:
Hierbij gaat het om activa die geen economisch, maar uitsluitend een maatschappelijk nut hebben. Ze genereren geen middelen, er is geen markt voor.

De boekwaarde van de materiële vaste activa, gesplitst naar economisch en maatschappelijk nut, is als volgt samengesteld:

Materiële vaste activa <i>Bedragen x € 1.000</i>	31-12-2011	Vermeerderingen	Verminderings	Afwaardering	Afschrijving	31-12-2012
Investerings economisch nut	36.206	1.348	535	161	2.461	34.397
Gronde en terreinen	2.528	0	0	0	0	2.528
Grond 't Klooster	863					863
Grond Bachlaan	489					489
Grond Openbaar primair onderwijs	200					200
Grond Bijzonder primair onderwijs	232					232
Grond Bijzonder speciaal onderwijs	111					111
Grond Gymnastiekgebouwen	65					65
Grond Sport	244					244
Grond Rijnkom	118					118
Grond Veentjesbrug	137					137
Grond Overig	69					69
Woonruimte	189	0	0	0	0	189
Appartement Dorpsstraat 61b Renkum	189	0	0	0	0	189
Bedrijfsgebouwen	21.649	147	535	160	1.162	19.939
Gemeentehuis	228				23	204
Gemeentelijke eigendommen	853				80	772
Brede school Marlijn/Mariënborn	2.436				75	2.361
Brede school Dennenkamp	4.007				110	3.898
Brandweer	1.760				71	1.689
Openbaar primair onderwijs	422				64	358
Bijzonder primair onderwijs	3.408				247	3.161
Bijzonder speciaal onderwijs	1.846		535	160	70	1.081
Bijzonder voortgezet onderwijs	3.420	110			196	3.334
Onderhoud onderwijsgebouwen	298				24	274
Gymnastiekonderwijs	129				25	104
Sport	10				6	4
Rijnkom	1.363				109	1.254
Cultuur en Maatschappelijk werk	415	37			29	423
Gemeentewerf	654				22	633
Begraafplaatsen	400				11	389

Materiële vaste activa <i>Bedragen x € 1.000</i>	31-12-2011	Vermeerderingen	Verminderen	Afwaardering	Afschrijving	31-12-2012
Grond, weg- en waterbouwkundige werken	8.247	702	0	0	476	8.473
Gemeentewerf	93				37	56
Onderwijs	279				10	269
Sport	97				11	86
Riolering algemeen	3.180	605			275	3.508
Afkoppelen hemelwater	4.563	97			139	4.521
Begraafplaatsen	19				1	18
Overig	17				2	15
Vervoermiddelen	365	0	0	0	88	277
Serviceteam tractie	365				88	277
Machines, apparaten en installaties	1.012	32	0	1	174	870
Serviceteams	71	32		1	17	85
Grootschalige basiskaart	14				5	9
Gemeentehuis	565				65	500
ICT	92				42	49
Bestuur	23				3	20
Verkeerslichten	22				7	16
Gymnastiekonderwijs	28				2	26
Sport	44				7	37
Afval	30				9	21
Riolering	4				0	3
Begraafplaatsen	78				7	72
Markten	30				3	27
Overig	10				6	5
Overige materiële vaste activa	2.217	466	0	0	562	2.121
Gemeentehuis	357	156			39	473
ICT	1.089	310			439	960
Openbaar primair onderwijs	149				12	137
Bijzonder primair onderwijs	184				19	165
Bijzonder voortgezet onderwijs	92				6	86
Sport	58				13	44
Afval inzamelmiddelen	14				5	9
Riolering	19				6	12
Begraafplaatsen	197				9	188
Overig	59				13	48
Investeringen maatschappelijk nut	1.464	944	14		731	1.663
Gronden en terreinen	51	573	0	0	624	0
Grond GAWAR-terrein	51	573	0	0	624	0
Grond, weg- en waterbouwk. werken	302	130	0	0	40	393
Abri's	33				3	29
GVVP (MUP)	48	130			7	172
Verkeerslichten, -zuilen, -borden en wegmarkering	221				29	191
Machines, apparaten en installaties	179	241	0	0	31	389
Openbare verlichting	40				6	33
Verkeerslichten	139	241			25	356
Overige materiële vaste activa	932	0	14	0	37	881
Openbare verlichting	880	4	18		33	833
Verkeersborden	11				1	10
Bijzonder primair onderwijs	41				3	38
Totaal materiële activa	37.670	2.292	549	161	3.192	36.060

Door afrondingen kan de som van de afzonderlijke getallen afwijken van de totalen.

Toelichting:

Voor gronden en terreinen zijn de volgende uitgaven gedaan:

Gronden en terreinen	bedrag
<i>Bedragen x € 1.000</i>	
<i>Maatschappelijk nut</i>	
Sanering GAWAR-terrein	573
Totaal	573

In 2012 is een groot deel van de sanering GAWAR-terrein uitgevoerd. De uitgaven bedragen totaal € 1.059.000. Van de provincie Gelderland is een eerste voorschot subsidie van € 550.000 ontvangen. Daarnaast hebben Vivare en waterschap Vallei een bijdrage gedaan van totaal € 36.000.

De investering van de sanering wordt volledig afgeschreven omdat het een investering is met maatschappelijk nut. Voor deze lasten is een bestemmingsreserve sanering GAWAR-terrein beschikbaar.

Voor bedrijfsgebouwen zijn de volgende uitgaven gedaan:

Bedrijfsgebouwen	bedrag
<i>Bedragen x € 1.000</i>	
<i>Economisch nut</i>	
Verkoop Utrechtseweg 298 Oosterbeek aan de stichting Pluryn	-534
Vorbereidingskrediet Dorenweerd College Doorwerth	110
Renovatie concertzaal Oosterbeek; bestrating terras	37
Totaal	-388

Voor grond, weg- en waterbouwkundige werken zijn de volgende uitgaven gedaan:

Grond, weg- en waterbouwkundige werken	bedrag
<i>Bedragen x € 1.000</i>	
<i>Economisch nut</i>	
Bram Streeflandweg; hemelwaterleiding	45
3 ^e fase afkoppelen hemelwater	51
Riolering project Jan van Riebeekweg	98
Vervangen rioelgemalen	411
Aanschaf/-leg meetnet afvalwaterketen	7
Groene berging Bram Streeflandweg	64
Riolering Dorpsstraat	24
Vervanging riolering Hackettweg	2
<i>Maatschappelijk nut</i>	
Waldeck Pymontlaan 30 km maatregelen aanvulling	27
Europalaan MUP	20
Oosterbeek ZO 30 km-zone	63
Aanpassingen inritconstructies	33
Uniforme inrichting schoolomgevingen kleinschalige aanpassing infrastructuur (MUP K-3)	36
Aanleg fietspad Fonteinallee-Noordberg-N225 (MUP FR-6)	-49
totaal	832

Voor machines, apparatuur en installaties zijn de volgende uitgaven gedaan:

Machines, apparatuur en installaties	bedrag
<i>Bedragen x € 1.000</i>	
<i>Economisch nut</i>	
Maai/laadcombiwagens	32
<i>Maatschappelijk nut</i>	
VRI 123 Melkdam-Veerweg	85
VRI 127 N225 Kiev. v.d. Molen-Utrechtseweg	47
VRI 128 N225 Doorwerth Kerklaan-Utrechtseweg	52
VRI 121 N225 Renkum Dorpsstraat	57
Totaal	273

Voor overige materiële vaste activa zijn de volgende uitgaven gedaan:

Overige materiële vaste activa <i>Bedragen x € 1.000</i>	bedrag
<i>Economisch nut</i>	
Diverse inventaris gemeentehuis	156
Centrale server hardware	18
Draadloos netwerk	27
Snelbalie module Sociale Zaken	9
CAD werkplekken	15
Thin clients	113
SMS token	17
Switsches Arnhem	15
Vastgoed	12
Weblogic suite	17
BAG-WOZ	19
Uitwijk apparatuur	19
Uitwijk software	18
Sjabloongenerator	10
Overige ICT	1
<i>Maatschappelijk nut</i>	
Openbare verlichting bijdrage Veluwe donker-stil	-14
Totaal	453

Financiële vaste activa

In de volgende tabel geven wij de grootste mutanten per component weer, zo nodig voorzien van een toelichting. De boekwaarde van de financiële vaste activa is als volgt samengesteld:

Financiële vaste activa <i>Bedragen x € 1.000</i>	31-12-2011	Vermeerderingen	Verminderingen	Afwaardering	Aflossing/ Afschrijving	31-12-2012
Verstrekte langlopende leningen	1.683	35	0	0	50	1.668
Gemeentelijk stimuleringsfonds	1.628					1.628
Leningen u/g fietsplan	18	35			27	26
Overige leningen	37				23	14
Aandelen gemeenschappelijke regeling / deelneming	1.057	0	0	0	0	1.057
Aandelen BNG	204					204
Aandelen Afvalcombinatie de Vallei	854					854
Bijdragen aan activa en eigendommen van derden	18	0	0	0	4	14
Bijdrage kunstgras Oosterbeek	14				3	11
Diversen	4				1	3
Totaal	2.758	35	0	0	54	2.739

Overige leningen

In 2012 is de enige hypothecaire lening die door de gemeente was verstrekt volledig afgelost.

Vorraden

De samenstelling van de voorraden is als volgt:

Vorraden <i>Bedragen x € 1.000</i>	31-12-2011	31-12-2012
Complexen in exploitatie	12.274	13.100
Voorziening	-5.622	-5.811
Totaal complexen in exploitatie	6.652	7.289
Complexen niet in exploitatie	755	799
Voorziening	-42	- 42
Totaal complexen niet in exploitatie	713	757
Totaal voorraden	7.366	8.047

Voor een aantal complexen in exploitatie is een voorziening gevormd. De reden hiervoor is dat er een verlies op deze complexen wordt verwacht. Het verloop van de voorziening voorraden per complex is in de volgende tabel weergegeven.

Voorziening voorraden <i>Bedragen x € 1.000</i>	31-12-2011	Vermeerderingen	Verminderen	31-12-2012
<i>Projecten in exploitatie</i>				
3B4 woningbouw	1.355	87		1.442
Oosterbeek hoog	2.925	120		3.045
Dalzone	50			50
Willemsen Naaldhout	34			34
Tussen de lanen	406		33	373
Winkelcentrum de Weerd / Mozartlaan	852	15		867
<i>Projecten niet in exploitatie</i>				
Terrein Kranen	36			36
Projecten dorpsvernieuwing	6			6
Totaal	5.664	222	33	5.853

Op de volgende pagina's treft u een verloopoverzicht aan van de complexen in exploitatie. Ook hierbij zijn de getroffen voorzieningen in een aparte kolom zichtbaar gemaakt.

Specificatie projecten Bedragen x € 1.000	Vermeerderingen							Verminderingen				
	01-01-2012	Grond aankopen	Interne doorber.	VTU extern	Ov. Kosten bouwrijp / aanleg	Rentebijdriving	Overige bestedingen	Verkopen	Subsidies rijk	Overige verminderingen	Resultaat afgesloten complexen	Saldo 31-12-2012
Projecten in exploitatie												
3B4 bouwgrondexploitatie	3.425		5	28		83						3.541
Oosterbeek hoog	4.761		3	39		74	4	22				4.859
Oosterbeek centrum Dalzone	2.177		12	4	1	85	1	48				2.232
Wolfsheide	179		5			7						191
Willemsen Naaldhout	154		2			5						161
Tussen de lanen	-1				408				34			373
Winkelcentrum de Weerd / Mozartlaan	1.061			11		8						1.080
Dennenkamp (woningbouw)	1.017		39	45	16	41						1.158
Dennenkamp (herstel park)	-61		2	19	-16	-2						-58
Bergerhof	-438		18	4	2	-17						-431
Dorpsstraat oost	0		3	38	101				148			-6
Totaal	12.274	0	89	188	512	284	5	70	0	182	0	13.100
Projecten niet in exploitatie												
Talsmalaan	426		3			17						446
Veritasweg	192		6			8						206
Terrein Kranen	36											36
Projecten dorpsvernieuwing	101		45	38		4			76		1	111
Totaal	755	0	54	38	0	29	0	0	0	76	1	799
Totaal projecten	13.030	0	143	226	512	313	5	70	0	258	1	13.900

Prognose voor de komende jaren

Projecten Bedragen x € 1.000	31-12-2012	Reeds getroffen voorzieningen	Kosten nog beschikbaar o.b.v. voorcalculatie	Resterende opbrengsten o.b.v. voorcalculatie	Geraamd eindresultaat o.b.v. voorcalculatie na voorzieningen*
Projecten in exploitatie					
3B4 bouwgrondexploitatie	3.541	1.442	371	2.470	0
Oosterbeek hoog	4.859	3.045	88	1.902	0
Oosterbeek centrum Dalzone	2.232	50	289	2.471	0
Wolfsheide	191		27	218	0
Willemsen Naaldhout	161	34	56	183	0
Tussen de lanen	373	373	0	0	0
Winkelcentrum de Weerd / Mozartlaan	1.080	867	12	225	0
Dennenkamp (woningbouw)	1.158		242	1.400	0
Dennenkamp (herstel park)	-58		73	15	0
Bergerhof	-431		129	226	-528
Dorpsstraat oost	-6		39	33	0
Totaal	13.100	5.811	1.326	9.143	-528
Projecten niet in exploitatie					
Talsmalaan	446		83		529
Veritasweg	206		29		235
Terrein Kranen	36	36	0	0	0
Projecten dorpsvernieuwing	111	6		105	0
Totaal	799	42	112	105	764
Totaal projecten	13.899	5.853	1.438	9.248	236

* Een negatief bedrag betreft een negatieve boekwaarde (inkomsten zijn hoger dan de uitgaven).

Vorderingen

De samenstelling van de vorderingen is als volgt:

Vorderingen <i>Bedragen x € 1.000</i>	31-12-2012	31-12-2011
Debiteuren	1.438	858
Debiteuren belastingen	488	596
Voorziening belasting debiteuren	-132	-110
Dubieuze debiteuren bijzondere bijstand soza	149	156
Voorziening dubieuze debiteuren soza	-79	-152
Debiteuren soza terugvord. En verhaal	1.201	1.248
Voorz. dub. Debiteuren soza terugv. En verhaal	-603	-530
Nog te ontvangen bedragen	2.023	2.411
Te vorderen omzet belasting	3.135	2.839
Totaal	7.620	7.316

De nog te ontvangen bedragen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Nog te ontvangen bedragen <i>Bedragen x € 1.000</i>	
Toeristenbelasting 2012	327
Aanvraag IAU 2011 (toegekend)	1.098
Aanvraag IAU 2012	123
Nog te ontvangen EB	169
Energie Marlijn 2012	36
Op te leggen OZB	48
Bijdrage Drielse veer	32
Bijdrage nedvang plastic 4 ^e kwartaal	47
Diversen	143
Totaal	2.023

Liquide middelen

De liquide middelen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Liquide middelen <i>Bedragen x € 1.000</i>	31-12-2012	31-12-2011
Kas	11	11
Kleine kasvoorschotten	2	3
ABN-Amro	60	16
ING	0	8
ING soza	0	10
BNG belastingen	0	630
ING belastingen leges	18	14
Rabobank	54	0
Rabobank spaarrekening	249	11
Totaal	394	704

Overlopende vlottende activa

De samenstelling van de overlopende vlottende activa is als volgt:

Overlopende vlottende activa <i>Bedragen x € 1.000</i>	31-12-2012	31-12-2011
Vooruit betaalde bedragen	620	342
Overige	5	0
Totaal	625	342

De vooruitbetaalde bedragen kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Vooruitbetaalde bedragen <i>Bedragen x € 1.000</i>	
Afrekening N225	22
Afrekening VRI	40
Aandeel voorfinanciering GOV united	240
Diversen	318
Totaal	620

Passiva

Eigen vermogen

Reserves

Reserves zijn afgezonderde vermogensbestanddelen voor zover niet bestemd om fluctuaties op te vangen in de exploitatiesfeer, ofwel het verschil tussen bezittingen en schulden (eigen vermogen).

In de balans worden de reserves onderscheiden naar:

4. de algemene reserve;
5. bestemmingsreserves;
6. overige bestemmingsreserves.

Een algemene reserve is een reserve met een algemeen karakter en dus vrij aanwendbaar.

Een bestemmingsreserve is een reserve waaraan de raad een bepaalde bestemming heeft gegeven. Zolang de raad de bestemming kan wijzigen, is sprake van een reserve. Zodra dit niet meer kan, is sprake van een voorziening. Er zijn bestemmingsreserves die dienen om ongewenste schommelingen op te vangen in de tarieven die aan derden in rekening worden gebracht, maar die niet specifiek besteed hoeven te worden.

In de volgende tabel is het verloop van de reserves in 2012 weergegeven.

Staat van Reserves	31-12-2011	Resultaat 2011	Toevoegingen	Omtrekkingen	31-12-2012
<i>Bedragen x € 1.000</i>					
Algemene Reserve	16.510	680		101	17.089
Vrije algemene reserve	10.150				10.150
Weerstandsreserve	3.328	465			3.793
Reserve bestrijding gevolgen vermindering algemene uitkering	3.032	215		101	3.147
Bestemmingsreserves	13.457	350	1.884	1.843	13.847
Afvalstoffenheffing	1.396		1		1.397
Duurzaam veilig Utrechtseweg	2			2	
Bestemmingsplannen	285		7		291
GAWAR-terrein (nutsbedrijf)	710			601	109
Monumenten	80		9		89
Brede school/praktijklokalen VSO	80				80
WWB	45				45
Uitkering WMO	488		202		691
LOP	198			133	65
Cultuur- en Airborne activiteiten	161				161
Benoemde risico's	336			336	
Algemene uitkering	531	95	273	344	555
Bestemde resultaat	118	177		254	41
ICT	530			27	503
Co-financiering	149				149
IHP	995	78	59		1.132
Rioolheffing	4.426		869		5.295
G-onderhoud	680			142	538
Re-integratieactiviteiten	768		41		809
MUP	5		72	3	73
Onderhoud gebouwen	1.474		301		1.775
Meerjarige projecten			51		51
Totaal reserves	29.966	1.030	1.884	1.944	30.936

Algemene reserve

Vrije algemene Reserve	
Doel:	Het voorzien in dekkingsmiddelen binnen de exploitatie (rentecomponent) en het zo nodig op peil brengen van andere reserves en voorzieningen
Vorming:	Uit de resultaatbestemming
Hoogte:	N.v.t.
Duur:	N.v.t.
Bestedingsraming:	N.v.t.

Weerstandsreserve	
Doel:	Het opvangen van risico's waarvoor geen bestemmingsreserves of voorzieningen zijn gevormd
Vorming:	Ten laste van de exploitatie c.q. de vrije reserve wanneer de hoogte dat vereist
Hoogte:	Conform het berekende noodzakelijke weerstandsvermogen
Duur:	N.v.t.
Bestedingsraming:	N.v.t.

Uit het jaarrekeningresultaat 2011 is € 465.000 toegevoegd aan deze reserve. Daarmee komt de stand van de reserve op € 3.793.000. In de begroting 2013 is geconstateerd dat zowel het statisch als het dynamisch weerstandsvermogen ruim voldoen aan de gestelde normen. Daarom wordt in 2013 de weerstandsreserve met € 250.000 verlaagd, waarna een bedrag van € 3.543.000 resteert.

Reserve bestrijding gevolgen vermindering algemene uitkering	
Doel:	Het opvangen van nadelen die zijn ontstaan door bezuinigingen van het Rijk via o.a. algemene uitkering
Vorming:	Resultaten vanaf 2009 en eenmalige storting van € 3.500.000 uit de vrije algemene reserve
Hoogte:	N.v.t.
Duur:	N.v.t.
Bestedingsraming:	N.v.t.

Uit het jaarrekeningresultaat 2011 is € 215.000 toegevoegd aan deze reserve. Ten behoeve van het ombuigentrage heeft uw raad € 60.000 uit deze reserve ter beschikking gesteld. Tevens is, conform het amendement dat is aangenomen bij de begroting 2011 € 25.000 aan de reserve onttrokken in verband met de startersleningen. In de voorjaarsnota 2012 heeft u ingestemd met een onttrekking van € 35.000 ten behoeve het plan van aanpak voor de bedrijventerreinen en een onttrekking van € 23.000 ten behoeve van een onderzoek naar een glasvezelkabelnet. Hiervan is in 2012 respectievelijk € 8.000 en € 7.000 ingezet. De resterende bedragen zullen in 2013 worden aangewend.

Bestemmingsreserves

Afvalstoffenheffing	
Doel:	Egaliseren van kosten van afvalverwijdering en -verwerking om ongewenste schommelingen in het tarief voor afvalstoffenheffing te voorkomen
Vorming:	Door middel van dotatie van een voordelig exploitatiesaldo op product afvalverwijdering en verwerking
Hoogte:	Minimum: € 0, maximaal € 500.000
Duur:	N.v.t.
Bestedingsraming:	N.v.t.

De storting van € 1.000 betreft het voordelig exploitatieresultaat op het product Afvalverwijdering en -verwerking (exploitatie product afvalverwijdering en -verwerking ad. € 668.000 minus BTW en kwijtscheldingen ad. € 667.000).

De stand van de reserve ligt boven het maximum. In de Begroting 2013 is voorgesteld een deel van de reserve in te zetten voor een verlaging van de tarieven in 2013. Daarnaast wordt, conform uw besluit, € 390.000 voor inzamelmiddelen voor GFT-afval en papier ten laste van de reserve gebracht.

Duurzaam veilig Utrechtseweg	
Doel:	Dekking van de kosten voor duurzaam veilig Utrechtseweg
Vorming:	Geen nieuwe dotaties meer. Na afronding huidige projecten wordt reserve opgeheven
Hoogte:	N.v.t.
Duur:	Opheffen na afronding huidige projecten
Bestedingsraming:	Afwikkeling verkeerslichten

Deze reserve is niet meer nodig en kan vrij vallen.

Bestemmingsplannen	
Doel:	Dekking van de kosten voor de actualisatie van bestemmingsplannen binnen de gemeente Renkum.
Vorming:	Dotatie met ingang van 2010 jaarlijks € 70.000. Voor de actualisering van de ca 10 vaste bestemmingsplannen is in totaal ca. € 700.000 benodigd. De bestemmingsplannen moeten eens in de tien jaar geactualiseerd worden. De dotatie van € 70.000 is hierop gebaseerd.
Hoogte:	Minimaal 0, maximaal € 700.000*
Duur:	N.v.t. (na tien jaar zullen de bestemmingsplannen wederom geactualiseerd worden)
Bestedingsraming:	Maximaal de hoogte van de reserve * in de praktijk zal deze hoogte waarschijnlijk niet bereikt worden aangezien actualisatie bestemmingsplannen een continu proces is waarin niet ineens ongeveer 10 bestemmingsplannen geactualiseerd worden. Desondanks is deze hoogte het zuiver rekenkundig maximum.

Begroot was een toevoeging van € 64.000 en een onttrekking van € 131.000, per saldo een onttrekking van € 67.000. In werkelijkheid is er een restantbudget van € 73.000 (zie product 3C). Het saldo tussen deze grote onttrekking en het restantbudget ad. € 6.000 is aan de reserve toegevoegd.

GAWAR-terrein	
Doel:	Opvangen van risico's van financiële claims i.v.m. sanering GAWAR-terrein
Vorming:	Eenmalige dotatie
Hoogte:	N.v.t.
Duur:	Tot na afwikkeling sanering
Bestedingsraming:	Nog niet bekend

In 2012 is de sanering van het GAWAR-terrein voor een groot deel uitgevoerd. De netto kosten die hier betrekking op hebben worden onttrokken uit deze reserve.

Monumenten	
Doel:	Afdekken van risico's met betrekking tot monumenten
Vorming:	Jaarlijks (voordelig exploitatiesaldo monumenten)
Hoogte:	Onbepaald (maximum van € 150.000 is verdedigbaar)
Duur:	Onbeperkt
Bestedingsraming:	Afhankelijk van het opgetreden exploitatietekort

Met de Wet op de Archeologische Monumentenzorg is sinds 2007 de gemeentelijke verantwoordelijkheid voor de discipline archeologie gewijzigd. De gemeente kan eisen stellen aan archeologisch onderzoek op ontwikkellocaties. Zijn de financiële consequenties ervan onevenredig hoog dan kan de initiatiefnemer het onevenredige deel in rekening brengen bij de gemeente. Als daarvoor geen voorziening is getroffen is een reserve het enige alternatief. De bijdrage uit het gemeentefonds ter hoogte van circa € 14.000 per jaar wordt als voeding van deze reserve benut. De uitgaven (ad. € 5.000) in 2012 hadden betrekking op het Renkumse onderdeel (in uren) van de aanstelling per 01-01-2010 van een regioarcheoloog. Renkum beschikt vanaf die datum voor bijna 90 uur per jaar over een gekwalificeerde seniorarcheoloog die zijn expertise kan inzetten in allerlei situaties waarbij bodemverstoringen aan de orde zijn. Het kan zowel gaan om werkzaamheden waarbij de gemeente initiatiefnemer is als bij situaties waarin een derde partij in beeld is. Het niet benodigd budget ad. € 9.000 is aan de reserve toegevoegd.

Brede scholen/praktijklokale VO	
Doel:	Verbreding naam/doel reserve tot: Egaliseren van kosten en opvangen van risico's van omvangrijke projecten brede scholen en realisatie/uitbreiding/kwaliteitsverbetering praktijklokale voortgezet speciaal onderwijs
Vorming:	Eenmalig en indien noodzakelijk vorming vanuit resultaatbestemming van enig jaar.
Hoogte:	N.v.t.
Duur:	Opheffen na afronding vorming brede scholen
Bestedingsraming:	Een maximum van € 253.000 voor praktijklokale en restant voor opvang incidentele kosten brede scholen.

In 2012 is er geen mutatie in deze reserve te melden. Vanaf 2013 wordt het saldo ingezet om de jaarlijkse saldi van het IHP te nivelleren. Daarnaast is de naam van de reserve feitelijk te beperken tot alleen de term brede scholen aangezien de middelen voor praktijklokale al zijn uitgenomen.

WWB	
Doel:	Egaliseren van het inkomensdeel WWB
Vorming:	Resultaat inkomensdeel WWB
Hoogte:	N.v.t.
Duur:	Opheffing na uitvoering van het beoogde beleid
Bestedingsraming:	Conform de hoogte van de reserve

Voor de invoering van de Wet werken naar vermogen was in de begroting 2012 een budget van € 45.000 opgenomen. Omdat dit wetsvoorstel medio 2012 ingetrokken werd, was het niet nodig het gehele budget hiervoor in te zetten. Daarnaast waren er nog enkel andere voor- en nadelen binnen het taakveld Wwb uitvoering, waardoor de begrote onttrekking van de bestemmingsreserve ad € 45.000 niet hoefde plaats te vinden.

Uitkering wet maatschappelijke ondersteuning	
Doel:	Egalisatie van rijksontvangsten versus uitgaven WMO in rijkstaken vanaf 2007
Vorming:	Jaarlijks uit verschil saldo toegekende middelen uit gemeentefonds en besteding met betrekking tot deze gedecentraliseerde taken
Hoogte:	Maximaal € 500.000
Duur:	Onbepaald
Bestedingsraming:	Jaarlijks (indien het saldo dit toelaat)

Vanaf 2012 is een start gemaakt met een aantal besparingsmaatregelen op het gebied van de individuele Wmo voorzieningen, omdat het rijk het Wmo budget van de gemeente substantieel verlaagd had. In de begroting 2012 was hiervoor een taakstelling van € 557.000 opgenomen. De intentie was om 2012 te gebruiken voor het doorvoeren van bezuinigingsmaatregelen. In het raadsvoorstel m.b.t. de aanpassing van de Wmo verordening en het verwacht gebruik in 2012 e.v. hebben wij u een financiële onderbouwing gegeven van de exploitatie van het product Individuele voorzieningen. Hierbij hebben wij u aangegeven dat wij het begrotingsjaar 2012 in zouden gaan met genoemd financieel tekort en dat dit tekort gedeeltelijk gedekt zou worden uit de reserve Wmo. Bij de voorjaarsnota hebben wij u gerapporteerd dat dit tekort, c.q. taakstelling voor € 488.000 gedekt zou kunnen worden door inzet van de reserve Wmo. Gelet op de uiteindelijke realisatie, waarbij vooral bij hulp bij huishouden en woonvoorzieningen substantiële voordelen gehaald zijn (zie hiervoor), is het niet noodzakelijk de reserve Wmo in te zetten voor de invulling van de taakstelling. Naast de twee eerder genoemde taakvelden zijn ook bij de andere taakvelden voordelen gehaald. Uiteindelijk resteert er binnen het product Individuele voorzieningen een voordeel van € 202.000. Dit voordeel is conform uw eerder besluit toegevoegd aan de reserve Wmo. Daarbij wordt wederom de hoogte van de maximale reserve overschreden.

Landschapsontwikkelingsplan (LOP)	
Doel:	Uitvoeren projecten uit het landschapsontwikkelingsplan
Vorming:	Storting van beschikbaar budget
Hoogte:	N.v.t.
Duur:	Opheffing na uitvoering van het beoogde beleid
Bestedingsraming:	Conform de hoogte van de reserve

De onttrekking van € 133.000 betreft: een vrijval van € 50.000 als gevolg van herprioritering en fasering van projecten (cf amendement aanvullende ombuiging 24) en € 83.000 uitname ten behoeve van in uitvoering genomen projecten.

Cultuur- en Airborneactiviteiten	
Doel:	Besteding aan cultuur- en Airborneactiviteiten
Vorming:	Enmalige dotatie bijdrage UPC 2007
Hoogte:	Afhankelijk van de resterende budgetten per jaar
Duur:	Onbepaald
Bestedingsraming:	Conform de hoogte van de reserve

Er is geen uitname gedaan uit deze reserve in 2012. Jaarlijks begroten wij een bedrag van € 15.000 om uit deze reserve te halen. Het totaal van het product kunst, cultuur en cultuureducatie in deze jaarrekening is echter zonder dit bedrag uit deze reserve te halen afdoende, waardoor er in 2013 aanvullende activiteiten bekostigd kunnen worden. Uiteraard zal dit vooraf door u besloten moeten worden.

Benoemde risico's	
Doel:	Besteding indien de gemeente aangesproken wordt op risico's die realiteit zijn geworden.
Vorming:	Uit resultaatbestemming 2007
Hoogte:	€ 500.000
Duur:	Vooralsnog voor de periode van 2 jaren na 2007, dus t/m 2009
Bestedingsraming:	Conform de hoogte van de reserve

Zoals in de najaarsnota 2012 is gemeld kan deze reserve vrij vallen.

Algemene uitkering	
Doel:	Besteding van door het Rijk via de Algemene uitkering ontvangen middelen waarvan de aanwending door uw Raad is geautoriseerd/ maar nog niet tot besteding in het lopende boekjaar(en) heeft geleid
Vorming:	Uit exploitatie
Hoogte:	Onbepaald
Duur:	Afhankelijk van de afwikkeling van de (eventueel incidentele) projecten
Bestedingsraming:	Conform de hoogte van de reserve

Het verloop van de reserve is hieronder schematisch weergegeven:

Omschrijving <i>Bedragen x € 1.000</i>	Saldo 1-1-2012	2012 storting *a	2012 aanwending	Saldo 31-12-2012
1. Transitiekosten decentralisatie AWBZ begeleiding naar WMO	0	81	0	81
2. Taalcoaches	11	0	11	0
3. Elektronisch kinddossier	8	0	5	3
4. Radicalisering	104	0	86	18
5. Combifunctie	92	*1 58	11	139
6. AWBZ-pakketmaatregelen	64	*2 67	37	95
7. Suppletie uitkering bommenregeling	196	113	196	113
8. Nationaal uitvoeringsprogramma	49	49	0	98
9. Overig	9	0	0	9
Totaal	531	368	344	555

*a Via de algemene uitkering van het gemeentefonds zijn in 2012 en hiervoor middelen ontvangen voor taakmutaties. Een deel van deze middelen zijn nog niet besteed en worden in de reserve gestort om de taken kunnen uitvoeren die hiermee verband houden.

*1 Incl. 28.000 resultaatbestemming uit jaarrekening 2011

*2 is resultaatbestemming uit jaarrekening 2011

- 1) De gemeente heeft in 2012 een bedrag van € 97.000 ontvangen in het kader van de transitie AWBZ middelen; daarvan resteert een bedrag van € 80.700 die in deze reserve is gestort. Dit is niet begroot maar is conform nota reserves en voorzieningen.
- 2) Taalcoaches: Deze uitname is conform begroting en is opgenomen in de voorjaarsnota 2012 (blz. 7).
- 3) Elektronisch kinddossier: Dit betreft de in de najaarsnota opgenomen post (blz. 35) voor de aanwending van het elektronisch kinddossier in 2012 en 2013 en is conform uitgevoerd.
- 4) De begrote inzet 2012 is € 103.600 afkomstig uit: begroting 2012 € 69.000 en de voorjaarsnota 2012 € 34.600. Er is uiteindelijk een bedrag van € 85.900 nodig geweest. Er resteert een bedrag van € 17.700.
- 5) In 2012 zijn een tweetal uitnames op deze reserve begroot in de voorjaarsnota (blz. 10 en 16). Een bedrag van € 11.000 op mantelzorg en vrijwilligers en deze is ook gerealiseerd. Echter is een begrote uitname van € 24.500 op sport algemeen niet noodzakelijk gebleken. Sterker nog, in plaats van een uitname is er een bedrag van € 30.000 in de reserve gestort.
- 6) In 2012 is er in de najaarsnota 2012 (blz. 36) een uitname van de reserve begroot van € 64.000. Dat bedrag bleek niet volledig nodig waardoor er uiteindelijk een bedrag van € 36.500 is uitgenomen. Het restant blijft in de reserve.
- 7) Suppletie uitkering voor de beken dat in 2011 is ontvangen is in 2012 volledig uitgegeven. De suppletie uitkering 2012 voor de Beekdal moet nog voor een deel worden uitgevoerd in 2013. De uitkering voor Wolfsheide is nog niet aangewend.
- 8) Voor nationaal uitvoeringsprogramma wordt geld ontvangen op basis van een kasschuifstelsel. Dit betekent dat de ontvangen gelden in 2015 moeten worden terugbetaald via een verrekening in het gemeentefonds.

Bestemde resultaten	
Doel:	Inzichtelijk houden van jaarlijkse vorming en besteding van bestemde resultaten (overloopposten en resultaatbestemmingen).
Vorming:	Uit resultaatbestemming
Hoogte:	Onbepaald
Duur:	1 kalenderjaar na jaar van autorisatie resultaatbesteding
Bestedingsraming:	Conform de hoogte van de reserve

Per 1-1-2012 bestond de reserve bestemde resultaten uit € 118.000 Deze bestaat uit:

Omschrijving <i>Bedragen x € 1.000</i>	Bedrag	Ingezet in 2012
Gift Albricht	23	0
IZA gelden t.b.v. HRM doeleinden	77	77
Afronding van de (ruimtelijke) structuurvisie	18	18
Totaal	118	95

Uit de resultaatbestemming 2011 is hieraan het volgende toegevoegd:

Omschrijving <i>Bedragen x € 1.000</i>	Bedrag	Ingezet in 2012
Mantelzorg	10	10
Integraal Uitvoeringsprogramma	18	18
Woonvisie	19	19
Warmte isolerende maatregelen	41	41
Inspecties kinderopvang	25	25
MFC 3B4	18	0
Legionellapreventie watertapinstallaties	46	46
Totaal	177	159

Hierdoor resteert per 31-12-2012 € 41.000, bestaande uit de gift Albricht (€ 23.000) en MFC 3B-4 (€ 18.000). De gift van Albricht wil ons college in de reserve laten staan ondanks haar ouderdom zodat recht gedaan kan worden aan de visie waaronder de middelen destijds zijn ontvangen. In 2012 is er via deze reserve € 18.000 beschikbaar gesteld voor MFC 3b4. Dit naast het beschikbare budget van € 63.000 (totaal € 81.000). Deze € 18.000 is in kalenderjaar 2012 niet ingezet. Wij stellen voor om de € 18.000 in deze jaarrekening niet vrij te laten vallen maar om deze in 2013 uit de reserve te halen en te bestemmen voor de verdere ontwikkeling en uitvoering van het project MFC 3b4. Mede door het aangenomen amendement, tijdens de raadsvergadering van juni 2012, zijn er extra werkzaamheden verricht en is de planning met een aantal maanden opgeschoven. In 2013 worden de aanbestedingsdocumenten verder gereed gemaakt en wordt er nog finale besluitvorming aan u gevraagd.

ICT	
Doel:	ICT bestedingen meerjarig te egaliseren
Vorming:	Uit voordelig (jaar)saldo exploitatie
Hoogte:	Onbepaald
Duur:	N.v.t.
Bestedingsraming:	Conform de hoogte van de reserve

In de begroting was rekening gehouden met een onttrekking uit de reserve van € 64.050. Binnen het investeringsplan is er een voordeel ontstaan doordat investeringsprojecten nog in uitvoering zijn en er 1 investering uiteindelijk lager uitgevallen is (zie hiervoor verantwoordingen investeringskredieten). Het incidenteel voordeel van € 37.000 is opgeheven door een lagere onttrekking uit de reserve ICT zodat per saldo er geen voordeel resteert, maar deze middelen gereserveerd blijven t.b.v. de in uitvoering zijnde investeringsprojecten.

Cofinanciering	
Doel:	Het mogelijk maken van (investerings)projecten waarvoor geen of onvoldoende middelen zijn opgenomen in de begroting en die slechts kunnen worden gerealiseerd met behulp van cofinanciers.
Vorming:	Uit de buffer 2008 bij de resultaatbestemming 2008.
Hoogte:	€ 200.000
Duur:	Tot de reserve is uitgeput.
Bestedingsraming:	Het volledige bedrag

In 2012 is geen aanspraak gemaakt op deze reserve.

IHP	
Doel:	Beschikbaar houden van budgetten binnen het IHP bij uitstel van activiteiten
Vorming:	Voordelen a.g.v. uitstel nieuw-/verbouw betreffende het IHP naar een volgend jaar.
Hoogte:	N.v.t.
Duur:	Tot realisatie project
Bestedingsraming:	N.v.t.

De reserve IHP is ontstaan door onder andere verschuiving in jaren van beoogde investeringen. De gehele reserve is ingezet in het raadsvoorstel IHP, en zal conform dit raadsvoorstel in de voorjaarsnota 2013 worden ingezet conform die planning. Over 2012 is het volgende te melden:

Uw Raad heeft bij behandeling van de jaarrekening 2011 besloten een bedrag van € 78.000 in deze reserve te storten, en dat is gedaan. Daarnaast is er in 2012 over het gehele product onderwijshuisvesting een saldo van € 59.000 ontstaan die ook in deze reserve is gestort. Dat is niet separaat door uw Raad besloten maar geeft uitvoer aan de in het Coalitieakkoord genoemde “De uitgaven voor onderwijshuisvesting blijven binnen dat deel van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds, dat gerelateerd is aan onderwijshuisvesting”. In de praktijk vertalen wij dat als de begrote posten versus de realisatie op het product onderwijshuisvesting in programma 2.

Rioolheffing	
Doel:	Egaliseren van kosten van riolering om ongewenste schommelingen in het tarief voor rioolheffing te voorkomen
Vorming:	Middels jaarlijkse dotatie van het exploitatiesaldo op het product riolering
Hoogte:	Conform GRP
Duur:	N.v.t.
Bestedingsraming:	Conform GRP

De dotatie aan de reserve betreft het exploitatiesaldo 2012 van € 758.000 en € 111.000 inflatie (2,5% over de stand van de reserve per 1-1-2012). Verder verwijzen wij u naar de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen. Conform het GRP 2010-2014 zou de stand van de reserve per 31-12-2012 ca. € 5.040.000 bedragen. Het huidige saldo wijkt gering af. Het budget is benodigd voor de grootschalige vervangingen welke de komende jaren op de planning staan.

G-onderhoud schoolgebouwen	
Doel:	Reserveren van voordelen binnen het G-onderhoud als gevolg van ver-/nieuwbouw obv het IHP voor onvoorziene onderhoudsuitgaven
Vorming:	Middelen uit de voorziening G-onderhoud schoolgebouwen die niet noodzakelijk zijn op basis van de onderhoudsplanning tot en met 2011
Hoogte:	N.v.t.
Duur:	N.v.t.
Bestedingsraming:	N.v.t.

De reserve is meerjarig ingezet voor de dekking van de investeringen Utrechtseweg ‘Radar’ (voorjaarsnota 2012 bladzijde 12). Er was € 146.000 uitname begroot; deze is voor € 142.000 gedaan vanwege het achterwege blijven van notariskosten. De hele reserve is voorcalculatorisch ingezet bij het voorstel over het IHP tot en met 2020.

Re-integratieactiviteiten	
Doel:	Opvangen van nadelen op Re-integratieactiviteiten als gevolg van een dalende rijksbijdrage
Vorming:	Middels dotatie van het voordelig exploitatiesaldo als gevolg van de toerekening van overhead aan het participatiebudget
Hoogte:	N.v.t.
Duur:	N.v.t.
Bestedingsraming:	Volledige besteding van de toegevoegde middelen

In de prognose waren wij er vanuit gegaan dat de lasten voor participatie het beschikbare rijksbudget inclusief meeneemregeling 2012 met € 111.000 zou overstijgen. Voor dit bedrag zou de reserve belast worden. Uiteindelijk zijn de werkelijk lasten € 233.000 lager dan begroot. Omdat de totale lasten van participatie binnen de systematiek van de rijksbijdrage konden blijven, zou er een voordeel ontstaan in verband met deze extra middelen. Per saldo heeft dit onderdeel van het product arbeidsparticipatie een voordeel behaald van € 41.000. Dit voordeel is toegevoegd aan de reserve.

Bestemmingsreserve MUP	
Doel:	Meerjarig egaliseren van bestedingen binnen het MUP GVVP (MeerjarenUitvoeringsProgramma; Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan)
Vorming:	Uit exploitatie wanneer de uitgaven binnen het MUP in enig boekjaar het beschikbare budget onderschrijden, zodat de middelen kunnen worden ingezet in een boekjaar waarin de uitgaven het beschikbare budget overschrijden.
Hoogte:	N.v.t.
Duur:	Tot realisering M.U.P 2011-2014
Bestedingsraming:	Conform de hoogte van de reserve.

De dotatie aan de reserve betreft de onderschrijving van de budgetten t.b.v. uitvoering van het MUP. Een specificatie is te vinden in programma 6 (A), onderdeel Jaarrekening.

Onderhoud gebouwen	
Doel:	Egaliseren onderhoudskosten gemeentelijke gebouwen
Vorming:	Middelen uit de voorziening groot onderhoud gebouwen en vervolgens middels jaarlijkse dotaties binnen de exploitatie zolang geen sprake is van een actueel onderhoudsbeheersprogramma
Hoogte:	N.v.t.
Duur:	N.v.t.
Bestedingsraming:	N.v.t.

Voor de onderbouwing van de dotatie en onttrekking verwijzen wij u naar de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen, onderdeel Gemeentelijke gebouwen.

Meerjarige projecten	
Doel:	Besteding van eerder meerjarig door uw Raad beschikbaar gestelde middelen die door diverse oorzaken niet volledig in eerdere jaren aangewend konden worden.
Vorming:	Uit resterende saldi die in de individuele jaren resteren en conform projectplanning(en) voor die meerjarige projecten benodigd zijn.
Hoogte:	Onbepaald
Duur:	Afhankelijk van de afwikkeling van meerjarige projecten.
Bestedingsraming:	Conform de hoogte van de reserve

Deze reserve is in 2012 ingesteld ten behoeve van het Integraal Uitvoeringsprogramma en het vervolg hierop. Middels deze reserve blijven de budgetten beschikbaar voor dit meerjarige project. De toevoeging van € 51.000 betreft de vanuit boekjaar 2010 (€ 18.000) en boekjaar 2011 (€ 18.000) als overlooppost meegenomen restantbudgetten en € 15.000 restantbudget 2012.

Voorzieningen

Voorzieningen zijn afgezonderde vermogensbestanddelen die bestemd zijn om fluctuaties in de exploitatie of latente verplichtingen op te vangen (vreemd vermogen).

Voorzieningen worden gevormd wegens (art. 44 BBV):

1. verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten;
2. op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;
3. kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.

In de volgende tabel is het verloop van de voorzieningen in 2012 weergegeven. In het vervolg van deze paragraaf geven wij per voorziening aan wat het doel en het motief van deze voorziening is, hoe de vorming ervan plaatsvindt en wat de hoogte, de duur en de bestedingsraming is. Vervolgens geven wij een specificatie van de belangrijkste toevoegingen en onttrekkingen.

Staat van Voorzieningen					
	31-12-2011	Toevoegingen	Vrijval	Onttrekkingen	31-12-2012
<i>Bedragen x € 1.000</i>					
Niet actief personeel en wethouders	1.833	77	0	447	1.464
Garantiesalarissen	67	0	16	0	51
Onderhoud wegen	69	823	0	710	182
Groot onderhoud gebouwen	0	0	0	0	0
Onderhoud sportparken	76	45	0	31	90
G-onderhoud schoolgebouwen	152	76	0	39	189
Investering stedelijke vernieuwing II	750	166	0	0	916
Sanering Zuiderbeekweg	57	0	0	22	35
Reorganisatie Permar 2012-2014	0	429	0	0	429
Belastinglatentie Brede School Dennekamp	203	0	0	34	169
Totaal voorzieningen	3.208	1.615	16	1.282	3.526

Voorzieningen

Niet-actief personeel + wethouders	
Doel:	Voldoen aan betalingsverplichtingen met betrekking tot niet-actief personeel en voormalig wethouders
Vorming:	Ten laste van de exploitatie wanneer de hoogte dat vereist
Hoogte:	N.v.t.
Duur:	N.v.t.
Bestedingsraming:	Volledig bedrag

Op basis van de berekening van de huidige wachtgeldregeling en pensioenen is per 31-12-12 een bedrag nodig van € 1.464.000. Dit betekent dat in 2012 een bedrag van € 77.000 gestort moet worden om de voorziening op de gewenste hoogte te krijgen.

In 2012 hebben de volgende onttrekkingen plaatsgevonden:

• Wachtgeldregeling voormalig personeel	€	251.000
• Wachtgeldregeling wethouders	€	139.000
• Pensioenen voormalige wethouders	€	57.000
Totaal	€	447.000

Garantiesalarissen	
Doel:	Opvangen van kosten garantiesalarissen in het kader van de functiewaardering
Vorming:	Eenmalige dotatie ten laste van de exploitatie
Hoogte:	N.v.t.
Duur:	Opheffen na uitdiensttreding van alle medewerkers met een garantiesalaris
Bestedingsraming:	Volledig bedrag

In het kader van de functiewaardering is een aantal medewerkers een garantieschaal toegekend. In 2012 zijn de werkelijke salariskosten hierdoor hoger dan de functieschaal. Deze hogere lasten van € 16.000 worden opgevangen door een onttrekking uit de voorziening.

Onderhoud wegen	
Doel:	Egalisatie van de kosten van planmatig onderhoud aan wegen conform de onderhoudsplanning
Vorming:	Ten laste van exploitatie op basis van meerjarenplanning. Dit betreft het saldo van de jaarlijks geraamde kosten voor groot onderhoud wegen en de daadwerkelijke onderhoudskosten. Verder wordt rekening gehouden met de jaarlijkse inflatie (zie onderstaand).
Hoogte:	Conform meerjarenplanning onderhoud wegen (Beleidsnota Wegbeheer Renkum; BWR)
Duur:	N.v.t.
Bestedingsraming:	Vaststellen conform meerjarenplanning onderhoud wegen

De onttrekking aan de voorziening onderhoud wegen betreft groot onderhoud. Hiervoor verwijzen wij u naar de paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen. Voor een toelichting op de inflatie verwijzen wij u tevens naar genoemde paragraaf.

Onderhoud sportparken	
Doel:	Egaliseren onderhoudskosten sportparken
Vorming:	Ten laste van de exploitatie door middel van een jaarlijkse dotatie van € 45.000
Hoogte:	Conform onderhoudsplan
Duur:	N.v.t.
Bestedingsraming:	Conform onderhoudsplan

De dotatie van € 45.000 betreft de jaarlijkse (begrote) dotatie ten laste van de exploitatie. Uit het saldo zijn in 2012 betalingen gedaan ten behoeve van het onderhoud van de sportparken conform het onderhoudsplan.

G-onderhoud schoolgebouwen	
Doel:	Egaliseren onderhoudskosten schoolgebouwen
Vorming:	Ten laste van de exploitatie door middel van een jaarlijkse dotatie
Hoogte:	Conform onderhoudsplan
Duur:	N.v.t.
Bestedingsraming:	Conform onderhoudsplan

In 2012 is conform de begroting een bedrag van € 76.000 in de voorziening gestort en is er aan declaraties van de schoolbesturen een bedrag van € 39.000 betaald. In 2013 is er een ander bedrag voor de jaarlijkse storting noodzakelijk. Deze is in het voorstel IHP opgenomen.

Investing stedelijke vernieuwing II	
Doel:	Afzonderlijk zichtbaar houden van geormerkte gelden van de provincie voor investering stedelijke vernieuwing (ISV)
Vorming:	Dotatie van ontvangen gelden die niet in het lopende jaar worden uitgegeven
Hoogte:	N.v.t.
Duur:	Opheffing na uitvoering van het door de provincie beoogde beleid
Bestedingsraming:	Conform de hoogte van de voorziening

De dotatie betreft het voorschot voor ISV-3 van de provincie Gelderland. In 2012 hebben geen onttrekkingen plaatsgevonden.

Reorganisatie Permar 2012-2014	
Doel:	Fasegewijs op basis van de realisatie van het reorganisatieplan gelden uit deze voorziening beschikbaar te stellen aan de Permar WS
Vorming:	Eenmalige dotatie ten laste van de exploitatie
Hoogte:	N.v.t.
Duur:	2013 - 2014
Bestedingsraming:	Volledig bedrag

Op 19 december 2012 heeft u het aandeel van gemeente Renkum in de kosten van de reorganisatie van Permar WS van € 491.000 beschikbaar gesteld uit het rekeningresultaat 2012 en besloten tot het treffen van deze voorziening voor deze kosten. De Permar heeft verantwoording afgelegd over haar boekjaar 2012. De reorganisatiekosten voor 2012 bedroegen € 471.000. Voor de resterende kosten, groot € 3.255.000, heeft de Permar een voorziening getroffen, en zal zij op basis van de realisatie van de reorganisatie, de gemeenten verzoeken bij te dragen in de gemaakte kosten. Voor de gemeente Renkum betekent dit dat voor de kosten

uit 2012 de gemeente een bedrag van € 62.000 opneemt als nog te betalen bedrag. Voor het overig gedeelte van het aandeel van de gemeente in de reorganisatiekosten is deze voorziening van € 429.000 getroffen.

Sanering Zuiderbeekweg	
Doel:	Opvangen van de kosten voor de monitoring vervuiling grondwater en sanering hiervan.
Vorming:	Uit de voorziening grondexploitatieproject Zuiderbeekweg
Hoogte:	Conform berekening van de monitoring t/m 2016
Duur:	Tot uiterlijk 2019
Bestedingsraming:	Conform offerte

De eerste monitoringsronde is in 2012 afgerekend en er heeft een eerste termijn betaling plaatsgevonden voor de tweede monitoringsronde.

Belastinglatentie brede school Dennenkamp	
Doel:	Financiering van 10 jaarlijkse aan de fiscus te betalen btw tranches voortvloeiende uit de realisatie van de brede school Dennenkamp
Vorming:	Uit belastingrestitutie fiscus
Hoogte:	N.v.t.
Duur:	Opheffing na uitvoering van het door het Rijk beoogde beleid. Dit zal ca 2017/2018 plaatsvinden.
Bestedingsraming:	Conform de hoogte van de voorziening

De onttrekking is de betaling van de 5^e tranche van € 34.000.

Langlopende schulden

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Bedrag
Stand per 1 januari 2012	10.350
Nieuwe leningen	3.000
Reguliere aflossingen	2.050
Vervroegde aflossingen	0
Stand per 31 december 2012	11.300

Een overzicht van de samenstelling en het verloop van de langlopende schulden is opgenomen in bijlage 2 Treasury.

Kortlopende schulden

De samenstelling van de kortlopende schulden is als volgt:

Kortlopende schulden <i>Bedragen x € 1.000</i>	31-12-2012	31-12-2011
BNG rekening courant	1.099	365
Crediteuren	-2.593	-685
Betalingen onderweg	6.144	2.608
Nog te betalen bedragen	2.111	1.446
Nog te betalen salaris, sociale lasten, belastingen	873	757
Bedragen buiten rekening	2	24
Diverse te betalen bedragen	2	0
Kasgeldleningen	0	4.900
Betalingen onderweg Soza	697	515
Af te dragen belastingdienst Soza	161	124
Door te betalen crediteuren soza	199	242
Totaal	8.697	10.296

De post nog te betalen bedragen betreft posten waarvan de prestaties in 2012 zijn geleverd, terwijl de bijbehorende betaling in 2013 zal plaatsvinden. In dit bedrag is onder andere opgenomen:

Nog te betalen bedragen <i>Bedragen x € 1.000</i>	Bedrag
Groot onderhoud Aquarijn 2011	107
Vergoeding klokuren Radar 2011	80
Rente langlopende leningen	169
Nog te betalen hulp bij huishouden	390
Vewacht exploitatie tekort Rijnkom	37
Prognose algemene uitkering 2012	157
Beheer en onderhoud geluidschermen	57
Nadeel Permar 2012	54
Reorganisatie Permar 2012	62
Bemiddelingstraject vivare	30
Dubbel ontvangen bijdrage explosieven onderzoek	110
Terug te betalen subsidie	21
Diversen	837
Stand per 31 december 2012	2.111

Overlopende passiva

Onder de overlopende passiva worden verplichtingen opgenomen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd en die in een volgend begrotingsjaar tot betaling komen. De specificaties van deze post is als volgt:

In onderstaande tabel staat een specificatie van de vooruit ontvangen bedragen:

Vorderingen <i>Bedragen x € 1.000</i>	31-12-2012	31-12-2011
Vooruit ontvangen bedragen	868	1.305
Overige	6	0
Totaal	873	1.305

In onderstaande tabel staat een specificatie van de vooruit ontvangen bedragen:

Vooruit ontvangen bedragen <i>Bedragen x € 1.000</i>	1-1-2012	Toevoegingen	Aanwending	31-12-2012
Wet inburgering	378		375	3
WWB werkdeel	-60	5	116	-171
Subsidie woningproductie (KAN)	866	7	60	816
Inburgering Pardonners	34		34	0
Triple subsidie	15		15	0
Schuldhelpverlening 2009	17			17
Verb. Binnenklimaat scholen	23			23
OAB periode 2011-2014	32	105	50	87
Dorpsplein Wolfheze ontvangen provincie gelden	0	92		92
Totaal	1.305	210	647	868

Niet uit de balans blijvende verplichtingen

Artikel 53 van het Besluit Begroting en Verantwoording verplicht gemeenten om in de toelichting op de balans inzicht te geven in de financiële verplichtingen waaraan de gemeente is verbonden, voor zover:

- die verplichtingen financiële consequenties hebben voor toekomstige jaren en
- deze verplichtingen niet zijn opgenomen in een balanspost.

Voorbeelden daarvan zijn langlopende huurcontracten en leasecontracten.

De commissie BBV geeft in vraag 5 van deel 14 (mrt06) antwoord op de vraag wanneer niet in de balans opgenomen financiële verplichtingen belangrijk zijn. Zij stellen daarbij dat het niet de bedoeling is dat in de toelichting een lange lijst van meerjarig aangegane verplichtingen wordt opgenomen. Het gaat alleen om verplichtingen die politiek-bestuurlijk en financieel gezien van belang zijn. Zij verwijzen daarbij concreet naar:

- een grensbedrag op basis van de financiële verordening ex artikel 212
- minimum bedragen in het kader van de Europese aanbestedingen. Het Platform Rechtmatigheid Provincies en Gemeenten (PRPG) adviseert voor deze contracten in de toelichting op de jaarrekening bij de „niet uit de balans blijvende verplichtingen” het volle bedrag waarover het contract is afgesloten op te nemen, zodat meerjarige doorwerking van een mogelijke rechtmatigheidsfout of –onzekerheid bij een aanbesteding kan worden voorkomen.

In onze financiële verordening is in artikel 7 opgenomen dat de raad vooraf geïnformeerd wil worden over “nieuwe meerjarige verplichtingen waarvan de jaarlijkse lasten groter zijn dan € 250.000.”

Op basis van de aanbestedingsregels moeten leveringen en diensten die een bedrag vertegenwoordigen van meer dan € 200.000 Europees worden aanbesteed. Het gaat daarbij om de totale waarde van het contract over de looptijd van het contract, met een maximum van 4 jaar. Wanneer een contract voor 4 jaar wordt afgesloten voor € 50.000 per jaar, moet dit contract dus Europees worden aanbesteed.

In 2012 zijn geen nieuwe meerjarige verplichtingen afgesloten van meer dan € 250.000. Wel heeft één Europese aanbesteding plaatsgevonden. Dit betreft de inkoop van de catering. Het afgesloten contract heeft een looptijd van 3 jaar m.i.v. 1 juli 2012 en een optie tot verlenging met twee maal een jaar. Het contract vertegenwoordigt een contractwaarde van € 51.510 per jaar.

Staat van gewaarborgde geldleningen en andere garantieverplichtingen

Nr.	Oorspronkelijk bedrag lening	Doel van de geldlening	Naam geldnemer	Nummer van de lening
28	136.134	Dienstencentrum	St. Dienstencentrum voor bejaarden	N.V. Levensverz.-Mij. "De Hoop"
34	272.268	Dienstencentrum	St. bejaardenwerk Renkum	St. Pensioenfonds Rabobankorganisatie
58	38.571	tennisbanen + infrastructuur	Oosterbeekse tennisvereniging	Rabo: 3550.923.724
59	74.874	zalencentrum + woning	St. tot Behoud Parochiehuis	Rabo: 3550.926.790
61	34.034	bouw clubhuis	St. Clubhuis R.Z.C.	SNS: 82.69.40.943
62	136.134	renovatie banen	Beheersst. De Waayenberg	Rabo: 3550.916.450
66	77.143	renovatie banen	St. Paviljoen Bakkershaag	Rabo: 3550.929.455
76	45.378	renovatie/verbouw	Oosterbeekse Tennisvereniging	Rabo: 3550.944.497
95	157.689	renovatie zwembad	Instructiebad O'beek	Rabo: 3550.901.429
102	204.201	ver- en nieuwbouw clubgebouw	Beheersst. De Waayenberg	Rabo: 3550.916.620
103	68.067	nieuwbouw tafeltennisaccommodatie	Tafeltennisver. Kracht en Vriends.	Rabo: 3550.903.286
104-I	984.703	herfinanciering	SOBR	Rabo: 3550.910.231
104-II	220.000	verbouwing bibliotheek O'beek	SOBR	Rabo: 3161.970.659
104-III	140.000	inrichting bibliotheek O'beek	SOBR	Rabo: 3161.970.640
105	79.412	herstruc. Park Hartenstein	Oosterbeekse tennisvereniging	Rabo: 3550.930.852
106	453.780	aanleg banen	Stichting Golfclub Renkum	Abn Amro: 48.35.47.956
107	1.300.000	renovatie/verbouw	NV Sportfondsenbad R/H	BNG: 40.0099251
108	70.000	Bedrijfskapitaal	St. paviljoen Bakkershaag	Rabo: 3550.958.102
109	453.780	aanleg banen	Stichting Golfclub Renkum	Abn Amro: 48.35.47.980
110	453.780	aanleg banen	Stichting Golfclub Renkum	Abn Amro: 48.35.48.367
111	237.500	bouwk.aanp. pand Utrechtseweg 80	Vereniging van Eigenaars "Hoog Doorwerth"	SVn: 870508020
112	18.000	bouwk.aanp. pand Bennekomseweg 160	St. Rijksmonument "Everwijnsgoed"	SVn: 870580020
113	787.309	(her)financiering huisvestingslasten + exploitatie	St. Welzijn Gem. R'kum "De Bries"	Rabo: 3550.909.055
115	90.202	renovatie/verbouw	Midgetgolfvereniging Duno	SVn: 873546020
116	100.000	aankoop pand op "De Melkweg"	Stichting Hospice Wageningen	Stichting Vrienden van Rustenburg
117	300.000	hypth.geldlening t.b.v. 3e kunstgrasveld	MHCO / St. Sportacc. De Bilderberg	Rabo:
A	30.035.000	garant staan om renteloze leningen te verstrekken	Stichting Vivare (4491)	Divers: 16 leningen
B	39.378.000	garant staan om renteloze leningen te verstrekken	Stichting Woonzorg Nederland (4201)	Divers: 6 leningen

Andere borg	Aandeel gemeente	Datum besluit	Rente percentage	Totaal saldo 01-01-2012	Deel gemeente 01-01-2012	Aflossingen 2012	Totaal saldo 31-12-2012	Deel gemeente 31-12-2012
Provincie	50	20-09-72	7,375	24.506	24.506	9.245	682	341
	100	21-01-76	7,125	22.438	22.438	14.058	72.762	72.762
	100	21-12-88	5,700	24.424	24.424	1.543	1.543	1.543
	100	21-12-88	6,400	34.907	34.907	3.507	29.391	29.391
	100	24-01-90	4,700	98.787	98.787	1.361	3.417	3.417
	100	19-09-90	3,900	9.174	9.174	5.445	19.060	19.060
	100	24-04-91	5,750	154.605	154.605	2.444	19.994	19.994
	100	20-01-93	4,300	98.473	98.473	1.923	22.501	22.501
	100	29-06-94	5,300	105.694	105.694	11.872	23.035	23.035
	100	25-02-98	5,300	39.707	39.707	10.200	88.587	88.587
	100	28-10-98	5,200	147.479	73.739	4.041	5.132	5.132
	100	25-10-00	4,200	936.000	936.000	25.251	129.354	129.354
	100	25-10-00	4,600	35.376	17.688	22.430	76.042	76.042
	100	25-10-00	4,600	124.790	62.395	5.712	99.982	99.982
	100	28-06-00	5,100	234.453	117.227	3.996	35.711	35.711
SWS	50	10-06-02	4,300	14.166	14.166	45.378	102.101	51.050
	100	30-06-04	4,960	1.687	1.687	52.000	884.000	884.000
SWS	50	06-10-06	5,000	246.947	246.947	4.308	31.068	15.534
SWS	50	10-06-02	4,300	66.804	66.804	45.378	79.412	39.706
SWS	50	10-06-02	4,800	100.000	50.000	30.252	204.201	102.101
	100	07-05-02	5,000	300.000	150.000	14.166	0	0
	100	03-09-02	5,000	24.506	24.506	1.687	0	0
	100	08-11-99	4,350	22.438	22.438	31.583	215.364	215.364
SWS	100	01-01-08	5,000	24.424	24.424	5.923	60.881	60.881
Gem. Wagnen	50	27-05-10	3,000	34.907	34.907	40.000	60.000	30.000
SWS	50	13-09-12	nb	98.787	98.787		300.000	150.000
Totaal				2.957.924	2.481.912	393.705	2.564.219	2.175.487
WSW + achtervang	50			22.777.000	11.388.500	3.406.000	19.371.000	9.685.500
WSW + achtervang	50			36.791.000	18.395.500	669.000	36.122.000	18.061.000
Totaal				59.568.000	29.784.000	4.468.705	58.057.219	29.921.987

SWS = Stichting Waarborgfonds Sport

Deel III

Bijlagen

Bijlage 1 Controleverklaring

Gemeente Renkum
T.a.v. het college van Burgemeester en Wethouders

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit rapport opgenomen jaarrekening 2012 van de gemeente Renkum gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2012 en de programmarekening over 2012 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen, alsmede de SISA-bijlage.

Verantwoordelijkheid van het College van Burgemeester en Wethouders

Het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Renkum is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met het in Nederland geldende Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten. Deze verantwoordelijkheid houdt onder meer in dat de jaarrekening zowel de baten en lasten als de activa en passiva getrouw dient weer te geven en dat de in de jaarrekening verantwoorde baten, lasten en balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Rechtmatige totstandkoming betekent in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder gemeentelijke verordeningen.

Het College van Burgemeester en Wethouders is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle, als bedoeld in art 213, tweede lid van de gemeentewet. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder het Besluit accountantscontrole decentrale overheden en het door de Raad op 24 februari 2010 vastgestelde normenkader 2012. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controleinformatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, alsmede voor de rechtmatige totstandkoming van baten, lasten en balansmutaties, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de gemeente Renkum.

Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en van de redelijkheid van de door het College van Burgemeester en Wethouders van de gemeente gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

De bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie bedraagt voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten en toevoegingen aan reserves. Op basis van artikel 2 lid 7 BADO is deze goedkeuringstolerantie door de Gemeenteraad bij raadsbesluit van 26 maart 2008 vastgesteld.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende de jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening van de gemeente Renkum een getrouw beeld van de grootte en samenstelling van zowel de baten en lasten over 2012 als van de activa en passiva per 31 december 2012 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten.

Voorts zijn wij van oordeel dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2012 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen in overeenstemming met de begroting en met de relevante wet- en regelgeving, waaronder de gemeenschappelijke verordeningen.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 213 lid 3 onder de Gemeentewet vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening.

Breda, 15 mei 2013
Baker Tilly Berk N.V.

Was getekend,

drs. R. Opendorp
Registeraccountant

Bijlage 2 Financiering

Treasurybeheer

Renterisicobeheer

Het renterisico van een gemeente is te verdelen in renterisico over vlottende schuld (looptijd < 1 jaar) en renterisico over vaste schuld (looptijd > 1 jaar).

Het renterisico over vlottende schuld wordt bepaald in relatie tot de kasgeldlimiet. Deze limiet geeft de maximaal toegestane omvang van de vlottende schuld weer. De hoogte van de kasgeldlimiet is een bij ministeriële regeling vastgesteld percentage van de omvang van de begroting per 1 januari. In tabel A vindt voor 2012 de toetsing aan de kasgeldlimiet voor de gemeente Renkum plaats.

Bedragen x € 1.000	1e kw.	2e kw.	3e kw.	4e kw.
Omvang begroting 1-1-2012 (=grondslag)	62.366			
(1) Toegestane kasgeldlimiet				
- in procenten van de grondslag	8,5			
- in bedrag	5.301			
(2) Omvang vlottende schuld	3.465	0	1.033	900
- opgenomen gelden < 1 jaar	2.467	0	1.033	533
- schuld in rekening-courant	998	0	0	367
- gestorte gelden door derden < 1 jaar	0	0	0	0
- overige geldleningen (niet vaste schuld)	0	0	0	0
(3) Vlottende middelen	207	1.673	2.759	1.007
- contante gelden in kas	12	8	22	11
- tegoeden in rekening-courant	164	958	674	704
- overige uitstaande gelden < 1 jaar	31	706	2.063	292
Toets kasgeldlimiet				
(4) Totaal netto vlottende schuld (2 - 3)	3.258	-1.673	-1.726	-107
Toegestane kasgeldlimiet (1)	5.301	5.301	5.301	5.301
Ruimte (1) – (4)	2.043	6.974	7.027	5.408

Tabel A Kasgeldlimiet

Uit de voorgaande tabel blijkt dat wij in 2012 hebben voldaan aan de kasgeldlimiet.

Het renterisico over vaste schuld wordt gezien in relatie tot de renterisiconorm. Deze norm geeft de maximaal toegestane omvang van dat deel van de vaste schuld waarover renterisico wordt gelopen weer. De norm houdt in dat wij maximaal over 20 % van het begrotingstotaal renterisico mogen lopen. De raming van de ruimte/overschrijding voor de jaren 2012 tot en met 2015 is weergegeven in tabel B.

Uit de tabel blijkt dat wij in 2012 hebben voldaan aan de renterisiconorm. De verwachting is dat dit de komende jaren opnieuw het geval zal zijn.

Bedragen x € 1.000	2012	2013	2014	2015
(1) Rentehervormingen				
(2) Aflossingen	2.050	2.350	2.850	2.350
(3) Renterisico (1+2)	2.050	2.350	2.850	2.350
(4) Renterisiconorm	12.473	12.473	12.473	12.473
(5a) Ruimte onder renterisiconorm (4 > 3)	10.423	10.123	9.623	10.123
(5b) Overschrijding renterisiconorm (3 > 4)	-	-	-	-
Berekening renterisiconorm				
(4a) Begrotingstotaal 2012	62.366			
(4b) Vastgesteld percentage	20%			
(4) Renterisiconorm (4a x 4b)	12.473			

Tabel B2 Renterisiconorm 2012 t/m 2014

Kredietrisicobeheer

In tabel C vindt u een overzicht van de door de gemeente Renkum verstrekte gelden, gegroepeerd per risicogroep. De groepen zijn (globaal) gerangschikt naar oplopend risico.

Risicogroep <i>Bedragen x € 1.000</i>	Met/zonder (hyp.) zekerheid	Restant schuld per 31-12-2012
Gemeenten/provincies	zonder	
Overheidsbanken	zonder	9
Financiële instellingen (A en hoger)	zonder	1.832
Overige toegestane instellingen volgens treasurystatuut	met en zonder	884
Totaal		2.725

Tabel C Kredietrisico op verstrekte gelden

Intern liquiditeitsbeheer

Het doel van de gemeente Renkum is om haar interne liquiditeitsrisico's te beperken door haar treasuryactiviteiten te baseren op een korte en een lange termijn liquiditeitsplanning. Er worden regelmatig korte termijn plannings opgesteld om de ontwikkeling van de liquiditeitspositie te volgen. Een planning voor de lange termijn wordt gelijktijdig met de begroting opgesteld en zo nodig tussentijds geactualiseerd. Deze werkwijze zal in 2013 worden gecontinueerd.

Gemeentefinanciering**Financiering**

In 2012 is een nieuwe langlopende lening aangetrokken van € 3.000.000. De reguliere lineaire aflossingen over 2012 bedroegen € 2.050.000. Hierdoor heeft onze leningenportefeuille zich ontwikkeld van vier leningen voor totaal € 10.350.000 per 1-1-2012 naar vijf leningen met een totale restantschuld van € 11.300.000 per 31-12-2012.

De leningenportefeuille per 31 december 2012 is weergegeven in tabel D. De mutaties in 2012 en de invloed hiervan op de gemiddelde rente is terug te vinden in tabel E.

Leningnummer	Oorspr. bedrag	Aanvang	Einde looptijd	Rente	Aflossing 2012	Restant 31-12-2012
400099232	5.000	2004	2014	4,04 %	500	1.000
400101261	4.000	2005	2015	3,38 %	400	1.200
063431	8.500	2006	2016	3,99 %	850	3.400
40106846	3.000	2011	2021	2,85 %	300	2.700
40107281	3.000	2012	2022	2,63 %	0	3.000
Totaal						11.300

Tabel D Leningenportefeuille (bedragen x € 1.000)

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Bedrag	Gemiddelde rente
Stand per 1 januari 2012	10.350	3,57 %
Nieuwe leningen	3.000	2,63 %
Reguliere aflossingen	2.050	3,74 %
Vervroegde aflossingen		
Renteaanpassingen (oud percentage)		
Renteaanpassingen (nieuw percentage)		
Stand per 31 december 2012	11.300	3,29 %

Tabel E Mutaties in leningenportefeuille

Uitzetting

De door de gemeente uitgezette (lange termijn) gelden zijn als volgt onder te verdelen:

<i>Bedragen x € 1.000</i>	Stand per 31-12-2012	Gemiddeld Rendement
Deelnemingen	1.057	21,61 %
Leningen	1.668	0,01 %
Totaal	2.725	

Tabel F Uitgezette gelden

In 2012 is een extra dividuutkering van € 74.000 ontvangen van de Vallei. Dit veroorzaakt, samen met de reguliere dividuutkeringen, het hoge rendement op deelnemingen.

Relatiebeheer

Huisbankier van de gemeente Renkum is de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). Het grootste deel van onze reguliere bankzaken loopt via deze bank. In aanvulling daarop is in 2010 een spaarrekening geopend bij de Rabobank. Op het gebied van gemeentefinanciering wordt echter ook gebruik gemaakt van andere financiële instellingen. Voordat middelen worden aangetrokken of uitgezet, worden offertes aangevraagd bij minimaal 3 instellingen. Vervolgens wordt gekozen voor die instantie die, passend binnen het Treasurystatuut, de meest gunstige condities voor de gemeente aanbiedt.

Kasbeheer

Evenals voor lange termijn financiering en uitzettingen, worden ook voor korte termijn financiering en uitzettingen de tarieven van een drietal instellingen met elkaar vergeleken.

Bijlage 3 Restantkredieten

Investeringskredieten Concertzaal

<i>Bedragen * € 1.000</i> Omschrijving	Begroting totaal *)	Werkelijk totaal **)	Restant	Afboeken	Naar 2013
Renovatie concertzaal 20 jaar	648	459	189		189

*) begroot, dit betreft het totaal van het beschikbaar gestelde budget

**) werkelijk, dit betreft de werkelijke uitgaven / inkomsten tot en met 31 december 2012

Investeringskredieten Verkeersmaatregelen

<i>Bedragen * € 1.000</i> Omschrijving	Begroting totaal *)	Werkelijk totaal **)	Restant	Afboeken	Naar 2013
Europalaan Waterwg tot Kloosterk	20	20	0		0
O'beek ZO (30km) WE-5	75	64	11		11
Aanpassen inritconstructies (WE- +6)	50	33	17		17
Fietsp.Fonteinallee-Noordberg N225	250	-76	326		326
Schoolomgeving/-routes	110	95	15		15
Totaal	505	137	368	0	368

*) begroot, dit betreft het totaal van het beschikbaar gestelde budget

**) werkelijk, dit betreft de werkelijke uitgaven / inkomsten tot en met 31 december 2012.

Toelichting

Fietspad Fonteinallee-Noordberg N225

Dit project is begin 2011 opgestart. Er is echter nog steeds onduidelijkheid over de eigendom van een bepaald stuk grond, wat veel invloed heeft (kan hebben) op het te volgen tracé. Dit vertraagt het proces aanzienlijk. Provincie Gelderland (grondeigenaar) is hierover in conclaaf met betrokken particulier. Inmiddels is hier ook bestuurlijk over overlegd. Naar verwachting kan in 2013 met de daadwerkelijke voorbereiding gestart worden, al zal het ontwerp (naar aanleiding van die eigendomskwestie) waarschijnlijk wel moeten worden aangepast. De beschikte subsidies zijn schriftelijk verlengd door respectievelijk de Stadsregio Arnhem Nijmegen en de provincie Gelderland.

Schoolomgeving/-routes

In 2012 zijn de meeste maatregelen rondom de schoolomgevingen in Oosterbeek uitgevoerd, het restant was begin 2013 gereed. In 2013 is de laatste tranche gepland: de scholen langs de Bram Streefandweg en de Vallei in Renkum, inclusief op verschillende locaties minimale aanpassingen van de geplaatste Julie-palen.

Investeringskredieten Riolering

<i>Bedragen * € 1.000</i> Omschrijving	Begroting totaal *)	Werkelijk totaal **)	Restant	Afboeken	Naar 2013
Riolering Benedendorpsweg	359	118	241		241
Bergingsbezinkbassins	86	0	86		86
Riolering project J.v. Riebeeckweg	995	98	897		897
Riolering project Dorpsstraat e.o.	50	24	26		26
Rioolgem. verv. (elec/15jr)	510	441	69		69
Rioolgem. verv. (persleid45jr)	45	0	45		45
Aanschaf/-leg meetnet afvalwaterk.	107	70	37		37
Groene bergingen Br. Streefandweg	88	76	12		12
Totaal	2.239	826	1.413	0	1.413

*) begroot, dit betreft het totaal van het beschikbaar gestelde budget

**) werkelijk, dit betreft de werkelijke uitgaven / inkomsten tot en met 31 december 2012

Toelichting

Riolering Benedendorpsweg

Project is gereed en opgeleverd. Financiële afhandeling van de riolering dient nog plaats te vinden.

Bergbezinkbassins

Groene bergingen Bram Streeflandweg

Project is in de ontwerpfase. Ten behoeve van de voorbereiding en engineering wordt het bestek inclusief tekeningen opgesteld, riooltechnische berekeningen gemaakt en de benodigde onderzoeken uitgevoerd.

Riolering project Jan van Riebeeckweg

Project is aanbesteed. De werkzaamheden starten in februari 2013 en lopen tot medio juli.

Riolering project Dorpsstraat

Project wordt projectmatig opgepakt en door een geïntegreerd contract in de markt gezet. De initiatieffase is in 2012 afgerond en het project bevindt zich in de contractfase, waarin integraal eisen en randvoorwaarden geïnventariseerd worden. Aanbestedingprocedure start in maart 2013. De ontwerpfase start medio juli 2013.

Rioolgemalen vervangen

Project is in uitvoering. De pompgemalen Nico Bovenweg en Van Ingenweg zijn in bedrijf. De inrichting van de openbare ruimte/omgeving wordt na de winterperiode 2012-2013 uitgevoerd. De realisatie van de Marienberg is, na zienswijze van bewoners, uitgesteld. Er is er onderzoek gepleegd naar een alternatief tracé, welke reeds wordt uitgewerkt. Oplevering van het project is gesteld op eind april 2013.

Aanschaf/ -leg meetnet afvalwaterketen

Op diverse locaties in het rioolsysteem zijn meetpunten aangebracht. De meetgegevens worden opgenomen in een centrale database. De testfase is nog niet afgerond, mede vanwege extra werkzaamheden en de toevoeging van de 3 hoofdgemalen. Project wordt medio juli 2013 opgeleverd.

Investeringskredieten Wegen, straten en pleinen

<i>Bedragen *€ 1.000</i>	Begroting	Werkelijk	Restant	Afboeken	Naar 2013
Omschrijving	totaal *)	totaal **)			
Openbare verlichting Benedendorpsweg	132	37	95		95
Totaal	132	37	95	0	95

*) begroot, dit betreft het totaal van het beschikbaar gestelde budget

**) werkelijk, dit betreft de werkelijke uitgaven / inkomsten tot en met 31 december 2012

Toelichting**Openbare verlichting Benedendorpsweg**

Het project is afgerond en eindafrekening wordt afgehandeld.

Investeringskredieten ICT

<i>Bedragen *€ 1.000</i>	Begroting	Werkelijk	Restant	Afboeken	Naar 2013
Omschrijving	totaal *)	totaal **)			
Weblogic Suite	50	17	33		33
BAG-WOZ	33	19	14		14
ICT uitwijk apparatuur	65	19	46		46
ICT uitwijk software	24	18	6		6
Totaal	172	73	99	0	99

*) begroot, dit betreft het totaal van het beschikbaar gestelde budget

**) werkelijk, dit betreft de werkelijke uitgaven / inkomsten tot en met 31 december 2012

Toelichting

In onderstaande tabel treft u de verantwoording van de investeringskredieten van ICT aan.

Toelichting	Restantkrediet 2011	Krediet 2012	Totalen
<i>Bedragen *€ 1.000</i>			
Budget	247	183	430
Realisatie	209	85	293
Ruimte binnen krediet	38	98	136
Restantkrediet 2012	0	99	99
Resultaat kredieten	38	-1	37

Per saldo heeft de uitvoering van het investeringsplan van ICT geleid tot een voordeel van € 36.700 binnen de exploitatie 2012. Dit voordeel kan gesplitst worden in een structureel voordeel op de restantkredieten 2011 van € 6.700 en een incidenteel voordeel in 2012 van € 30.000 omdat enkele investeringen in 2012 nog in uitvoering zijn. Dit voordeel leidt tot een lagere onttrekking van de reserve ICT zodat in de komende jaren voldoende dekking resteert om de kapitaallasten van deze in uitvoering zijnde investeringen te kunnen dekken.

Investeringskredieten facilitair

<i>Bedragen * € 1.000</i>	Begroting	Werkelijk	Restant	Afboeken	Naar 2013
Omschrijving	totaal *)	totaal **)			
Inventaris gem.huis 20 jaar	203	144	59		59
Inventaris gem.huis 15 jaar	21	7	13		13
Inventaris gem.huis 10 jaar	13	5	9		9
Inrichting voorruimte trouwzaal	14	0	14		14
Totaal	251	156	95	0	95

*) begroot, dit betreft het totaal van het beschikbaar gestelde budget

**) werkelijk, dit betreft de werkelijke uitgaven / inkomsten tot en met 31 december 2012

Inventaris gemeentehuis 20, 15 en 10 jaar

De investeringen voor vervanging van meubilair zijn in 2012 grotendeels gerealiseerd. Een gedeelte is eind 2012 nog uitgezet en wordt in 2013 afgerond.

Inrichting voorruimte trouwzaal

Eind 2012 was het plan voor herinrichting van de voorruimte trouwzaal afgerond en is opdracht verstrekt voor uitvoer. Begin 2013 is het plan uitgevoerd en heeft de voorruimte een multifunctionele bestemming gekregen. Kleinere recepties kunnen daar nu plaats vinden en daarnaast is het ook een plaats geworden van ontmoeting en functioneel overleg.

Investeringskredieten Onderwijshuisvesting

<i>Bedragen * € 1.000</i>	Begroting	Werkelijk	Restant	Afboeken	Naar 2013
Omschrijving	totaal *)	totaal **)			
Radar kooklokaal 2009 rvs 09'2009	54	0	54		54
1e inr/olp 7e,34e en 35e groep Radar	36	0	36		36
Radar kozijnen inclusief glas	173	0	173		173
Nieuwbouw Radar/ABS Utr.weg	2.706	-535	3.241		3.241
Parkeerverhardingen etc. Radar/ABS	100	0	100		100
Ondergrondse aansluit.Utr.weg	64	0	64		64
4 keer olp eerst inr.groep 36 t/m 39	46	0	46		46
Vrb. Uitbreiding Dorenweerd College	112	110	2		2
Totaal	3.291	-425	3.716	0	3.716

*) begroot, dit betreft het totaal van het beschikbaar gestelde budget

**) werkelijk, dit betreft de werkelijke uitgaven / inkomsten tot en met 31 december 2012

Toelichting

Speciaal onderwijs

1 en 3. Betreft investeringen aan het schoolgebouw aan de Wijnand van Arnhemweg. Deze investeringen zijn in de najaarsnota 2011 (bladzijde 25) opgenomen. Volgens de gangbare beleidsmatige uitgangspunten horen deze kredieten maximaal 1 kalenderjaar na jaar van uw autorisatie ingezet te zijn. In dit geval is dat niet gedaan omdat het schoolbestuur coöperatief met de gemeente 'meedenkt' over de in het IHP 2013-2020 opgenomen aanpassing 'Radar' schoolgebouw (scenario Oosterbeek B) die in 2014 is opgenomen. Er heeft vanwege die reden geen investering plaatsgevonden. Als in 2013 geen kapitaallasten volgen vallen de begrote kapitaallasten wel vrij. Mocht dat aan de orde zijn is dit in de voorjaarsnota 2013 op te nemen.

2 en 7. Betreft de 1^e inrichting/onderwijsleerpakket voor Radar/ABS, dit krediet is mede door onduidelijkheid over herhuisvesting van de Radar/ABS lang open blijven staan. De declaratie komt naar verwachting in 2013.

4,5 en 6. Betreft investeringen aan de Utrechtseweg. Deze kredieten zijn in 2012 beschikbaar gesteld waarbij in de voorjaarsnota 2013 (bladzijde 12) is aangegeven dat realisatie niet eerder dan 2013 plaatsvindt (behalve grondverkoop). In de jaarrekening 2012 worden deze kredieten voor 2013 opgenomen.

Voortgezet onderwijs

8. Dit betreft een voorbereidingskrediet van het Dorenweerd College voor permanente uitbreiding. Het voorbereidingskrediet is meegerekend in de investeringaanvraag die uw Raad onlangs heeft geautoriseerd.

Investeringskredieten Tractie**Bestaande investeringen**

<i>Bedragen *€ 1.000</i>	Begroting	Werkelijk	Restant	Afboeken	Naar 2013
Omschrijving	totaal *)	totaal **)			
Maai/laad combiwagen (Panda)	32	32	0		0

**) begroot, dit betreft het totaal van het beschikbaar gestelde budget*

****) werkelijk, dit betreft de werkelijke uitgaven / inkomsten tot en met 31 december 2012*

Toelichting

Na een collegebesluit is de maai/laad combiwagen (Panda) aangekocht. Deze is en wordt ingezet op de sportvelden maaisel te kunnen verwijderen, hoog gras buiten de sportvelden af te kunnen klepelen. Tevens is hij geschikt om blad te kunnen opnemen op (on)verharde bodem. Hij is intensief ingezet bij de jaarlijkse bladactie.

Bijlage 4 Productenrekening

Op grond van de artikelen 66 t/m 70 van het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten bestaat de productenrekening uit de volgende onderdelen:

1. uitwerking van programma's in producten inclusief baten, lasten en saldo
2. een overzicht van kapitaallasten inclusief afschrijvingen en toegerekende rente
3. een lijst van verbonden partijen
4. een toelichting op onderhanden werk inzake grondexploitatie

Specificatie lasten en baten per product

Deze specificatie is opgenomen in de jaarrekening.

Overzicht kapitaallasten

<i>Bedragen in 1.000 euro's</i>	2012		2011	
LASTEN				
Rente				
rente van opgenomen langlopende geldleningen	414		367	
rente van opgenomen kortlopende geldleningen	3		32	
rente berekend over reserves en voorzieningen	1.526		1.585	
Totaal rente		1.943		1.984
Afschrijvingen		3.353		2.512
Voordelig renteresultaat		484		378
TOTAAL LASTEN		5.780		4.874
BATEN				
Rente				
Rente van uitgezette kortlopende geldleningen	29		13	
Totaal rente		29		13
Doorberekende kapitaallasten				
kapitaallasten exploitatie	2.087		2.128	
kapitaallasten grondexploitatie projecten	311		221	
Extra afschrijvingen	3.353		2.512	
Totaal doorberekende kapitaallasten		5.751		9.943
TOTAAL BATEN		5.780		4.874

Lijst verbonden partijen

Voor dit overzicht verwijzen wij u naar de paragraaf verbonden partijen.

Toelichting onderhanden werk grondexploitatie

Voor deze toelichting verwijzen wij u naar de toelichting op de voorraden. Deze is terug te vinden in de toelichting op de balans.

Bijlage 5 Weerstandscapaciteit en Risico's

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de post onvoorzien, het vrij aanwendbaar deel van de algemene reserve, oftewel de weerstandsreserve, de onbenutte belastingcapaciteit, de stille reserves, de begrotingsruimte en mogelijkheden tot kostenreductie. Achtereenvolgens wordt ingaan op deze onderdelen van de weerstandscapaciteit. Daarbij bekijken wij in hoeverre de weerstandscapaciteit is ingezet in 2012 en wat de resterende weerstandscapaciteit is voor de jaren 2013 t/m 2016.

1. Post onvoorzien

Op grond van de nota Weerstandsvermogen en Risicomanagement nemen wij jaarlijks een bedrag van € 165.000 op in de begroting voor incidentele onvoorziene uitgaven. Structurele risico's kunnen alleen in het jaar van ontstaan ten laste van de post onvoorzien worden gebracht. De jaren erna dient de tegenvaller in de begroting te worden opgenomen.

In 2012 is voor totaal € 137.000 gebruik gemaakt van de post onvoorzien. In de volgende tabel is het verloop van de post onvoorzien in 2012 weergegeven.

Verloop onvoorzien 2012	
<i>Bedragen x € 1.000</i>	
Beschikbaar	165
Aanspraken 2012	
Explosieven Trappershorst	50
Task Force Renkum	27
Legionellabestrijding c.q. asbestsanering gemeentehuis	24
Planschade Dunolaan	4
Fase 2 van de Taskforce verkeer	21
Planschade Graaf Ottoweg	11
Totaal aanspraken	137
Restant	28

Het restant van de post onvoorzien van € 28.000 komt ten gunste van het jaarrekeningresultaat. Voor 2013 t/m 2017 is jaarlijks € 165.000 beschikbaar om toekomstige risico's op te vangen.

2. Vrij aanwendbaar deel van de algemene reserve / weerstandsreserve

Een deel van de algemene reserve is onder de noemer “weerstandreserve” rentevrij gemaakt. De rente over deze weerstandsreserve wordt niet opgenomen in de meerjarenbegroting. Hierdoor heeft inzet van de weerstandsreserve geen gevolgen voor de uitvoering van het gemeentelijk beleid en hoort de weerstandsreserve tot de weerstandscapaciteit. De stand van de weerstandsreserve per 1-1-2012 bedroeg € 3.328.000. In de resultaatbestemming 2011 is besloten vanuit het resultaat € 465.000 toe te voegen aan de weerstandsreserve. Daarmee kwam de stand van de weerstandsreserve op € 3.793.000. In 2012 is geen beroep gedaan op de weerstandsreserve. In de begroting 2013 is geconstateerd dat zowel het statisch als het dynamisch weerstandsvermogen ruim voldoen aan de gestelde normen. Daarom wordt in 2013 de weerstandsreserve met € 250.000 verlaagd, waarna een bedrag van € 3.543.000 resteert.

3. Onbenutte belastingcapaciteit

Wanneer belastingen of heffingen binnen de gemeente niet ‘maximaal’ zijn, is er sprake van een onbenutte belastingcapaciteit. Dit houdt in dat de gemeente extra inkomsten zou kunnen genereren uit belastingen en heffingen wanneer een bepaald risico de gemeente daartoe dwingt. Daarbij moet rekening gehouden worden met het feit dat een belastingverhoging niet in het jaar zelf mogelijk is. Voor de bepaling van de onbenutte belastingcapaciteit hanteren wij de zogeheten artikel-12 norm. Een gemeente met een artikel 12-status is een Nederlandse gemeente die onder financiële curatele is gesteld door het Rijk vanwege een structureel slechte financiële situatie. Deze gemeenten moeten hun tarieven verhogen tot een “redelijk peil eigen heffingen”, willen zij in aanmerking kunnen komen voor rijkssteun. De artikel 12-norm geeft een norm voor het maximum OZB-tarief en gaat uit van 100 % kostendekking voor de rioolheffing en de afvalstoffenheffing.

Voor de afvalstoffenheffing hanteren wij al kostendeekkende tarieven. Dit betekent dat hier geen onbenutte belastingcapaciteit aanwezig is.

Voor de rioolheffing geldt ook dat deze maximaal 100% kostendeekkend mag zijn. De volgende lasten en baten mogen worden meegenomen bij de bepaling van de tarieven:

- de lasten en baten voor het product “Riolering en waterzuivering”;
- 50% van de lasten van straatreiniging;
- de baten uit de verfijningsuitkering riolering binnen de algemene uitkering.

Doordat wij bij de vaststelling van de tarieven rekening hielden met de verfijningsuitkering riolering, was sprake van een onbenutte belastingcapaciteit ter grootte van deze verfijningsuitkering. Deze uitkering liep af tot € 0 in 2012.

De artikel 12 norm voor de OZB bedraagt op grond van de junicirculaire 2012 0,1540 % van de WOZ-waarde. Dit betreft het gewogen gemiddelde percentage van de WOZ-waarde voor woningen en niet-woningen. Voor onze gemeente bedraagt het gemiddelde percentage 0,1300 %. Dit betekent dat er op basis van de bovenstaande uitgangspunten een onbenutte belastingcapaciteit resteert binnen de OZB van € 1.147.000.

4. Stille reserves

Van stille reserves is sprake als activa onder de opbrengstwaarde of tegen nul zijn gewaardeerd en direct verkoopbaar zijn. Bij verkoop van deze bezittingen ontstaan dan winsten die eenmalig vrij inzetbaar zijn. Wij zouden er voor kunnen kiezen de opbrengst toe te voegen aan de algemene reserve en de rente in te zetten als structurele weerstandscapaciteit. In de nota Weerstandsvermogen scharen wij de stille reserves echter onder de incidentele weerstandscapaciteit. Gemeenten kennen over het algemeen twee soorten stille reserves. Dit zijn stille reserves in financiële bezittingen en stille reserves in materiële bezittingen.

Onder de *financiële bezittingen* worden deelnemingen in bedrijven verstaan. Bij de gemeente Renkum gaat het om deelnemingen in de Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) en Afvalcombinatie de Vallei. Tot nu toe zijn er nog geen gemeenten geweest die aandelen BNG hebben verkocht. De Vallei verzorgt de afvalverwijdering binnen onze gemeente. Het verkopen van de aandelen en daarmee de zeggenschap is op dit moment niet aan de orde. Bovendien moeten wij er rekening mee houden dat de dividenden die wij via deze deelnemingen verkrijgen structureel in de begroting zijn opgenomen. Een eventuele verkoop van aandelen legt daarmee een structurele last op de begroting waar dekking voor moet worden gezocht. Deze stille reserves zijn vooralsnog dan ook niet meegenomen bij het berekenen van de weerstandscapaciteit.

De directe opbrengstwaarde van *materiële vaste activa* kan hoger liggen dan de boekwaarde. Er is echter pas sprake van stille reserves wanneer het gaat om niet bedrijfsgebonden activa die direct verkoopbaar zijn. De meeste gemeentelijke eigendommen zoals schoolgebouwen, dorpshuizen, sporthallen en het gemeentehuis worden gebruikt voor de uitvoering van gemeentelijke taken. Bij niet bedrijfsgebonden gebouwen activa kan gedacht worden aan een dienstwoning of vrijgekomen gebouwen. Strategische aankopen binnen de grondexploitatie zijn bedoeld om op termijn in de ontwikkeling van projecten te worden betrokken. Daarom worden ook deze eigendommen beschouwd als duurzaam verbonden aan de bedrijfsuitoefening. Aangezien er de afgelopen jaren reeds een taakstelling is ingevuld op de verkoop van gemeentelijke eigendommen, waarde- ren wij de stille reserves op nihil.

5. Begrotingsruimte

Wanneer de (bijgestelde) meerjarenbegroting sluit met een positief saldo, is sprake van een begrotingsruimte. Structurele begrotingsruimte biedt de mogelijkheid om structurele financiële tegenvallers op te vangen zonder dat dit ten koste gaat van de uitvoering van het gemeentelijke beleid. Een incidenteel positief begrotingssaldo c.q. een verwacht positief rekeningresultaat kan gebruikt worden als incidentele weerstandscapaciteit in het desbetreffende jaar.

Op basis van de (geamendeerde) begroting 2013 verwachtten wij voor een aantal jaren in de meerjarenbegroting positieve begrotingssaldi. Inmiddels worden deze saldi beïnvloed door de uitkomsten van de decem-bercirculaire en het onderhandelaarsakkoord d.d. 18 januari 2013 (zie raadsbrief d.d. 29-01-2013). De begrotingssaldi worden daarmee als volgt:

<i>Bedragen x € 1.000</i>	2013	2014	2015	2016	2017
Voorgestelde begroting 2013	85	138	90	173	453
Amendement Schrappen of wijzigingen aanvullende ombuigingen (blz. 119):					
<i>Maaltijdservice</i>	-38				
<i>Raadsbudget</i>	15	15	15	15	15
<i>Onderwijs aan woonwagenkinderen</i>		-16	-16	-16	-16
<i>Logopediescreening voor 5-jarigen</i>		-25	-25	-25	-25
<i>Extra ombuiging bibliotheek</i>			-50	-50	-50
Vastgestelde begroting 2013	62	112	14	97	377
Decembercirculaire 2012	134	406	-279	-570	-983
Meerjarenbegroting na decembercirculaire	198	518	-265	-473	-606
Aanvullend nadeel onderhandelaarsakkoord			-254	-254	-254
Saldo Meerjarenbegroting	198	518	-519	-727	-860

De positieve saldi in 2013 en 2014 worden meegenomen onder de incidentele weerstandscapaciteit.

6. Kostenreductie

Wanneer het mogelijk is een kostenreductie door te voeren zonder dat dit het niveau van de gemeentelijke dienstverlening aantast, behoort deze bezuiniging tot de weerstandscapaciteit. Aangezien onder de huidige bezuinigingen reeds taakstellingen voor kostenreductie zijn opgenomen, is de aanvullende weerstandscapaciteit op nihil gewaardeerd.

Risico's

In het vervolg van deze bijlage wordt per paragraaf uit de begroting aangegeven welke risico's er spelen. Daar waar mogelijk wordt ook aangegeven wat de kans is dat het risico zich voordoet en wat het financiële gevolg is als het risico zich voordoet.

1. Lokale heffingen

De inkomsten van een gemeente bestaan enerzijds uit inkomsten vanuit het Rijk in de vorm van algemene en specifieke uitkeringen en anderzijds uit inkomsten uit gemeentelijke belastingen en retributies. Achtereenvolgens wordt ingaan op risico's met betrekking tot (de inkomsten in verband met) de decentralisaties in het sociaal domein, de algemene uitkering, de Wet Maatschappelijke Ondersteuning, inkomensvoorziening, arbeidsparticipatie, de Wet Inburgering, gemeentelijke leges en de toeristenbelasting.

Decentralisaties in het sociaal domein

Een groot aantal maatschappelijke taken gaan van het rijk / de provincie naar de gemeenten vanuit de visie van een terugtrekkende overheid en het aanspreken van de burger op de eigen kracht en verantwoordelijkheid. De gemeente krijgt de regierol in het sociale domein.

Concreet betekent het dat vanaf 1 januari 2015 de verantwoordelijkheid van het gehele spectrum van de Jeugdzorg onder de gemeenten valt. Per 1 januari 2014 wordt onder verantwoordelijkheid van de gemeente de Participatiewet, de samenvoeging van de Wwb, Wsw en een deel van de Wajong ingevoerd. Per 1 januari 2015 wordt de begeleiding uit de AWBZ naar Zvw en Wmo geëffectueerd en per 1 augustus 2014 treedt de wet passend onderwijs in werking.

Genoemde decentralisaties gaan gepaard met een aanzienlijke toename van het gemeentelijk budget waarbij het rijk het voornemen heeft om hierop een aanzienlijke korting toe te passen.

Het risico op het niet binnen het beschikbare budget realiseren van genoemde decentralisaties is daarmee aanzienlijk.

Kansklasse :4

Gevolghklasse :5

Algemene uitkering uit het Gemeentefonds

Omdat in 2012 de normeringssystematiek in werking is getreden, wordt ook weer afgerekend op basis van de werkelijke bestedingen van het Rijk. Hoe meer het Rijk uitgeeft, hoe meer de gemeente uitgekeerd krijgt uit het Gemeentefonds en omgekeerd. Dit geeft een onzekerheid voor de meerjarenbegroting.

De verwachting is dat er een onderuitputting over 2012 is bij het Rijk. Dit zou betekenen dat de algemene uitkering uit het gemeentefonds over 2012 in de meicirculaire 2013 naar beneden wordt bijgesteld. Op basis van recente informatie bedraagt deze onderuitputting € 106 miljoen. Dit komt neer op ongeveer € 160.000 voor de gemeente Renkum. Dit nadeel is meegenomen in deze jaarrekening.

Daarnaast hebben wij te maken met de consequenties van het regeerakkoord Rutte II. Daarin worden kortingen genoemd op het gebied van het Btw-compensatiefonds (Bcf), de Wmo en lagere apparaatskosten door opschaling naar grotere gemeenten. De vraag is of deze kortingen opgevangen kunnen worden door taakverminderingen en/of de reeds in de meerjarenbegroting geraamde nadelen.

Verder zijn na 2013 de effecten te verwachten van de aangekondigde decentralisaties. In afwachting van verdere besluitvorming zijn deze decentralisaties nog niet vertaald in bedragen voor het gemeentefonds. De volgende tekst staat in de decembercirculaire:

Voor de gemeente ziet het kabinet een belangrijke rol bij het overnemen van het Rijk van overheidstaken. Te noemen zijn de jeugdzorg, delen van de AWBZ, de inkomensondersteuning van chronisch zieken en gehandicapten en taken op het gebied van werk en inkomen, in het bijzonder de Participatiewet. Deze decentralisaties gaan gepaard met de overdracht van veel geld. Aan de overdrachten zijn kortingen verbonden, deels vanwege maatregelen om het beroep op de overheid te verminderen, deels ook omdat gemeentelijke uitvoering tot besparingen leidt. Vanuit hetzelfde perspectief vervalt een groot deel van de integratie-uitkering Wet maatschappelijke ondersteuning. Intensiveringen zijn er bij het armoedebeleid en bij het personeel op het Wmo-terrein.

Dit risico is meegenomen onder “decentralisaties in het sociaal domein”.

Daarnaast hebben wij te maken met de wet Houdbaarheid Overheids Financiën (HOF) en het schatkistbankieren. Op dit moment zijn de (financiële) consequenties van deze maatregelen onbekend.

Op dit moment loopt er nader onderzoek naar alle clusters van het gemeentefonds om te kijken of er aanpassingen van de verdeling, of het volume van de clusters, noodzakelijk zijn. Hierdoor zullen herverdeeffecten ontstaan. Deze herverdeeffecten kunnen zowel positief als negatief voor een individuele gemeente uitvallen. Het herverdeeffect mag nooit groter zijn dan € 15 per inwoner per jaar. Gezien de grote financiële gevolgen van de decentralisaties, is de aanpassing van het verdeelstelsel uitgesteld tot in ieder geval 2014.

Kansklasse : 3

Gevolgklasse :5

Wet Maatschappelijke Ondersteuning

Er ligt nog steeds een relatie tussen het Wmo budget als integratie-uitkering en de dekking voor het product Individuele voorzieningen, terwijl deze dekking los staat van het beleid. Dit betekent tot nu toe dat, als i.v.m. het objectief verdeelmodel van de Wmo middelen binnen het gemeentefonds, er, ondanks een indexatie van het macrobudget voor loon- en prijsstijgingen, een lagere uitkering komt (net als bij de algemene uitkering), dit leidt tot een bijstelling van de dekking van dit product (en dus een tekort), en geen nadeel binnen de algemene dekkingsmiddelen. Feitelijk zouden alleen de taakmutaties doorgevoerd moeten worden als aanpassing van beleid binnen dit product, en zou mogelijke noodzakelijke indexatie gedekt moeten worden uit de stelpost loon- en prijscompensatie.

De aanbesteding voor 2013 leidt tot een bijstelling van de uurprijzen, die boven de uurprijzen van 2012 liggen (17,00 euro pgb-seb; 19,90 euro voor HbH1, 23,25 euro voor HbH2 en 24,83 voor HbH2+). Op dit moment is niet in te schatten op welke wijze de daling van de vraag naar uren in 2012 zich vertaalt naar 2013. Voor 2014 is er een substantiële landelijke beleidswijziging voorzien m.b.t. de verstrekking van hulp bij het huishouden. Tenslotte blijft de Wmo individuele voorzieningen een “open einde” regeling, waardoor het volume vooraf moeilijk in te schatten is.

Bovenstaande problematiek van de uitvoering Wmo individuele voorzieningen wordt op dit moment opgelost middels een reserve Wmo, welke mutaties in het volume en prijs (gedeeltelijk) kan opvangen. Ultimo 2012 bedraagt de reserve € 692.000 euro. Voor details verwijs ik u naar de jaarrekening van 2012.

Kansklasse : 4

Gevolgklasse : 5

Inkomensvoorziening

Overschotten en tekorten op de Inkomensvoorziening (budget Gebundelde Uitkering) komen tot een bepaald maximum voor rekening van de gemeente. Het maximale tekort op de inkomensvoorziening is bepaald op 10% van deze uitkering. Als de gemeente een groter tekort boekt, kan zij achteraf een aanvullende uitkering aanvragen bij het ministerie. Het toekennen van deze uitkering is niet vanzelfsprekend. Het hangt af van onder andere instroom- en uitstroomcijfers, lokaal, regionaal en landelijk. De voor 2012 toegekende rijksbijdrage is niet voldoende om de totale lasten van de bijstand te dekken. De totale lasten bedroegen € 6.589.000 terwijl de rijksbijdrage € 5.878.000 bedroeg. Naast een eigen risico van € 588.000, zal een aanvullende uitkering aangevraagd worden van € 123.000. Omdat hierdoor een meerjarig tekort ontstaat, zal begin 2013 gestart worden met de voorbereidingen om een meerjarige aanvullende uitkering (MAU) aan te vragen. Deze dient uiterlijk 31 maart 2013 ingediend te worden.

Voor het jaar 2010 is een incidentele aanvullende uitkering (IAU) aangevraagd voor een bedrag van € 181.000. Dit verzoek is afgewezen en hiertegen is bezwaar aangetekend. De beslissing op dit bezwaar negatief. Het college heeft besloten af te zien van beroep.

Voor 2011 is een IAU aangevraagd van € 1.100.000. Deze aanvraag is gehonoreerd en zal in het 1^e kwartaal van 2013 uitbetaald worden.

De structurele consequenties van het hoge aantal uitkeringsgerechtigden is op dit moment nog niet goed in te schatten. Voor 2013 is in de begroting een risico van € 320.000 ingecalculeerd. Het eigen risico kan op basis van de rijksbijdrage oplopen naar € 650.000.

Kansklasse : 5

Gevolgklasse : 5

Arbeidsparticipatie

Het Kabinet Rutte-Ascher heeft de contouren van de Participatiewet bekend gemaakt. Wanneer in 2014 de (nieuwe) Participatiewet van kracht gaat, verandert de samenstelling van het participatiebudget. De rijksmiddelen voor de Wsw vallen dan binnen het participatiebudget en er worden middelen voor de nieuwe doelgroepen, zoals de jonggehandicapten, toegevoegd. Op basis van de gegevens van de contouren Participatiewet van december 2012 (brief min. SZW dd. 21-12-2012) betekent dit globaal voor Renkum:

- onderdeel re-integratie daalt stapsgewijs van € 743.000 in 2013 naar € 572.000 in 2017;
- onderdeel Wsw daalt stapsgewijs van € 3.269.000 in 2013 naar € 2.432.000 in 2017. Dit betreft zowel een korting op het aantal plaatsen, als ook een korting op het bedrag per plaats;
- onderdeel voor nieuwe doelgroepen stijgt stapsgewijs van € 24.000 in 2014 naar € 130.000 in 2017.

In de afgelopen periode is de uitvoering van de re-integratie zich voortdurend aan het aanpassen aan de steeds verder dalende budgetten. De visie, uitgangspunten en werkwijze voor 2012 en 2013 staan verwoord in de uitvoeringsnotitie Participatie en Re-integratie die in het eerste kwartaal van 2013 aan het college ter instemming wordt aangeboden.

Wanneer het wetsvoorstel Participatiewet verder uitgewerkt is, zullen wij onze beleidsuitgangspunten voor de uitvoering gaan vastleggen. Gemeenten krijgen in de Participatiewet de opdracht mensen die zelf niet in staat zijn om het wettelijk minimumloon te verdienen naar eigen mogelijkheden te laten werken bij een reguliere werkgever met behulp van het instrument loondispensatie. Deze loondispensatie betalen gemeenten uit de inkomensvoorziening. Wanneer een gemeente in de toekomst onvoldoende resultaten boekt heeft dit ook financiële gevolgen voor het hier boven genoemde risico op de inkomensvoorziening. Het risico binnen arbeidsparticipatie heeft dus feitelijk zijn weerslag bij de uitvoering van het product Inkomensvoorziening.

Leges

De gemeente gaat bij het berekenen van de leges er vanuit dat er een bepaalde hoeveelheid omgevingsvergunningen, begrafenissen en dergelijke worden aangevraagd. De leges voor omgevingsvergunningen zijn voor het overgrote deel afkomstig van enkele grote(re) aanvragen. Voor het overige hebben wij vooral te maken met een groot aantal kleine aanvragen. Er bestaat echter het risico dat de werkelijke aantallen lager of hoger uitvallen. De aanvragen zijn ook gedeeltelijk conjunctuurgevoelig. Hierdoor zullen de gemeentelijke inkomsten per legessoort afwijken van de begroting. De afgelopen jaren lieten zien dat de totale legesopbrengsten per saldo meer bedroegen dan de begroting. Echter, vanaf 2012 zien wij een afname van het aantal grotere aanvragen die relatief veel leges opbrengen. Ook voor 2013 hebben wij te maken met onzekerheid ten aanzien van grotere aanvragen. Dit leidt tot een stijging van het risico.

Kansklasse : 4

Gevolgklasse : 4

Toeristenbelasting

Als gevolg van de economische crisis kunnen er verschuivingen optreden in het vakantiepatroon van de toerist. Dit kan ertoe leiden dat er minder overnachtingen worden geboekt dan in voorgaande jaren het geval was. De aangiften voor de toeristenbelasting worden jaarlijks achteraf ingediend. In 2012 waren de inkomsten uit de toeristenbelasting over 2011 € 10.000 hoger dan was geschat

Kansklasse : 2

Gevolgklasse : 2

2. Onderhoud kapitaalgoederen

Risico's met betrekking tot de kapitaalgoederen kunnen bestaan uit:

- risico's in verband met het nagestreefde kwaliteitsniveau bij het onderhoud van de kapitaalgoederen;
- risico's in verband met een discrepantie tussen het noodzakelijke onderhoud conform de beheersplannen en de daarvoor beschikbare financiële middelen.

Aan het onderhoud van de wegen, de gemeentelijke riolering en de gemeentelijke gebouwen liggen onderhoudsplannen ten grondslag, welke regelmatig worden geactualiseerd. De voor het onderhoud noodzakelijke middelen zijn opgenomen in de begroting. Hierdoor zijn de bovenstaande risico's grotendeels ondervangen. Door middel van evaluaties wordt vastgesteld of het werkelijke kwaliteitsniveau overeenkomt met het gewenste niveau.

Wel is sprake van risico's ten aanzien onderwijshuisvesting, verzakkingen aan de Europalaan en onderhoud aan de gemeentelijke gebouwen.

Onderwijshuisvesting

De gemeente is verantwoordelijk voor de huisvesting van het primair, speciaal en voortgezet onderwijs. In de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs zijn bepalingen opgenomen wanneer een school recht heeft op nieuwbouw, uitbreiding en vergoeding van onderhoud. Tevens is de bepaling van de capaciteit van een gebouw opgenomen en normbedragen voor de toe te kennen voorzieningen.

De huisvesting van het onderwijs kan voor gemeenten een groot investeringsniveau inhouden. Dit is afhankelijk van de toestand van de gebouwen, de leerlingaantalontwikkeling en capaciteitsproblemen. Leerlingprognoses vormen de basis en het referentiekader voor de meerjarenplanning (capaciteit/ financiën). Om een meerjarig inzicht te krijgen is een huisvestingsplan inclusief financiële meerjarenplanning opgesteld (2013-2020). Er is per school inzichtelijk gemaakt wat de behoefte aan 'onderwijskundige vernieuwingen' en vervangende nieuwbouw in komende jaren is. Hiervoor is structureel extra budget nodig. Ook het feit dat een groot aantal schoolgebouwen redelijk gedateerd is, zal er voor zorgen dat in de komende jaren extra budget nodig zal zijn. De financiële consequenties van het Integraal Onderwijshuisvestingsplan worden meegenomen in de meerjarenbegroting. Het uitgangspunt is vanzelfsprekend dat wij binnen deze kaders werken. Bij de realisatie van de plannen zijn wij echter afhankelijk van de inschrijvingen die op dat moment plaatsvinden. De werkelijke kosten kunnen dan afwijken van de normbedragen. Dit vormt een risico voor de gemeente.

Kansklasse : 2

Gevolgklasse : 3

Verzakkingen Europalaan

In het gebied tussen de Europalaan en de Brinkweg zijn in 2004 verzakkingen in het maaiveld en bebouwing geconstateerd. De vulmaterialen in de voormalige zandwinputten, zijn ingeklonken waardoor waarschijnlijk de schaden zijn ontstaan. Als gemeente (bestuur en directie) hebben wij ingestemd om een nader technisch en juridisch onderzoek uit te voeren. Beide onderzoeken zijn inmiddels afgerond. Hieruit is gebleken dat de gemeente niet juridisch aansprakelijk is. De openbare ruimte zal meer dan gebruikelijk aandacht en investeringen vergen. Er vindt overleg met de bewoners plaats om tot passende adviesmaatregelen te komen voor hun terreinen en woningen, zonder dat verantwoordelijkheden van eigenaren worden overgenomen.

Kansklasse : 3

Gevolgklasse : 5

Onderhoud gemeentelijke gebouwen

Het onderhoudsplan voor de gemeentelijke gebouwen wordt geactualiseerd. Daarbij kijken wij ook naar de levensduur van de gemeentelijke gebouwen en mogelijke renovatiekosten die op ons afkomen. Op basis van het nu actuele onderhoudsplan zijn deze renovatiekosten niet meegenomen in de begroting. Een overzicht van de te verwachten renovatiekosten vanaf 2014 wordt op dit moment voorbereid.

Kansklasse : 3

Gevolgklasse : 5

3. Financiering

Risico's met betrekking tot financiering kunnen bestaan uit renterisico's, koersrisico's, kredietrisico's en liquiditeitsrisico's. In het Treasurystatuut zijn richtlijnen opgenomen om deze risico's zoveel mogelijk te beperken. Concreet betekent dit dat moet worden voldaan aan de kasgeldlimiet en de renterisiconorm en dat de te gebruiken financiële producten en te kiezen tegenpartijen beperkt zijn. De risico's die daarna resteren zijn renterisico's en kredietrisico's met betrekking tot gewaarborgde geldleningen.

Renteontwikkelingen

Een belangrijk risico vormt de renteontwikkeling. Grote mutaties in het werkelijke rentepercentage kunnen financiële consequenties tot gevolg hebben wanneer de gemeente op dat moment een beroep moet doen op de geld- of kapitaalmarkt. Voor de berekening van de rentekosten wordt normaal gesproken in de begroting rekening gehouden met een rekenrente van 5 %. Gezien de renteprognoses hebben wij in de begroting 2013 de rekenrente over het financieringstekort aangepast naar 3 % voor 2013 en 4 % voor 2014. Voor het overige hebben wij een percentage van 5% gehandhaafd. De gehanteerde percentages zijn voorzichtig ten opzichte van de prognoses. Daarom verwachten wij hier op dit moment geen risico.

Gewaarborgde geldleningen

Het gemeentelijke beleid met betrekking tot het verlenen van garanties voor geldleningen is gebaseerd op het uitgangspunt "nee, tenzij". Op dit moment staat de gemeente echter wel garant voor een aantal geldleningen met een totaal bedrag van € 2.175.000 per 1-1-2013. De financiële verplichtingen van garanties voor de particuliere woningbouw zijn met ingang van 1 januari 1995, onder betaling van een afkoopsom, overgedragen aan de Stichting Waarborgfonds Eigen Woningen. Dit betreft een bedrag van € 27.747.000. Wij hebben hiervoor een achtervang functie.

Kansklasse : 1

Gevolgklasse : 5

4. Bedrijfsvoering

Binnen de bedrijfsvoering kunnen zich risico's voordoen op het gebied van openstaande taakstellingen, de kosten van ruiming van explosieven uit de Tweede Wereldoorlog, planschadevergoedingen, boetes bij niet tijdige besluitvorming of informatieverstrekking, proceskostenvergoeding, wet verhoging griffierechten en overige claims.

Openstaande taakstellingen

In de begroting 2012 was voor € 237.000 aan financiële taakstellingen opgenomen. Daarnaast is de taakstelling verkoop gemeentelijke accommodaties voor € 43.000 doorgeschoven naar 2012. Dit betekent dat in 2012 een totale taakstelling van € 280.000 moest worden gerealiseerd. De realisatie is weergegeven in de volgende tabel.

Bijstellingen en ombuigingen <i>Bedragen x € 1.000</i>	Begroot	Gerealiseerd	Niet haalbaar 2012	Niet haalbaar str.
1. Werk & inkomen				
Beperken gemeentelijke bijdrage hulpfonds	15	15		
Normering lokaal inkomensbeleid	51	51		
Uitvoeringskosten inburgering	11			11
Sel. en gerichte schuldhulpverlening	25	25		
Digitaal klantdossier	3	3		
2. Zorg, educatie & maatschappelijke participatie				
WMO	19	19		
Godsdienst en Humanitair onderwijs - Ontwikkelingssamenwerking	12	12		
Maatschappelijke stage	14	14		
7. Sport, recreatie & toerisme, kunst & cultuur				
Beheer en onderhoud sportterreinen	100		100	
Nader in te vullen				
Maatregelen categorie 4 ombuigingsscenario's	-13	-13		
Totaal	237	126	100	11

In de (geamendeerde) begroting 2013 zijn voor de jaren 2013 t/m 2016 de volgende taakstellingen opgenomen:

Bijstellingen en ombuigingen 2013-2016 <i>Bedragen x € 1.000</i>	2013	2014	2015	2016
Taakmutaties algemene uitkering	68	71	309	272
Ombuigingsscenario's	407	864	1.270	1.320
<i>Aanvullende ombuigingen 2013 begroting</i>	<i>1.100</i>	<i>731</i>	<i>1.227</i>	<i>1.409</i>
<i>Amendement</i>	<i>-23</i>	<i>-26</i>	<i>-76</i>	<i>-76</i>
Aanvullende ombuigingen geamendeerde begroting	1.077	705	1.151	1.333
Begrotingsscan	100	100	100	100
Totaal	1.652	1.740	2.830	3.025

Risico voor het weerstandsvermogen is dat wij niet in staat zijn om alle taakstellingen op het gewenste moment in te vullen. Wanneer een taakstelling bijvoorbeeld inhoudt dat personeel moet worden ontslagen, hebben wij te maken met uitkeringen in het kader van de werkloosheidswet en met re-integratiekosten. De re-integratiekosten bedragen circa € 4.500 per persoon. De ww-plicht bedraagt 70 % van het salaris voor maximaal 3 jaar. Daarnaast hebben wij bij bezuinigingen waarbij gesubsidieerde instellingen betrokken zijn te maken met de redelijke termijn van de Algemene Wet Bestuursrecht. Dit kan leiden tot vertragingen bij de invulling van taakstellingen. Aangezien bij de ombuigingsvoorstellen al zoveel mogelijk rekening is gehouden met dergelijke factoren, schatten wij de kans op een dergelijk risico in als klein.

Kansklasse : 1

Gevolgklasse : 5

Kosten ruiming explosieven Tweede Wereldoorlog

Tot nu toe zijn wij binnen de gemeente Renkum al op verschillende locaties geconfronteerd met munitieresten, metaalscherven en onontpofte munitie uit de Slag om Arnhem in de Tweede Wereldoorlog. Zo zijn er al opruimwerkzaamheden uitgevoerd langs de spoorlijn en, meer recent, rond de Oosterbeekse en Heelsumse beken.

In feite is er sprake van twee type risico's:

- I. Het risico is dat de gemeente de veiligheid van haar burgers en bezoekers niet kan waarborgen;
- II. Het risico is dat er financiële schade ontstaat door het moeten doen van opsporingsactiviteiten.

I: Voor het risico dat de gemeente de veiligheid van haar burgers en bezoekers niet kan waarborgen zijn de volgende beheersmaatregelen mogelijk:

1. Preventief: communiceren over de oorlogshistorie van het gebied, risicokaart up to date houden, inzicht verwerven over het gedrag van ondergrondse explosieven en de staat waarin deze verkeren.
2. Detectief: plan maken zodat bij vondsten (projecten of daarbuiten) snel kan worden opgetreden, zorgen dat rampenplan doorleefd is, zorgen dat contacten met EOD warm zijn.
3. Correctief: rampenplan doorleven en goed uitvoeren.
4. Repressief: jaarlijks monitoren op vondsten en incidenten, verslag laten leggen hiervan.

II: Voor het risico dat er financiële schade ontstaat door het moeten doen van opsporingsactiviteiten zijn preventieve en detectieve beheersmaatregelen mogelijk:

1. Preventief: reserveringen maken (onvoorzien of benoemd), gemaakte afspraak met ministerie over (structurele) risicogemeente (suppletie-uitkering), bij projecten risico vastleggen in overeenkomsten, niet in eigen grond roeren, toezicht houden op betreden van risicovolle (afgeschermd gebied).
2. Detectief: contacten onderhouden met ministerie over mogelijkheden suppletie-uitkering, transparant communiceren via de planning- en controlcyclus.

Bij het roeren in de grond worden de preventieve maatregelen uitgevoerd, zoals het raadplegen van de risicokaart en, bij verhoogd risico, het doen van onderzoek naar niet-gesprongen explosieven. Er doen zich daarbij twee typen situaties voor:

- de grond wordt (gepland) geroerd en bij verhoogd risico worden maatregelen getroffen (verder onderzoek, detectieve maatregelen, plan aanpassen). Kosten zijn vaak (maar niet altijd) op de projectontwikkelaar/initiatiefnemer te verhalen. Bv: Oosterbeekse beken, woningbouwprojecten, grondwatermeetnet;
- de preventieve maatregelen wijzen niet op een verhoogd risico, maar toch blijken niet-gesprongen explosieven aanwezig en moet de gemeente ingrijpen. Bv: Renkums beekdal.

Overigens worden met enige regelmaat niet-gesprongen explosieven gevonden, terwijl er geen sprake is van het roeren in de grond. Granaten e.d. worden door inwerking van vorst naar het oppervlak gewerkt. Bv: Trappershorst.

De kans- en gevolklassen voor beide typen risico's wordt als volgt ingeschat:

Type 1: *Kansklasse* : 1
Gevolgklasse : 5

Type 2: *Kansklasse* : 2
Gevolgklasse : 3

Planschadevergoedingen

Bij een bestemmingsplanwijziging of een afwijking artikel 2.12, eerste lid van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht, loopt de gemeente het risico te worden geconfronteerd met claims tot schadevergoeding als bedoeld in artikel 6.1 van de Wet ruimtelijke ordening. Voor de bepaling van de planschade wordt een vergelijking gemaakt tussen de planologische toestand voor en na de schadeveroorzakende bestemmingsplanwijziging of afwijking. Daarbij is niet de feitelijke situatie bepalend, maar de bouw- en gebruiksmogelijkheden die door het genomen besluit zijn ontstaan. De geleden schade moet meer zijn dan een normaal maatschappelijk risico.

Een verzoek om toekenning planschadevergoeding dient binnen 5 jaar na het onherroepelijk worden van het besluit te worden ingediend.

De behandeling van planschadeverzoeken besteden wij uit aan een deskundig adviesbureau. De advieskosten bedragen circa € 3.500 per verzoek. De planschadevergoedingen variëren per verzoek van ongeveer € 1.000 tot enkele tonnen (meestal tot enkele tienduizenden euro's) en zijn dan ook moeilijk in te schatten. Sinds medio 2005 kunnen door de gemeente overeenkomsten gesloten worden met initiatiefnemers van een nieuwe ontwikkeling dat de planschadekosten voor rekening zijn van de initiatiefnemer. Deze overeenkomsten worden sindsdien gesloten. Echter er zijn nog diverse plannen in ontwikkeling dan wel recent onherroepelijk geworden waarvoor nog verzoeken om toekenning planschadevergoeding kunnen worden ingediend en waarvoor nog geen planschadeovereenkomsten zijn gesloten. Ook de planschade die volgt uit (algehele) herzieningen van bestemmingsplannen, die de gemeente opstelt, blijft voor rekening van de gemeente. De advieskosten van een verzoek om toekenning planschadevergoeding en de rente op de planschadekosten kunnen niet bij initiatiefnemers worden neergelegd met een overeenkomst. Deze kosten blijven daarom voor de gemeente.

In 2012 zijn vier verzoeken om toekenning planschadevergoeding ingediend. In 2012 is in het totaal ongeveer € 26.700 aan planschadekosten uitgekeerd: voor twee verzoeken ingediend in 2012 en één in 2011. Daarvan is ongeveer € 18.000 betaald aan planschadevergoeding en ongeveer € 8.700 aan advieskosten.

Voor de overige twee verzoeken geldt dat er één leidt tot circa € 11.500 (inclusief advieskosten). Die wordt begin 2013 uitgekeerd. Voor het vierde verzoek is in 2012 besloten planschadevergoeding toe te kennen van ongeveer € 12.000. Met de bouwer van het project waaruit de planschade voorkomt is hiervoor een planschadeovereenkomst gesloten. Tegen dit besluit loopt nog een gerechtelijke procedure. De wettelijke rente en de advieskosten hiervan worden in 2013 betaald.

Kansklasse : 2
Gevolgklasse : 3

Boetes bij niet tijdige besluitvorming of informatieverstrekking

In het kader van de Wet dwangsom & beroep bij niet tijdig beslissen kan de gemeente een dwangsom verschuldigd zijn wanneer een besluit niet tijdig wordt genomen. Intern zijn procedures uitgezet om deze dwangsommen zoveel mogelijk te voorkomen.

Voor de afhandeling van verzoeken in het kader van de Wet Openbaarheid van Bestuur (WOB) gelden kortere afhandelingstermijnen. Ook zijn er bureaus actief die een WOB-verzoek doen - meestal over een vaag onderwerp - en die niet het antwoord, maar vooral de termijnen van beantwoording in de gaten houden in de hoop dat de gemeente een fout maakt. De kans dat een dwangsom betaald moet worden is bij dit soort verzoeken dus groter.

In 2012 hebben wij geen dwangsommen betaald vanwege overschrijding van de termijn voor besluitvorming: niet vanwege WOB-verzoeken en niet vanwege aanvragen om andere besluiten.

Kansklasse : 1
Gevolgklasse : 1

Proceskostenvergoeding

Door de invoering van artikel 7:15 Algemene wet bestuursrecht loopt de gemeente het risico dat zij de kosten moet vergoeden van een indiener van een bezwaar- of beroepsschrift. Kostenvergoeding vindt alleen plaats indien het bezwaar of beroep gegrond wordt verklaard. Per geval kunnen de kosten variëren van € 322 tot € 2.632. Meest reëel is een kostenvergoeding van € 644. De voorwaarden om in aanmerking te komen voor een kostenvergoeding zijn streng. Het college schat het risico dan ook in als beperkt.

In 2012 zijn geen kosten vergoed van belanghebbenden vanwege de behandeling van hun bezwaar.

Kansklasse : 1

Gevolgklasse : 1

Overige claims

Financiële consequenties van schadeclaims kunnen niet worden voorzien en zijn daarom niet in de begroting opgenomen. Nadelige gevolgen van claims hebben daardoor direct invloed op de financiële positie van de gemeente. Wij hebben in 2012 achttien schadeclaims ontvangen. Het totale bedrag dat gedeclareerd is, bedraagt € 11.000. Hierbij moet wel worden aangegeven dat niet bij iedere claim een schadebedrag wordt genoemd. Twee claims lopen via onze verzekeringsmaatschappij. Deze claims zijn beiden nog lopend. Ons eigen risico bedraagt per dossier € 5.000. Zestien claims worden door ons afgehandeld. Hiervan zijn er drie nog in behandeling. Wij hebben zelf € 4.500 uitbetaald voor drie dossiers.

Via de verzekeringsmaatschappij is in totaal € 20.900 uitbetaald. Onze eigen bijdrage voor vier dossiers bedroeg € 16.400. Dit betrof twee nog lopende claims over het jaar 2009 waarvoor wij € 7.900 hebben betaald. Daarmee zijn wij boven het eigen risico gekomen, wat inhoudt dat de verzekeringsmaatschappij het resterende bedrag betaalt. Daarnaast is € 8.500 betaald voor twee claims uit 2011. In 2011 was voor een claim al € 1.500 betaald, waarmee wij voor beide claims het maximale eigen risico hebben voldaan. Over 2010 lopen er nog tien claims. De waarde van deze claims is op dit moment onbekend.

Wij hebben acht claims ingediend bij derden. Het totaal van deze vorderingen bedraagt € 21.400. Dit bedrag wordt nog achtergesteld door loonregres van een medewerker. Er is inmiddels € 16.800 ontvangen. Een vordering is ingetrokken en twee vorderingen zijn nog niet betaald.

5. Verbonden partijen

Zoals in de paragraaf verbonden partijen is weergegeven, participeert de gemeente in een aantal verbonden partijen. De deelname kan financiële risico's met zich meebrengen, omdat het uitgavenbeleid door het bestuur van het samenwerkingsverband wordt bepaald en niet door de individuele gemeenten. Ook kunnen autonome ontwikkelingen in de uitvoering van bestaande regionale taken leiden tot tekorten. Op dit moment speelt er met name een risico ten aanzien van Permar WS en, in geringere mate, ten aanzien van GovUnited.

Gemeenschappelijke regeling Permar WS

De Gemeenschappelijke Regeling Permar WS heeft de afgelopen 3 jaar een negatief exploitatieresultaat. Op grond van de gemeenschappelijke regeling wordt het negatieve exploitatiesaldo ten laste gebracht van de algemene reserve/het weerstandsvermogen van Permar WS. De algemene reserve/het weerstandsvermogen van Permar is inmiddels nihil en dit betekent dat de deelnemende gemeenten de tekorten moeten aanvullen door storting van een extra gemeentelijke bijdrage.

De Wet werken naar vermogen (Wwnv) vond geen doorgang en dit heeft grote gevolgen voor de uitvoering van de Wsw. De aangekondigde bezuinigingen op de rijksbijdrage per arbeidsjaar (fte gewogen met mate van arbeidshandicap) was in eerste instantie van de baan, maar het rijk faciliteert de herstructurering van de Sw-sector niet met rijksmiddelen om tot efficiëntere bedrijfsvoering te komen. De sector moet de reorganisatie uit eigen middelen betalen. Dit geldt ook voor Permar WS. Eind december 2012 hebben alle deelnemende gemeenten kennisgenomen van de reorganisatieplannen van Permar WS en de benodigde financiële middelen beschikbaar gesteld.

Inmiddels zijn de contouren van de Participatiewet bekend geworden. Ook deze plannen brengen extra risico voor de exploitatie van Permar WS met zich mee. Er komt één wet en financiering voor van de Wsw, WWB en Wajong. De instroom in de Wsw stopt vanaf 2014 en gemeenten krijgen ruimte om zelf beschut werk te organiseren. Er komt zowel een daling van het aantal Wsw plaatsen als een efficiencykorting op de Wsw van € 500 per jaar per Wsw plek. Dit betekent dat de Wsw zoals Permar WS deze nu uitvoert langzaam leeg gaat lopen. Dit heeft grote gevolgen voor de exploitatie van Permar WS. De deelnemende gemeenten hebben in 2012 uitgesproken om gezamenlijk een werkbedrijf te willen vormen voor de uitvoering van de nieuwe wet. Het is op dit moment onduidelijk hoe dit vorm gegeven gaat worden.

Kansklasse : 5

Gevolgklasse : 5

GovUnited

GovUnited is een samenwerkingsverband van gemeenten op het gebied van de e-overheid. GovUnited helpt haar deelnemers door de bundeling van kennis, het organiseren van de inkoopvraag en het stimuleren van innovatie. GovUnited is gestart als project binnen de stichting ICTU. In 2012 is het project verzelfstandigd binnen de stichting GovUnited.

De gemeente Renkum neemt geen zitting in het bestuur van de stichting. Dit betekent dat in het geval dat de stichting failliet zou gaan, de gemeente Renkum hier niet op kan worden aangesproken.

De stichting GovUnited heeft de voorfinanciering van de projectkosten voor de realisatie van Triple-C van stichting ICTU overgenomen. Om dat mogelijk te maken, hebben alle deelnemende gemeente hun aandeel in de voorfinanciering betaald aan de stichting GovUnited. Daarmee is de hoofdelijke aansprakelijkheid per gemeente voor de volledige som afgedaan.

GovUnited heeft namens de deelnemende gemeente een aanbesteding georganiseerd voor een midoffice suite waarmee elektronische dienstverlening mogelijk wordt. Deze aanbesteding is gewonnen door Logica. In 2012 heeft Green Valley het contract van Logica overgenomen. Green Valley is nu de leverancier van de volledige suite en is contractpartij voor de gemeente Renkum. Het contract voorziet in het beschikbaar stellen van de midoffice suite met als tegenprestatie een jaarlijkse vergoeding die via GovUnited voldaan wordt. Deze overeenkomst is gekoppeld aan de paraplu overeenkomst tussen GovUnited en Green Valley. Wanneer de paraplu overeenkomst eindigt, eindigt in principe ook de leveringsovereenkomst.

Kansklasse : 1

Gevolgklasse : 5

6. Grondbeleid

De gemeentelijke projectenportefeuille omvat diverse projecten. Van deze projecten wordt een prognose gemaakt van de verwachte uitkomst van het project op het moment dat het project in exploitatie wordt genomen. Wanneer een tekort wordt verwacht, wordt voor dit verlies een voorziening getroffen. Dit betekent dat deze risico's direct worden afgedekt. Van de projecten die nog niet in exploitatie zijn genomen, loopt de gemeente het risico dat de boekwaarden niet worden terugverdiend. Dit betreft een risico van totaal € 707.000. Daarnaast is sprake van een renterisico bij het niet volgens planning realiseren van verwachte verkoopopbrengsten en overige bijdragen. Zeker gezien de huidige economische situatie is dit risico niet ondenkbaar.

Kansklasse : 3

Gevolgklasse : 5

7. Subsidies

Op het gebied van subsidies zijn geen risico's te melden.

Bijlage 6 Specifieke uitkeringen (SiSa)

Departement	Nummer	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2012 op grond van artikel 3 van de Regeling informatie-verstrekking sisa				
I N D I C A T O R E N							
OCW	D9	Onderwijsachterstandenbeleid 2011-2014 (OAB) Gemeenten	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en voeg-schoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie.	
			<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle nvt</i>	
			<i>Indicatornummer: D9 / 01</i>	<i>Indicatornummer: D9 / 02</i>	<i>Indicatornummer: D9 / 03</i>	<i>Indicatornummer: D9 / 04</i>	
			€ 38.793	€ 0	€ 11.569	€ 32.207	
SZW	G1C-1	Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Gemeentedeel 2012 Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Gemeenten verantwoorden hier alleen het gemeentelijk deel indien er in (jaar T) enkele of alle inwoners werkzaam zijn bij een Openbaar lichaam o.g.v. de Wgr.	Het totaal aantal geïndiceerde inwoners per gemeente dat een dienstbetrekking heeft of op de wachtlijst staat en beschikbaar is om een dienstbetrekking als bedoeld in artikel 2, eerste lid, of artikel 7 van de wet te aanvaarden op 31 december (jaar T); exclusief deel openbaar lichaam	Het totaal aantal inwoners dat is uitgestroomd uit het werknemersbestand in (jaar T), uitgedrukt in arbeidsjaren; exclusief deel openbaar lichaam			
			<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>			
			<i>Indicatornummer: G1C-1 / 01</i>	<i>Indicatornummer: G1C-1 / 02</i>			
			0,00	0,00			
SZW	G1C-2	Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Wet sociale werkvoorziening (Wsw) Alle gemeenten verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G1B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G1C-1)	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen	Het totaal aantal geïndiceerde inwoners per gemeente dat een dienstbetrekking heeft of op de wachtlijst staat en beschikbaar is om een dienstbetrekking als bedoeld in artikel 2, eerste lid, of artikel 7 van de wet te aanvaarden op 31 december (T-1); inclusief deel openbaar lichaam	Het totaal aantal inwoners dat is uitgestroomd uit het werknemersbestand in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren; inclusief deel openbaar lichaam	Het totaal aantal gerealiseerde arbeidsplaatsen voor geïndiceerde inwoners in (T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren; inclusief deel openbaar lichaam	Het totaal aantal gerealiseerde begeleid werkeplekken voor geïndiceerde inwoners in (jaar T-1), uitgedrukt in arbeidsjaren; inclusief deel openbaar lichaam
			<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>
			<i>Indicatornummer: G1C-2 / 01</i>	<i>Indicatornummer: G1C-2 / 02</i>	<i>Indicatornummer: G1C-2 / 03</i>	<i>Indicatornummer: G1C-2 / 04</i>	<i>Indicatornummer: G1C-2 / 05</i>
			1 0274 (Renkum)	176,75	8,20	129,75	2,97
SZW	G2	I Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 WWB I.1 WWB: alg-	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)			
			<i>Aard controle n.v.t.</i>	<i>Aard controle n.v.t.</i>			

Departement	Nummer	Specifieke uitkering Juridische grondslag Ontvanger	SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2012 op grond van artikel 3 van de Regeling informatie-verstrekking sisa					
			I N D I C A T O R E N					
		mene bijstand Gemeenten verantwoordt hier het totaal (jaar T) indien zij de uitvoering in (jaar T) helemaal niet hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr.	Indicatornummer: G2 / 01 € 6.195.400	Indicatornummer: G2 / 02 € 147.270				
		I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) Gemeenten verantwoordt hier het totaal (jaar T) indien zij de uitvoering in (jaar T) helemaal niet hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr.	Besteding (jaar T) IOAW <i>Aard controle n.v.t.</i> Indicatornummer: G2 / 03 € 395.242	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) <i>Aard controle n.v.t.</i> Indicatornummer: G2 / 04 € 1.016				
		I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) Gemeenten verantwoordt hier het totaal (jaar T) indien zij de uitvoering in (jaar T) helemaal niet hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr.	Besteding (jaar T) IOAZ <i>Aard controle n.v.t.</i> Indicatornummer: G2 / 05 € 18.932	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) <i>Aard controle n.v.t.</i> Indicatornummer: G2 / 06 € 0				
		I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) Gemeenten verantwoordt hier het totaal (jaar T) indien zij de uitvoering in (jaar T) helemaal niet hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr.	Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen <i>Aard controle n.v.t.</i> Indicatornummer: G2 / 07 € 142.058	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen <i>Aard controle n.v.t.</i> Indicatornummer: G2 / 08 € 14.269				
		I.5 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) Gemeenten verantwoordt hier het totaal (jaar T) indien zij de uitvoering in (jaar T) helemaal niet hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr.	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) <i>Aard controle n.v.t.</i> Indicatornummer: G2 / 09 € 0					
SZW	G3	Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) <i>Aard controle R</i>	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) <i>Aard controle R</i>	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk) <i>Aard controle R</i>	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk) <i>Aard controle R</i>	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob) <i>Aard controle R</i>	Besteding (jaar T) Bob <i>Aard controle R</i>

Departement	Nummer	Specifieke uitkering	Juridische grondslag	Ontvanger	SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2012 op grond van artikel 3 van de Regeling informatie-verstrekking sisa					
I N D I C A T O R E N										
		Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004			<i>Indicatornummer: G3 / 01</i>	<i>Indicatornummer: G3 / 02</i>	<i>Indicatornummer: G3 / 03</i>	<i>Indicatornummer: G3 / 04</i>	<i>Indicatornummer: G3 / 05</i>	<i>Indicatornummer: G3 / 06</i>
		Gemeenten verantwoord hier het totaal (jaar T) indien zij de uitvoering in (jaar T) helemaal niet hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr.			€ 58.148	€ 8.400	€ 2.210	€ 50.081	€ 34.261	€ 0
		Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)		Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004						
				<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>					
				<i>Indicatornummer: G3 / 07</i>	<i>Indicatornummer: G3 / 08</i>					
				€ 0	€ 0					
SZW	G5	Wet participatiebudget (WPB) Wet participatiebudget (WPB) Gemeenten verantwoord hier het totaal (jaar T) indien zij de uitvoering in (jaar T) helemaal niet hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr.		Besteding (jaar T) participatiebudget	Waarvan besteding (jaar T) van educatie bij roc's	Baten (jaar T) (niet-Rijk) participatiebudget	Waarvan baten (jaar T) van educatie bij roc's	Besteding (jaar T) Regelluw Dit onderdeel is van toepassing voor gemeenten die in (jaar T-1) duurzame plaatsingen van inactieven naar werk hebben gerealiseerd en verantwoord aan het Rijk.		
				<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>		
				<i>Indicatornummer: G5 / 01</i>	<i>Indicatornummer: G5 / 02</i>	<i>Indicatornummer: G5 / 03</i>	<i>Indicatornummer: G5 / 04</i>	<i>Indicatornummer: G5 / 05</i>		
				€ 1.141.898	€ 161.634	€ 1.897	€ 0	€ 0		
				Het aantal door de gemeente in (jaar T) ingekochte trajecten basisvaardigheden	Het aantal door volwassen inwoners van de gemeente in (jaar T) behaalde NT2-certificaten, dat niet meetelt bij de output-verdeelmaatstaven uit de verdeelsleutel van Onze Minister voor Immigratie, Integratie en Asiel.					
				<i>Aard controle D1</i>	<i>Aard controle D1</i>					
				<i>Indicatornummer: G5 / 06</i>	<i>Indicatornummer: G5 / 07</i>					
				80	27					
VWS	H10_2010	Brede doeluitkering Centra voor Jeugd en Gezin (BDU CJG)_Hernieuwde uitvraag 2008 tot en met 2011 Tijdelijke regeling CJG Gemeenten		Besteding 2008 aan jeugdgezondheidszorg, maatschappelijke ondersteuning jeugd, afstemming jeugd en gezin en het realiseren van centra voor jeugd en gezin.	Besteding 2009 aan jeugdgezondheidszorg, maatschappelijke ondersteuning jeugd, afstemming jeugd en gezin en het realiseren van centra voor jeugd en gezin.	Besteding 2010 aan jeugdgezondheidszorg, maatschappelijke ondersteuning jeugd, afstemming jeugd en gezin en het realiseren van centra voor jeugd en gezin.	Besteding 2011 aan jeugdgezondheidszorg, maatschappelijke ondersteuning jeugd, afstemming jeugd en gezin en het realiseren van centra voor jeugd en gezin.	Is er ten minste één centrum voor jeugd en gezin in uw gemeente gerealiseerd in de periode 2008 tot en met 2011? Ja/Nee		
				<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle R</i>	<i>Aard controle D1</i>		
				<i>Indicatornummer: H10_2010 / 01</i>	<i>Indicatornummer: H10_2010 / 02</i>	<i>Indicatornummer: H10_2010 / 03</i>	<i>Indicatornummer: H10_2010 / 04</i>	<i>Indicatornummer: H10_2010 / 05</i>		
				€ 376.022	€ 407.523	€ 507.970	€ 675.767	Ja		

Bijlage 7 Baten en lasten per kostensoort

		00	11	21	22	23	30	31	321	322
		Niet in te delen lasten	Loonbetalingen en sociale premies	Werkelijk ontv. rente en winstuitk.	Toegerekende rente	Afschrijvingen	Personeel van derden	Energie	Huren	Pachten
<i>Bedragen x 1000</i>										
00 Algemene dekkingsmiddelen	Lasten		0			-5				
	Baten			155	1.526					
01 Werk & inkomen	Lasten						118	0		
	Baten									
02 Zorg, educatie & maatschappelijke participatie	Lasten					807	310			
	Baten			0						
03 Ruimtelijke ontwikkeling, bouwen & wonen	Lasten					624	114			
	Baten									
04 Milieu, natuur & duurzaamheid	Lasten					483	65	48		
	Baten			74					6	
05 Veiligheid	Lasten							-2		
	Baten									
06 Verkeer	Lasten					117	31	251		
	Baten									
07 Sport, kunst & cultuur	Lasten					130	39	30		
	Baten								168	3
08 Bedrijvigheid, recreatie & toerisme	Lasten					2				
	Baten								8	
09 Burger, bestuur & organisatie	Lasten	0	856			3	197			
	Baten									

Bedragen x 1000		331	332	333	34	341	343	401	402	411
		Opleringst van grondverkoop	Overkoop van duurzame goederen	Overaankopen en uitbest.duurz.goed.	Overige goederen en diensten	Betaalde belastingen	Aankopen niet duurz.goeden diensten	Belastingen op producenten	Belasting op inkomen van gezinnen	Inkomensoverdracht van het Rijk
00 Algemene dekkingsmiddelen	Lasten					0	181			
	Baten				0			6.804	226	24.807
01 Werk & inkomen	Lasten						345			
	Baten				2					10.832
02 Zorg, educatie & maatschappelijke participatie	Lasten			5		100	1.076			
	Baten				69					4.283
03 Ruimtelijke ontwikkeling, bouwen & wonen	Lasten			751		4	87			
	Baten	69	244		224					50
04 Milieu, natuur & duurzaamheid	Lasten			1.034		4	4.315			
	Baten				3.856			229	2.793	60
05 Veiligheid	Lasten						1.444			
	Baten				21					
06 Verkeer	Lasten			1		0	468			
	Baten				14					40
07 Sport, kunst & cultuur	Lasten					21	443			
	Baten				22					140
08 Bedrijvigheid, recreatie & toerisme	Lasten						24			
	Baten				61					
09 Burger, bestuur & organisatie	Lasten					-4	812			
	Baten				708					0

		411	421		422		423		424	425
		Inkomensoverdrachten aan het Rijk	Baten m.b.t. verg. en verh. soc. untk.	Subsidies aan marktproducenten	Overdracht van overh. (niet-Rijk)	Sociale uitkeringen in geld	Overige inkomensoverdrachten	Soc. verstreking in natura aan pers.	Ink. overdr. aan overheid (niet-Rijk)	Overige inkomensoverdrachten
<i>Bedragen x 1000</i>										
00 Algemene dekkingsmiddelen	Lasten									
	Baten									
01 Werk & inkomen	Lasten			168		7.320		387	3.761	88
	Baten		262		25		0			
02 Zorg, educatie & maatschappelijke participatie	Lasten	28		89				4.770	1.750	1.169
	Baten		864				17			
03 Ruimtelijke ontwikkeling, bouwen & wonen	Lasten									11
	Baten				166					
04 Milieu, natuur & duurzaamheid	Lasten									112
	Baten				364					
05 Veiligheid	Lasten								175	28
	Baten									
06 Verkeer	Lasten			52						5
	Baten				49					
07 Sport, kunst & cultuur	Lasten								175	1.698
	Baten									
08 Bedrijvigheid, recreatie & toerisme	Lasten			53					3	16
	Baten									
09 Burger, bestuur & organisatie	Lasten	179				210			97	7
	Baten									

<i>Bedragen x 1000</i>		431	432	60	61	622	63	Totaal
		Inv.bijdr.en ov.kap.oeverh.(n-Rijk)	Ov. Invest.bijdr.en ov.kap.oeverdr.	Reserveringen	Kapitaallasten	Ov. verrekeningen van kostenpl.	Overige verrekeningen	
00 Algemene dekkingsmiddelen	Lasten			-91	36	371		493
	Baten			384		489		34.392
01 Werk & inkomen	Lasten			471		2.738		15.396
	Baten			96		97		11.314
02 Zorg, educatie & maatschappelijke participatie	Lasten			418	513	2.947		13.981
	Baten	15		204		8		5.460
03 Ruimtelijke ontwikkeling, bouwen & wonen	Lasten			411	392	2.348	355	5.097
	Baten		34	681		71	1.224	2.763
04 Milieu, natuur & duurzaamheid	Lasten			974	539	3.112		10.687
	Baten	11		369		5		7.767
05 Veiligheid	Lasten					1.148		2.793
	Baten			25				46
06 Verkeer	Lasten			894	91	2.088		3.998
	Baten			3				106
07 Sport, kunst & cultuur	Lasten			134	91	1.549		4.312
	Baten							333
08 Bedrijvigheid, recreatie & toerisme	Lasten				1	469		568
	Baten			16				84
09 Burger, bestuur & organisatie	Lasten			117	1	3.553		6.028
	Baten			165		367		1.240

Bijlage 8 Welk beleid is voor handen?

Algemeen

- Strategische visie

Programma 1 Werk & inkomen

A. Arbeidsparticipatie

- Re-integratieverordening WWB 2012
- Beleidsregels individuele loonkostensubsidie WWB, herziening 2012
- Beleidsregels premieregeling uitstroom WWB, herziening 2012
- Verordening cliëntenparticipatie WWB, WIJ, IOAW, IOAZ 2011, intern huishoudelijk reglement
- Gemeenschappelijke regeling Permar WS 2011
- WSW-beleid gemeente Renkum 2007
- Verordening persoonsgebonden budget begeleid werken Wsw 2009

B. Inburgering en integratie

- Notitie inburgering en integratie in de gemeente Renkum 2009 - 2011
- Verordening wet inburgering

C. Volwassen Educatie

- Beleidsnota integrale visie volwassenen educatie 2009 – 2014

D. Inkomensvoorziening

- Handhavingsverordening WWB 2012
- Maatregelverordening WWB, Ioaw, Ioaz 2012
- Toeslagenverordening WWB 2012
- Verordening Langdurigheidstoelage 2012
- Beleidsregels terugvordering Wet werk en bijstand

E. Minimabeleid

- Verordening bijdrageregeling 2012
- Categoriale bijstand voor chronische zieken en gehandicapten
- Verordening maatschappelijke participatie schoolgaande kinderen
- Collectieve ziektekostenverzekering
- Meerjarenbeleidsnota Integrale Schuldhulpverlening
- Beleidsregels schuldhulpverlening
- Beleidsregels bijzondere bijstand (diverse)
- Nota Minimabeleid

Programma 2 Zorg, educatie & maatschappelijke participatie

A. Lokaal gezondheidsbeleid

- Nota Lokaal en Regionaal gezondheidsbeleid 2012 -2014

B. Maatschappelijk werk

- Lokale en regionale nota Gezond Verbinden 2012-2014

C. WMO beleid

- Verordening Wmo
- Beleidskader WMO 2012-2015

D. Sociale samenhang en leefbaarheid

- Sociale Structuurvisie
- WMO-visie
- Raadsbrief Kulturhus

E. Preventieve voorzieningen voor jeugd en opvoeders

- Nota Centrum voor Jeugd en Gezin (2010 e.v.)
- Nota jeugdbeleid 2011

G. Mantelzorg & vrijwilligers

- Plan van aanpak vrijwillige inzet 2009-2011
- Vrijwilligersbeleid Gemeente Renkum 2001, zie WMO beleidskader
- Kaderstellende beleidsnotitie Mantelzorgondersteuning 2009 – 2011
- Uitvoeringsplan mantelzorgbeleid 2009 - 2011

H. Zelfredzaamheid en participatie

- Nota AWBZ Pakketmaatregel 2010 e.v.

I. Individuele voorzieningen

- Toelichting op verlaging

J. Maatschappelijke opvang, OGGZ en verslavingszorg

- Regionale en lokale nota gezondheidsbeleid “Gezond Verbinden” 2012-2014

K. Lokale educatieve agenda

- Wettelijk kader (Wet OKE)
- Uitvoeringsplan VVE 2010-2014

L. Onderwijshuisvesting

- Verordening voorziening huisvesting onderwijs 2007
- Verordening materiële financiële gelijkstelling onderwijs gemeente Renkum 2007
- Integraal huisvestingsplan 2007-2011
- Nota onderwijshuisvestingsbeleid 2012

M. Leerplicht en RMC

- Leerplichtwet 1969
- De "Instructie voor leerplichtambtenaar en RMC functionaris gemeente Renkum 2009"

N. Leerlingenvervoer

- Verordening leerlingenvervoer gemeente Renkum 2009/ aanpassing 2012
- Beleidsregels leerlingenvervoer 2007

O. Peuterspeelzaalwerk

- Verordening wet Kinderopvang gemeente Renkum 2005
- Wet OKE
- Verordening kwaliteitsregels peuterspeelzaalwerk Renkum 2010

P. Lokaal jongerenwerk

- Nota Integraal Jeugd- en jongerenbeleid Gemeente 2011

Programma 3 Ruimtelijke ontwikkeling, bouwen & wonen**A. Gebiedsvisies**

- Strategische Visie
- Ruimtelijke visie
- Toekomstvisie Renkum 2030 (2006)
- Gebiedsvisie Klingelbeekseweg
- Gebiedsvisie Veentjesbrug
- Gebiedsvisie Schaapsdrift
- Gebiedsvisie Cardanuslaan

B. Volkshuisvesting

- Woonvisie 2010 -2014
- Bestuursovereenkomst Verstedelijking & Mobiliteit Subregio:Arnhem Noord 2012 - 2014
- Regionale Huisvestingsverordening Stadsregio Arnhem Nijmegen 2007
- Investeringsprogramma ISV 2010 - 2014 Gemeente Renkum

D. Grondexploitatie/ruimtelijke projecten

- Nota Grondbeleid 2007
- Methodiek Projectmanagement RO-projecten (herziene versie 2012)

E. Omgevingsvergunning, toezicht en handhaving

- Welstandsnota Renkum 2004
- Handhavingsbeleid en Uitvoeringsprogramma Omgevingsrecht en overige taken Team Vergunning, Toezicht & Handhaving 2011

Programma 4 Milieu, natuur & duurzaamheid

A. Milieubeheer

- Milieunota Renkum 2013-2016
- Milieuprogramma (jaarlijks gebaseerd op nota)
- Geluidsbeleidsplan 2009
- Nota Bodembeleid Renkum 2010
- Kadernota Duurzaam Renkum 2010
- Nota Duurzaamheid

B. Bos-, landschaps- en natuurbescherming

- Landschapsontwikkelingsplan LOP 2005 (buitenstedelijk)
- Bosbeleidsplan Gemeente Renkum 2003-2013 (beheerplan)

C. Plantsoenen en parken

- Beleidsplan Groenbeheer 2012
- Speelruimteplan
- Groenstructuurplan 2004 (binnenstedelijk)

D. Riolering en water

- Watervisie, waarin opgenomen PvA diffuse bronnen 2007
- Gemeentelijk Rioleringsplan Renkum (GRP) 2010-2014
- Basis Rioleringsplan (BRP) 2010-2014
- Beleidsnota Duurzaam waterbeheer 2002
- Nota "Riolering Buitengebied"1997

E. Afvalverwijdering en -verwerking

- Nota Lichthinderbeleid

F. Milieuhandhaving

- Handhavingsbeleid en uitvoeringsprogramma Omgevingsvergunningen 2011

Programma 5 Veiligheid

A. Toezicht en handhaving

- Handhavingsbeleid en Uitvoeringsprogramma Omgevingsrecht en overige taken Team Vergunning, Toezicht & Handhaving 2011 (4F)

D. Integraal veiligheidsbeleid

- Integraal Veiligheidsbeleid Gemeente Renkum 2001

Programma 6 Verkeer

A. Verkeersmaatregelen

- Gemeentelijk Verkeer en Vervoersplan (GVVP) (vastgesteld 2010)
- Meerjaren Uitvoeringsprogramma GVVP 2011-2014 (MUP)

B. Parkeren

- Parkeernota Gemeente Renkum 2003 (update 2012)

D. Wegen, straten en pleinen

- Beleidsnota Wegbeheer Renkum 2006-2010

In 2011 is de Beleidsnota Wegbeheer Renkum 2012 – 2016 opgesteld en ter vaststelling ingebracht. In de raadsvergadering van december 2011 heeft de raad middels een amendement als volgt besloten:

Punt 3 te wijzigen in “ 2 Het beschikbaar stellen voor het jaar 2012 van een budget van € 864.500 voor het uitvoeren van wegenonderhoud uitgaande van kwaliteitsnorm ‘Beeldkwaliteit B’ o.a. te realiseren door ‘werk met werk’ te maken, het inzetten op het behalen van financiële voordelen uit de markt door andere wijzen van inschrijving en het samenwerken met andere gemeenten in de regio.

In 2013 zal een voorstel gedaan worden voor Wegbeheer in de periode 2013 – 2017.

- Beleidsnota Openbare Verlichting 2006-2015

Programma 7 Sport, kunst & cultuur

A. Kunst, cultuur en cultuureducatie

- Cultuurvisie 2005 – 2015

B. Openbaar bibliotheekwerk

- Gemeentelijk Bibliotheekbeleidskader 2012 - 2015

C. Monumenten

- Beleidsnota Archeologie 2010

D. Sport algemeen

- (concept) Kadernota ‘Sportief verbinden’ Renkum 2012
- Visiedocument impuls brede scholen, sport en cultuur 2009

Programma 8 Bedrijvigheid, recreatie & toerisme

A. Bedrijfsruimte

- Economische Visie

C. Recreatie & toerisme

- Toeristisch Recreatief Ontwikkelingsplan 2006 (TROP)

Programma 9 Burger, bestuur & organisatie

A. Beleidsparticipatie en bewonersbetrokkenheid

- Communicatie, voetbal en het weer, daar hebben wij toch allemaal verstand van? 1998

B. Dienstverlening

- Programma Open@Renkum 2006

D. Bestuur en organisatie

- Toekomstvisie 2030
- Archiefverordening
- Documentprotocol
- Agressiebeleid
- Integriteitsbeleid 2001 en evaluatienota 2004
- Mandaatregeling
- Verordening vergoedingen commissie en raad
- Verordening vergoeding wethouders
- Financiële en controleverordening Gemeente Renkum
- Adviezen en voorstellen Begeleidingsgroep "Bestuur 2000+" 2002
- Organisatie en mandaatbesluit
- Naar een Renkums organisatie- en managementmodel 2002
- Teamleiders in het Renkums afdelingenmodel, 2004
- Werving en selectiebeleid 2006
- Functiebeschrijving en waardering volgens Vbalans 2001
- Regeling werktijden 2007
- Uitvoeringsplan Arbo 2007-2009
- Informatiebeleidsplan
- Dienstverleningsconcept
- E-mail en Internet protocol/ Beleidsnotitie mobile telefonie
- Diensten- en ActiviteitenGids (DAG)

Bijlage 9 Afkortingenlijst

Afkorting	Betekenis
APV	Algemene plaatselijke verordening
AU	Algemene uitkering
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten
BCF	BTW-compensatiefonds
BGA	Beheer Gemeentelijke Accommodaties
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BOS	Buurt, onderwijs, sport
BRP	Basis Rioleringsplan
BSO	Buitenschoolse opvang
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
EZ	Economische Zaken
GBA	Gemeentelijke Basis Administratie
GOED	Gezondheidscentra onder één dak
GRP	Gemeentelijke Rioleringsplan
GVVP	Gemeentelijk Verkeers- en Vervoersplan
HGM	Hulpverlening Gelderland Midden
HRM	Human Resource Management
ICT	Informatie- en communicatietechnologie
ID	Instream- en Doorstroom(banen)
IHP	Integraal huisvestingplan
ISV	Investeringsbudget stedelijke vernieuwing
JGZ	Jeugd Gezondheidszorg
KAN	Knooppunt Arnhem Nijmegen (tegenwoordig Stadsregio Arnhem Nijmegen)
KTO	Klanttevredenheidonderzoek
LOP	Landschapsontwikkelingsplan
MEC	Milieu Educatie Centrum
Ministerie van SZW	Ministerie van Sociale zaken en werkgelegenheid
MRA	Milieusamenwerking regio Arnhem
MTO	Medewerkerstevredenheidonderzoek
MUP	Meerjarenuitvoeringsprogramma
OAB	Onderwijsachterstandenbeleid
OGGZ	Openbare Geestelijke Gezondheidszorg
OV	Openbaar vervoer
OWWZ	Onderwijs aan woonwagen- en zigeunergezinnen
OZB	Onroerende zaak belasting
PGB	Persoonsgebonden budget
RO	Ruimtelijke ontwikkeling
ROC	Regionaal Opleidingscentrum
SKAR	Stichting Kinderopvang Arnhem en Regio
SoZa	Sociale Zaken
SRAN	Stadregio Arnhem Nijmegen
UWV	Uitvoeringsinstituut WerknemersVerzekeringen
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VTU	Voorbereiding, Toezicht en Uitvoering
VVE	Voor- en vroegschoolse educatie
WABO	Wet algemene bepalingen omgevingsrecht
Wajong	Wet arbeidsongeschiktheidsvoorziening voor jonggehandicapten
WI	Wet Inburgering
WIW	Wet Inschakeling Werkzoekenden
WMO	Wet maatschappelijke ondersteuning
WOZ	Wet waardering onroerende zaken
WRO	Wet ruimtelijke ordening
WSW	Wet Sociale Werkvoorziening
WW	Werkloosheidswet
WWB	Wet Werk en Bijstand

Bijlage 10 Vaststelling Jaarstukken 2012

Aldus vastgesteld in de raad van de gemeente Renkum in haar openbare vergadering van 29 mei 2013.

De raad van de gemeente Renkum

de griffier,

de voorzitter,

mr. J.I.M. le Comte

J.P. Gebben